ePublishing

Byzantina Symmeikta

Vol 8 (1989)

SYMMEIKTA 8

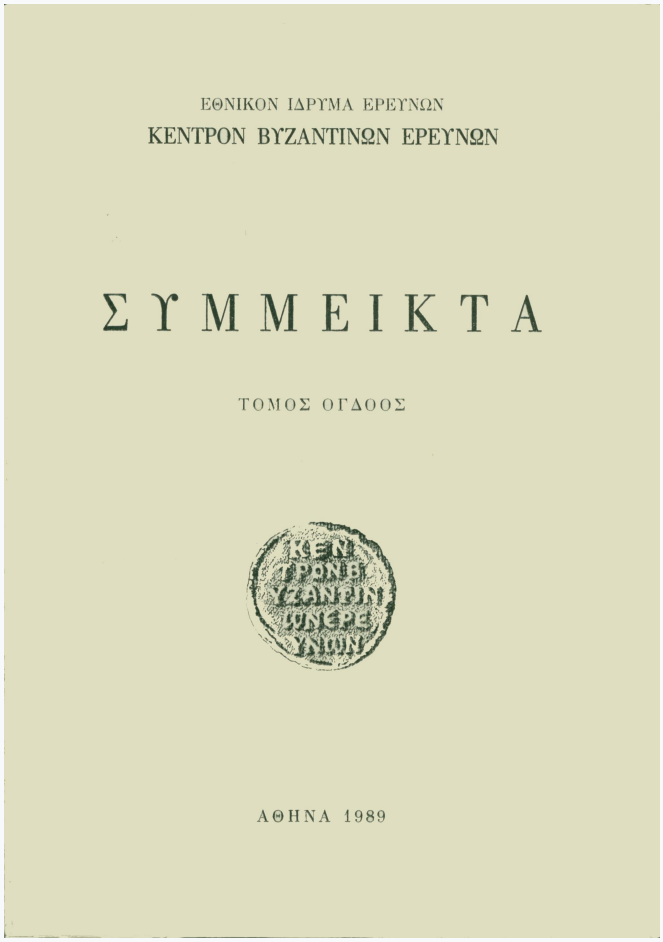

Τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα στὴν Κρήτη κατὰ τὴ βενετοκρατία (13ος-17ος αἰ.)

Βούλα ΚΟΝΤΗ

doi: 10.12681/byzsym.728

Copyright © 2014, Βούλα ΚΟΝΤΗ

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

To cite this article:

ΚΟΝΤΗ Β. (1989). Τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα στὴν Κρήτη κατὰ τὴ βενετοκρατία (13ος-17ος αἰ.). *Byzantina Symmeikta*, *8*, 143–317. https://doi.org/10.12681/byzsym.728

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 03/07/2025 23:47:00

ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑ (13ος-17ος αἰ.)

Γιὰ τὸ σχηματισμὸ τῶν Κρητικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων διαθέτουμε ἀρκετὲς ἐργασίες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ὅμως οἱ περισσότερες ἀναφέρονται στὰ ἐπαγγελματικὰ ἐπώνυμα καὶ τὰ παρωνύμια[1]. Ἡ ἐργασία αὐτή, βασισμένη σὲ ἀρχειακὸ ὑλικὸ τῆς περιόδου τῆς βενετοκρατίας στὴν Κρήτη[2], ἀποσκοπεῖ νὰ συμβάλει στὴν ἔρευνα τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων[3] στὴ μεγαλόνησο κα-

1. Τὴν παλαιότερη βιβλιογραφία βλ. συγκεντρωμένη στὴν ἐργασία τοῦ Δ. Βαγιακάκου, *Σχεδίασμα περὶ τῶν τοπωνυμικῶν καὶ ἀνθρωπωνυμικῶν σπουδῶν ἐν Ἑλλάδι, 1833-1962*, Ἀθήνα 1964, σελ. 294-295. Οἱ μετὰ τὸ 1962 μελέτες ποὺ ἀφοροῦν τὰ κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα εἶναι οἱ ἀκόλουθες: Βασ. Βλ. Σφυρόερα, *Κρητικὰ ἐπώνυμα εἰς τὰς Κυκλάδας*, Πεπραγμένα Β' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Δ', Ἀθήνα 1969, σελ. 457-466.— Χρυσούλας Τσικριτσῆ, *Κρητικὰ ἐπώνυμα ἐξ ὀνομάτων φυτῶν καὶ ζώων*, Κρ. Χρ. 23 (1971), σελ. 440-466.— Τῆς ἴδιας, *Striano - Suriano - Sirianó*, Ἀθήνα 1972.— Χρυσούλας Ζ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἀπὸ παρωνύμια*, μέρος Α', *Α - Μ*, Ἀθήνα 1972.— Ι. Α. Θωμόπουλου, *Τὰ Κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα*, Ἀμάλθεια 4 (1973), σελ. 290-292.— Γ. Ι. Κουρμούλη, *Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐπωνύμων τῶν Ρεθυμνίων*, Πεπραγμένα Γ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1975, σελ. 153-186.— Χρυσούλας Ζ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Τὸ κρητικὸ ἐπώνυμο Μουδάτσος - Μουάτσος, Μοδάτσος - Μοάτσος*, Ἀμάλθεια 7 (1976), σελ. 147-153.— Τῆς ἴδιας, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν Κρητικῆς Ἀναγεννήσεως*, Ἀμάλθεια 7 (1976), σελ. 281-310.— Τῆς ἴδιας, *Τὰ κρητικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα Γριπάρης, Κάλβος, Παλαμᾶς, Ροΐδης, Σολωμός, Τιπάλδος καὶ Φώσκολος*, Ἀμάλθεια 9 (1978), σελ. 3-15.— Τῆς ἴδιας, *Κρητικὰ ἐπώνυμα ἐπαγγελματικὰ καὶ δηλωτικὰ τίτλων καὶ ἀξιωμάτων*, Ἀθήνα 1981.— Τῆς ἴδιας, *Τα κρητικά επώνυμα Βερνάρδος και Σιλιγάρδος*, Προμηθεὺς ὁ Πυρφόρος 7 (1983), σελ. 99-102.— Τῆς ἴδιας, *Τα κρητικά ονόματα Βερίγος και Ματσαμάς*, Ονόματα 8 (1983), σελ. 36-38.— Τῆς ἴδιας, *Μερικά κρητικά επώνυμα ενετικής προελεύσεως*, Ονόματα 9 (1984), σελ. 217-222.

2. Τὶς ὡς τὸ 1971 δημοσιευμένες πηγὲς βλ. συγκεντρωμένες στὴ μελέτη τοῦ Μ. Ι. Μανούσακα, *Σύντομος ἐπισκόπησις τῶν περὶ τὴν βενετοκρατουμένην Κρήτην ἐρευνῶν*, Κρ. Χρ. 23 (1971), σελ. 245-308.

3. Μελέτες γιὰ τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα σὲ ἄλλες περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας: Π. Γ. Ζερλέντη, *Ναξίων ἐθνικά*, Ἀθηνᾶ 28 (1916), σελ. 297-306.— Α. Α. Παπαδόπουλου, *Τοπωνύμια καὶ ἐθνικὰ ἐν Πόντῳ*, Λεξικογραφικὸν Ἀρχεῖον 5 (1918), σελ. 203-209.— Σ. Μενάρδου, *Περὶ τῶν τοπικῶν ἐπιθέτων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς. Ι. Τοπικὰ Τήνου καὶ Κεφαλληνίας*, ΕΕΒΣ 4 (1927), σελ. 332-341.— Τοῦ ἴδιου, *Περὶ τῶν*

τὰ τὴν ἐποχὴ τῆς βενετικῆς κυριαρχίας. Οἱ πληροφορίες ποὺ ἀντλοῦνται ἀπὸ τὶς πηγὲς ποὺ μελετήθηκαν[1] ἀφοροῦν κυρίως τὸ διαμέρισμα τοῦ Χάνδακα καί, σὲ μικρότερη ἔκταση, τὰ διαμερίσματα τῆς ὑπόλοιπης Κρήτης, καλύπτοντας ὅλη σχεδὸν τὴ διάρκεια τῆς βενετοκρατίας, ἀπὸ τὰ μέσα περίπου τοῦ 13ου αἰώνα ὡς τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα τὸ 1669.

Τὰ ἐθνικά[2], τοπικὰ ἢ πατριδωνυμικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα δηλώνουν εἴτε τὸν τόπο στὸν ὁποῖο μετοίκησε ὁ παρονομαζόμενος, εἴτε, συχνότερα, τὸν τόπο ἀπὸ ὅπου κατάγεται. Ὁ τόπος αὐτὸς μπορεῖ νὰ εἶναι μικρὴ ἢ μεγαλύτερη γεωγραφικὴ περιφέρεια: χωριὸ ἢ κωμόπολη, πόλη, ἐπαρχία, ἀκόμη καὶ χώρα

τοπικῶν ἐπιθέτων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς. III. *Τοπικὰ Λέσβου καὶ Ρόδου*, ΕΕΒΣ 6 (1929), σελ. 286-289.— Ν. Ι. Ζ α φ ε ι ρ ί ο υ, *Τοπικὰ (ἐθνικὰ) ἐπίθετα τῆς Σάμου*, Ἀρχεῖον Σάμου 1 (1946), σελ. 140-143.— Γ ε ρ. Η. Π α π α τ ρ έ χ α, *Ἐθνικὰ καὶ ἀνδρωνυμικὰ Ξηρομέρου*, Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Στερεοελλαδικῶν Μελετῶν 1 (1968), σελ. 244-255.— Σ τ. Γ. Κ α τ σ ο υ λ έ α, *Τὰ τοπικὰ ἐπώνυμα στὴ Λακωνία*, Πρακτικὰ Α' Συνεδρίου Λακωνικῶν Σπουδῶν, τόμ. Α' (— Λακωνικαὶ Σπουδαὶ 4, 1979), Ἀθήνα 1979, σελ. 310-329.— Ε λ έ ν η ς Ζ α χ α ρ ί ο υ - Μ α μ α λ ί γ κ α, *Τα επιθήματα των εθνικών ονομάτων (πατριδωνυμικών) στο ροδιακό ιδίωμα*, Ονόματα 7 (1982), σελ. 49-58.— Ν. Χ. Α λ ι π ρ ά ν τ η, *Εθνικά ονόματα στην Πάρο. (Επώνυμα, παρωνύμια, τοπωνύμια)*, Ονόματα 8 (1983), σελ. 47-70.— Ν. Γ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Κεφαλληνιακά εθνικά ονόματα*, Ονόματα 8 (1983), σελ. 39-43.— Ε λ έ ν η ς Ζ α χ α ρ ί ο υ - Μ α μ α λ ί γ κ α, *Τα επίθετα των εθνικών ονομάτων (πατριδωνυμικών) στο καλυμνιακό ιδίωμα*, Ονόματα 11 (1987) σελ. 97-102.

1. Ἡ μελέτη αὐτὴ δὲν ἔχει τὴν πρόθεση νὰ ἐξαντλήσει ὅλες τὶς ἐκδεδομένες πηγές: περιορίζεται στὴ χρησιμοποίηση τῶν πιὸ σημαντικῶν —κυρίως τῶν νοταριακῶν, ἀλλὰ καὶ ἀρχειακῶν σειρῶν τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης— καθὼς καὶ ἐργασιῶν ποὺ ἔχουν στηριχθεῖ σὲ ὑλικὸ ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας. Ἡ μόνη ἀνέκδοτη πηγὴ ποὺ ἀποδελτιώθηκε γιὰ τὴ μελέτη αὐτὴ εἶναι ἡ «Περιγραφὴ τῆς Κρήτης» τοῦ Πέτρου Καστροφύλακα.

2. Ἐθνικὰ χαρακτήριζε ἤδη ὁ Στέφανος Βυζάντιος τὰ ὀνόματα τῶν πολιτῶν τόσο τῶν χωρῶν ὅσο καὶ τῶν πόλεων, βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, *Ἐκ τῶν Ἐθνικῶν*, ἔκδ. A. Meineke, Βερολίνο 1849 (φωτοτ. ἀνατ. Graz 1958). Γενικὰ γιὰ τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα στὴν Ἑλλάδα βλ. H. M o r i t z, *Die Zunamen bei den byzantinischen Historikern und Chronisten*. II. Teil, Landshut 1898, σελ. 34-44.—Ἀ θ. Χ. Μ π ο ύ τ ο υ ρ α, *Τὰ νεοελληνικὰ κύρια ὀνόματα ἱστορικῶς καὶ γλωσσικῶς ἑρμηνευόμενα*, Ἀθήνα 1912, σελ. 125-130.— Κ. Ι. Ἀ μ ά ν τ ο υ, *Παρατηρήσεις τινὲς εἰς τὴν μεσαιωνικὴν γεωγραφίαν*, ΕΕΒΣ 1 (1924), σελ. 50-53 (— *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, Ἀθήνα 1964, σελ. 261-263).— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Τὰ ἐθνολογικὰ ὀνόματα εἰς τοὺς βυζαντινοὺς συγγραφεῖς*, Ἑλληνικὰ 2 (1929), σελ. 97-104 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 307-315).— Ν. Π. Ἀ ν δ ρ ι ώ τ η, *Συμβολὴ στὴ μορφολογία τῶν νεοελληνικῶν ἐπωνύμων*, Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης 6 (1950), σελ. 185-206.— Κ. Ι. Ἀ μ ά ν τ ο υ, *Γλωσσογεωγραφικά*. I. *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἐξ ἐθνικῶν*, Εἰς μνήμην Γ. Π. Οἰκονόμου, Ἀθήνα 1954, σελ. 115-120 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 537-540).— N. Γ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes éthniques en grec moderne*, Bulletin de la Société de Linguistique de Paris 68 (1973), σελ. 105-127.— Μ. Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, *Τα οικογενειακά-μας ονόματα*. Προλεγόμενα, επεξεργασία κειμένου, σχόλια Ε. Σ. Στάθη, Θεσσαλονίκη 1982, σελ. 23-38.

ὁλόκληρη[1]. Ἔτσι, λοιπόν, στὴ μελέτη αὐτὴ ἐθνικὰ ἐπώνυμα θεωροῦνται —καὶ μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ ἀποδελτιώθηκαν— ὅσα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου καταγωγῆς τοῦ κατόχου τους (αὐτούσιο ἢ μὲ παραγωγικὴ κατάληξη): π.χ. Γεώργιος Ἀμαθιανός, Ἀλέξης Μυλοποταμίτης. Ἀντίθετα, ὅπου ὑπάρχει κανονικὸ ἐπώνυμο καὶ τὸ δηλωτικὸ τῆς καταγωγῆς ἀποτελεῖ συμπληρωματικὸ μόνο στοιχεῖο τοῦ ὀνόματος, τότε τὸ ἐθνικὸ δὲν θεωρεῖται οἰκογενειακὸ ὄνομα καὶ ἑπομένως δὲν ἀποδελτιώνεται[2] (π.χ. Pollo Mazavacha Coroneo).

Μὲ βάση τὸ ὑλικὸ ποὺ συγκεντρώθηκε, τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης διακρίνονται σὲ δύο βασικὲς κατηγορίες: α) σὲ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὀνομασίες περιοχῶν τῆς Κρήτης, καὶ β) σὲ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται εἴτε ἀπὸ ὀνομασίες περιοχῶν τοῦ ὑπόλοιπου ἑλλαδικοῦ χώρου (ὅρια τῆς σημερινῆς Ἑλλάδας), εἴτε ἀπὸ ὀνομασίες περιοχῶν τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου εἴτε, πάλι, ἀπὸ ὀνομασίες διαφόρων ἄλλων μερῶν. Μικρότερη ὁμάδα ἐθνικῶν ὀνομάτων ἀναφέρεται σὲ καταγωγὴ ἀπὸ εὐρύτερη γεωγραφικὴ περιοχὴ ἢ καὶ ἐθνότητα (π.χ. Ρωμαῖος, Γραικός, Ἀνατολικός). Στὰ ἐθνικὰ κατατάσσονται ἐπίσης καὶ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποὺ δηλώνουν ἀόριστα προέλευση ἀπὸ γεωγραφικὸ χῶρο ἐκτὸς Κρήτης (π.χ. Ξένος) ἢ μὴ συγκεκριμένη κρητικὴ περιοχὴ (π.χ. Ἀπανωμερίτης). Τέλος, ὁρισμένα ὀνόματα (π.χ. Condolioti, Marmachioti κ.ἄ.), λόγω τῶν χαρακτηριστικῶν καταλήξεών τους ἐντάσσονται στὰ ἐθνικά, χωρὶς ὡστόσο νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξακρίβωση τῆς περιοχῆς μὲ τὴν ὁποία συνδέονται.

Ἡ μελέτη τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων ποὺ ἐντοπίστηκαν στὴν Κρήτη μᾶς ἐπιτρέπει τὴν ἐξαγωγὴ στατιστικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα, ἐξαιτίας τῆς ἀποσπασματικότητας τῶν πηγῶν, δὲν μποροῦν βέβαια παρὰ νὰ εἶναι ἐνδεικτικὰ καὶ ὄχι ἀπόλυτα. Συγκεκριμένα, ἀπὸ τὸν συνολικὸ ἀριθμὸ τῶν 252 ἐθνικῶν ὀνομάτων ποὺ ἐντοπίζονται κατὰ τὴν περίοδο τῆς βενετοκρατίας, τὸ ἕνα τρίτο περίπου προέρχεται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Κρήτη, ἐνῶ τὰ ὑπόλοιπα κατανέμονται γεωγραφικὰ ὡς ἑξῆς:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Γεωγραφικὴ προέλευση τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων[3]

Κρήτη	*ἐκτὸς Κρήτης*	*ἄλλες ἐθνότητες*	*προέλευση ἀπὸ μὴ συγκεκριμένο γεωγρ. χῶρο*	*λόγω καταλήξεων*
79 (31%)	95 (38%)	22 (9%)	7 (3%)	49 (19%)

1. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 23 § 52.

2. Βλ. καὶ Φανῆς Μαυροειδῆ, *Τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων τὸ 16ο αἰώνα*, Ονόματα 9 (1984), σελ. 147.

3. Τὰ ποσὰ ποὺ ἀναγράφονται ἔξω ἀπὸ τὶς παρενθέσεις ἀντιπροσωπεύουν ἀπόλυτους ἀριθμούς.

Ἂν τώρα ἐξεταστοῦν εἰδικότερα οἱ δύο βασικὲς κατηγορίες τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων, ἐκείνων δηλαδὴ ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια τῆς Κρήτης καὶ ἐκείνων ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια ἐκτὸς μεγαλονήσου, διαπιστώνεται ὅτι τὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια ἐκτὸς Κρήτης εἶναι περισσότερα: τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ παράγονται ἀπὸ κρητικὰ τοπωνύμια εἶναι 79 (45%) καὶ τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια ἐκτὸς Κρήτης 95 (55%)[1].

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Κατανομὴ τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων κατὰ περιοχὲς[2]

Κρήτη	*ἑλλαδικὸς χῶρος*	*ἰταλικὴ χερσόνησος*	*ἄλλα μέρη*
79 (45%)	41 (24%)	25 (14%)	29 (17%)

Τὰ περισσότερα ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα μὲ κρητικὴ προέλευση δὲν ἔχουν διαχρονικὴ παρουσία· ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Χαντακίτης ποὺ ἐπιβιώνει σ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς βενετοκρατίας, συχνότερα ἐπαναλαμβάνονται στὴ διάρκεια τῶν αἰώνων ὅσα ὑποδηλώνουν εὐρύτερη γεωγραφικὴ περιφέρεια (π.χ. Κισαμίτης, Πεδιώτης). Ἀντίθετα, ἐπισημαίνονται συνεχῶς ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ περιοχὲς τόσο τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου (Κορφιώτης, Ρόδιος κ.ἄ.) ὅσο καὶ τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου (Lombardo, Trivisan κ.ἄ.) —γιὰ τὰ ὁποῖα σώζονται πολυπληθέστατες μαρτυρίες—, καθὼς καὶ ἄλλων περιοχῶν (Καππάδοκας, Ραγουζαῖος κ.ἄ.). Ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων, ἡ ἀποσπασματικότητα καὶ πάλι τῶν πηγῶν δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σχηματίσουμε πλήρη καὶ σαφὴ εἰκόνα γιὰ συγκριτικὴ αὔξηση ἢ μείωση τοῦ ἀριθμοῦ τους, σὲ ὅλο τὸ χρονικὸ διάστημα τῆς περιόδου αὐτῆς. Ἔτσι, ἐνδεικτικὴ μόνο μπορεῖ νὰ εἶναι ἡ παρατήρηση ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων τόσο κατὰ τὸν 14ο αἰώνα (118) ὅσο καὶ κατὰ τὸν 16ο αἰώνα (122) εἶναι περίπου ὁ ἴδιος. Ὡς πρὸς τὸν 15ο αἰώνα, ὁ μειωμένος ἀριθμὸς τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων ποὺ ἀπαντᾶται (μόνον 53) ἑρμηνεύεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ πηγὲς ποὺ ἀποδελτιώθηκαν εἶναι πολὺ λιγότερες ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ ἀφοροῦν τοὺς ἄλλους δύο αἰῶνες.

Ἀπὸ τὴν ἀναλυτικὴ ἐξέταση τῶν 79 ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων ποὺ

1. Στὶς ἀπογραφὲς ποὺ μελετᾶ ἡ Λαΐου γιὰ τὴ Μακεδονία τὸν 14ο αἰ., τὰ πιὸ πολλὰ ἐθνικὰ ὀνόματα προέρχονται ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ Μακεδονία, βλ. Ἀγγελικῆς Λαΐου-Θωμαδάκη, *Peasant Society in the Late Byzantine Empire. A Social and Demographic Study*, Princeton N.J. 1977, σελ. 130· ἑλλ. μετάφρ. *Ἡ ἀγροτικὴ κοινωνία στὴν ὕστερη βυζαντινὴ ἐποχή*, Ἀθήνα 1987, σελ. 177.

2. Τὰ ποσὰ ποὺ ἀναγράφονται ἔξω ἀπὸ τὶς παρενθέσεις ἀντιπροσωπεύουν ἀπόλυτους ἀριθμούς.

προέρχονται ἀπὸ περιοχὲς τῆς Κρήτης[1] διαπιστώνεται, καταρχήν, ὅτι ἡ πλειονότητά τους ἀφορᾶ τοπωνύμια τοῦ διαμερίσματος τοῦ Χάνδακα· ἀκολουθοῦν σὲ μικρότερη ἔκταση τοπωνύμια ἀπὸ τὸ διαμέρισμα τῶν Χανιῶν, τοῦ Ρεθύμνου καὶ τῆς Σητείας, ἐνῶ μόνον ἕνα τοπωνύμιο ἀναφέρεται στὸ Λασίθι καὶ ἀκόμη ἕνα σὲ ὁλόκληρο τὸ νησί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ἀπὸ τοπωνύμια τῆς Κρήτης[2]

Χάνδακας	*Χανιὰ*	*Ρέθυμνο*	*Σητεία*	*Λασίθι*	*Κρήτη*
34 (50%)	14 (21%)	11 (16%)	7 (10%)	1(1,5%)	1 (1,5%)

Ἡ κατανομὴ αὐτὴ εὔκολα ἐξηγεῖται, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ ἀρχεῖα ὅλων τῶν διαμερισμάτων τῆς Κρήτης, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τοῦ Χάνδακα, ἔχουν χαθεῖ. Ἔτσι, οἱ πληροφορίες ἀναφέρονται κυρίως στὴν περιοχὴ τῆς πρωτεύουσας, ἐνῶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα διαμερίσματα ὄχι μόνο τὰ στοιχεῖα εἶναι σποραδικά, ἀλλὰ καὶ δὲν καλύπτουν ὅλη τὴν ἔκταση τοῦ νησιοῦ. Ἂς σημειωθεῖ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν κρητικῶν τοπωνυμίων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα προέρχονται τὰ ἐθνικὰ ἐπώνυμα, ἂν συγκριθεῖ μὲ τὸ συνολικὸ ἀριθμὸ τῶν χωριῶν τῆς Κρήτης ποὺ ἀνέρχονται σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα σὲ 1250 περίπου, εἶναι πάρα πολὺ μικρὸς (μικρότερος ἀπὸ 10%).

Τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ παράγονται ἀπὸ κρητικὰ τοπωνύμια διακρίνονται σὲ αὐτὰ ποὺ προέρχονται 1) ἀπὸ ὀνομασίες χωριῶν (Ἀμαργιανίτης, Πενταμοδίτης), 2) ἀπὸ ὀνομασίες καστελλανιῶν (Συβριταῖος, Μυλοποταμίτης), καὶ 3) ἀπὸ ὀνομασίες διαμερισμάτων (Χαντακίτης, Χανιώτης, Σηθειακός[3]). Ἕνα μόνον ὄνομα ἀναφέρεται μὲ προέλευση τὴν ὀνομασία ὁλόκληρου τοῦ νησιοῦ (Κρητικός). Οἱ μετακινήσεις τῶν κατοίκων αὐτῶν γίνονταν σὲ μικρὴ ἀκτίνα, συνήθως μέσα στὸ ἴδιο τὸ διαμέρισμα[4]. Ἐλάχιστα ἐθνικὰ ὀνόματα, κυρίως αὐτὰ ποὺ δηλώνουν μεγαλύτερη γεωγραφικὴ περιφέρεια, ἐμφανίζονται καὶ σὲ ἄλλο διαμέρισμα[5] (π.χ. Συβριταῖος στὰ Χανιά).

1. Στὴν πραγματικότητα ὁ ἀριθμὸς τῶν τοπωνυμίων ποὺ ὑπολογίστηκε ἀνέρχεται στὰ 68 καὶ ὄχι στὰ 79, γιατὶ μερικὲς ὀνομασίες χωριῶν εἶναι κοινὲς στὰ διάφορα διαμερίσματα τῆς Κρήτης, ἐνῶ ἄλλες δὲν ἔχουν ταυτιστεῖ.

2. Τὰ ποσὰ ποὺ ἀναγράφονται ἔξω ἀπὸ τὶς παρενθέσεις ἀντιπροσωπεύουν ἀπόλυτους ἀριθμούς.

3. Θὰ μποροῦσε, ὅμως, νὰ σημαίνουν ἁπλῶς καὶ μόνον τὸν κάτοικο τῆς πόλης τοῦ Χάνδακα, τῶν Χανιῶν ἢ τῆς Σητείας.

4. Καὶ σήμερα ἀκόμη συμβαίνει τὸ ἴδιο: στὸ νομὸ Ρεθύμνου τὸ 50% τῶν ἐθνικῶν ἐπωνύμων προέρχεται ἀπὸ ὀνόματα χωριῶν τοῦ ἴδιου τοῦ νομοῦ, βλ. Κουρμούλη, ὅ.π., σελ. 161.

5. Ἡ περιφέρεια ποὺ δίνει τὸ ὄνομά της εἶναι τόσο μεγαλύτερη, ὅσο πιὸ μακρινὴ εἶναι ἡ ἀπόσταση τοῦ τόπου, ἀπ' ὅπου προέρχεται ὁ μέτοικος, βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 24 § 54.

Τὸ γεγονὸς ὅτι πολλὰ ἔγγραφα εἶναι γραμμένα ἀπὸ βενετοὺς νοταρίους, οἱ ὁποῖοι συχνὰ σημειώνουν τὸ ὄνομα παρεφθαρμένο, ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ δυσχεραίνεται ἡ ὀρθὴ ἀπόδοση τῶν ὀνομάτων στὰ ἑλληνικά[1]. Ἔτσι, κατὰ τὴν ἀναγραφὴ τῶν λημμάτων, γιὰ νὰ ἀποφεύγονται οἱ παρερμηνεῖες, ἀποδίδεται μὲν τὸ ὄνομα στὰ ἑλληνικά, ἀλλὰ στὴν παράθεση τῶν μνειῶν ποὺ ἀκολουθεῖ τὸ ἐπώνυμο ἀναγράφεται μὲ τὴ μορφὴ ποὺ ἀπαντᾶται στὶς πηγές. Ὡς πρὸς τὰ τοπωνύμια, ἀναγράφονται μὲ τὴ σημερινή τους μορφὴ στὰ ἑλληνικά· μὲ τὸν τύπο ποὺ παραδίδονται στὶς πηγὲς σημειώνονται μόνον ὅσα τοπωνύμια δὲν σώζονται σήμερα. Ἡ περιφέρεια, στὴν ὁποία ἀνήκουν τὰ τοπωνύμια, ἀκολουθεῖ τὴ διοικητικὴ διαίρεση τῆς Κρήτης κατὰ τὴ βενετοκρατία. Ἔτσι, ἡ περιοχὴ τοῦ Μιραμπέλλου, γιὰ παράδειγμα, περιλαμβάνεται στὸ διαμέρισμα τοῦ Χάνδακα.

Τὰ κρητικὰ ἐθνικὰ ἐπώνυμα παραδίδονται μὲ τοὺς συνηθισμένους σὲ ὅλα τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα τύπους: ὀνόματα μὲ παραγωγικὲς καταλήξεις (74%) καὶ ὀνόματα χωρὶς παραγωγικὲς καταλήξεις, μὲ -ς στὸ τέλος (26%). Ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα παρουσιάζονται μὲ περισσότερους ἀπὸ ἕναν τύπους[2]. Ἔτσι, μπορεῖ τὸ ἴδιο τοπωνύμιο νὰ παράγει περισσότερα ἀπὸ ἕνα ἐθνικὰ ὀνόματα, ὅπως Κισαμίτης καὶ Κίσαμος, Πεδιαδίτης καὶ Πεδιώτης, Χαντακίτης καὶ Καντιανός.

Ἀναλυτικότερα, τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα τῆς Κρήτης κατὰ τὴ βενετοκρατία σχηματίζονται μὲ τὶς παραγωγικὲς καταλήξεις -ιώτης, -ίτης, -ιανὸς /-ανός, -ίνος, -ινός, -αῖος, -έας, -ακὸς καὶ -ικός[3]. Ἀπὸ αὐτὲς ἡ συχνότερα χρησιμοποιούμενη κατάληξη εἶναι -ιώτης (42%) καὶ ἀκολουθοῦν οἱ καταλήξεις -ίτης (29%) καὶ -ανὸς (15%)[4].

Ὁ δεύτερος ὅμως τύπος τῶν ὀνομάτων, αὐτῶν δηλαδὴ ποὺ σχηματίζονται χωρὶς παραγωγικὴ κατάληξη, μὲ μόνη τὴν προσθήκη τοῦ τελικοῦ -ς στὸ ἀρσενικὸ γένος, παρουσιάζει προβλήματα, δεδομένου ὅτι εἶναι γνωστὴ ἡ ἀμφίδρομη σχέση ποὺ ὑπάρχει ἀνάμεσα στὰ ὀνόματα καὶ τὰ τοπωνύμια[5]· ἔτσι, πολλὲς φορὲς δὲν ξέρουμε, ἂν τὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ τοπωνύμιο ἢ τὸ τοπωνύμιο ἀπὸ τὸ ὄνομα[6]. Λόγω τῆς ἀσάφειας αὐτῆς, δὲν θεωρήθηκαν ἐδῶ ἐθνικὰ

1. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βλ. Μαυροειδῆ, ὅ.π., σελ. 145-146.

2. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 121 καὶ σημ. 34.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 32-33 § 62-63.

3. Γενικὰ γιὰ τὶς παραγωγικὲς καταλήξεις τῶν ἐθνικῶν βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 105-121.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 25-28 § 55.

4. Στὴν Κρήτη σήμερα τὰ περισσότερα ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα σχηματίζονται μὲ τὴν κατάληξη -(ι)ανὸς (βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 114, σημ. 26, 117 καὶ 118 πίν. 2.— Κουρμούλη, ὅ.π., σελ. 162).

5. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. λ' καὶ σημ. 15.

6. Βλ. Ἀνδριώτη, ὅ.π., σελ. 188, 190 καὶ 199-206, ὅπου γίνεται προσπάθεια νὰ ἑρμηνευτεῖ ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἐθνικῶν ἐπωνύμων. Πρβλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 33-35 § 64-65.

τὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα: Ἀρκάδιος, Ἀστράς, Βίδος, Βιζαράς, Βιτσίλος, Βρακουλιάρης, Βροντίσης, Γερανός, Γράντος, Κασάνης, Καψοδάσος, Κόλενα, Κράσης, Κυρμουσίν, Μαζάς, Μεταξάρης, Μουρτάρος, Ξιδάς, Πατσός, Πλεμένος, Ροδάκινος, Ρουκάνης, Ρουφέας, Σαρχόπουλος, Σταυράκης, Σύμης, Σφακός, Τουρτοῦλος, Φόδελε, Χανδράς καὶ Χανδρόπουλος, Χαρκιάς καὶ Χαρκιόπουλος, Ψωμοπούλα[1]. Ἀκόμη, δὲν χαρακτηρίζονται ὡς ἐθνικὰ τὰ ἐπώνυμα Λουρέας, Μελισσιώτης, Μιλιαρίσης καὶ Πλύτης[2]. Ὀνόματα, τέλος, γιὰ τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι γνωστὸ μὲ βεβαιότητα, ἂν προῆλθαν ἀπὸ τοπωνύμια ἢ ἄν, ἀντίστροφα, παράγουν τὰ τοπωνύμια, θεωροῦνται ἐθνικὰ μὲ ἐπιφυλάξεις καὶ δηλώνονται μὲ ἀστερίσκο στὴν ἀρχὴ τοῦ λήμματος.

Οἱ στενοὶ δεσμοὶ ποὺ συνέδεαν τὴ βενετοκρατούμενη Κρήτη τόσο μὲ τὴν Πελοπόννησο ὅσο καὶ μὲ τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἀντικατοπτρίζονται στὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια τοῦ ἑλλαδικοῦ χώρου. Ἔτσι, ἀπὸ τὰ 41 ἐθνικὰ ὀνόματα τῆς κατηγορίας αὐτῆς τὰ 14 (34%) προέρχονται ἀπὸ ὀνομασίες πόλεων ἢ περιοχῶν τῆς Πελοποννήσου[3] (συμπεριλαμβάνονται ἐδῶ καὶ τὰ Κύθηρα, ἑνιαῖος γεωγραφικὰ χῶρος μὲ τὴν Πελοπόννησο), 20 (49%) ἀπὸ ὀνομασίες διαφόρων νησιῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ 4 (10%) ἀπὸ ὀνομασίες τῶν Ἰονίων νησιῶν[4]. Τρεῖς περιπτώσεις

1. Τὰ οἰκογενειακὰ αὐτὰ ὀνόματα θεωροῦνται ὅτι παρήγαγαν τὰ ἀντίστοιχα τοπωνύμια, βλ. Χ ρ υ σ ο ύ λ α ς Ζ. Τ σ ι κ ρ ι τ σ ῆ - Κ α τ σ α ν ά κ η, *Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν τοπωνυμίων τῆς Κρήτης. Τοπωνύμια ἀπὸ οἰκογενειακὰ ὀνόματα*, Ἀμάλθεια 6 (1975), σελ. 25-98.

2. Σύμφωνα μὲ τὴν Κατσανάκη (*Κρητικὰ ἐπώνυμα ἐπαγγελματικὰ καὶ δηλωτικὰ τίτλων καὶ ἀξιωμάτων*, σελ. 130, 144-148, 150-151, 180), τὰ ὀνόματα αὐτὰ περιλαμβάνονται στὰ προερχόμενα ἀπὸ ἐπαγγέλματα, παρόλο ποὺ τὰ δύο πρῶτα (Λουρέας, Μελισσιώτης) ἔχουν τὶς χαρακτηριστικὲς καταλήξεις τῶν ἐθνικῶν.

3. Γιὰ τὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποὺ ἀπαντῶνται στὴν Πελοπόννησο καὶ δηλώνουν καταγωγὴ ἀπὸ τὴν Κρήτη (π.χ Κρητικός, Σφακιανὸς) βλ J. L o n g n o n - P. T o p p i n g, *Documents sur le régime des terres dans la principauté de Morée au XIVe siècle*, Παρίσι 1969, σελ. 221-231: E v a T o p p i n g, *Noms de personne*, Appendix I, ὅ.π., σελ. 225 (= P. T o p p i n g, *Studies on Latin Greece A.D. 1205-1715*, Λονδίνο, Variorum Reprints, 1977, ἀρ. VII).— Κ α τ σ ο υ λ έ α, ὅ.π., σελ. 324, 326.

4. Γιὰ τὴ μετανάστευση Κρητικῶν στὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου βλ. Χ ρ ύ σ α ς Α. Μ α λ τ έ ζ ο υ, *Πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Κρήτη στὰ Κύθηρα. (Ἄγνωστες πληροφορίες ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τῶν Κυθήρων)*, «Λειμών», Προσφορὰ στὸν καθηγητὴ Ν. Β. Τωμαδάκη, (= ΕΕΒΣ 39-40, 1972-1973), Ἀθήνα 1972-1973, σελ. 518-526 καὶ τὴ σημείωση 1 τῆς σελ. 519, ὅπου συγκεντρωμένη ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Βλ. ἀκόμη, Γ. Κ α β β α δ ί α, *Κρήτη καὶ Κεφαλονιά. Κρητικαὶ μεταναστεύσεις καὶ ἐπίδρασις τοῦ κρητικοῦ πολιτισμοῦ στὴν Κεφαλονιά*, Ἀθήνα 1965.— Γ. Ν. Μ ο σ χ ό π ο υ λ ο υ, *Μετοίκηση Κρητῶν στὴν Κεφαλονιὰ στὴ διάρκεια τοῦ Κρητικοῦ πολέμου (1645-1669), καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἅλωση τοῦ Χάνδακα*, Πεπραγμένα Δ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Β', Ἀθήνα 1981, σελ. 270-291.— Γ. Η. Π ε ν τ ό γ α λ ο υ, *Ἐποικισμὸς τῆς Κεφαλονιᾶς ἀπὸ Κρητικὲς οἰκογένειες στὰ πρῶτα χρόνια τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα*, Πεπραγμένα Δ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Β', Ἀθήνα 1981, σελ. 412-425.

ὑποδηλώνουν μετακινήσεις ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὴ Λαμία (– Ζητούνι) καὶ τὴ Θεσσαλονίκη πρὸς τὴν Κρήτη.

Ἡ ὕπαρξη ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων φανερώνει συνήθως ἐποικισμὸ μιᾶς περιοχῆς ἀπὸ κατοίκους τοῦ τόπου ποὺ δηλώνει τὸ ὄνομά τους. Ὡστόσο, ἡ γνωστὴ λ.χ. μετανάστευση, στὰ μέσα τοῦ 16ου αἰ., κατοίκων τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Μονεμβασίας καὶ ἡ ἐγκατάστασή τους σὲ περιοχὲς τῆς Κρήτης[1] δὲν ἀποτυπώνεται στὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποὺ ἀπαντῶνται στὸ νησὶ κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Ὡς πρὸς τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἡ μετακίνηση τῶν κατοίκων τους πρὸς καὶ ἀπὸ τὴν Κρήτη εἶναι συχνὸ φαινόμενο. Ἔτσι, ἐπισημάνθηκαν ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ δείχνουν ἐγκατάσταση στὴν Κρήτη κατοίκων τῆς Ἀμοργοῦ, Καρπάθου, Μήλου κ.ἄ. καὶ ἀντίστοιχη ἐγκατάσταση Κρητικῶν στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους: Κρητικός, Σφακιανός, Χανιώτης καὶ Καντιώτης[2]. Οἱ μετακινήσεις τοῦ κρητικοῦ πληθυσμοῦ πρὸς τὰ νησιὰ αὐτὰ πρέπει νὰ ἐντοπιστοῦν χρονολογικὰ κυρίως μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα τὸ 1669.

Ἀπὸ τὰ ὀνόματα αὐτά, ὅσα παραδίδονται μὲ παραγωγικὲς καταλήξεις ἀποτελοῦν τὴν πλειοψηφία (77%). Σὲ ποσοστὸ 40% ἀνέρχονται ἐκεῖνα ποὺ φέρουν τὴν κατάληξη -ιώτης καὶ σὲ 18% τὴν κατάληξη -αῖος.

Τὰ ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὀνομασίες πόλεων καὶ περιοχῶν τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου εἶναι δηλωτικὰ τῶν δεσμῶν τῆς μητρόπολης μὲ τὴν ἀποικία της, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν κατοίκων τῶν ἰταλικῶν περιοχῶν γιὰ σύναψη ἐμπορικῶν σχέσεων μὲ τὴν Κρήτη ἢ καὶ γιὰ ἐγκατάσταση ἀκόμη στὴ μεγαλόνησο. Μὲ τὴ μορφὴ ὀνόματος ποὺ ἐκλαμβάνεται ὡς ἐπίθετο συναντᾶμε ἕναν σχετικὰ μικρὸ ἀριθμὸ ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ τοπωνυμίες τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου: τὴν ἐποχὴ αὐτὴ πολὺ συχνότερα χρησιμοποιεῖται τὸ βαφτιστικὸ καὶ ἡ ἐμπρόθετη δήλωση τοῦ τόπου καταγωγῆς γιὰ

1. Βλ. Σ τ. Γ. Σ π α ν ά κ η, *Συμβολὴ στὴν ἱστορία τοῦ Λασιθιοῦ κατὰ τὴ Βενετοκρατία*, Ἡράκλειο 1957, σελ. 20-29 ἔγγρ. 7-8, 35-41 ἔγγρ. 12.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Κρήτη καὶ Πελοπόννησος*, Πρακτικὰ Β' Διεθνοῦς Συνεδρίου Πελοποννησιακῶν Σπουδῶν, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1981-1982, σελ. 95-105.— Μ α ρ ι ά ν ν α ς Κ ο λ υ β ᾶ - Κ α ρ α λ έ κ α – Ἐ ρ. Μ ο ά τ σ ο υ, *Ἀποκατάσταση Ναυπλιωτῶν καὶ Μονεμβασιωτῶν προσφύγων στὴν Κρήτη τὸ 1548*, BNJ 22 (1983), σελ. 375-452.

2. Βλ. Ν. Ι. Ζ α φ ε ι ρ ί ο υ, *Τὰ ἐν Σάμῳ ἐπώνυμα*, Ἀρχεῖον Σάμου 2 (1947), σελ. 113.— Χ. Ι. Π α π α χ ρ ι σ τ ο δ ο ύ λ ο υ, *Οἰκογενειακὰ ἐπώνυμα Δωδεκανήσου*, Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1960, σελ. 324.— Σ φ υ ρ ό ε ρ α, ὅ.π., σελ. 459, 463.— Α λ ι π ρ ά ν τ η, ὅ.π., σελ. 50, 51, 56, 60.— Α ἰ κ α τ ε ρ ί ν η ς Ἀ σ δ ρ α χ ᾶ - Σ π. Ι. Ἀ σ δ ρ α χ ᾶ, *Βαφτιστικὰ καὶ οἰκογενειακὰ ὀνόματα σὲ μιὰ νησιωτικὴ κοινωνία: Πάτμος (ΙΑ'-ΙΘ' αἰ.)*, Ἀμητὸς στὴ μνήμη Φώτη Ἀποστολόπουλου, Ἀθήνα 1984, σελ. 66, 69 (ἀνατύπωση: Σ π. Ι. Ἀ σ δ ρ α χ ᾶ, *Οἰκονομία καὶ νοοτροπίες*, Ἀθήνα 1988, ἀρ. 9, σελ. 225, 229).— Ε υ τ υ χ ί α ς Δ. Λ ι ά τ α, *Ἡ Σέριφος κατὰ την Τουρκοκρατία (17ος-19ος αι.). Συμβολή στη μελέτη των κοινωνικών και οικονομικών δομών και του κοινοτικού συστήματος*, Ἀθήνα 1987, σελ. 189.

τὸ χαρακτηρισμὸ ἑνὸς ἀτόμου. Ὡς πρὸς τὰ ὀνόματα μὲ ἰταλικὴ προέλευση, τὰ περισσότερα σχηματίζονται ἀπὸ αὐτούσιο τὸ τοπωνύμιο (61%). Στὰ ὀνόματα ποὺ παραδίδονται μὲ παραγωγικὲς καταλήξεις, ἡ πιὸ συνηθισμένη κατάληξη εἶναι -ανος (58%).

Ἂν οἱ μετακινήσεις τῶν κατοίκων τῆς Κρήτης μέσα στὸ ἴδιο τὸ νησὶ γίνονται σὲ περιορισμένη γεωγραφικὴ ἀκτίνα, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο μὲ τὰ ἄτομα ποὺ ἔρχονται ἀπὸ ἄλλα μέρη. Ἔτσι, τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα ποὺ παραδίδονται ἀπὸ τὶς πηγὲς μαρτυροῦν τὴν παρουσία ἐκεῖ ἀτόμων ποὺ κατάγονται ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ τὴ Δύση: ἀπὸ τὴν Ἰστρία[1] καὶ τὸ Ἀργυρόκαστρο ὡς τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ τὴν Αἴγυπτο. Ἂς σημειωθεῖ ὅτι ἀπὸ τὰ 29 ἐθνικὰ ὀνόματα μὲ προέλευση ὀνομασίες διαφόρων ἄλλων περιοχῶν, τὰ μισὰ σχεδὸν εἶναι βυζαντινῆς προέλευσης καὶ παραπέμπουν σὲ καταγωγὴ ἀπὸ περιοχὲς τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἀπὸ ὅπου προῆλθε τὸ ὄνομα. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς ὁ κάτοχος τοῦ ὀνόματος, ποὺ βρίσκεται τὸν 14ο ἢ τὸν 16ο αἰώνα στὴν Κρήτη, δὲν εἶναι βέβαιο ἂν ἦλθε τότε ἀπὸ τὰ μέρη αὐτὰ ἢ ἂν εἶχε μεταναστεύσει σὲ παλαιότερη ἐποχή. Τὰ περισσότερα ἐθνικὰ ὀνόματα τῆς κατηγορίας αὐτῆς παραδίδονται μὲ παραγωγικὲς καταλήξεις (84%)· πιὸ κοινὴ εἶναι ἡ κατάληξη -ινὸς /-ηνὸς (28%) καὶ ἀκολουθοῦν οἱ καταλήξεις -ίτης (21%) καὶ -ιώτης (14%).

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παραπάνω κατηγορίες ὀνομάτων, ἤδη ἀναφέρθηκαν καὶ ἄλλες ἑνότητες ἐπωνύμων ποὺ ὑποδηλώνουν γεωγραφικὴ προέλευση καὶ πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν στὰ ἐθνικὰ οἰκογενειακὰ ὀνόματα. Συγκεκριμένα πρόκειται γιὰ τὰ ἀκόλουθα ὀνόματα:

α) ὀνόματα ποὺ δείχνουν προέλευση ἀπὸ εὐρύτερη γεωγραφικὴ περιφέρεια ἢ καὶ ἐθνότητα[2]. Ἀνήκουν σὲ κατηγορία ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσεγγίζονται μὲ μεγάλη προσοχή, γιατὶ δὲν εἶναι οὔτε εὔκολο νὰ ὑποστηριχθεῖ ὅτι δηλώνουν ἄμεσα ἐθνικὴ καταγωγή, οὔτε νὰ ἐντοπιστεῖ χρονικὰ ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία οἰκογένεια μὲ τὸ ὄνομα αὐτὸ μετανάστευσε στὴν Κρήτη. Ἀκόμη, δὲν εἶναι σίγουρο, ἂν πράγματι πρόκειται γιὰ μετανάστευση[3]. Τὰ ἐθνικὰ

1. Ἡ Ἰστρία ἦταν βενετικὴ κτήση ἀπὸ τὸν 13ο αἰώνα καὶ ἡ Γαληνοτάτη ἔκανε κατὰ καιροὺς πολλὲς προσπάθειες γιὰ τὸν ἐποικισμό της. Δύο εἶναι οἱ γνωστὲς μετοικεσίες Κρητικῶν στὴν περιοχὴ τῆς Ἰστρίας· ἡ πρώτη τὸ 1570 ἀπὸ Κρητικοὺς τοῦ Ρεθύμνου, οἱ ὁποῖοι μετέβησαν στὴν Πόλα μετὰ τὴ λεηλασία τοῦ Ρεθύμνου ἀπὸ τὸν Οὐλουτσὴ Ἀλή, βλ. Μ α ρ γ. Κ ω ν σ τ α ν τ ι ν ί δ η, *Ἡ ἄλλοτε ἐν Πόλᾳ τῆς Ἰστρίας Ἑλληνικὴ Κοινότης καὶ οἱ ἐν τῇ περιφερείᾳ αὐτῆς ἑλληνικοὶ συνοικισμοὶ (1540-1796)*, Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος 12 (1913), σελ. 513. Ὁ δεύτερος ἐποικισμὸς Κρητικῶν προσφύγων, ποὺ μεταφέρθηκαν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν Μοροζίνη, χρονολογεῖται τὸ 1669, λίγο μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους, βλ. τὸ ἄρθρο τοῦ P. K a n d l e r, *Ultima colonia di Greci trasportata in Istria*, Istria 7 (1852), σελ. 60 (τὸ ὁποῖο δὲν μπόρεσα νὰ ἐντοπίσω)· πρβλ Ἄ ρ τ ε μ η ς Ξ α ν θ ο π ο ύ λ ο υ-Κ υ ρ ι α κ ο ῦ, *Εἰδήσεις γιὰ ἄγνωστη ἑλληνικὴ ἀποικία στὴν Ἰστρία τὸ 18ο αἰώνα*, Θησαυρίσματα 10 (1973), σελ. 202 σημ. 3.

2. Βλ. στὸν πίνακα 1 τὴν κατηγορία ἐθνικῶν μὲ τὴν ἔνδειξη «Ἄλλες ἐθνότητες».

3. Γιὰ τὰ προβλήματα τῆς ἑνότητας αὐτῆς τῶν ἐθνικῶν βλ Λ α ί ο υ, ὅ.π., σελ. 178.

οἰκογενειακὰ ὀνόματα τῆς ἑνότητας αὐτῆς ποὺ ἐντοπίζονται στὶς πηγὲς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης εἶναι τὰ ἑξῆς: Alamano, Anatolicus, Armeni, Arvaniti καὶ Arvanitachi, Atingano, Catalano καὶ Catellanus, Frango καὶ Frangopulo, Greco καὶ Γραικός, Κουρσάρος, Latino, Levantinus, Romano καὶ Romaniti, Romeo καὶ Ρωμιόπουλος, Rosso καὶ Russeo, Sarachino, Saraxino καὶ Sarachinopulo, Sclavo, Sclavero καὶ Sclavopulo, Spagnolo, Spanopulo καὶ Σπανός, Surian καὶ Surianus, Teutonicus, Turcho, Τουρκάκης καὶ Turcopulo, Vlacho, Vulgari, Bulgarus καὶ Βούλγαρης,

β) ὀνόματα ποὺ προέρχονται ἀπὸ ὀνομασίες μὴ συγκεκριμένου γεωγραφικοῦ χώρου: Apanomeriti, Cambiti, Catomeriti, Noto, Στεριανοπούλλα, Xeno, Xenico καὶ Xenicopulo, Xomeriti,

γ) ὀνόματα, ποὺ εἶναι πιθανότατα ἐθνικά, ἐξαιτίας τῶν χαρακτηριστικῶν ἐθνικῶν καταλήξεών τους. Εἶναι γνωστὸ ὅτι εἰδικὰ ἡ κατάληξη -ιώτης εἶναι, σχεδὸν ἀποκλειστικά, γνώρισμα ἐθνικῶν ὀνομάτων· τὸ ἴδιο συμβαίνει, σὲ μικρότερο ἴσως βαθμό, καὶ μὲ τὶς ἄλλες καταλήξεις. Ἔτσι, ἔχουμε ὀνόματα ποὺ πρέπει νὰ χαρακτηριστοῦν ὡς ἐθνικά, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ταύτισή τους μὲ ὀνομασίες συγκεκριμένων χωριῶν[1]. Τὰ ὀνόματα τῆς ἑνότητας αὐτῆς εἶναι τὰ ἑξῆς: Abelachiano, Acriti, Archioti, Asprioti, Αvamamaiti, Calidrioti, Calosoniti, Camanoti, Caroniti/Gharoniti, Chalichioti, Cochianiti, Condolioti, Diminiti[2], Εὐγενιανός, Fluriotti, Geriti, Gialiti, Gulioti, Καταμαζανός, Labangioti[3], Lendariothi, Limeniti, Magidioti/Magridoti/Μιγιδιώτης, Marmachioti, Melandhioti, Meriti, Messopothamiti, Mettochiti, Paleormiti, Parathioti, Pithioti, Poloniati, Prichiati, Protocopiti, Remegnoti, Rezaniti, Sabiniti, Sarandino[4], Scarmignoti, Sinastioti/Sinactiotti, Stiralioti, Ταρχανιώτης/Trachanioti[5], Trulino/Τουρλινός, T(h)eria-

1. Ὁ Τριανταφυλλίδης, ὅ.π., σελ. 29 § 56, σημειώνει ὅτι ἡ ἀδυναμία ταύτισης ὀφείλεται στὸ γεγονὸς ὅτι εἴτε δὲν ξέρουμε πολλὲς φορὲς τὰ ὀνόματα μικρῶν συνοικισμῶν ποὺ ἔχουν περιληφθεῖ σὲ μεγαλύτερη περιφέρεια, εἴτε τὰ τοπωνύμια ἔχουν μετονομαστεῖ, ἢ καὶ δὲν σώζονται.

2. Γιὰ τὴν πιθανὴ προέλευση τοῦ ὀνόματος ἀπὸ περιοχὴ Demenna τῆς Σικελίας βλ. Br. Lavagnini, *Demenna e Demenniti*, Βυζάντιον. Ἀφιέρωμα στὸν Ἀνδρέα Ν. Στράτο, τόμ. Α', Ἀθήνα 1986, σελ. 123-128.

3. Ἴσως εἶναι παραφθορὰ τοῦ Λαμπανιτσιώτης, τοῦ καταγόμενου δηλ. ἀπὸ τὴ Λαμπανίτσα, χωριὸ τῆς Παραμυθιᾶς, ἀπὸ ὅπου καὶ ὁ γνωστὸς ἠπειρώτης λόγιος τοῦ 18ου αἰ. Πολυζώης Λαμπανιτζιώτης (βλ. Π. Δ. Παναγιωτίδη, *Πολυζώης ὁ Λαμπανιτσιώτης καὶ αἱ ἐκδόσεις αὐτοῦ*, ΕΦΣΚ 27 (1895-1899), σελ. 325 καὶ σημ. 3).

4. Δὲν ἀποκλείεται νὰ δηλώνει καταγωγὴ ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Σαράντα τῆς Βορείου Ἠπείρου.

5. Ἴσως δηλώνει καταγωγὴ ἀπὸ τὸ χωριὸ Ταρχάνιον τῆς Θράκης (βλ. Κ. Ἀμάντου, *Πόθεν τὸ ὄνομα Ταρχανιώτης*, Ἑλληνικὰ 2 (1929), σελ. 435-436 (- *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 319-320).— Δ. Ι. Πολέμη, *The Doukai. A Contribution to Byzantine Prosopography*, Λονδίνο 1968, σελ. 183).

no, Τραγανίτης, Vardhichiti, Vellayti, Vradiano, Zelaiti/Celaiti.

Ἡ ἔρευνα ποὺ ἐπιχειρήθηκε στὶς ἀρχειακὲς πηγὲς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης, μὲ βάση τὶς μνεῖες τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων ποὺ ἐπισημαίνονται στὸ νησί, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ συμπεράνουμε ὅτι 1) τὰ μισὰ σχεδὸν ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα προέρχονται ἀπὸ τοπωνύμια τοῦ ἴδιου τοῦ νησιοῦ, 2) ἕνας ἀρκετὰ μεγάλος ἀριθμὸς οἰκογενειῶν ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο, τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, τὴν ἰταλικὴ χερσόνησο, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ διάφορα ἄλλα μέρη μαρτυρεῖται νὰ ἔχει ἐγκατασταθεῖ στὴν Κρήτη κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, καὶ 3) ἐνῶ τὰ ἐθνικὰ ὀνόματα δηλώνουν τὴν καταγωγὴ τῶν ἐποίκων, μὲ τὴν ἀδυναμία καθορισμοῦ, ἔστω καὶ κατὰ προσέγγιση, τοῦ χρόνου τῆς μετανάστευσης, ὑποβαθμίζεται ἡ ἱστορικὴ σημασία τοῦ ἴδιου τοῦ γεγονότος τῆς ἐποίκισης. Ἡ μελέτη, ὡστόσο, τῶν ἐθνικῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων προσφέρει μιὰ γενικὴ εἰκόνα τόσο τῶν μετακινήσεων τῶν πληθυσμῶν ὅσο καὶ τῶν δεσμῶν ποὺ εἶχαν ἀναπτυχθεῖ ἀνάμεσα στὴν Κρήτη καὶ σὲ ὁρισμένες γεωγραφικὲς περιοχές.

Α. ΕΘΝΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΚΡΗΤΙΚΑ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ

1. *Ἀγιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἀγιὰ Κυδωνίας

1536: ὁ μαϊστρο Παῦλος Agioti, ὁ γιός του Γεωργιλὰς καὶ ὁ Θόδωρος Agioti μνημονεύονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[1].

2. *Ἀγκαραθέας*, ἀπὸ τὴ μονὴ Ἀγκαράθου Πεδιάδας

1536: ὁ Γιάννης Angaratrea [Angarathea;] ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[2].

3. *Ἀμαθιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἀμαθιανὰ Κυδωνίας (;)

τέλη 13ου αἰ.- α' δεκαετία 14ου αἰ.: ὁ Μιχαὴλ Amathiano μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Νικόλα Periptas[3].

1536: ὁ Νικολὸς Amantriano [Amathiano;] ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Ἀρμένοι[4]· ὁ Μιχελὴς Amathiano, ὁ Μιχάλης Amatriano

1. Γ. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων Χανίων καὶ Ἀποκορώνου στὴν ἔκθεση τοῦ ρέκτορα M. A. Bernardo (1536)*, Κρ. Χρ. 25 (1973), σελ. 306-307, 314.

2. Ὅ.π., σελ. 323.

3. Ζ. Ν. Τσιρπανλῆ, *«Κατάστιχο ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηριῶν τοῦ Κοινοῦ» (1248-1548). Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν σχέσεων Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας στὴ βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Ἰωάννινα 1985, σελ. 151 ἔγγρ. 21.

4. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 324.

[Amathiano;] καὶ ὁ Παῦλος Amatriano [Amathiano;] περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κάινα[1]· ὁ Γεωργιλὰς Amathiano ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[2].

1590: ὁ Γεώργιος Ἀμαθιανὸς τοῦ ποτὲ Νικόλα, ἀπὸ τὸ χ. Ἀμαθιανά, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο τῶν Χανιῶν, σχετικὸ μὲ τὸ μοναστήρι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ Ἀσπαλαθέα[3].

1600: ὁ Νικολὸς Ἀμαθιανὸς τοῦ ποτὲ Κωνσταντῆ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[4].

4. *Ἀμαρ(γ)ιανίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἀμαριανὸ Πεδιάδας ἢ ἐνδεχομένως ἀπὸ τὸ Ἀμάρι

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Amorianitis μνημονεύεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[5].

1488: ὁ Μανόλης Ἀμαριανίτης ἀναφέρεται σὲ διαθήκη[6].

1554: ὁ καλόγερος Ἰωαννίκιος ἐπονομαζόμενος Ἀμαργιανίτης, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου (ἢ Φανερωμένης) τοῦ χ. Φουρνὴ Μεραμπέλλου, παραγγέλνει εἰκονίσματα στὸ ζωγράφο Πέτρο Πολίτη[7] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 306, λ. Πολίτης).

1573: στὸν Κωνσταντίνο Amargianiti, γιὸ τοῦ Ἰωακείμ, ἀπὸ τὸ Καστέλλι τῆς Φουρνῆς, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ πατέρας του[8].

1581: ὁ Κωνσταντὴς Amarianiti ἐκλέγεται *fante al peso del comun* στὴ θέση τοῦ Γιάκουμου Amarianiti[9].

1. Ὅ.π., σελ. 329.

2. Ὅ.π., σελ. 335.

3. Ἀν. Π. Βουρδουμπάκι, *Κρητικὰ ἔγγραφα ἐκ τῆς Ἐνετοκρατίας καὶ Τουρκοκρατίας*, Χριστιανικὴ Κρήτη 2 (1913-15), σελ. 347-348 ἔγγρ. Π.

4. Μαρίας Γ. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα γιὰ ζωγράφους τοῦ Χάνδακα (ΙΣΤ' αἰ.) ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τοῦ Λούκα καὶ τῶν νοταρίων τῆς Κρήτης*, Θησαυρίσματα 14 (1977), σελ. 195 ἔγγρ. Ζ'

5. Μαρίας Κ. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα τοῦ Ἀρχείου τοῦ Λούκα τῆς Κρήτης ὡς ἱστορικαὶ πηγαί*, Κρ. Χρ. 21 (1969), σελ. 512 καὶ σημ. 36.

6. Κ. Ν. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμ. ΣΤ', Βενετία 1877 (φωτοτ. ἀνατ. 1972), σελ. 658-659 ἔγγρ. 4.

7. Ἀθ. Δ. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφικὴ εἰς τὸν Χάνδακα ἀπὸ 1550-1600*, Θησαυρίσματα 10 (1973), σελ. 113.

8. Ν. Καραπιδάκη, *Administration et milieux administratifs en Crète vénitienne (XVIe siècle)*, [Παρίσι 1983], Β, σελ. 105 ἀρ. 65 (=Περιλήψεις καὶ ἔκδοση τῶν ἐγγραφῶν τῶν registres A, B, C, D τῆς busta 55 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης: στὸ ἑξῆς Καραπιδάκη, A, B, C, D).

9. Καραπιδάκη, C, σελ. 324 ἀρ. 111.

1583: ἡ Κατερίνα Amarianò καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὴν πόλη τοῦ Χάνδακα[1]· ἡ Ἑλένη Amargianitissa καὶ ὁ Μανόλης Amargianiti περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[2].

1585: ὁ Νικολὸς Amarianiti ἐκλέγεται *fante del peso del comun* στὴ θέση τοῦ πατέρα του Κωνσταντῆ, τοῦ ὁποίου ἔληξε ἡ θητεία[3].

1612: ὁ μοναχὸς Ἀκάκιος Ἀμαργιανίτης τοῦ ποτὲ Ἰωαννικίου, παραχωρεῖ στὴ μονὴ Ἀρετίου τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου στὸ Καρύδι, στὴν περιοχὴ τοῦ Καστελλιοῦ τῆς Φουρνῆς, τοῦ ὁποίου εἶναι κτήτορας[4].

1616: ὁ Κωνσταντὴς Ἀμαργιανίτης τοῦ Ἰωάννη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη ποὺ συντάσσεται στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Σήμερσο[5].

1630-1638: ὁ Γεώργιος Ἀμαργιανίτης, ἀπὸ τὸ χ. Καινούριο τῶν Καρῶν, δημόσιος νοτάριος, συντάσσει συμβολαιογραφικὲς πράξεις[6].

1635: ὁ ἱερομόναχος Ἱερεμίας Ἀμαργιανίτης, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τῆς Καρδαμούτζας, συντάσσει συμφωνητικὸ μοιρασιᾶς[7].

1639: ὁ παπα Μανόλης Ἀμαργιανίτης, νοτάριος, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἀρετίου[8].

Στὶς παραπάνω μνεῖες ἂς προστεθοῦν καὶ οἱ ἀκόλουθες ποὺ ἀφοροῦν τὸ ἐθνικὸ ὄνομα Amur(g)iano, γιὰ τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν γνωρίζω ἂν προέρχεται ἀπὸ τὸ χ. Ἀμαριανὸ ἢ ἂν δηλώνει καταγωγὴ ἀπὸ τὴν Ἀμοργὸ ἢ ἄλλο μέρος:

1304: ὁ ποτὲ Θωμὰς de Porto, κάτοικος Χάνδακα, εἶχε νοικιάσει στὸν Ἐμμανουὴλ Amuriano, στὸν Ἰωάννη Gradonico, στὸν Πέτρο de Dragogna, στὸν Μιχαὴλ Barbo καὶ στὸν Μαρίνο Dragumano τὸ χωριὸ του Μακρυτοῖχος· τώρα, ὁ γιός του Ἰωάννης de Porto ἀνανεώνει τὴν ἐνοικίαση τοῦ τμήματος ποὺ κατέχει ὁ Ἰωάννης Gradonico, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος[9].

1. Pietro Castrofilaca, Descrittione del Regno di Candia, cod. Marc. It. VI, 156 coll. 6005, φ. 45r (στὸ ἑξῆς P. Castrofilaca). Οἱ παραπομπὲς γίνονται στὴ νέα φυλλαρίθμηση τοῦ χειρογράφου.

2. Ὅ.π., φ. 54r, 56v.— Σ τ. Γ. Σ π α ν ά κ η, *Συμβολὴ στὴν ἱστορία τοῦ Λασιθιοῦ κατὰ τὴ βενετοκρατία*, Ἡράκλειο 1957, σελ. 46, 61 ἔγγρ. 12, 128 σημ. 218 (στὸ ἑξῆς Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*).

3. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 429 ἀρ. 384.

4. Σ τ έ φ. Ξ α ν θ ο υ δ ί δ η, *Κρητικὰ συμβόλαια ἐκ τῆς Ἐνετοκρατίας*, Χριστιανικὴ Κρήτη 1 (1912), σελ. 46-47 ἔγγρ. XII καὶ σελ. 360.

5. Ὅ.π., σελ. 56-57 ἔγγρ. XVI.

6. Ὅ π., σελ. 143-144 ἔγγρ. LIV, 196-197 ἔγγρ. LXXV, 201-202 ἔγγρ. LXXVII. Πρβλ. Σ π. Π. Θ ε ο τ ό κ η, *Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν μνημείων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τῆς Κρήτης ἐν τῷ Κρατικῷ Ἀρχείῳ τοῦ Βενετικοῦ Κράτους*, Κέρκυρα [1926], σελ. 85.

7. Ξ α ν θ ο υ δ ί δ η, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 182-183 ἔγγρ. LXIX.

8. Ὅ.π., σελ. 225-227 ἔγγρ. LXXXVIII.

9. Pietro Pizolo, notaio in Candia, τόμ. Β' (1304-1305), ἔκδ. S. C a r b o n e, Βενετία 1985, σελ 32 ἔγγρ. 759 (στὸ ἑξῆς Pietro Pizolo, II).

1304: ὁ πρεσβύτερος M. Amurian ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[1].

1304: ὁ Μάρκος, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἐμμανουὴλ Amuriano, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος, νοικιάζει στὸν Γεώργιο Romano, κάτοικο τοῦ ἴδιου χωριοῦ, γῆ καὶ ἀμπέλια στὸ χωριὸ αὐτό[2].

1368-1369: τὸ 1368 ὁ Μιχαὴλ Amuriano ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση νὰ ἀπασχοληθεῖ σὲ ἀμπέλι στὸ χ. Σκαλάνι[3]· τὸ 1369 ὀφείλει νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ τὴν κατοχὴ σπιτιῶν στὸ χ. Μακρυτοῖχος[4].

1391: ὁ Μιχάλης Amurgiano, ἐπονομαζόμενος Caçiano, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[5].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Θεοτόκης Ἀμουργιανὸς ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[6].

5. *Ἀμαρινίτης*, πιθανότατα ἀπὸ τὸ Ἀμάρι

1540: ὁ Κωστὴς Amariniti ἐκλέγεται *scriba ponderis*, προκειμένου νὰ συμπληρωθεῖ ἡ θητεία τῶν τεσσάρων χρόνων τοῦ Ἰωάννη Paduin[7] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 257, λ. Paduin).

1573: ὁ Μανόλης Amariniti ζητᾶ νὰ τὸν ἀντικαταστήσει ὁ γιός του Κωνσταντίνος στὸ ἀξίωμα τοῦ *peso del Commun*[8].

1577: ὁ Ἰάκωβος Amariniti τοῦ Κωνσταντίνου ἐκλέγεται *fante al peso del comun*, γιὰ τέσσερα χρόνια, στὴ θέση τοῦ Κωνσταντίνου Amariniti[9].

6. *Ἀπεζανιώτης*, ἀπὸ τὴ μονὴ Ἀπεζανῶν Καινούργιου

1566-1584: ὁ ἱερομόναχος Ἰωνὰς Ἀπεζανιώτης, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τῆς Παναγίας Γεθσημανῆ, ἀναφέρεται κτήτορας τοῦ Σιναϊτικοῦ κώδικα ἀρ. 309 (1586)[10].

1. Ὅ.π., σελ. 39-41 ἔγγρ. 773-775.
2. Ὅ.π., σελ. 99-100 ἔγγρ. 906-907.
3. Elisabeth Santschi, *Régestes des Arrêts Civils et des Mémoriaux (1363-1399) des Archives du Duc de Crète*, Βενετία 1976, σελ. 10 ἀρ. 40.
4. Ὅ.π., σελ. 37 ἀρ. 161.
5. Ὅ.π., σελ. 302 ἀρ. 1358.
6. Κ. Δ. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα ἀπὸ τὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Κρήτης Μιχαὴλ Μαρᾶ (1538-1578)*, Πεπραγμένα Α' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Β' (Κρ. Χρ. 15-16, 1961-62), σελ. 304.
7. Καραπιδάκη, Α, σελ. 68 ἀρ. 224.
8. Καραπιδάκη, Β, σελ 99 ἀρ. 39.
9. Ὅ.π., σελ. 203 ἀρ. 255.
10. Μ. Ι. Μανούσακα, *Ἡ χειροτονία ἱερέων τῆς Κρήτης ἀπὸ τὸ μητροπολίτη Κορίνθου. (Ἔγγραφα τοῦ ΙΣΤ' αἰώνα)*, ΔΧΑΕ περ. Δ' 4 (1964-1965), σελ. 326 σημ. 6-8.

7. *Ἀριώτης* καὶ *Ario*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Vescovado d'Ario Ρεθύμνου

1299: ὁ Νικηφόρος Arioti, πρώην βιλλάνος τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸ ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν πρῶτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[1].

1405: ὁ Πέτρος Ario, ἀπὸ τὰ Χανιά, δὲν ἔχει κατηγορηθεῖ ποτὲ γιὰ ἀνθρωποκτονία[2].

8. *Ἀσίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἄσος τῆς Σητείας ἢ ἐνδεχομένως ἀπὸ τὴν Ἄσσο τῆς Μ. Ἀσίας[3]

1323: ὁ παπᾶ Ἰωάννης Assiti ἀναγράφεται στὸν κατάλογο τῶν ἑκατὸν τριάντα Ἑλλήνων κληρικῶν ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[4].

9. *Βαγιωνίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Βαγιονιὰ Μονοφατσίου

1378: ὁ Ἰάκωβος Vagioniti, κάτοικος τοῦ χ. Cacou, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[5].

10. *Βαθιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Βάθεια (σημ. Βαθὺ Ἐλαίας) Πεδιάδας

1280: ὁ Ἰωάννης Avathiano, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἔχει νοικιάσει ἀπὸ τὸν Ἰάκωβο Quirino τοῦ ποτὲ Πέτρου, κάτοικο Χάνδακα, γῆ στὸ χ. Ρουσσοχώρια[6].

1368: ὁ Σκορδίλης Vathiano ἔχει σὲ γονικὸ ἕναν κῆπο στὸ χ. Ἀνώγεια[7].

1369: ὁ Ἐμμανουὴλ Vadiano [Vathiano;], *puer* τοῦ Δημητρέλου Mauroceno, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[8].

1. Κ. Δ. Μέρτζιου, *Ἡ συνθήκη Ἐνετῶν - Καλλέργη καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτὴν κατάλογοι*, Κρ. Χρ. 3 (1949), σελ. 276 ἀρ. 23.

2. Duca di Candia, Ducali e lettere ricevute (1358-1360, 1401-1405), ἔκδ. Fr. Thiriet, Βενετία 1978, σελ. 192 ἔγγρ. 188 (στὸ ἑξῆς Duca di Candia, Ducali).

3. Βλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Συμβολή*, σελ. 40.

4. Στερ. Γ. Σπανάκη, *Συμβολὴ στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς Κρήτης κατὰ τὴ Βενετοκρατία*, Κρ. Χρ. 13 (1959), σελ. 251 καὶ σημ. 25. Κατὰ τὸν Σπανάκη τὸ τοπωνύμιο Ἀσίτες προῆλθε ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ οἰκιστῆ τοῦ χωριοῦ Ἀσίτη. Πρβλ. Ζ. Ν. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης (13ος-17ος αἰ.) ἀπὸ ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα*, Ἑλληνικὰ 20 (1967), σελ. 77.

5. Santschi, *Régestes*, σελ. 205 ἀρ. 852.

6. Leonardo Marcello, notaio in Candia, 1278-1281, ἔκδ. M. Chiaudano καὶ A. Lombardo, Βενετία 1960, σελ. 95 ἔγγρ. 266 (στὸ ἑξῆς Leonardo Marcello).

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 28 ἀρ. 120.

8. Ὅ π., σελ. 147 ἀρ. 390.

1379: ὁ Θεόδωρος Vatiano, κάτοικος τοῦ χ. Ἐπισκοπῆ Χερσονήσου, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[1].

1390: ἡ Ἔλενα, σύζυγος τοῦ Νικολάου Vafiano [Vathiano;], κάτοικος κάστρου Τεμένους, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

1394: ὁ Μιχάλης Vatiano, *pecorarius* τοῦ Μιχαὴλ Molida, κατοίκου τοῦ χ. Ἐπισκοπή, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

***11.** *Βραδιάρης*[4], ἀπὸ τὸ χωριὸ Βραδιάρης Τεμένους

1268: οἱ κληρικοὶ Δημήτριος καὶ Ἰωάννης Vradiari συγκαταλέγονται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικούς, οἱ ὁποῖοι ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[5].

1320: ὁ Ἀντώνιος Vradhiari δηλώνει ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξασκήσει ξανὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κρεοπώλη[6].

12. *Γαλιφιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Γαλίφα Πεδιάδας

1300: γιὰ τὸν Κώστα, γιὸ τοῦ βιλλάνου Ἰωάννη Califiano, ἐγγυῶνται στὸν Ἰωάννη Çapani, κάτοικο Χάνδακα, ἡ Plecti Fornaria καὶ ἡ κόρη της Μαρία, γιαγιὰ καὶ μητέρα τοῦ Κώστα, κάτοικοι Χάνδακα[7].

1368: ὁ Στρατήγης Galifiano μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γιάννη Smurdi, κάτοικο τοῦ χ. Καρκαδιώτισσα[8].

1374: ὁ Γιάννης Galifiano ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[9].

1539: ὁ Μανόλης Galifiano ἐκλέγεται *comandator extraordinario senza sellario* στὴ θέση τοῦ Λινάρδου Vernando[10].

1. Ὅ.π., σελ. 215 ἀρ. 944.

2. Ὅ.π., σελ. 292 ἀρ. 1324. Ἂν δὲν πρόκειται γιὰ παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος, τότε πιθανότατα τὸ Vafiano νὰ προέρχεται ἀπὸ τὸ χ. Βαφὲς Ἀποκορώνου.

3. Ὅ.π., σελ. 354 ἀρ. 1642.

4. Ὁ Τσιρπανλῆς (*Νέα στοιχεῖα*, σελ. 73 σημ. 2) θεωρεῖ ὅτι τὸ ἐθνικὸ ὄνομα προέρχεται ἀπὸ τὸ τοπωνύμιο, ἐνῶ ἀντίθετα ἡ Κατσανάκη (*Συμβολή*, σελ. 31) σημειώνει ὅτι τὸ τοπωνύμιο προῆλθε ἀπὸ τὸ ἐπώνυμο.

5. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 73 καὶ σημ. 2, 87 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 142 ἔγγρ. 7.

6. Duca di Candia, Bandi (1313-1329), ἔκδ. Paola Ratti-Vidulich, Βενετία 1965, σελ. 106 ἔγγρ. 287 (στὸ ἑξῆς Duca di Candia, Bandi).

7. Pietro Pizolo, notaio in Candia, τόμ. Α' (1300), ἔκδ. S. Carbone, Βενετία 1978, σελ. 220 ἔγγρ. 479 (στὸ ἑξῆς Pietro Pizolo, I).

8. Santschi, *Régestes*, σελ. 144 ἀρ. 361.

9. Ὅ.π., σελ. 193 ἀρ. 778.

10. Καραπιδάκη, Λ, σελ. 51 ἀρ. 164.

1541: στὴ θέση τοῦ ποτὲ Ἐμμανουὴλ Galifiano ἐκλέγεται κήρυκας ὁ Μάρκος Berti[1].

*13. *Γαριπού*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Γαρίπα Μονοφατσίου

1368: ὁ Γεώργιος, γιὸς τῆς Ἐργίνας Garipu, κάτοικος Χάνδακα *ad Zangariam*, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

14. *Γαυδιόζος* καὶ *Γαβιδιώτης*, ἀπὸ τὴ Γαῦδο

1271-1279: τὸ 1271 ὁ Ἰωάννης Gaudioso ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Ματθαῖο Mudacius καὶ τὸν Μάρκο Geno, κατοίκους Χάνδακα, νὰ δώσουν ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Ματθαῖο Doto, κάτοικο τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῆς Βενετίας[3]· τὸ 1279 ὁ Ἰωάννης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[4].

1280-1281: ὁ Νικόλαος Gaudioso ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[5]· τὸ 1281 ὁ Νικόλαος Gaudioso, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὴν Ἰακωβίνα, χήρα τοῦ Νικολάου Gisi, κάτοικο Χάνδακα[6].

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Gavidiotis ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[7].

1304: ὁ Laudesius Barbi, κουρέας, κάτοικος κάστρου Ρεθύμνου, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Νικόλαο Goro, κάτοικο Χάνδακα, ἐπίτροπο τῆς ποτὲ Μαρίας, συζύγου τοῦ ποτὲ Σιμωνέτου Gaudioso, παπουτσῆ, γιὰ τὴν *dimissoria* ποὺ ἡ Μαρία εἶχε ἀφήσει μὲ τὴ διαθήκη της στὴν ἀνεψιά της Φραντζέσκα, κόρη τοῦ Barbi[8].

15. *Γουρνιώτης* καὶ *Γορνάς*, ἀπὸ χωριὸ Γοῦρνες (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1300: ὁ Φραγκίσκος de Molino δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Ἀνδρέα de Raynaldo γιὰ χρέος του στὸν Γεώργιο Gurnioti[9].

1345: ὁ ποτὲ Μιχαὴλ Gorna, παπουτσής, εἶχε σπίτι στὴ *ruga magistra* ποὺ

1. Ὅ.π., σελ. 89 ἀρ. 292.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 130 ἀρ. 211.
3. Imbreviature di Pietro Scardon (1271), ἔκδ. Ant. Lombardo, Τορίνο 1942, σελ. 51 ἔγγρ. 132 (στὸ ἑξῆς Pietro Scardon).
4. Leonardo Marcello, σελ. 50-51 ἔγγρ. 132, 134-136, 52 ἔγγρ. 137, 53 ἔγγρ. 144.
5. Ὅ.π., σελ. 57 ἔγγρ. 155, 58-59 ἔγγρ. 159, 81 ἔγγρ. 222, 114-115 ἔγγρ. 323-324, 132 ἔγγρ. 378, 136 ἔγγρ. 389, 150 ἔγγρ. 435.
6. Ὅ.π., σελ. 184 ἔγγρ. 551.
7. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512 καὶ σημ. 37.
8. Pietro Pizolo, II, σελ. 149-150 ἔγγρ. 1017.
9. Pietro Pizolo, I, σελ. 211 ἔγγρ. 455.

μετὰ τὸ θάνατό του εἶχε περιέλθει στὴ χήρα του Μαρία· τὸ κατέχει τώρα ἡ κόρη του Ἔλενα, χήρα τοῦ Λαυρεντίου Furlano, σιδηρουργοῦ[1] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 242, λ. Furlano).

1373-1379: τὸ 1373 ὁ Μάρκος Gorna, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γεώργιο Fariseo, *bordonarius*[2]· τὸ 1379 κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη, γιὸ τοῦ Δημήτρη de la Tore, ἀπὸ τὴν Ἀμμόχωστο, κάτοικο Χάνδακα[3].

***16.** *Διαβατινός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Diavattini, στὴν περιοχὴ τοῦ Χάνδακα

1322: οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης καὶ Διαβατινός, γιοὶ τοῦ Çucolei, κάτοικοι τοῦ χ. Στόλοι τοῦ εὐγενοῦς Πέτρου Venerio, κατηγοροῦνται ὅτι κινήθηκαν ἁρματωμένοι ἐναντίον τῶν *servientes* τοῦ κάστρου Μονοφατσίου[4]. Ἐδῶ τὸ ἐθνικὸ χρησιμοποιεῖται ὡς βαφτιστικό.

1391: ὁ Ἐμμανουὴλ Diavatino, ἐπονομαζόμενος Stravoiani, κάτοικος τοῦ χ. Mesochefala, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[5].

17. *Ἐμπαρίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἔμπαρος Πεδιάδας

1363: ὁ Νικόλαος Embariti, βιλλάνος, κάτοικος τοῦ χ. Παναγιά, παντρεύτηκε τὴν Ἀννίτζα, σκλάβα τοῦ Μιχαὴλ Beto, ἡ ὁποία εἶχε φύγει πρὶν ἀπὸ χρόνια· τώρα ὁ Beto τὴ διεκδικεῖ, καθὼς καὶ τὰ πέντε παιδιὰ ποὺ ἔχει ἀποκτήσει στὸ μεταξὺ μὲ τὸν Embariti[6].

1583: ὁ Γιώργης Emtaritti [Embaritti;] μνημονεύεται μεταξὺ τῶν πακτωτῶν τοῦ Λασιθιοῦ[7].

***18.** *Θοδωρίκης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Todorici, στὴν περιοχὴ τοῦ Χάνδακα

1394: ὁ Πέτρος Todorici, κάτοικος τοῦ χ. Asprocorio, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[8].

1583: ὁ Μιχάλης Thodorici καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[9].

1. Brunehilde Imhaus, *Les maisons de la Commune dans le district de Candie au XIVe siècle*, Θησαυρίσματα 10 (1973), σελ. 136 ἔγγρ. 2.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 171 ἀρ. 615.
3. Ὅ.π., σελ. 210 ἀρ. 899.
4. Duca di Candia, Bandi, σελ. 119-120 ἔγγρ. 319.
5. Santschi, *Régestes*, σελ. 313 ἀρ. 1405.
6. Ὅ.π., σελ. 97 ἀρ. 8.
7. P. Castrofilaca, φ. 54ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 51 ἔγγρ 12.
8. Santschi, *Régestes*, σελ. 352 ἀρ. 1629.
9. P. Castrofilaca, φ. 39ʳ.

19. *Θραψανιώτισσα*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Θραψανὸ Πεδιάδας

1644: ἡ Ἑλενέττα, κόρη τοῦ ποτὲ Μικέλε Demezo καὶ σύζυγος τοῦ Νικολὸ Barbarigo, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὴν Ἐργίνα Thrapsagnotissa πενήντα ὑπέρπυρα[1].

20. *Ἱεραπετρίτης*, ἀπὸ τὴν Ἱεράπετρα

1369: ὁ Θωμὰς Gerapetriti, κάτοικος τοῦ χ. Ἀντισκάρι, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[2].

21. *Καβουσίνος* καὶ *Καβουσανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Καβούσι Μονοφατσίου (σημ. Ἱεράπετρας)

1301-1302: ὁ Νικολέτος Cavusinus, γιὸς τοῦ Cavusi, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[3].

1348: ἡ Ἕλενα, χήρα τοῦ Κυρίλλου Pantaleo, κάτοικος Χάνδακα, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της ἕνα ὑπέρπυρο στὴν Πόθα Cavusi[4].

1558: ὁ Νικόλαος, γιὸς τοῦ Κωνσταντῆ Καβουσανοῦ τοῦ ποτὲ Γεώργη καὶ ἀδελφὸς τοῦ Ἰωάννη, κάτοικος τοῦ χ. Σελόπουλο, δέχεται νὰ παντρευτεῖ τὴν Ἀννούσα, κόρη τῆς Κατερίνας, κόρης τοῦ ποτὲ Λέου Μούντιλα, κατοίκου βούργου Χάνδακα, καὶ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Κορογόνη[5].

22. *Κακοδικιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Κακοδίκι Σελίνου

1536: ὁ Γιάννης Chachodichioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[6].

1. Γ. Κ. Μαυρομάτη, *Ἑλληνικὰ ἔγγραφα (δωρητήριο καὶ διαθῆκες) τῆς μητέρας, τῆς κόρης καὶ τῆς ἐγγονῆς τοῦ Βιτσέντζου Ἰακ. Κορνάρου*, Θησαυρίσματα 16 (1979), σελ. 233 ἔγγρ. Γ'.

2. Santschi, *Régestes*, σελ. 150 ἀρ. 416.

3. Benvenuto de Brixano, notaio in Candia, 1301-1302, ἔκδ. R. Morozzo della Rocca, Βενετία 1962, σελ. 122-123 ἔγγρ. 335, 137 ἔγγρ. 378-379, 138 ἔγγρ. 381, 145-146 ἔγγρ. 403-404, 147 ἔγγρ. 406, 148 ἔγγρ. 410, 150 ἔγγρ. 416-417, 152-153 ἔγγρ. 423, 155 ἔγγρ. 430, 160 ἔγγρ. 443, 161 ἔγγρ. 446-447, 162-163 ἔγγρ. 451-452, 166-167 ἔγγρ. 462-464, 168-169 ἔγγρ. 468-469, 176 ἔγγρ. 490, 177-178 ἔγγρ. 495, 497, 179 ἔγγρ. 499-500, 181 ἔγγρ. 504, 182-183 ἔγγρ. 507-508, 184 ἔγγρ. 513, 185 ἔγγρ. 515, 186-187 ἔγγρ. 517-519, 196-197 ἔγγρ. 543-545, 198-199 ἔγγρ. 548-551, 200-201 ἔγγρ. 553-555, 202-203 ἔγγρ. 560-561, 206-208 ἔγγρ. 573-575, 211 ἔγγρ. 584 (στὸ ἑξῆς Benvenuto de Brixano).

4. A. F. van Gemert, *Ὁ Στέφανος Σαχλίκης καὶ ἡ ἐποχή του*, Θησαυρίσματα 17 (1980), σελ. 80 ἔγγρ. 1.1.

5. Ἰακ. Τ. Βισβίζη, *Τινὰ περὶ τῶν προικῴων ἐγγράφων κατὰ τὴν Βενετοκρατίαν καὶ τὴν Τουρκοκρατίαν*, Ἐπετηρὶς τοῦ Κέντρου Ἐρεύνης τῆς Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου 12 (1965), σελ. 97-101 ἔγγρ. 14-15.

6. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 319.

23. *Καλαμωνίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Vescovado de Calamona (σημ. Μεγάλη Ἐπισκοπὴ) Ρεθύμνου

1299: ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Λέος Calamoniti, γιοὶ τοῦ ποτὲ Νικολάου, περιλαμβάνονται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[1].

1370: ὁ Θεολογίτης Calamoniti, κάτοικος τοῦ χ. Στάβιες, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

24. *Καλεσιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Καλέσια Μαλεβιζίου

1320: ὁ Γιάννης Calessiano, βιλλάνος τοῦ Κοινοῦ, ἔχει ξαναχτίσει, πρὶν ἀπὸ δύο-τρία χρόνια, τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ χ. Καλέσια, ποὺ ἦταν ἐρειπωμένη[3].

1368: ὁ Κώστας Calessiano, ἐπονομαζόμενος Miliara, γιὸς τοῦ ποτὲ πρεσβυτέρου Ἐμμανουήλ, καὶ ὁ Νικόλαος Calessiano τοῦ ποτὲ Ἰωάννη θὰ πάρουν σὲ γονικὸ κῆπο στὸ χ. Καλέσια[4]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Νικόλαος Calessiano δικαιώνεται σὲ δίκη σχετικὴ μὲ κατοχὴ σπιτιῶν στὸ χ. Καλέσια[5].

1374: ὁ Μιχαὴλ Calessiano, ἀδελφὸς τοῦ καλόγερου Londachi, κάτοικος τοῦ χ. Καρκαδιώτισσα, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισε τὴ Μαριτζόλη Ghortaci, κάτοικο Χάνδακα στὸ Γλυφοκαρύδι[6].

25. *Καμαριώτης* καὶ *Καμαριανός*, ἀπὸ χωριὸ Καμάρι ἢ Καμάρες (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1517: ὁ Κωνσταντίνος Καμαριώτης τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Βλάσης, ὀφείλει στὸν μαϊστρο Πέτρο Mengula, ζωγράφο, πενήντα μίστατα κρασί[7].

1541: στὸ διάκο καὶ καλόγερο Camarioti, ἐπονομαζόμενο Condoleo, ποὺ κατοικεῖ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βραχάσι, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Ἀλέξανδρος Curcumelli[8].

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Συνθήκη*, σελ. 280.
2. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 157 ἀρ. 487ter.
3. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 272 ἔγγρ. 2061-II.
4. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 22 ἀρ. 95.
5. Ὅ.π., σελ. 20 ἀρ. 84.
6. Ὅ.π., σελ. 180 ἀρ. 695.
7. Μ α ρ ί α ς Γ. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι τοῦ Χάνδακος κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ 16ου αἰῶνος, οἱ μαρτυρούμενοι ἐκ τῶν νοταριακῶν ἀρχείων*, Θησαυρίσματα 10 (1973), σελ. 337.
8. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Α, σελ. 84 ἀρ. 263.

1548: ὁ παπα Ἐμμανουὴλ Camarioti, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Ὁδηγήτριας στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο τῶν ἐνενήντα Ἑλλήνων κληρικῶν ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[1].

1571: ὁ Κωνσταντὴς Καμαριανὸς τοῦ Γεώργη, ἀπὸ τὸ χ. Διονύσι, ὑπόσχεται νὰ ὑπηρετεῖ τὴν Ἔλενα, σύζυγο τοῦ Σιμὼν Μαρκάντε, ποὺ τὸν ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν ἀγγαρεία τῆς θάλασσας[2].

1644: ἡ οἰκογένεια Camarioti συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[3].

26. *Καστρινός*[4], ἀπὸ τὸ Κάστρο τῆς Κρήτης (— Χάνδακα)

1380: ὁ Γεώργιος Castrino, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Θωμάς, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[5].

1536: ὁ Μιχελὴς Castrino καὶ ὁ Βασίλης Castrino μνημονεύονται μεταξὺ τῶν στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[6]· ὁ Δημήτρης Castrinio [Castrino;] ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κόλαινα[7]· ὁ Βασίλης Castrimo [Castrino;], ὁ πατέρας του Νικόλας καὶ ὁ γιός του Γεώργης περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Cogna[8].

1538: ὁ nobile cretense σερ Τζώρτζης Castrino ἐκλέγεται *nobile da popa*[9].

27. *Καστρίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Καστρὶ Μυλοποτάμου

1536: ὁ μαϊστρο Νικόλας Castriti καὶ ὁ γιός του Γιάννης ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[10].

28. *Κισαμίτης*[11] καὶ *Κίσαμος*, ἀπὸ τὴν περιοχὴ Κισάμου τῶν Χανιῶν

1368: ὁ Μιχαὴλ Chissamiti διεκδικεῖ τὴν κατοχὴ ἀμπελιοῦ στὸ χ. Ἀθάνατοι[12].

1. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 82, 98 ἔγγρ. Ε'.
2. Θ. Ε. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Ἡ ἀγγαρεία τῆς θάλασσας στὴ Βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Κρητολογία 16-19 (1983-1984), σελ. 120-121 ἔγγρ. 6.
3. Μ. Ι. Μ α ν ο ύ σ α κ κ α, *Ἡ παρὰ Trivan ἀπογραφὴ τῆς Κρήτης (1644) καὶ ὁ δῆθεν κατάλογος τῶν κρητικῶν οἴκων τῆς Κερκύρας*, Κρ. Χρ. 3 (1949), σελ. 56.
4. Βλ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 122. — Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 24.
5. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 222 ἀρ. 1006.
6. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 310, 318.
7. Ὅ.π., σελ. 327.
8. Ὅ.π., σελ. 347.
9. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Α, σελ. 9 ἀρ. 41.
10. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 304.
11. Βλ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 106.
12. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 126-127 ἀρ. 179.

1373: ὁ Γεώργιος Chissamiti ἐνάγεται ἀπὸ τὴν παπαδιὰ Ἁγνή, χήρα καὶ ἐπίτροπο τοῦ πρεσβυτέρου Θωμᾶ Vidho· ὁ Μάρκος Kisamiti προτείνεται ὡς μάρτυρας[1].

1457: ὁ Ζαχαῖος Chissamen [Chissamiti;], χρυσοχόος, μνημονεύεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[2].

1503: ἡ Φραγκεσκίνα, χήρα τοῦ μαϊστρο Φραγκούλη Chissamiti, χρυσοχόου, κάτοικος βούργου Χάνδακα, πουλᾶ στὸν μαϊστρο Θωμὰ Rizo τοῦ ποτὲ μαϊστρο Ἀνδρέα, ζωγράφο, κάτοικο βούργου Χάνδακα, ἀμπέλι κατεστραμμένο, ποὺ βρίσκεται στὴ θέση Chinamo[3].

1512: ὁ μαϊστρο Νικόλαος Chisamiti, ζωγράφος, γιὸς τοῦ μαϊστρο Μιχαήλ, κάτοικος βούργου Χάνδακα, εἰσπράττει χρήματα ὡς προπληρωμὴ γιὰ εἰσοδήματα ἀπὸ ἀμπέλι ποὺ ἔχει στὸ χ. Μαραθίτης[4].

1537: ὁ Μιχάλης Κισαμίτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Μέση Ρεθύμνου[5].

1575: ὁ Νικόλας Κισαμίτης, καραβοκύρης, φορτώνει ἐμπορεύματα ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο γιὰ τὴν Τῆνο[6].

1583: ἡ ντόνα Κασσάνδρα Chissamiti καὶ ἡ Ἰζαμπέττα Chissaniti [Chissamiti;] καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[7]· ὁ Μανέας Chissamiti καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ χ. Καλέσια[8].

1644: ἡ οἰκογένεια Chissamo συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[9].

29. *Κισσώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Κισσὸς Ἁγίου Βασιλείου

1569-1612: στὰ 1569-1604 ὁ παπα Γεώργης Κισσώτης, νοτάριος, συντάσσει νοταριακὰ ἔγγραφα· τὸ 1610 ὁρίζεται στιμαδόρος γιὰ τὴν ἐκτίμηση προί-

1. Ὅ.π., σελ. 192 ἀρ. 771.

2. N. Iorga, *Documents concernant les Grecs et les affaires d'Orient tirés des registres de notaires de Crète*, Revue Historique du Sud-Est Européen 14 (1937), σελ. 111.

3. M. Cattapan, *I pittori Pavia, Rizo, Zafuri da Candia e Papadopulo dalla Canea*, Θησαυρίσματα 14 (1977), σελ. 219-220, 221-222 ἔγγρ. 1 (28)-2 (29), 222-223 ἔγγρ. 4 (31).

4. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 329 ἀρ. 38.

5. Ἰω. Ε. Καλιτσουνάκι, *Ἀνέκδοτα Κρητικὰ συμβόλαια ἐκ τῆς Ἐνετοκρατίας*, Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 3 (1928), σελ. 486 ἔγγρ. 1, 488-489 ἔγγρ. 2, 491-492 ἔγγρ. 4.

6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 245.

7. P. Castrofilaca, φ. 37ᵛ, 45ᵛ.

8. Ὅ.π., φ. 40ᵛ.

9. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 53.

κας· τὸ 1611 νοικιάζει χωράφι στὴν καβαλλαρία τῆς Γένας· τὸ 1612 ἀκυρώνεται ἔγγραφο ποὺ ἔχει συντάξει[1].

1598: ἡ Μαρούσα Κισσωτοπούλα, σύζυγος τοῦ Γερώνιμου Βαρούχα, ὁ ὁποῖος προτίθεται νὰ γίνει καλόγερος, συμφωνεῖ νὰ μένει στὸ σπίτι του, στὸ χ. Μοναστηράκι, καὶ νὰ τὸ φροντίζει[2].

1608: ὁ Μιχελὴς Κισιώτης τοῦ ποτὲ Γεώργη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Μοναστηράκι Ἀμαρίου[3].

1609: ὁ Νικολὸς Κισσώτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Κλησίδι Ρεθύμνου[4].

1609: ὁ Φανούργι(ο)ς, γιὸς τοῦ Ἰωάννη Κισσώτη τοῦ ποτὲ Γεώργη, συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ τὴν Ἀννίτζα, κόρη τοῦ Γεώργη Καβαδάτου τοῦ ποτὲ Φανούργιου· τὸ προικοσύμφωνο ἔχει συνταχθεῖ στὸ χ. Ἀσώματος[5].

***30.** *Κουλουρίδης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Culuridha Μονοφατσίου

1280: ὁ Λεωνὴς Culoridhy, βιλλάνος τῶν Σιναϊτῶν, κάτοικος τοῦ χ. Βραδιάρης, ὑπενοικιάζει ἀπὸ τὸν Δομήνικο Taliapetra, κάτοικο Χάνδακα, γῆ στὸ χ. Φοινικιά[6].

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Culuridi ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[7].

1329: στοὺς κατηγορουμένους ἀδελφοὺς Κώστα καὶ Ἐμμανουὴλ Culuridi, κατοίκους τοῦ χ. Κεραμούτσι, δίνεται προθεσμία γιὰ ν' ἀπολογηθοῦν[8].

1536: ὁ μαϊστρο Γιάννης Culuridi καὶ ὁ Γεώργης Culuridi μνημονεύονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[9].

31. *Κουμνιακός*, ἀπὸ χωριὸ Cumnia ἢ Cumia Ρεθύμνου

1299: ὁ Γιάννος Cumniaco, γιὸς τοῦ ποτὲ Θεοδώρου Cumiaco, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύον-

1. Μανόλης Βαρούχας, νοταριακὲς πράξεις. Μοναστηράκι Ἀμαρίου (1597-1613), ἔκδ. W. Bakker – A. van Gemert, Ρέθυμνο 1987, σελ. 91 ἔγγρ. 73, 132-133 ἔγγρ. 119, 275-276 ἔγγρ. 288, 344-345 ἔγγρ. 369, 599 ἔγγρ. 692, 606 ἔγγρ. 702, 665-666 ἔγγρ. 766 (στὸ ἑξῆς Μανόλης Βαρούχας).
2. Ὅ.π., σελ. 58-59 ἔγγρ. 39.
3. Ὅ.π., σελ. 448-449 ἔγγρ. 498-499.
4. Ὅ.π., σελ. 524-525 ἔγγρ. 595.
5. Ὅ.π., σελ. 534-535 ἔγγρ. 609.
6. Leonardo Marcello, σελ. 76 ἔγγρ. 209.
7. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 513 καὶ σημ. 43.
8. Duca di Candia, Bandi, σελ. 200 ἔγγρ. 485.
9. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 311.

ται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[1].

1323: ὁ Μιχαὴλ, γιὸς τοῦ ποτὲ παπα Ἀντωνίου Cumen(sis), περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[2].

1374: ἡ Εὐδοκία Cumniachena ὁρίζεται μάρτυρας σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[3].

32. *Κρασσώτης*, ἀπὸ χωριὸ Κράσι Πεδιάδας ἢ Καινούργιου

1583: ὁ Κώστας Crassoti Zungrì, ὁ Φραντζέσκος Crassoti, ὁ Γιώργης Crassoti Muazzo, ὁ Γιώργης Crassoti Grignoso καὶ ὁ Μιχελὴς Crassoti τοῦ ποτὲ Γιάννη περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4].

33. *Κρητικός*[5], ἀπὸ τὴν Κρήτη

1368: στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Στρατὴ Κρητικὸ χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[6].

1394: ὁ παπα Νικόλαος Critico τοῦ ποτὲ παπα Μιχαὴλ εἶχε δικαιώματα στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μουγλινοῦ, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, τὰ ὁποῖα μεταβιβάζονται τώρα στὴ Μαρία Marcello, χήρα τοῦ Νικολάου[7].

1422: «Πέτρος Κρητικὸς ὁ ἐκ Ρηθύμνης πόλεως», κωδικογράφος[8].

1554-1567: «Μακάριος εὐτελὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ἱερομόναχος ὁ Κρητικός», κωδικογράφος[9].

1577-1589: τὸ 1577 ὁ Φανούριος Critico ἀντικαθιστᾶ τὸν Ἄγγελο Monferati τοῦ Ἰακώβου στὸ ἀξίωμα τοῦ *commandor*, ἐπειδὴ ὅμως φεύγει χωρὶς ἄδεια, ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν Νικολὸ Papadopullo τοῦ Κωνσταντί-

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Συνθήκη*, σελ. 285.

2. Σ π α ν ά κ η, *Συμβολή*, σελ. 255. Πρβλ. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 78.

3. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 193 ἀρ. 783.

4. P. Castrofilaca, φ. 53ᵛ, 54ʳ, 54ᵛ, 56ʳ.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 43, 46, 47, 49, 59 ἔγγρ. 12

5. Βλ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 107 καὶ σημ. 5.

6. Χ. Γ ά σ π α ρ η, *Ἡ ναυτιλιακὴ κίνηση ἀπὸ τὴν Κρήτη πρὸς τὴν Πελοπόννησο κατὰ τὸν 14ο αἰώνα*, Τὰ Ἱστορικὰ τχ. 9 (1988), σελ. 302 πίν. 3γ.

7. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 218-219 ἔγγρ. 128.

8. M a r i e V o g e l - V. G a r d t h a u s e n, *Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance*, Λιψία 1909 (φωτοτ. ἀνατ. Hildesheim 1966), σελ. 384-385.— E. G a m i l l s c h e g - D. H a r l f i n g e r, *Repertorium der griechischen Kopisten 800 - 1600*. I Teil. *Handschriften aus Bibliotheken Grossbritanniens*, Βιέννη 1981, σελ. 180 ἀρ. 352.

9. V o g e l - G a r d t h a u s e n, ὅ.π., σελ. 271.

νου[1]· τὸ 1579 ὁ Φανούριος, ποὺ ἔχει τὸ ἀξίωμα *della justitia*, ἐκλέγεται *comandor delle corte* στὴ θέση τοῦ Λορέντζο Buratin· τὸ 1589 λόγω ἀσθενείας δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ ἐξασκεῖ τὰ καθήκοντά του[2].

1583: ὁ μαϊστρο Γιώργης Criticò, μαραγκός, καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[3].

34. *Κριτζώτης* καὶ *Κριτσαῖος*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Κριτσὰ Μιραμπέλλου

1643: ὁ Κωνσταντὴς Κριτζώτης τοῦ ποτὲ Νικολό, κάτοικος Χάνδακα, θέλει νὰ παντρέψει τὴν κόρη του Καλίτζα· ὡς μάρτυρας ὑπογράφει καὶ ὁ Γιακουμὴς Κριτζώτης τοῦ ποτὲ μαϊστρο Γιώργη[4].

1644: ἡ οἰκογένεια Griceo [ἀπὸ τὴν Κριτσά;] συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[5].

***35.** *Κυδώνης*, ἀπὸ τὴν Κυδωνία (= Χανιὰ)

1346: ὁ Γουλιέλμος Sanuto, ποὺ κατοικεῖ στὸ Ξώπορτο τοῦ Χάνδακα, μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του Νικολέτο, ἀφοῦ ἔκλεψε τὴ Μαρούλα, σύζυγο τοῦ Κώστα Κυδώνη, προσπάθησε νὰ τὴ βιάσει καὶ τελικὰ τὴ σκότωσε· καταδικάζεται σὲ φυλάκιση ἑνὸς χρόνου καὶ διαπόμπευση[6].

1600: ἡ κερα παπαδιά, λεγόμενη Κυδωνοπούλα, χήρα τοῦ ποτὲ παπα Γεώργη Τζαγγαρόπουλου, εἶχε κληροδοτήσει στὴν κόρη της Ἐργίνα Τζαγγαροπούλα, χήρα τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Καλοσυνᾶ ἕνα λιβέλλο, τὸ ὁποῖο τώρα ἡ Ἐργίνα πουλάει στὸν Τζουάννε Βαρούχα Ἀνέστο τοῦ ποτὲ μισὲρ Νικολό[7].

1644: ἡ οἰκογένεια Chidoni συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[8].

36. *Λαγκαδιώτης* καὶ *Λαγκαδίτης*, ἀπὸ χωριὸ Λαγκὰ περιοχῆς Ρεθύμνου

1328-1333: τὸ 1328 ὁ Γρηγόριος Λαγκαδιώτης ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Φραγκίσκου Ἀλεξανδρινοῦ ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴ Μονεμβασία, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[9]. τὸ 1333 νοικιάζει τὸ

1. Καραπιδάκη, Β, σελ. 211 ἀρ. 271.
2. Ὅ.π., σελ. 257 ἀρ. 416.
3. P. Castrofilaca, φ. 47v.
4. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 109-110 ἔγγρ. 21.
5. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54.
6. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 63.
7. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 84-85 ἔγγρ. 65.
8. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 53.
9. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 295 πίν. 3.

πατριαρχικὸ χωριὸ Catosparcides γιὰ πέντε χρόνια[1].

1536: ὁ Ἀντώνιος Longadhiti [Langadhiti;] μνημονεύεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2].

37. *Λαμνωνίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Λαμνώνι Σητείας

1310: ὁ παπὰς Lamnomiti [Lamnoniti;] δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Malasacha[3].

1368-1391: τὸ 1368 ὁ παπα Δαυὶδ Λαμνωνίτης, ἀπὸ τὸ Μεγαχωριὸ τῆς Ἱεράπετρας, ἐξουσιοδοτεῖ τὸν Στέφανο Σαχλίκη γιὰ μιὰ ὑπόθεσή του στὸ Χάνδακα[4]· τὸ 1371 ὁ παπα Δαυὶδ Lamnoniti, κάτοικος Χάνδακα, διορίζεται νοτάριος *in scriptura greca*[5]· τὸ 1374 καὶ 1390-1391 συντάσσει ἔγγραφα χειραφεσίας[6].

1373: ὁ Σίδερος Lamnoniti, ἀπὸ τὸ κάστρο Novo, εἶναι χρεώστης τοῦ ποτὲ Φραγκίσκου de Molino[7].

1583-1587: τὸ 1583 ὁ σερ Γιάννης Lamnoniti τοῦ ποτὲ Γιώργη ἐκλέγεται *comandor* στὴ θέση τοῦ Ματθαίου Vlacho, ποὺ ἔχει πεθάνει[8]· τὸ 1587 ἐκλέγεται ἔκτακτος *comandor* στὴ θέση τοῦ ποτὲ Πιέρου Venier[9].

1599: ἡ Εὐδοκία Λ(λ)αμνωνίτ[αινα], σύζυγος τοῦ Ἀντώνη Λ(λ)αμνωνίτη, ὁρίζεται στιμαδόρισα σὲ προικοσύμφωνο[10].

38. *Λασιθιώτης* καὶ *Λασίθης*, ἀπὸ τὸ Λασίθι

13ος αἰ.: ἐπώνυμο Lasithiotis ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[11].

1. Ζ. Ν. Τσιρπανλῆ, *Τὸ κληροδότημα τοῦ καρδιναλίου Βησσαρίωνος γιὰ τοὺς φιλενωτικοὺς τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης (1439 - 17ος αἰ.)*, Θεσσαλονίκη 1967, σελ. 215.

2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 304.

3. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 154 ἔγγρ. 33.

4. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 48 σημ. 54, 53 σημ. 79.

5. Santschi, *Régestes*, σελ. 65 ἀρ. 257.

6. Μ. Ι. Μανούσακα, *Ἑλληνικὰ νοταριακὰ ἔγγραφα (1374-1446) ἀπὸ τὰ «Atti Antichi» τοῦ ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης*, Θησαυρίσματα 3 (1964), σελ. 75, 77, 88 ἔγγρ. Α', 91 ἔγγρ. ΣΤ'- Ζ'.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 74 ἀρ. 290.

8. Καραπιδάκη, C, σελ. 394-395 ἀρ. 288.

9. Ὅ.π., σελ. 460 ἀρ. 482.

10. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 107-108 ἔγγρ. 19. Πρβλ. Χρύσας Α. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας στὶς νοταριακὲς πράξεις τῆς περιόδου τῆς βενετοκρατίας*, Κρητολογία 16-19 (1983-1984), σελ. 67.

11. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.

1380: ὁ Bonomus Lassithi, ἀπὸ τὸ κάστρο Novo, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισε τὸν Κώστα Castissi, ἀπὸ τὸ ἴδιο κάστρο[1].

39. *Λιβαδιώτης*, ἀπὸ χωριὸ Λιβάδια (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1567: ὁ Μάρκος Λιβαδιώτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

***40.** *Λιγόρτυνη*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Λιγόρτυνος Μονοφατσίου

1320: ἡ Νικολέτα Ligortini κατέχει, ἔξω ἀπὸ τὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, ἕνα οἰκόπεδο, πάνω στὸ ὁποῖο πρὶν ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια ὁ Δημητρέλος Messita εἶχε κτίσει τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Διασορίτη[3]· ἡ ἴδια ἡ Νικολέτα εἶχε κτίσει πρὶν ἀπὸ ὀκτὼ χρόνια, μὲ δικά της ἔξοδα, τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Λουλουδιανῆς, ἔξω ἀπὸ τὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, σὲ χῶρο νοικιασμένο ἀπὸ τὸ Κοινό[4].

41. *Μαδιώτης* καὶ *Μαδέ*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μαδὲ Μονοφατσίου

1502: στὰ μέρη τοῦ Νικολάου Mandioti, στὸ χ. Στεργιανό, ὑπάρχει ἀμπέλι, γιὰ τὸ ὁποῖο ὁ ζωγράφος Ἀνδρέας Pavia πρέπει νὰ πληρώσει χρήματα στὸν Γιάννη Paleologo[5].

1503: ὁ σερ Ἀντώνιος Madioti ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1503-1516: Πέτρος Madiotti, νοτάριος Χάνδακα[7].

1522-1560: Βίκτωρ Madiotti, νοτάριος Χάνδακα[8]· τὸ 1537 εἶναι μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων ποὺ θὰ συνοδεύσουν τὴν πρεσβεία τῶν Κρητικῶν στὴ Βενετία[9].

1538: στὴ θέση τοῦ Τζώρτζη Madiota, *deputato al datio*, διορίζεται ὁ Νικολὸς Paulino τοῦ Νικήτα[10].

1538: στὸν τόπο τοῦ Πέρου Μαϊδιώτη βρίσκεται μέρος χωραφιοῦ, τὸ ὁποῖο ἡ Μαρία, χήρα τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Βουνοῦ, κάτοικος τοῦ χ. Ἀμπρούσα, δωρίζει στὸ μοναστήρι τῆς Ἀγκαράθου[11].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 223 ἀρ. 1020.
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 298-299 ἔγγρ. XLIII.
3. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 198 σημ. 8.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 244 ἔγγρ. 166.
4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 244-245 ἔγγρ. 167.
5. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 216 ἔγγρ. 17.
6. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 360 ἔγγρ. Α'.
7. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 81.—Ἐρ. Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος νοταρίων τῆς Κρήτης*, Μνημόσυνον Σοφίας Ἀντωνιάδη, Βενετία 1974, σελ. 305.
8. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 81.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 305.
9. Καραπιδάκη, Α, σελ. 7 ἀρ. 31.
10. Ὅ.π., σελ. 13 ἀρ. 63.
11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 248-249 ἔγγρ. III.

1541: ὁ σερ Τζώρτζης Maidioti, ἔχοντας ὑπηρετήσει ἐπὶ δεκαοκτὼ χρόνια στὶς δημόσιες ὑπηρεσίες, ἀποχωρεῖ λόγω γήρατος καὶ ζητᾶ ἀπὸ τὶς ἀρχὲς νὰ τὸν διαδεχθεῖ ὡς νοτάριος στὴ θέση του στὴν καγκελλαρία ὁ ἀνεψιός του Τζαννάκης Madioti τοῦ Βίκτορα[1].

1561-1564: ὁ Ἰωάννης Μαϊδιώτης, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[2].

1575: ὁ Αὐγουστὴς Maidioti καὶ ὁ Τζώρτζης Maidioti μνημονεύονται μεταξὺ τῶν cittadini, ποὺ ἔχουν συγκεντρωθεῖ, προκειμένου νὰ συζητήσουν σχετικὰ μὲ τὴ διάθεση σιταριοῦ[3].

1583: ἡ Ἔλενα Madiotti καταβάλλει *livello* γιὰ τὴν κατοχὴ τῆς Papadhuliotissa καὶ τοῦ Ἁγίου Βλάση, στὸ Χάνδακα[4]· ὁ Ἀντώνιος Madiotti καταβάλλει *livello* γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ [Ἁγίου] Βλάση[5]· ὁ Τζώρτζης Madiotti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια καὶ ἀποθήκη, καὶ ὁ σερ Στέφανος Madioti γιὰ σπίτια, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6]· ὁ Ἱερώνυμος Madioti εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα[7]· ὁ σερ Giestè Madè εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[8].

***42.** *Μαλαβίζης*, ἀπὸ τὸ Μαλεβίζι

1548: ὁ παπα Ἀντώνιος Malavisi, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Μάρκου στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[9].

43. *Μαλλιώτης* καὶ *Maglia*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μάλλια Πεδιάδας ἢ ἐνδεχομένως ἀπὸ τὸ χωριὸ Μάλλες Σητείας

1368: ὁ Σταματίνος καὶ ὁ Κώστας Malioti, κάτοικοι τοῦ χ. Ξιδάς, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισαν τὸν Σταματίνο Vlasto τοῦ ποτὲ Μιχαήλ, κάτοικο τοῦ χ. Selemie[10].

1379: ὁ Μιχαὴλ Malioti, γιὸς τοῦ Βασίλη, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισε τὸν πρεσβύτερο Ἰωάννη Zangaropulo, κάτοικο τοῦ χ. Ξιδάς[11].

1. Καραπιδάκη, Α, σελ. 78 ἀρ. 243.
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 62.
3. Καραπιδάκη, Β, σελ. 153 ἀρ. 151.
4. P. Castrofilaca, φ. 37ᵛ.
5. Ὅ.π., φ. 41ᵛ.
6. Ὅ.π., φ. 40ʳ, 47ᵛ.
7. Ὅ.π., φ. 50ʳ.
8. Ὅ.π., φ. 138ʳ.
9. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 83, 99 ἔγγρ. Ε'.
10. Santschi, *Régestes*, σελ. 143 ἀρ. 349.
11. Ὅ.π., σελ. 210 ἀρ. 900.

1427: ὁ Ἰωάννης Maghioti [Maglioti;] μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[1].
1577: ὁ Νικολὸς Maglia θὰ ἀντικαταστήσει τὸν Γιώργη Franco στὸ ἀξίωμα τοῦ *comandor*[2].

44. *Μαραθίτης*, *Μαράθης* καὶ *Μάραθος*, ἀπὸ τὸ Μαράθι τῶν Χανιῶν[3]

1268: ὁ Λέος Marathiti, κληρικός, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[4].
13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Marathi ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[5].
1379: ὁ Γεώργιος Marathiti μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].
1604: ὁ ποτὲ Μανόλης Μάραθος εἶχε πουλήσει ἐλιὲς στὸν ποτὲ Κωνσταντὴ Βαρούχα Μακρυμάλλη· τώρα γίνεται νέα ἐκτίμηση τῶν ἐλιῶν γιὰ λογαριασμὸ τῶν παιδιῶν τοῦ Μάραθου, Μαρίας καὶ Ἀνέζας[7].

45. *Μαρουλιανός*, ἀπὸ τὸν Μαρουλὰ τοῦ Χάνδακα ἢ ἀπὸ τὸ χωριὸ Μαρουλὰς Ρεθύμνου

1326: ὁ Νικόλαος Maruliano, βιλλάνος τοῦ Φιλίππου Karavello, κάτοικος τοῦ χ. Φουρνή, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Grisoli[8].
1538-1555: ὁ Ἱερώνυμος Μαρουλιανός, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[9]· τὸ 1545 ὁ Ἱερώνυμος Maruliano, νοτάριος, ἔχει συντάξει νοταριακὴ πράξη, ποὺ μνημονεύεται σὲ ἔγγραφο τοῦ 1546[10].
1558-1564: ὁ Ἰωάννης Μαρουλιανός, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[11].

1. Iorga, *Documents*, σελ. 99.
2. Καραπιδάκη, Β, σελ. 203-204 ἀρ. 258.
3. Ἡ Κατσανάκη (*Συμβολή*, σελ. 62) θεωρεῖ ὅτι τὸ χ. Μαραθίτης προέρχεται ἀπὸ τὸ πατριδωνυμικὸ Μαραθίτης, αὐτὸς δηλ. ποὺ κατάγεται ἀπὸ τὸ χ. Μάραθος Μαλεβιζίου ἢ Μαράθι Κυδωνίας.
4. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 75, 88 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 143 ἔγγρ. 7.
5. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 513.
6. Santschi, *Régestes*, σελ. 213 ἀρ. 923.
7. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 214-215 ἔγγρ. 209.
8. Duca di Candia, Bandi, σελ. 160 ἔγγρ. 402.
9. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 233 ἀρ. 50.
10. Μαρίας Γ. Κωνσταντουδάκη, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα γιὰ τὸ ζωγράφο τοῦ 16ου αἰ. Ἰωάννη Γριπιώτη*, Θησαυρίσματα 13 (1976), σελ. 292 ἔγγρ. Β' καὶ 294 σχόλια.
11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 65.

1572: ὁ Μανόλης Μαρουλιανὸς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Πρασούς[1].

1583: ὁ Νικολὸς Marugliano καὶ ὁ Μιχαὴλ Marugliana καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ Θεόδωρος Marugliano καὶ ὁ Φραντζέσκος Marugliano εἶναι χρεωφειλέτες περασμένων ἐτῶν τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα· ὁ σερ Νικολὸς Maralian [Maruliano;] εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[3].

1593: μετὰ τὸ θάνατο τοῦ ἱερομονάχου σερ Ἀθανασίου Marugliano, ἑνὸς ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς ἱερεῖς ποὺ ἔπαιρναν χρήματα ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ καρδιναλίου Βησσαρίωνος, ἐκλέγεται στὴ θέση του ὁ καθολικὸς ἱερέας Γιώργης Gallano[4].

1612, 1638: ὁ Ἰωάννης Μαρλιανὸς (Μαρουλιανὸς) τοῦ ποτὲ Γεώργη, λεγόμενος Καβούλιος, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[5].

1644: Ἀγγελὴς Marugliano τοῦ ποτὲ Κωνσταντῆ, ζωγράφος Χάνδακα[6].

46. *Μαχαιριώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μαχαιροὶ Ἀποκορώνου

1255-1263: ὁ Κώστας Macherioti, γιὸς τῆς Clinarato, εἶναι βιλλάνος τῆς λατινικῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης[7].

1299: ὁ Βασίλης Macherioti, γιὸς τοῦ ποτὲ Θεοδώρου Macherioti, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[8].

1536: ὁ Gustin Machenoti [Macherioti;], 30 χρονῶν, ὁ Νικολὸς Mecharioti [Macherioti;], ὁ Μάνος Macherioti, ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Macherioti καὶ ὁ Σήφης Machirioti μνημονεύονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[9].

1569: ὁ Μανόλης Μαχαιριώτης, ζωγράφος, γιὸς τοῦ μαϊστρο Σήφη καὶ τῆς ποτὲ Πετρονέλας, κόρης τοῦ ποτὲ Μιχέλε Ἀνδρονικόπουλου, ὁρίζει πλη-

1. Κ. Δ. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Κρητικὰ συμβόλαια τῶν χρόνων τῆς Ἐνετοκρατίας*, Κρ. Χρ. 19 (1965), σελ. 114 ἀρ. XV.

2. P. Castrofilaca, φ. 37r, 39v.

3. Ὅ.π., φ. 49r, 50r, 138r.

4. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, D, σελ. 476 ἀρ. 17.

5. Ξ α ν θ ο υ δ ί δ η, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 73-74 ἔγγρ. XXIII, 75 σημ., 201-202 ἔγγρ. LXXVII, 212-214 ἔγγρ. LXXXI.

6. Μ α ρ ί α ς Κ α ζ α ν ά κ η - Λ ά π π α, *Οἱ ζωγράφοι τοῦ Χάνδακα κατὰ τὸν 17ο αἰώνα. Εἰδήσεις ἀπὸ νοταριακὰ ἔγγραφα*, Θησαυρίσματα 18 (1981), σελ. 223 ἀρ. 48 καὶ σημ. 192.

7. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 147 ἔγγρ. 12.

8. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Συνθήκη*, σελ. 280.

9. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 298, 303, 306, 308.

ρεξούσιό του τὸν ἀδελφό του μαϊστρο Ἰωάννη Μαχαιριώτη, τζαγγάρη[1].
πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Θεοτόκης Μαχαιριώτης ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[2].
1583: ὁ σερ Τζουάννε Machieroti εἶναι λιμενάρχης στὸ ναύσταθμο τῶν Χανιῶν[3].
1637: ὁ Γεώργης Maghergioti καὶ ὁ Ἀντώνιος Clapattara κατέχουν τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ χ. Στέρνες[4]· ὁ παπα Γεώργης Maghergioti, ἀπὸ τὸ χ. Aspra Spitia, κατέχει τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου[5].
1644: ἡ οἰκογένεια Macherioti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[6].

47. *Μεσαρίτης* καὶ *Μεσαράς*, ἀπὸ τὴ Μεσαρὰ

1271: ὁ Νικόλας Messariti, κάτοικος τοῦ χ. Πενταμόδι, ὀφείλει νὰ παραδώσει κρασὶ στὸν Ruçerino Tervisano, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ἔγκριση τοῦ κυρίου του, Μάρκου Vido[7] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 266, λ. Tervisano).
1536: ὁ Ἀνδρέας Messariti καὶ ὁ γιός του Παῦλος περιλαμβάνονται στοὺς στρατευσίμους τοῦ χ. Δράμια[8], ἐνῶ ὁ Βασίλης Messara στοὺς στρατευσίμους τοῦ χ. Zizifea Santa Lutra[9].

***48**. *Μιλατάς*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μίλατος Μιραμπέλλου

1399: στὸν Νικήτα Milata, γιὸ τοῦ Μάρκου, κάτοικο τοῦ χ. Λιγόρτυνος, χορηγεῖται ἄδεια νὰ ταξιδέψει ἔξω ἀπὸ τὴν Κρήτη γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας, μετὰ ἀπὸ αἴτηση τοῦ Φραγκίσκου Corario[10].
1584: τὸν Μιχελὴ Milata, πρωτοψάλτη Μιραμπέλλου, ποὺ ἔχει πεθάνει τὸν διαδέχεται ὁ Μιχελὴς Tutu τοῦ Γιωργιλᾶ[11].

1. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 257 ἀρ. 22, 283-284 ἔγγρ. XXX.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 120 ἀρ. 33.
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 304.
3. P. Castrofilaca, φ. 134ᵛ.
4. Μαρίας Κ. Χαιρέτη, *Ἡ ἀπογραφὴ τῶν ναῶν καὶ τῶν μονῶν τῆς περιοχῆς Χανίων τοῦ ἔτους 1637*, ΕΕΒΣ 36 (1968), σελ. 345 ἀρ. 10.
5. Ὅ.π., σελ. 347 ἀρ. 28.
6. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54.
7. Pietro Scardon, σελ. 57 ἔγγρ. 149.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 327.
9. Ὅ.π., σελ. 339.
10. Santschi, *Régestes*, σελ. 382 ἀρ. 1765.
11. Καραπιδάκη, C, σελ. 412 ἀρ. 335.

49. *Μυλοποταμίτης*, ἀπὸ τὸ Μυλοπόταμο

1357: ὁ Plumari Millopotamiti, Ἑβραῖος, κάτοικος κάστρου Νovo, παρίσταται σὲ νοταριακὴ πράξη ὡς ἐγγυητὴς τοῦ Lingiacus Piro, κατοίκου τοῦ ἴδιου κάστρου[1].

1536: ὁ μαϊστρο Ἀλέξης Milopotamiti, ὁ σερ Τζώρτζης Milopotamiti, ὁ παπα Γιάννης Milopotamiti καὶ ὁ γιός του Γεώργης ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2]· ὁ Ligia Milopotamiti, ὁ Crusso Milopotamiti, ὁ Διάκος Milopotamiti μὲ τοὺς γιούς του Crusso καὶ Liachi, καθὼς καὶ ὁ Cana Milopotamiti περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῆς *Zudecha* τῶν Χανιῶν[3].

1571: ὁ Ἰωάννης Μυλοποταμίτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

1583: ὁ Τζώρτζης Milopottamiti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5] καὶ ἡ Ἀσημινοὺ Milopotamiti γιὰ γῆ στὸ Grastopidhima[6]· ὁ σερ Νικολὸς Milopottamiti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸν Σωτῆρα, στὰ Χανιά[7].

1616: ἡ Κατερούτσα Κορνάρου, κόρη τοῦ Βιτζέντζου Κορνάρου καὶ σύζυγος τοῦ Μικέλε Ντεμέτζο, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὴ «φαμέγια» της Καλὴ Μυλοποταμίτισσα ἕνα τσεκίνι[8].

1628-1638: τὸ 1628 ὁ Ἱππόλυτος Μυλοποταμίτης, ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Κυρίας τῆς Πρασᾶς, νοικιάζει δύο περιβόλια, ποὺ ἔχει τὸ μοναστήρι στὸ χ. Καρτερός, σὲ χωρικούς· τὸ 1629 ὁ Ἱππόλυτος καὶ ὁ πατέρας Νικηφόρος Σιλιγάρδος διευθετοῦν ὑπόθεση τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὸ Καβούσι· τὸ 1638 ὁ Μυλοποταμίτης παραιτεῖται ἀπὸ ἡγούμενος τῆς Πρασᾶς, γιατὶ θέλει ν' ἀποσυρθεῖ στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ἀρετίου[9].

50. *Μυριοκεφαλίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Μυριοκέφαλα Ρεθύμνου

1397: στὸν Ἰωάννη Mirochiafaliti, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, χορηγεῖται ἄδεια ἀπὸ

1. Zaccaria de Fredo, notaio in Candia (1352-1357), ἔκδ. A. Lombardo, Βενετία 1968, σελ. 91-92 ἔγγρ. 129 (στὸ ἑξῆς Zaccaria de Fredo).
2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 302, 311, 315.
3. Ὅ.π., σελ. 320.
4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 284-285 ἔγγρ. XXXI.
5. P. Castrofilaca, φ. 43r.
6. Ὅ.π., φ. 46r.
7. Ὅ.π., φ. 131r.
8. Μαυρομάτη, *Ἑλληνικὰ ἔγγραφα*, σελ. 223 ἔγγρ. Β'.
9. Μαρίας Καζανάκη, *Ἐκκλησιαστικὴ ξυλογλυπτικὴ στὸ Χάνδακα τὸ 17ο αἰώνα. Νοταριακὰ ἔγγραφα (1606-1642)*, Θησαυρίσματα 11 (1974), σελ. 282 σημ. 9.

τὴ βενετικὴ Γερουσία νὰ νοικιάσει δημόσια κτήματα στὸ χ. Μυριοκέφαλα, ὡς ἀνταμοιβὴ γιὰ τὶς ὑπηρεσίες του πρὸς τὴ Βενετία[1].

1536: ὁ Νικολὸς Mirgio Chefaliti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2].

1560-1567: Μιχαὴλ Μυριοκεφαλίτης (= Μυροκεφαλίτης), κωδικογράφος, ἀπὸ τὴν Κυδωνία[3].

1583: ὁ Μιχαὴλ Miriochieffaliti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὴ *ruga maistra* τῶν Χανιῶν καὶ εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῆς ἴδιας πόλης[4]· ὁ σερ Νικολὸς Miriochieffaliti εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[5].

51. *Πάλλας*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Palla Τεμένους

1395: ὁ Θεοτόκης Pallas, κάτοικος τοῦ χ. Pallas, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

52. *Παναγιανός*, ἀπὸ χωριὸ Παναγιὰ (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1378: ὁ Γιάννης Panagiano μαζὶ μὲ ἄλλους, κατοίκους τοῦ χ. Σαμπάς, μνημονεύεται ὅτι τραυμάτισαν τὸν Γεώργιο Cuçuro, βιλλάνο τοῦ Δομηνίκου Delphyno, κάτοικο τοῦ ἴδιου χωριοῦ[7].

1560: ὁ Ἀντρέας Παναγιανός, ράφτης, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

53. *Παρθενίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Παρθένι Μονοφατσίου

1614: ὁ Γεώργης Παρθενίτης, λεγόμενος Τροχάρης, τοῦ ποτὲ Νικολῆ, ἀπὸ τὸ χ. Καινούριο τῆς Πεδιάδας, συμφωνεῖ μὲ τὸ θεῖο του Μανόλη Χρυσό, τοῦ

1. Noiret, *Documents*, σελ. 87-88 — Μ. Ι. Μανούσακα, *Ἡ ἐν Κρήτῃ συνωμοσία τοῦ Σήφη Βλαστοῦ (1453-1454) καὶ ἡ νέα συνωμοτικὴ κίνησις τοῦ 1460-1462*, Ἀθήνα 1960, σελ. 62 σημ. 5.

2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 316.

3. Vogel-Gardthausen, ὅ.π., σελ. 315 σημ. 9, 316.— Χ. Γ. Πατρινέλη, *Ἕλληνες κωδικογράφοι τῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως*, Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν 8-9 (1958-1959), σελ. 99.— Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 153-154 ἀρ. 284.

4. P. Castrofilaca, φ. 131^{v}, 138^{r}.

5. Ὅ.π., φ. 137^{v}.

6. Santschi, *Régestes*, σελ. 377 ἀρ. 1740.

7. Ὅ.π., σελ. 208 ἀρ. 883.

8. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 261 ἔγγρ. IX.— Θ. Ε. Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις στὴ βενετοκρατούμενη Κρήτη*, Κρητολογία 10-11 (1980), σελ. 239 ἔγγρ. 2.

ποτὲ Νικολῆ, λεγόμενο Παμπάκη, ἀπὸ τὸν Μαρουλά, νὰ τὸν ἀντικαταστήσει, ὡς ἀντισκάρος, στὴν ἀγγαρεία τῆς θάλασσας· ἀντὶ χρηματικῆς ἀμοιβῆς ὁ Χρυσὸς θὰ τοῦ μεταβιβάσει ἕνα ἀμπέλι[1].

54. *Πατσιδιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Πατσίδες Πεδιάδας (σημ. Τεμένους)

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Patsidiotis ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[2].

1319: ὁ Ἀγαπητὸς Pacidioti, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος (Marantico), καὶ ἡ σύζυγός του Πόθα, ζητοῦν νὰ υἱοθετήσουν ἕνα παιδὶ ποὺ εἶχαν βρεῖ ἐγκαταλελειμένο μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μάρκου[3].

1553-1567: ὁ Παπαγεώργης Πατσιδιώτης, λεγόμενος Μανιακός, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[4].

1564: ὁ Μιχαὴλ Πατσιδιώτης, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[5].

1567: ὁ Κωνσταντίνος Πατζιδιώτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ πληρεξούσιο ἔγγραφο[6].

1575: ὁ Ἰωάννης Πατζιδιώτης, ἀπὸ τὸ χ. Ἀστρίτζι, ὁρίζεται πληρεξούσιος τοῦ ζωγράφου Ἰάκουμου Πασπαλᾶ, γιοῦ τοῦ Γεώργη, κατοίκου Χάνδακα[7].

1581: στὴ θέση τοῦ Κωνσταντίνου Pacidiotti, ἐκτιμητῆ (*estimatore*) τοῦ κάστρου Μιραμπέλλου, ποὺ πέθανε τὸ 1580, ἐκλέγεται ὁ ἀδελφός του παπα Γιάννης Pacidioti[8].

1622-1668: Ματθαῖος Pacidioti, νοτάριος Χάνδακα[9].

55. *Πεδιώτης* καὶ *Πεδιαδίτης*, ἀπὸ τὴν Πεδιάδα

1278: ὁ πρεσβύτερος Κωνσταντίνος Pedioti ἔχει καταδικαστεῖ ἀπὸ τοὺς δικαστὲς *presopii* νὰ καταβάλει στὸν Γεώργιο Sarandino δέκα ὑπέρπυρα, ποὺ ἀντιστοιχοῦν στὴν ἀξία εἴκοσι προβάτων[10].

1. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 135-136 ἔγγρ. 12.
2. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.
3. Duca di Candia, Bandi, σελ. 83 ἔγγρ. 227. Πρβλ. Χρύσας Α. Μαλτέζου, *Τὸ παιδὶ στὴν κοινωνία τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης*, Κρ. Χρ. 27 (1987), σελ. 221.
4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 84.
5. Ὅ.π., σελ. 234 ἀρ. 81.
6. Ὅ.π., σελ. 263 ἔγγρ. XI.
7. Ὅ.π., σελ. 286 ἔγγρ. XXXIII.
8. Καραπιδάκη, C, σελ. 314 ἀρ. 80.
9. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 82 καὶ Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 306 (ὅπου ἀντὶ Pacidioti ἀναγράφεται Paridioti).— Μαρίας Γ. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες ζωγραφικῶν ἔργων στὸ Χάνδακα σὲ ἔγγραφα τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰώνα*, Θησαυρίσματα 12 (1975), σελ. 42 σημ. 19.
10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 152 ἔγγρ. 26.

1301: ὁ Κώστας Pediaditi, κάτοικος κάστρου Novo, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Γεώργιο Naiço, κάτοικο τοῦ ἴδιου κάστρου[1].

1304: ὁ Λέος Pedhioti καὶ ὁ Gandianus de Roma, κάτοικοι τοῦ Casalinovo τοῦ Benedicto, παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὴν Ἀναστασία, χήρα τοῦ Ἑβραίου Sambathi, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ καὶ μούστου[2].

1320: ὁ παπα Μιχάλης Pedioti ἔχει κτίσει ἐδῶ καὶ πέντε χρόνια τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Γοργοῦ, ἔξω ἀπὸ τὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, ἐπάνω σὲ οἰκόπεδο τοῦ Κοινοῦ, νοικιασμένο ἀπὸ τὸν Μάρκο Avogario[3].

1508: ὁ παπα Ἐμμανουὴλ Pedioti τοῦ ποτὲ παπα Μιχαήλ, πρώην πρωτοπαπᾶ, ἀπὸ τὸ χ. Κάτω Φουρνὴ Μιραμπέλλου, ἐκλέγεται δεύτερος πρωτοπαπὰς στὴ μισὴ περιφέρεια τοῦ Μιραμπέλλου[4].

1541: στὸ διάκο Γιάννη Padioti, γιὸ τοῦ παπα Γιώργη, ἀπὸ τὸ χ. Λατσίδα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ πατέρας του[5].

1575: ὁ μοναχὸς Ἀρσένιος Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Λέου νοικιάζει ἀπὸ τὸν Πέρο Ἄμπραμο ἕνα χωράφι στὴν περιοχὴ Σκουρά, στὸ Κάτω Χωριὸ τῆς Φουρνῆς[6].

1580: ὁ Κώστας Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Μιχαὴλ Πεδιώτη παίρνει χρήματα ἀπὸ τὰ ξαδέλφια του τοὺς μοναχοὺς Ἰωαννίκιο καὶ Ἀρσένιο Πεδιώτη, τοῦ ποτὲ Λέου, καὶ ἐξαγοράζει τὶς ἐλιὲς ποὺ τὶς εἶχε πουλήσει ὁ πατέρας του στὸν Πέρο Μπαρμπαρίγο, μὲ τὸν ὅρο τὸ ἕνα τρίτο τῶν ἐλαιῶν νὰ ἀνήκει στὸ μοναστήρι τοῦ Τιμίου Προδρόμου στὸ Σκουρέα[7].

1583: ὁ Νικολὸς καὶ ὁ Μιχελὴς Πεδιώτης, ἀδελφοὶ τοῦ Κώστα, πουλοῦν τὸ μερίδιό τους ἀπὸ τὶς ἐλιὲς τοῦ Σκουρᾶ στοὺς ξαδέλφους τους Ἰωαννίκιο καὶ Ἀρσένιο Πεδιώτη, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Σκουρέα, στὴ Φουρνή[8]· στὴν ἴδια πράξη προβαίνει λίγο ἀργότερα καὶ ὁ ἀδελφός τους Κωνσταντὴς Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Μιχαήλ[9].

1583: ὁ Κωνσταντὴς Pediotti Condopò καὶ ὁ Γιώργης Pedhioti τοῦ Μανόλη περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[10].

1. Benvenuto de Brixano, σελ. 156-157 ἔγγρ. 434.
2. Pietro Pizolo, II, σελ. 118 ἔγγρ. 948.
3. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 243 ἔγγρ. 1641.
4. Ὅ.π., σελ. 340-341 ἔγγρ. 286.
5. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Α, σελ. 87 ἀρ. 279.
6. Ξ α ν θ ο υ δ ί δ η, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 17 ἔγγρ. I, 370.
7. Ὅ.π., σελ. 21 ἔγγρ. II.
8. Ὅ.π., σελ. 23-24 ἔγγρ. III.
9. Ὅ.π., σελ. 25 ἔγγρ. IV.
10. P. Castrofilaca, φ. 53ᵛ, 54ᵛ.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 43, 49 ἔγγρ. 12, 124 σημ. 143.

1584: ὁ παπα Μιχάλης Pedioti, ἀπὸ τὸ χ. Ἀπάνω Φουρνή, ἐκλέγεται πρωτοπαπᾶς Μιραμπέλλου στὴ θέση τοῦ Ἐμμανουὴλ Cazzara, ποὺ ἔχει πεθάνει[1].

1587: στὸν Τζουάννε Pedioti τοῦ παπα Τζώρτζη, ἀπὸ τὸ χ. Φουρνή, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ στὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ σερ Σταυριανὸς Ligo, δημόσιος νοτάριος[2].

1590: ὁ ἱερομόναχος Ἰωαννίκιος Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Λέου, κάτοικος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου στὸ Σκουρᾶ, συντάσσει τὴ διαθήκη του, ὁρίζοντας ἐκτελεστὴ τὸν ἀδελφό του Ἀρσένιο[3].

1608-1646: στὰ 1608-1641 ὁ παπα Γεώργιος Πεδιώτης, νοτάριος, συντάσσει ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ἔγγραφα ποὺ σώζονται στὴ μονὴ Ἀρετίου[4]· σὲ ἔγγραφο τοῦ 1636 μνημονεύεται συμβόλαιο συνταγμένο ἀπὸ τὸ νοτάριο παπα κυρ Γεωργάκη Πεδιώτη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀμπραμοχώρι τῆς Φουρνῆς[5]· τοῦ Γεωργίου Pediotti, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1643-1646[6].

1614: ὁ μισὲρ Μανέας Πεδιώτης, σπετζιέρης, τοῦ ποτὲ κυρ Τζαννῆ, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση ἀντισκάρου[7].

1621: ὁ παπα Ἀνδρέας Δρόσος τοῦ ποτὲ Κωνσταντῆ ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη του εἰκόνες στὸν Μάρκο Πεδιώτη[8].

1621-1642: τὸ 1621 ὁ Νικολὸς Πεδιώτης, δημόσιος νοτάριος, συντάσσει ἔγγραφο τῆς μονῆς Ἀρετίου[9]· τοῦ Νικολὸ Pediotti, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1629-1642[10].

1621: ὁ Νικολὸς Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Μιχελῆ, ἀπὸ τὸ Λασίθι, μετόχι Μεγιογιάννη, βρίσκεται στὸ χ. Κάτω Φουρνή, ἐξουσιοδοτημένος ἀπὸ τὴν Ἐργίνα Ἀβραδοπούλα, χήρα τοῦ Μιχελῆ Πεδιώτη[11].

1. Καραπιδάκη, C, σελ. 401 ἀρ. 307.

2. Ὅ.π., σελ. 462 ἀρ. 489.

3. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 32-34 ἔγγρ. VII

4. Ὅ.π., σελ. 43-45 ἔγγρ. XI, 54-55 ἔγγρ. XV, 75-79 ἔγγρ. XXIV-XXV, 84-91 ἔγγρ. XXVII-XXX, 99-103 ἔγγρ. XXXV-XXXVII, 108-110 ἔγγρ. XL, 118-119 ἔγγρ. LIV, 122-124 ἔγγρ. XLVI, 127-129 ἔγγρ. XLVIII, 137-138 ἔγγρ. LI, 141-142 ἔγγρ. LIII, 148-159 ἔγγρ. LVI-LX, 165-173 ἔγγρ. LXIII-LXV, 179-181 ἔγγρ. LXVIII, 191-195 ἔγγρ. LXXIII-LXXIV, 215-216 ἔγγρ. LXXXII, 236-239 ἔγγρ XCII, 251-253 ἔγγρ. XCVII, 258-262 ἔγγρ. XCIX-CI, 265-266 ἔγγρ. CIII.

5. Ὅ.π., σελ. 190-191 ἔγγρ. LXXII.

6. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 82, 85 — Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 306.

7. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 135-136 ἔγγρ. 12.

8. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 37 σημ. 4.

9. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 8, 81-82 ἔγγρ. XXVI, 83 σημ.

10. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 83, 85.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 306.

11. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 78-79 ἔγγρ. XXV.

1622: οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης, Ἀντώνης καὶ Νικόλας Πεδιῶτες, γιοὶ τοῦ ποτὲ Πέτρου, καθὼς καὶ ὁ Ἰωάννης Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Παύλου παραχωροῦν *ἀγαλτὲρ* στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου, τὸ περιβόλι ποὺ ἔχουν στὴν *κουτζουκλὴ ἐλιά*, στὸ Σκουρά[1].

1622-1633: ὁ Ἀντώνης Πεδιώτης Τζανακουλόπουλος κρατᾶ μιὰ ζευγαρὰ τοῦ εὐγενοῦς Τζουάννε Πανιγέτου τοῦ Φραντζέσκου, κατοίκου τοῦ χ. Φουρνὴ Κάτω Ἀμπραμοχώρι[2].

1623: ὁ Γεώργης Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Μανόλη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[3].

1623: ὁ ἱερέας Δημήτριος Πεδιώτης, νοτάριος τῆς ἀποστολικῆς ἐξουσίας, συντάσσει ἔγγραφα τῆς μονῆς Ἀρετίου[4].

1623-1641: τὸ 1623 ὁ καλόγερος Θεοδόσης Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Μανόλη, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Μεγάλου Ἠλία, μετόχι Καρύδι, νοικιάζει ἀπὸ τὸν ἀφέντη Ἀβονάλε τοῦ ποτὲ Γιακουμῆ, ἀπὸ τὸ χ. Ἀπάνω Φουρνή, ἕνα χωράφι, ποὺ βρίσκεται ἀπέναντι ἀπὸ τὸ μοναστήρι[5]· τὸ 1640 ὁ ἴδιος Θεοδόσης Πεδιώτης, λεγόμενος Χαρόπουλος, ἀφιερώνει στὴ μονὴ Ἀρετίου τὸ μοναστήρι του, τὸν Μέγα Ἠλία στὸ μετόχι Καρύδι[6]· τὸ 1641 ὁ ἡγούμενος τοῦ Ἀρετίου ρυθμίζει μὲ τὸν Ἀβονάλε τὸ ζήτημα τῆς διαφορᾶς τοῦ λιβέλλου ποὺ ἔδινε στὸν τελευταῖο ὁ Θεοδόσης Πεδιώτης[7].

1631: ὁ παπα Δημήτρης Πεδιώτης τοῦ ποτὲ παπα Ἰωάννη χρωστᾶ στὸν Κουρῆνο Ντομένεγο σιτάρι κουμουλάρι[8].

1631: ὁ παπα Μανουὴλ Πεδιώτης Παπαδημητρόπουλος χρωστᾶ στὸν Τζουάννε Πανιγέτο τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου σιτάρι κουμουλάρι[9].

1632: ὁ Μανόλης Πεδιώτης τοῦ ποτὲ Λαμπριανοῦ, ἀπὸ τὸ Κάτω Χωριὸ τῆς Φουρνῆς, κρατᾶ χωράφια τοῦ Τζουάννε Πανιγέτου, τὰ ὁποῖα ἀγοράζει ὁ δάσκαλος Μανουὴλ Τζὲς τοῦ ποτὲ Γεωργίου[10].

1635: ὁ Μανόλης Ντοναδόπουλος Πεδιώτης πληρώνει λιβέλλο γιὰ τὰ χωράφια τοῦ Τζουάννε Πανιγέτου, κάτω στὸ ἀκρωτήρι[11].

1635: ὁ καλόγερος Γιαννίκης (=Ἰωαννίκιος) Πεδιώτης Μοσχάτος καλεῖται

1. Ὅ.π., σελ. 88-89 ἔγγρ. XXIX.
2. Ὅ.π., σελ. 99-101 ἔγγρ. XXXVI, 165-167 ἔγγρ. LXIII.
3. Ὅ.π., σελ. 112 ἔγγρ. XLI.
4. Ὅ.π., σελ. 104-107 ἔγγρ. XXXVIII-XXXIX, 114-115 ἔγγρ. XLII. Πρβλ. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 85.
5. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 122-124 ἔγγρ. XLVI.
6. Ὅ.π., σελ. 243-244 ἔγγρ. XCIV.
7. Ὅ.π., σελ. 245-246 ἔγγρ. XCV.
8. Ὅ.π., σελ. 148-149 ἔγγρ. LVI.
9. Ὅ.π., σελ. 150-152 ἔγγρ. LVII.
10. Ὅ.π., σελ. 156-159 ἔγγρ. LX.
11. Ὅ.π., σελ. 179-181 ἔγγρ. LXVIII.

νὰ ρυθμίσει, μὲ συμβιβασμό, περιουσιακὰ θέματα τοῦ Κωνσταντῆ Ἀμπράμου μὲ συγγενεῖς του[1].

1638-1640: ἡ Ἐργίνα Πεδιωτοπούλα, σύζυγος τοῦ δασκάλου Μανόλη Τζέ, ἀναφέρεται σὲ ἔγγραφα τῆς μονῆς Ἀρετίου[2].

1640-1641: ὁ Μανόλης Πεδιώτης, λεγόμενος Ἀσπρίτζης, ἀναφέρεται σὲ ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὴν πληρωμὴ τοῦ χρέους τοῦ δασκάλου Μανόλη Τζὲ πρὸς τὴ μονὴ Ἀρετίου[3].

1644: ἡ Ἑλενέττα, κόρη τοῦ ποτὲ Μικέλε Demezo καὶ σύζυγος τοῦ Νικολὸ Barbarigo, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὴ Φρατζοὺ Pedhiotopula ἕξι δουκάτα[4].

1644: ἡ οἰκογένεια Pedioti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[5].

1648: ὁ Τζώρτζης Πεδιώτης, χρυσοχόος, τοῦ ποτὲ παπα Ἰωάννη, ἐκτιμᾶ τὴν προίκα τῆς Ντιάνας Νταπορτοπούλας τοῦ ποτὲ εὐγενῆ Τζώρτζη, κατοίκου Χάνδακα, ἡ ὁποία παντρεύεται τὸν Γιακουμὴ ντε Ματέι τοῦ Τζώρτζη, κάτοικο Χάνδακα[6].

μετὰ τὸ 1669: ὁ Δημήτριος Πεδιώτης, ὁ Τζώρτζης Πεδιώτης καὶ ὁ Τζουάννες Πεδιώτης μνημονεύεται μεταξὺ τῶν Κρητικῶν προσφύγων ποὺ πῆγαν στὴ Ζάκυνθο, μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[7].

56. *Πενταμοδίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Πενταμόδι (Μαλεβιζίου - Μονοφατσίου)

1281: ὁ Κώστας Pendamodati, κάτοικος τοῦ χ. Σκυλλούς, δανείζεται σιτάρι ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο Lombardo, κάτοικο Χάνδακα[8] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 244, λ. Lombardo).

1299: ὁ Ἰωάννης Pentamoditi, γιὸς τοῦ ποτὲ Γεωργίου Pentamoditi, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[9].

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Pendamoditis ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[10].

1. Ὅ.π., σελ. 182-183 ἔγγρ. LXIX.
2. Ὅ.π., σελ. 207-208 ἔγγρ. LXXIX, 215-216 ἔγγρ. LXXXII, 231-234 ἔγγρ. XCI.
3. Ὅ.π., σελ. 231-234 ἔγγρ. XCI, 258-259 ἔγγρ. XCIX, 260-261 ἔγγρ. C.
4. Μαυρομάτη, *Ἑλληνικὰ ἔγγραφα*, σελ. 232 ἔγγρ. Γ'.
5. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50.
6. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 127-130 ἔγγρ. ΙΑ'.
7. Λ. Χ. Ζώη, *Κρῆτες πρόσφυγες τοῦ 1667*, Κρ. Χρ. 10 (1956), σελ. 346.
8. Leonardo Marcello, σελ. 168 ἔγγρ. 498.
9. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 281.
10. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.

57. *Πισκοκεφαλιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Πισκοκέφαλο Σητείας

1616: ἡ Κατερούτσα Κορνάρου, κόρη τοῦ Βιτζέντζου Κορνάρου καὶ σύζυγος τοῦ Μικέλε Ντεμέτζο, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὸν ἀλογάρη της Κωσταντὴ Πισκοκεφαλιανὸ ἕνα τσεκίνι[1].

***58.** *Πλιτιάς*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Plithea, στὴν περιοχὴ τοῦ Χάνδακα

1373: ἡ Μαρία, σύζυγος τοῦ Μαρίνου Plitia, καλαφάτη, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

***59.** *Πρινέας*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Prinea (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1516: ὁ Ἀνδρέας Πρινέας, πλοιοκτήτης, κάτοικος Χάνδακα, συμβάλλεται μὲ τὸ ζωγράφο Ἰωάννη Σακελλάριο[3].

60. *Ρεθεμνιώτης*[4], ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο

1379: ὁ Κώστας Rethemnioti, κάτοικος Χάνδακα στὸν Ἅγιο Ἰωάννη Θεολόγο, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[5].

1536: ὁ Φραντζέσκος Rethemnioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[6].

***61.** *Ροδωπός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Ροδωπὸς Κισάμου

1598: ὁ Νικόλας Ροδωπὸς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Ψιγιὰ Ρεθύμνου[7].

1600: ὁ Ἰωάννης Ροδωπὸς Παρδακούρης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Ψιγιὰ Ρεθύμνου[8].

1602: ὁ Νικολὸς Ροδωπὸς τοῦ ποτὲ Γεώργη καὶ ὁ Ἰωάννης Ροδωπὸς ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Ψιγιὰ Ρεθύμνου[9].

1612: ὁ Νικολὸς Βαρούχας Μακρυμάλλης τοῦ ποτὲ Κωνσταντῆ εἶχε ὑποσχεθεῖ νὰ δώσει στὴ Μαρία Ροδωποπούλα διακόσια ὑπέρπυρα· τώρα ἡ Μαρία

1. Μαυρομάτη, *Ἑλληνικὰ ἔγγραφα*, σελ. 223 ἔγγρ. Β'.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 170 ἀρ. 605.
3. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 309.
4. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108 καὶ σημ. 10.
5. Santschi, *Régestes*, σελ. 215 ἀρ. 943.
6. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 303.
7. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 47-48 ἔγγρ. 28.
8. Ὅ.π., σελ. 106-107 ἔγγρ. 91.
9. Ὅ.π., σελ. 182-183 ἔγγρ. 172, 179-180 ἔγγρ. 169.

δέχεται νὰ παραιτηθεῖ ἀπὸ ἕνα μέρος τοῦ ποσοῦ, μὲ τὸν ὅρο νὰ δώσει ἀργότερα τὰ χρήματα στὴν κόρη της Ζαμπέτα, τὴν ὁποία ἔχει ἀποκτήσει μαζί του[1].

***62.** *Σελόπουλος*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Selopulo Τεμένους

1281: οἱ ἀδελφοὶ Νικόλας καὶ Γεώργιος Silopulo, κάτοικοι τοῦ χ. Gaiaffa, νοικιάζουν ἀπὸ τὸν Bartholotus Alivrando, κάτοικο Χάνδακα, γῆ καὶ ἀμπέλια στὸ χ. Χερσόνησος[2].

1318: ὁ Νικόλας Selopulo ἔχει νοικιάσει γῆ στὰ χωριὰ Ambrusia καὶ Ἅγιος Γεώργιος Καλλέργης, ἀπὸ τὸν Φραγκίσκο de Molino τοῦ ποτὲ Μαρίνου[3].

1320: ὁ Κώστας Selopullo δηλώνει ὅτι στὸ χ. Ambrusia ὑπάρχει παλαιὰ ἐκκλησία τῆς Παναγίας, ποὺ εἶχε καταστραφεῖ ἀπὸ τὸ σεισμὸ καὶ χτιστεῖ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ πρὶν ἀπὸ δεκαοκτὼ χρόνια, ἄλλη ἐκκλησία ὁ Ἅγιος Ἰωάννης, τὴν ὁποία εἶχε κτίσει ὁ Ἰάκωβος Condefero πρὶν ἀπὸ ὀκτὼ-ἐννέα χρόνια καὶ ἄλλη ὀνομαζόμενη Ἅγιος Ἰωάννης, κατεστραμμένη, τῆς ὁποίας φαίνονται τὰ θεμέλια[4].

1352: μὲ φυτέα τοῦ Στεφάνου Selopulo στὸ χ. Ambrussia συνορεύει γῆ τοῦ Ἀντωνίου Gradonico, κατοίκου βούργου Χάνδακα[5].

1356: ὁ Μοσχολέος Σελόπουλος, χρυσοχόος, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση στὴν Κορώνη τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Ἰωάννη Ψυχιδιανοῦ, ἀπὸ τὴν Κορώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[6].

1368: ὁ Γεώργιος Selopulo, χρυσοχόος, ἔχει ἀγοράσει ἀμπέλι ἀπὸ τὴν Ἕλενα Quirino, ἐπίτροπο τῆς ποτὲ Μαριτζόλης Corario, ἀδελφῆς της[7].

63. *Σητειακός*, *Στειακός*[8], *Σηθειακὸς* καὶ *Σηθειακόπουλος*, ἀπὸ τὴ Σητεία

13ος αἰ.: τὸ ἐπώνυμο Sitiaco ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[9].

1300: ὁ Μοσχολέος Sythyaco, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζει σιτάρι καὶ κριθάρι στὸν Ἰωάννη Maro καὶ στὸν Ἰωάννη Bello, κατοίκους τοῦ χ. Βάθεια[10].

1. Ὅ.π., σελ. 659-660 ἔγγρ. 759.
2. Leonardo Marcello, σελ. 174 ἔγγρ. 518.
3. Duca di Candia, Bandi, σελ. 72-73 ἔγγρ. 200.
4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 286 ἔγγρ. 227IV-VI.
5. Zaccaria de Fredo, σελ. 43-44 ἔγγρ. 59.
6. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 298 πίν. 3α.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 30 ἀρ. 128.
8. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 107.
9. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.
10. Pietro Pizolo, I, σελ. 57 ἔγγρ. 116.

1300: ὁ Νικόλας Sytiacho, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζει σιτάρι καὶ κριθάρι στὸν Ἰωάννη Duracinus, κάτοικο κάστρου Μονοφατσίου[1] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 289, λ. Duracinus).

1319: ὁ Μιχάλης Sitiaco ἔπαθε ζημιὲς ἀπὸ τὰ ὑποζύγια τοῦ παπα Γιάννη de lo Caronissi, ὁ ὁποῖος καταδικάζεται σὲ καταβολὴ προστίμου[2].

1320-1323: ὁ Γεώργιος Sitiaco ἔχει κτίσει, μετὰ τὸ σεισμὸ τοῦ 1303, μὲ ἄδεια τοῦ Ἀντωνίου Psiruchi, τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας τῆς Περιβλέπτου, ἔξω ἀπὸ τὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, σὲ οἰκόπεδο ποὺ ἔχει νοικιάσει ὁ γιὸς τοῦ Psiruchi, Νικόλαος[3]· τὸ 1323 ἡ ἐκκλησία ὑπάγεται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[4].

1320: ὁ Ἰωάννης Sitiaco ἔχει νοικιάσει σπίτι ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5], καὶ κατέχει τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου de lo Parati στὸ Χάνδακα, τὴν ὁποία εἶχε κτίσει πρὶν ἀπὸ εἰκοσιτέσσερα χρόνια σὲ οἰκόπεδο τοῦ Κοινοῦ, ποὺ ἔχουν νοικιάσει μέλη τῆς οἰκογένειας Geno[6].

1368: ὁ Μιχαὴλ Sitiaco, κάτοικος τοῦ χ. Κάτω Ἄκρια, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Κώστα Boni, κάτοικο τοῦ χ. Ἅγιος Ἰωάννης Χάρακας[7].

1536: ὁ Γιάννης Stiacho ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[8].

1548: ὁ παπα Ἰωάννης Stiaco, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀρχιστρατήγου στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[9].

1583: ὁ παπα Ἀλέξης Stiacò, ὁ Ἀλέξης Stiacò Volta, ὁ Γιώργης Stiacò καὶ ὁ Γιάννης Stiacho Gialuri περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[10].

1613-1625: Ἰωάννης Sitia ((da) Scittia), νοτάριος Χάνδακα[11].

1622: ὁ Περογληγόρης Σηθειακόπουλος ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη τῆς μονῆς Ἀρετίου[12].

1. Ὅ.π., σελ. 83 ἔγγρ. 169.
2. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 164 ἔγγρ. 67.
3. Ὅ.π., σελ. 232 ἔγγρ. 151Π.
4. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 261.
5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 224 ἔγγρ. 138Ι.
6. Ὅ.π., σελ. 267 ἔγγρ. 200.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 139 ἀρ. 300.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 321.
9. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 85, 99 ἔγγρ. Ε'.
10. P. Castrofilaca, φ. 53r, 54r, 55r — Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 41, 47, 51 ἔγγρ 12.
11. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 83.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 307.
12 Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 99-101 ἔγγρ. XXXVI.

1635: ἡ χήρα τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Σηθειακοῦ, Πγιάδα Χωριατοπούλα, ἀπὸ τὸ χ. Καστέλλι τῆς Φουρνῆς, παραχωρεῖ στὴ μονὴ Ἀρετίου χωράφι στὴ θέση Σήμερσο[1].

1640: ὁ Μιχελὴς Σηθειακὸς τοῦ ποτὲ Νικολὸ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο συμβιβασμοῦ τῆς μονῆς Ἀρετίου[2].

64. *Σιλαμίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Σίλαμος Τεμένους

1268: ὁ παπα Ἰωάννης Silamiti, ποὺ κατοικεῖ στὴ Σίλαμο, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[3].

1323: ὁ Μιχαήλ, γιὸς τοῦ ποτὲ Νικόλα Silamiti, ὁ Ἐμμανουήλ, γιὸς τοῦ Ἰωάννη Silamiti, ὁ Ἀντώνιος Papadopulo, γιὸς τοῦ Ἐμμανουὴλ Silamiti, καθὼς καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης περιλαμβάνονται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[4].

1380: ὁ Βασίλης Silamuti [Silamiti;] κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Scotlamaça, κάτοικο τοῦ χ. Ἐπισκοπὴ Χερσονήσου[5].

1393: ὁ Ἐμμανουὴλ Silamiti, κάτοικος τοῦ χ. Mudaço Castello, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

65. *Σκαλιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Scaglià Σητείας

1543: ὁ Μιχελὴς Σκαλιώτης τοῦ ποτὲ Γεώργη, ἀπὸ τὸ χ. Βρακουλιάρης, πληρώνει τὸν Γεώργη Βούλγαρη τοῦ ποτὲ Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Καβάλου, γιὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσει, ὡς ἀντισκάρος, στὴν ἀγγαρεία τῆς θάλασσας[7].

66. *Σκλαβοχωρίτης*[8], ἀπὸ τὸ χωριὸ Σκλαβεροχώρι Πεδιάδας

1279: ὁ Γεώργιος Sclavochoriti, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται κρασὶ ἀπὸ τὸν Βαρθολομαῖο Benedicto, κάτοικο Χάνδακα[9].

1. Ὅ.π., σελ. 177-178 ἔγγρ. LXVII καὶ σελ. 372.

2. Ὅ.π., σελ. 241-242 ἔγγρ. XCIII.

3. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 75, 88 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 143 ἔγγρ. 7.

4. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 254, 255. Πρβλ. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 79.

5. Santschi, *Régestes*, σελ. 221 ἀρ. 1002.

6. Ὅ.π., σελ. 316 ἀρ. 1415.

7. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 108-109 ἔγγρ. 1. Σύμφωνα μὲ τὸν Δετοράκη, τὸ ἐπώνυμο προέρχεται ἀπὸ τὸ συνηθισμένο τοπωνύμιο Σκάλα ἢ Σκαλιὰ ἢ ἀπὸ τὸ χωριὸ Σκαλωτή.

8. Βλ. Τσικριτσῆ, *Συμβολή*, σελ. 81.

9. Leonardo Marcello, σελ. 27-28 ἔγγρ. 63.

1280: ὁ Γεώργιος Sclavochoriti καὶ ὁ γιός του Ἰωάννης, κάτοικοι τοῦ χ. Ρουσσοχώρια, νοικιάζουν ἀπὸ τὸν Ἰάκωβο Quirino, κάτοικο Χάνδακα, γῆ καὶ ἀμπέλι, ὀνομαζόμενο Archelea, στὸ παραπάνω χωριό[1].

67. *Σπηλιώτης*, ἀπὸ χωριὸ Σπηλιὰ ἢ Σπῆλι (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Spilioti ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[2].

1365-1376: τὸ 1365 ὁ παπα Γεώργιος Spilioti, κάτοικος Χανιῶν, διορίζεται νοτάριος *in scriptura greca*[3]· τὸ 1376 συντάσσει νοταριακὸ ἔγγραφο, τὸ ὁποῖο μνημονεύεται σὲ ἔγγραφο διακανονισμοῦ τοῦ 1377[4].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Γεώργιος Σπηλιώτης, λεγόμενος Ψαρός, μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[5].

1583: ἡ Balassù Spiglioti ὀφείλει *sovention da viver* στὸ δημόσιο ταμεῖο τοῦ Χάνδακα· ἡ Ἐργίνα Spigliotti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6].

1608: ὁ Γεώργης Σπηλιώτης τοῦ ποτὲ Ἰωάννη δωρίζει, μὲ νοταριακὴ πράξη συνταγμένη στὸ χ. Πισταγὴ Ρεθύμνου, στὸν παπα Γεώργη Λαγκουβάρδο ἕνα ἀμπέλι, γιὰ νὰ μνημονεύει τὴ μητέρα του κερα Μανολέσα[7] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 252, λ. Λαγκουβάρδος).

1609: ὁ Κωνσταντὴς Σπηλιώτης τοῦ ποτὲ Νικολὸ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Πισταγὴ Ρεθύμνου[8].

68. *Στιρονιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Στίρονας Μονοφατσίου

1373: ὁ Μανόλης Stironioti κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε, μαζὶ μὲ ἄλλους κατοίκους τοῦ χ. Στίρονας, τὸν Θεόδωρο Sclavo, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό[9].

69. *Στρεβλιώτης* καὶ *Στροβλιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Στροβλὲς Σελίνου

1299: ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Γιάννης Strovalioti, γιοὶ τοῦ ποτὲ Μιχαὴλ Strovaliotu, περιλαμβάνονται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ

1. Ὅ.π., σελ. 95-96 ἔγγρ. 267.
2. Χ α ι ρ έ τ η, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 513 καὶ σημ. 49.
3. Μ α ρ ί α ς Χ α ι ρ έ τ η, *Διοριστήριο ἔγγραφο Ἕλληνα νοταρίου τῆς Κρήτης (1365)*, Θησαυρίσματα 3 (1964), σελ. 66-72. Πρβλ. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 7 ἀρ. 28.
4. Χ α ι ρ έ τ η, *Διοριστήριο*, σελ. 66 σημ. 3.
5. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 236.
6. P. Castrofilaca, φ. 18r, 42r.
7. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 461-462 ἔγγρ. 515.
8. Ὅ.π., σελ. 543-544 ἔγγρ. 622.
9. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 169-170 ἀρ. 598.

ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[1].

1536: ὁ Γεώργης Strevlioti, ὁ Γεώργης Stravlioti καὶ ὁ γιός του Βασίλης, καθὼς καὶ ὁ Καμίλος Strevliothi περιλαμβάνονται στοὺς στρατευσίμους τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[2]· ὁ Γεώργης Strevlioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Crussopoli[3]· ὁ Ἀθανάσης Strevlioti, ὁ Νικόλας Strevlioti, ὁ Γεώργης Strevlioti, ὁ Μανόλης Strevlioti, οἱ ἀδελφοὶ Jorgia καὶ Νικόλας Strevlioti, ὁ Μανόλης Strevlioti καὶ ὁ ἀδελφός του Μιχάλης, ὁ Δημήτρης Strevlioti, ὁ Νικόλας Strevlioti, ὁ Μανόλης Strevlioti, ὁ Γεώργης Strevlioti καὶ οἱ ἀδελφοί του Φίλιππος καὶ Γαβρίλης, καθὼς καὶ ὁ Γαβριλὰς Strevlioti περιλαμβάνονται στοὺς στρατευσίμους τοῦ χ. Asogeromuri[4]· ὁ Βασίλης Strevlioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κεφαλάς[5]· ὁ Γαβρίλης Strovlioti μνημονεύεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Pomogna Zancarolo[6].

1560: ὁ Γιώργης Στραβλιώτης καὶ ὁ μαϊστρο Γιώργης Βεστιαρίτης, ζωγράφος, προκαλοῦν ἀπόφαση τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης, μὲ τὴν ὁποία ἀπαγορεύεται στὸν μαϊστρο Γιώργη Ψαρομήλιγγο καὶ στὸν Νικόλα Γερακάρη νὰ ἀναμιχθοῦν στὴ σπορὰ χωραφιοῦ, ποὺ βρίσκεται στὴ θέση Πενεράντι[7].

1583: ἡ Κατερίνα Strevliotissa καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8].

1607-1610: ὁ Σταμάτης Στρεβλιώτης Τζοῦκος τοῦ ποτὲ Τζώρτζη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ μετόχι τῶν Μαυριάκων στὴ Λούτρα, καὶ στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[9].

70. *Συβριταῖος*, ἀπὸ τὴ Σύβριτο

1300: ὁ Μιχαὴλ Sivriteo, βιλλάνος, κάτοικος κάστρου Συβρίτου, νοικιάζει γῆ ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Cornarius τοῦ ποτὲ Μάρκου, κάτοικο Χάνδακα[10].

1369: ἡ Σοφία Sivritea, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[11].

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Συνθήκη*, σελ. 283.
2. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 321, 322.
3. Ὅ.π., σελ. 341.
4. Ὅ.π., σελ. 341-342.
5. Ὅ.π., σελ. 343.
6. Ὅ.π., σελ. 350.
7. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 165.
8. P. Castrofilaca, φ. 46r.
9. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 415-417 ἔγγρ. 455-456, 588 ἔγγρ. 678.
10. Pietro Pizolo, I, σελ. 61 ἔγγρ. 126.
11. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 150 ἀρ. 415.

1380: ὁ Ἰωάννης Sivriteo, κάτοικος τοῦ χ. Ἀπόστολοι, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γεώργιο Canachi, κάτοικο τοῦ ἴδιου χωριοῦ[1].

1380: ὁ Γεώργιος Sivriteo καὶ ὁ ἀδελφός του Μιχαήλ, ἐπονομαζόμενος Poniro, κάτοικοι τοῦ χ. Psomopula, κατηγοροῦνται ὅτι τραυμάτισαν τὸν Νικήτα Saxo, κάτοικο τοῦ χ. Rimagha[2].

1536: ὁ Γεώργης Sivireto [Sivriteo;] περιλαμβάνεται στοὺς στρατευσίμους τῶν Χανιῶν[3].

1581: ὁ Ἰωάννης Συβριταῖος τοῦ Νικήτα, ὁ Νικόλαος Συβριταῖος τοῦ ποτὲ Γεωργίου, ὁ Νικήτας Συβριταῖος, ὁ Βασίλειος Συβριταῖος τοῦ ποτὲ Νικολάου, καθὼς καὶ ὁ Ἰωάννης Συβριταῖος τοῦ ποτὲ Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Χανδρά, συμβάλλονται μὲ τὸν εὐγενὴ ἄρχοντα Ἀνδρέα Κορνάρο τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου, στὸ ὄνομα τῶν παιδιῶν του[4].

71. *Σφακιώτης*, ἀπὸ τὰ Σφακιὰ Σελίνου

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Sfakiotis ἀπαντᾶται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[5].

1323: ὁ Νικηφόρος Sfachioti κατηγορήθηκε, μαζὶ μὲ ἄλλους κατοίκους τοῦ χ. Stami, γιὰ ἐπίθεση ἐναντίον τοῦ Πέτρου Rubeo καὶ τοῦ σκλάβου του Γεωργίου Ligisso, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ τοὺς σκοτώσουν[6].

1391: ὁ Μιχάλης Sfachioti, κάτοικος τοῦ χ. Στάβιες, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1536: ὁ Γιάννης Sfachioti ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[8].

1566: ὁ Ἰωάννης Σφακιώτης, λεγόμενος Τεμενιώτης, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1574-1587: τὸ 1574 ὁ σερ Τζουὰν Sfachioti ἐκλέγεται *deputato alla beccario* στὴ θέση τοῦ Πανταλέο Daniel[10]· τὸ 1575 παρίσταται σὲ συνάντηση τῶν cittadini σχετικὴ μὲ τὶς στρατιωτικὲς κατοικίες στὴν πόλη τοῦ Χάνδακα καθὼς καὶ μὲ τὴ διάθεση σιταριοῦ[11]· τὸ 1582 εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὸ ἀξίωμα

1. Ὅ.π., σελ. 219 ἀρ. 981.
2. Ὅ.π., σελ. 223 ἀρ. 1022.
3. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 315.
4. Μέρτζιου, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 118 ἀρ. XXIX.
5. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.
6. Duca di Candia, Bandi, σελ. 125 ἔγγρ. 333.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 313 ἀρ. 1403.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ 335.
9. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 116-117 ἔγγρ. 4.
10. Καραπιδάκη, Β, σελ. 119 ἀρ. 92
11. Ὅ.π., σελ. 151 ἀρ. 148, 153 ἀρ. 151.

τοῦ νοταρίου τῆς καγκελλαρίας[1]· τὸ 1584 ὁ σερ Τζουὰν Sfachioti τοῦ ποτὲ Μάρκου ἐκλέγεται *scrivan alle contraditorie*, στὴ θέση τοῦ Ἀντωνίου Stactea τοῦ Τζουάννε[2] καὶ τὸ 1587 ζητᾶ νὰ ἀντικατασταθεῖ, ἀδυνατώντας νὰ ἐξασκεῖ τὰ καθήκοντά του, ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ Grullogulato τοῦ Τζουάννε[3].

1583: ὁ Τζουὰν Sfachioti καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ χ. Plithia καὶ ἡ Μαθία Sfachiotena γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[4]· ὁ κολονέλλος Τζουὰν Sfachioti ἀνήκει στὴν ἑλληνικὴ φρουρὰ τῆς πόλης τοῦ Χάνδακα[5]· ὁ Κώστας Sfachiotti, ὁ Γιώργης Sfachiotti καὶ ὁ Μιχελὴς Sfachioti τοῦ Κώστα περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[6].

72. *Τεμενιώτης*, ἀπὸ τὰ Τεμένια Σελίνου

1536: ὁ Μανόλης Temegnoti, *fante* τοῦ μισὲρ Φραντζέσκου Zancharolo, 20 χρονῶν, ὁ Ἀλέξης Temegnoti, *fante* τοῦ μισὲρ Demezo, 36 χρονῶν, ὁ Γεώργιος Temegnioti καὶ ὁ μαϊστρο Βασίλης Temegnioti περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[7].

1583: ὁ Στυλιανὸς Temegnoti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8]· ὁ Νικολὸς Temegnoti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὰ Χανιὰ καὶ ἡ Μαρία Temegniotissa γιὰ σπίτια στὸ Xilogiofiro στὰ Χανιά[9].

1637: ὁ καλόγερος Μακάριος Themegnoti εἶναι ἡγούμενος στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Κεφαλάκι, ποὺ ἀνήκει στὴν οἰκογένεια Chioza[10] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 237, λ. Chioza)· ὁ καλόγερος Στυλιανὸς Themegnoti, ἀπὸ τὸ χ. Piscopi S. Elia, λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας Patichena, στὸ ἴδιο χωριό[11].

1644: ἡ οἰκογένεια Temenioti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[12].

1. Καραπιδάκη, C, σελ. 358-359 ἀρ. 195.
2. Ὅ.π., σελ. 405 ἀρ. 316.
3. Ὅ.π., σελ. 454 ἀρ. 460.
4. P. Castrofilaca, φ. 39r, 45r.
5. Ὅ.π., φ. 78v — Ἀγ. Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή. Κρήτη καὶ Ἑπτάνησος*, Ἀθήνα 1934, σελ 61 καὶ σημ. 3.
6. P. Castrofilaca, φ. 53v, 54r, 55v.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 43, 47, 56 ἔγγρ. 12, 124 σημ. 151.
7. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 297, 301, 314, 317.
8. P. Castrofilaca, φ. 46r.
9. Ὅ.π., φ. 130v, 131v.
10. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 364 ἀρ. 257.
11. Ὅ.π., σελ. 369 ἀρ. 321.
12. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 55.

1647: ὁ μαϊστρο Ἀντώνης Τεμενιώτης τοῦ ποτὲ Τζουάννε, φουρνάρης, κάτοικος Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[1].

73. *Τραπεζόντης* καὶ *Τραπεζονταῖος*, ἀπὸ τὴν Τραπεζόντα[2] Σητείας

1486: ὁ σερ Γιάννης Trapesondeo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].
1536: ὁ Γιάννης Trapesodi περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Curcurioti[4].
1583: ὁ Γιάννης Trapesondeo καταβάλλει *livello* γιὰ τὴν κατοχὴ τοῦ Cazaban, ὁ Μιχάλης Trapesondeo καὶ ἡ Ἐργίνα Trapesondeo καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5].
1597: ὁ μαϊστρο Γεώργης Τραπεζονταῖος τοῦ ποτὲ κυρ Νικολὸ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ στίμα προικοσυμφώνου[6].
1641: ἡ Εὐγενία Τραπεζοντεοπούλα, μοναχὴ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη Μεσαμπελίτη ἔξω ἀπὸ τὸ Χάνδακα, ἐξοφλεῖ τὸ ζωγράφο Φραντζέσκο Καβερτζὰ τοῦ ποτὲ Παύλου, γιὰ μιὰ εἰκόνα τῆς Δευτέρας Παρουσίας ποὺ τῆς ζωγράφισε[7].

74. *Φιλιππιανός*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Φίλιππος Ἀποκορώνου

1536: ὁ Μιχελὴς Philipiano ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[8] καὶ ὁ Γιάννης Philipianò στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[9].
1620: ὁ μαϊστρο Νικολὸς Fillipiano τοῦ σερ Γιάννη, σχεδιαστὴς κασελῶν, συμβάλλεται μὲ τὸν μαϊστρο Μαρὴ Cloza τοῦ ποτὲ σερ Τζαννῆ, κατασκευαστὴ κασελῶν· ὁ Νικολὸς ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωση νὰ σχεδιάζει κασέλες, γιὰ ἕνα χρόνο, ὅταν τὶς χρειάζεται ὁ Cloza[10] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 237, λ. Cloza).

1. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 121-123 ἔγγρ. Γ'.
2. Σχετικὰ μὲ τὴν ἐποίκηση τοῦ χωριοῦ ἀπὸ πρόσφυγες τῆς μικρασιατικῆς Τραπεζούντας, βλ. Στ. Ἀλεξίου, *Πρόσφυγες ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία στὴ μεσαιωνικὴ Κρήτη*, Μελετήματα στὴ μνήμη Βασιλείου Λαούρδα, Θεσσαλονίκη 1975, σελ. 307-308
3. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 212-213 ἔγγρ. 10.
4. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 331.
5. P. Castrofilaca, φ. 38ᵛ, 40ʳ, 44ᵛ.
6. Βισβίζη, *Προικῶα*, σελ. 104-105 ἔγγρ. 17.
7. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 75 καὶ σημ. 301, 118-120 ἔγγρ. Θ'.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 195 σημ. 47, 237. Πρβλ. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 77.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 305.
9. Ὅ.π., σελ. 335.
10. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 112-113 ἔγγρ. Ε'.

75. *Φυλακιώτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Φυλακὴ Ἀποκορώνου

1536: ὁ Νικόλας Filacioti, 22 χρονῶν, *fante* τοῦ μισὲρ Τζώρτζη Zancharolo τοῦ ποτὲ μισὲρ Τζουάννε, περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[1].

76. *Χαντακίτης*[2], *Ντεκάντια καὶ Καντιανός*, ἀπὸ τὸ Χάνδακα

1248: ὁ Κωνσταντίνος Chandachiti κατέχει τὸ χ. Κρούσωνας ποὺ εἶναι «αὐτοκρατορικό»[3].

1300-1304: τὸ 1300 οἱ ἀδελφοὶ Στρατηγὸς καὶ Ἀνδρόνικος Ghandachiti, κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὴ Μαρία Scuradhena, κάτοικο Χάνδακα[4]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Στρατηγὸς δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸ νόθο Ματθαῖο Taiapetra, κάτοικο Χάνδακα[5]· τὸ 1301 ὁ Ἀνδρόνικος δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Πέτρο Cauco τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου Cauco, κάτοικο Χάνδακα[6]· τὸ 1304 οἱ ἀδελφοὶ Στρατηγὸς καὶ Ἀνδρόνικος Ghandachiti, κάτοικοι τοῦ χ. Chaiafa, συμφωνοῦν νὰ παντρέψουν τὴν ἀδελφή τους Σοφία μὲ τὸν Νικήτα Muntuani, κάτοικο βούργου Χάνδακα, καὶ νὰ τοῦ δώσουν προίκα[7].

1304: ὁ Μιχάλης Ghandachiti, κάτοικος Χάνδακα, πουλᾶ στὸν Ἰάκωβο Gambello, ἀπὸ τὴ συνοικία τῆς Παναγίας Iubanici τῆς Βενετίας, μιὰ σκλάβα ρώσα ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Μαύρης θάλασσας, ποὺ ὀνομάζεται Μαρία[8].

1304: ὁ Ἰωάννης Ghandachiti, ὁ Γεώργιος Surian καὶ ὁ Μαρίνος Cornarius, ράφτης, κάτοικοι Χάνδακα, συνάπτουν *colleganza* μὲ τὸν Γεώργιο de Gaifas καὶ τὸν Ἀντώνιο Ialina, γιὸ τοῦ ποτὲ Μιχάλη Ialina, κατοίκους Χάνδακα[9].

1. Ὅ.π., σελ. 301.

2. Πιθανότατα νὰ σχετίζεται μὲ τὸ Χάνδακα καὶ τὸ ἐθνικὸ οἰκογενειακὸ ὄνομα Χανδακηνός: ὁ Ἰωάννης Χανδακηνός, διάκονος καὶ δευτερεύων τῆς μητροπόλεως Λακεδαιμονίας, εἶναι ὁ γραφέας τοῦ κώδικα ΠΒ-1 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Νάπολης, τοῦ 1440, βλ. Σ π. Π. Λ ά μ π ρ ο υ, *Τὰ τείχη τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου*, ΝΕ 2 (1905), σελ. 472-473.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Λακεδαιμόνιοι βιβλιογράφοι καὶ κτήτορες κωδίκων κατὰ τοὺς μέσους χρόνους καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας*, ΝΕ 4 (1907), σελ. 185 ἀρ. 14.— V o g e l - G a r d t h a u s e n, ὅ.π., σελ. 200, 473.— S. G. M e r c a t i, *Di Giovanni Simeonachis protopapa di Candia*, Miscellanea Giovanni Mercati, τόμ. Γ', Βατικανὸ 1946, σελ. 316-317.

3. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 193 ἔγγρ. 105VIII.

4. Pietro Pizolo, I, σελ. 211 ἔγγρ. 456.

5. Ὅ.π., σελ. 318 ἔγγρ. 701.

6. Benvenuto de Brixano, σελ. 95 ἔγγρ. 255. Πρβλ. Γ. Κ. Π α π ά ζ ο γ λ ο υ, *Ἰωσὴφ Φιλάγρης ἢ Φιλάγριος*, Θεσσαλονίκη 1978, σελ. 56 σημ. 20.

7. Pietro Pizolo, II, σελ. 23-24 ἔγγρ. 742.

8. Ὅ.π., σελ. 28 ἔγγρ. 753.

9. Ὅ.π., σελ. 49-50 ἔγγρ. 796-797, 59-60 ἔγγρ. 817-818.

1320: ὁ Ἀδὰμ Chandachiti, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος, καταθέτει ὅτι δὲν γνωρίζει πότε ξαναχτίστηκαν οἱ ἐκκλησίες τοῦ χωριοῦ οὔτε ἂν πληρώνουν εἰσφορὰ στὸ λατίνο ἀρχιεπίσκοπο[1].

1320: ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Νικόλας Chandachiti, κάτοικοι τοῦ χ. Caiafa, καταθέτουν ὅτι ὑπάρχει στὸ χωριὸ μιὰ παλαιὰ ἐκκλησία τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, ποὺ εἶχε ξαναχτιστεῖ ἀπὸ τοὺς κατοίκους πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια· ὁ Νικόλας προσθέτει ὅτι σώζονται ἀκόμη οἱ ἐκκλησίες τῆς Παναγίας καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου[2].

1323: ὁ Ἰωάννης, γιὸς τοῦ ποτὲ παπα Κωνσταντίνου Candachiti, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[3].

1325: ὁ Παῦλος Candachiti Speçapre ἔχει χάσει τὸ σκλάβο του Θεόδωρο· ὅποιος τὸν ἔχει, ὀφείλει νὰ τοῦ τὸν παραδώσει[4].

1348: ἡ Ἕλενα, χήρα τοῦ Κυρίλλου Pantaleo, κάτοικος Χάνδακα, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὴν Καλή, χήρα τοῦ Ἰωάννη Ghandachyti, δέκα ὑπέρπυρα[5].

1352: ὁ παπα Γεώργιος Condiano [Candiano;], κάτοικος κάστρου Τεμένους, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Γεώργιο Turcopulo, κάτοικο τοῦ ἴδιου κάστρου[6].

1357: οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Νικήτας Candachiti, κάτοικοι βούργου Χάνδακα, νοικιάζουν στὸν Ἰωάννη Cortaci, κάτοικο βούργου Χάνδακα, ἕνα φοῦρνο στὸ βοῦργο[7].

1361/2: ὁ Ἰωάννης Φιλάγριος ἀντιγράφει τοὺς κώδικες Lond. Burn. 50A καὶ 50B γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Γεωργίου Χαντακίτη[8].

1367: ὁ Ἀλέξης Chandachiti, ἐπονομαζόμενος Paraiani, καὶ ὁ Νικόλαος Chandachiti, δάσκαλοι τοῦ Μιχαλέτου καὶ τοῦ Δημητρίου, γιῶν τοῦ ποτὲ Γεωργίου Chandachiti, ἐπονομαζόμενου Paraiani, διεκδικοῦν γιὰ λογαριασμὸ τῶν μαθητῶν τους ἕναν ἀνεμόμυλο στὸ Χάνδακα[9].

1. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 268 ἀρ. 202Η.

2. Ὅ.π., σελ. 286-287 ἔγγρ. 228Ι, IV-VI.

3. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 253. Πρβλ. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 79.— Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 56 σημ. 20.

4. Duca di Candia, Bandi, σελ. 158 ἔγγρ. 397. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 56 σημ. 20.

5. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 80 ἔγγρ. 1.1.

6. Zaccaria de Fredo, σελ. 57 ἔγγρ. 81.

7. Ὅ.π., σελ. 82-83 ἔγγρ. 117. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 21.

8. Βλ. Vogel-Gardthausen, ὅ.π., σελ. 202.— Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 110-111 ἀρ. 187. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 39, 49 σημ. 10, 57 σημ. 20, 58 σημ. 21.

9. Santschi, *Régestes*, σελ. 117 ἀρ. 109. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 21.

1367: ὁ Νικόλαος Caucho τοῦ ποτὲ Λέου, κάτοικος τοῦ χ. Caiafa, καὶ ἡ νύφη του Κεράννα Caucho ἀντιδικοῦν γιὰ σπίτια τὰ ὁποῖα ἔχουν νοικιάσει στὸ χωριὸ αὐτὸ ἀπὸ τὸν καλόγερο Γεράσιμο Chandachiti[1].

1368-1379: τὸ 1368 ὁ Ἐμμανουὴλ Chandachiti ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψει στὴ σύζυγό του Εἰρήνη τὴν προίκα της καὶ νὰ τῆς πληρώνει τριάντα ὑπέρπυρα τὸ μήνα[2]· τὸ 1379 ὁ Ἐμμανουὴλ Chandachiti καὶ ὁ Μάρκος Quirini τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου μνημονεύονται ὡς ἀντίδικοι σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση πού ἀφορᾶ γῆ τοῦ Γεωργίου Candachiti στὸ χ. Cayaffa[3].

1370: στὸν Σταματίνο Chandachiti παραχωρεῖται γῆ ἀπὸ τὸ Κοινό, σὲ ἀντάλλαγμα τῶν σπιτιῶν πού τοῦ εἶχαν ἀφαιρεθεῖ, προκειμένου νὰ χτιστεῖ τὸ παλάτι τοῦ Καπετάνιου τῆς Κρήτης[4].

1370: ἡ Ἰακωβίνα, χήρα καὶ ἐπίτροπος τοῦ Γεωργίου Chandachiti, κάτοικος τοῦ χ. Caiafa, δικαιοῦται νὰ διαχειρίζεται τὴν περιουσία της ὅσο ζεῖ, μαζὶ μὲ τὸ γιό της Νικόλαο[5].

1373: ὁ Ἰωάννης Candachiti, κάτοικος τοῦ χ. Mires, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

1386: παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ Νικόλαος Chandachiti εἶχε ὁρίσει μὲ τὴ διαθήκη του τέσσερις ἐπιτρόπους, ἡ χήρα του Μαριτζόλη, χωρὶς τὴν ἔγκριση τῶν ἄλλων τριῶν, νοίκιασε (1383) στὸν Μιχαὴλ Scordili, ἐπονομαζόμενο Malafara, γῆ στὸ χ. Caiafa· τώρα ὁ Ἄγγελος Quirino τοῦ ποτὲ Μάρκου, ἐγγονὸς τοῦ Chandachiti, ζητᾶ τὴν ἀκύρωση τῆς ἐνοικίασης, τὴν ὁποία ὅμως τὸ δικαστήριο τὴν ἐπικυρώνει[7].

1388: ἡ Ἀντωνία, χήρα τοῦ Νικολάου Chandachiti, καὶ ἡ πεθερά της Σταμάτα de Francesco, ἐπίτροποι τοῦ ποτὲ Νικολάου, εἶχαν συμφωνήσει νὰ παντρευτεῖ ἡ Κατερούτσα de Francesco, κόρη τοῦ Νικολάου, τὸν Πέτρο Paulo τοῦ Μάρκου τοῦ ποτὲ Πέτρου· ἐπειδὴ διαφώνησαν ὡς πρὸς τὴν καταβολὴ τῆς προίκας, δεδομένου ὅτι τὸ κορίτσι καὶ τὸ ἀγόρι ἦταν 8 καὶ

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 123 ἀρ. 159. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 23.

2. Santschi, *Régestes*, σελ. 15 ἀρ. 62-63. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20.

3. Santschi, *Régestes*, σελ. 196-197 ἀρ. 805-806. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20.

4. Santschi, *Régestes*, σελ. 49 ἀρ. 211. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20.

5. Santschi, *Régestes*, σελ. 50 ἀρ. 214. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 21.

6. Santschi, *Régestes*, σελ. 170 ἀρ. 602. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 55 σημ. 20.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 255 ἀρ. 1165. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 21.

9 χρονῶν ἀντίστοιχα, προσφεύγουν στὸ δικαστήριο γιὰ τὴν ἐπίλυση τοῦ θέματος[1].

1394-1420: τὸ 1394 ὁ Mascolius (= Μοσχολέος) Chandachiti καὶ ὁ Turylus (= Troylus) Capello μνημονεύονται ὡς ἀντίδικοι[2]· τὸ 1395 ὁ Μοσχολέος καὶ ὁ Ἰωάννης Chandachiti ἀναφέρονται σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[3]· τὸ 1403 στὸν Μοσχολέο Chandachiti καὶ τοὺς ἀδελφούς του Ἰωάννη καὶ Στέφανο παραχωρεῖται μισὴ καβαλλαρία ἔναντι τῶν ὑπηρεσιῶν τους πρὸς τὴ Βενετία[4]· τὸ 1415 καὶ 1418 στὸν Στέφανο Chandachiti καὶ στὸν ἀδελφό του Ἰωάννη, ἐμπόρους, κατοίκους Χάνδακα, μεταβιβάζεται μετὰ ἀπὸ πλειστηριασμὸ ἡ κυριότητα περιοχῆς στὸ Τέμενος, καθὼς καὶ σπιτιῶν στὸ Χάνδακα[5]· τὸ 1420 ὁ σερ Τζὰν καὶ ὁ σερ Στέφανος Ghandachiti μνημονεύονται ὡς δανειστὲς τοῦ Γεωργίου Ἀργυρόπουλου, ποὺ εἶχε πτωχεύσει[6].

1394: ὁ Ἐμμανουὴλ Candachiti, κάτοικος τοῦ χ. Μαδέ, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1398-1399: ὁ Ἰωάννης Condachiti ἀπεῖχε ἀπὸ τὰ καθήκοντά του ὡς γραφέας τῆς *camera* τῆς Κρήτης, λόγω ἀσθενείας· τώρα ποὺ ἡ ὑγεία του ἔχει ἀποκατασταθεῖ πρέπει νὰ ἐπανατοποθετηθεῖ στὴ θέση του ἢ νὰ τοῦ δοθεῖ ἄλλη ἀντίστοιχη[8]· τὸ 1399 τοῦ ἀπονέμεται ὁ τίτλος τοῦ γραφέα τοῦ κάστρου Novo, τῆς Πεδιάδας ἢ τοῦ Μονοφατσίου[9].

1398-1428: Γεώργιος Candachiti (Candacleti), νοτάριος Χάνδακα[10].

1414-[1420]: τὸ 1414 καὶ 1415 ὁ Ἐμμανουὴλ Χανδακίτης, χρυσοχόος, κά-

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 264-265 ἀρ 1202. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 21.

2. Santschi, *Régestes*, σελ. 332 ἀρ. 1508. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20

3. Santschi, *Régestes*, σελ. 369-370 ἀρ. 1707. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 55, 57 σημ. 20.

4. Duca di Candia, Ducali, σελ. 70 ἔγγρ. 77, 74-75 ἔγγρ. 79.

5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 208-209 ἔγγρ. 114-115.

6. Μ. Ι. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1386-1420) περὶ τοῦ Κρητὸς ποιητοῦ Λεονάρδου Ντελλαπόρτα*, Κρ Χρ. 12 (1958), σελ 426 ἔγγρ. 14. Πρβλ Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 55-56 σημ. 20.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 339 ἀρ. 1571. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20

8. Noiret, *Documents*, σελ. 96 καὶ σημ. 3. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ.π., σελ. 55 σημ. 20.

9. Noiret, *Documents*, σελ. 102 καὶ σημ. 2. Πρβλ. Παπάζογλου, ὅ π , σελ. 55 σημ. 20.

10. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ 80.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 303.— Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ 253 ἔγγρ 177Α, 254-255 ἔγγρ 178-179. Τοῦ Γεωργίου Candachin (Mandachiti κατὰ τὸν Cecchetti), νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1408-1450, βλ. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 81.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 303. Μήπως πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιο νοτάριο;

τοικος βούργου Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τῶν καπετάνιων/ἐμπόρων Λέου Κανάκη καὶ Λέου Λάσκαρου στὸ Ναύπλιο, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[1]· τὸ 1420 (;) ὁ Μανουὴλ Χαντακίτης, χρυσοχόος, γράφει ἀπὸ τὴν ἐξορία ποὺ βρίσκεται στὸν πατέρα του καὶ παραπονεῖται γιὰ τὴν ἀπονιά του[2].

1414: ὁ Κωνστάντιος Χανδακίτης ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Γεωργίου Ρεμούνδου στὴν Κορώνη καὶ Μεθώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[3].

1477: στὸν Ἀντώνιο Ghandachiti τοῦ ποτὲ Ἰωάννη παραχωρεῖται ἐκκλησία στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[4].

1529: ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Νικόλαος Χαντακίτης ἔχουν διαφορὲς μὲ τὸν Νικόλαο Καραρά, ἐπονομαζόμενο Θεοδόση, τοῦ ποτὲ Μιχάλη, ἀπὸ τὸ χ. Μίλατος, ὡς πρὸς τὴν κυριότητα μετοχιοῦ στὸ ἴδιο χωριό, στὴ θέση στ' Ἀνώγεια[5].

1560: ὁ μαϊστρο Γληγόρης Χαντακίτης, μουράρος, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1574: οἱ nobili cretensi Τζουὰν καὶ Μάρκος Condachiti τοῦ Νικολὸ τοῦ Τζουάννε ἐκλέγονται *avocatarelli picoli della corte inferior*[7].

1582: ὁ Τζουὰν καὶ ὁ Μιχαὴλ Chandachi [= Chandachiti] τοῦ Πιέρου ἐκλέγονται *avocatarelli*[8].

1583: ὁ Πιέρος Candachiti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια καὶ κατάστημα στὴ ρούγα τοῦ Χάνδακα, ὁ Νικολὸς Candachitti καὶ ἡ Λαμπρὴ Candachitopulla *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, ὁ Κωνσταντὴς Candachiti *livello* γιὰ σπίτι στὸ βοῦργο καὶ ἄδεια γῆ στὸ Χάνδακα, ὁ σερ Τζουὰν Candachitti *livello* γιὰ κατάστημα στὴ ρούγα καὶ ὁ σερ Νικολὸς Candachitti *livello* γιὰ σπίτια στὴ ρούγα τοῦ Χάνδακα[9]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ σερ Πιέρος Candachiti τοῦ ποτὲ σερ Μιχαὴλ περιλαμβάνεται στοὺς φεουδάρχες τῆς Σητείας, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συντηροῦν ὑποζύγια[10].

1. Γ ά σ π α ρ η, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 304 πίν. 3ε.

2. Μ. Ι. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Ἕνα παλιὸ (1420;) ἰδιωτικὸ γράμμα σὲ κρητικὴ διάλεκτο. Τὰ παράπονα τοῦ ξενιτεμένου Μανουὴλ Χαντακίτη γιὰ τὴν ἀπονιὰ τοῦ πατέρα του*, Κρητικὴ Πρωτοχρονιὰ 2 (1962), σελ. 35-39. Πρβλ Π α π ά ζ ο γ λ ο υ, ὅ.π., σελ. 56 σημ. 20.

3. Γ ά σ π α ρ η, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 304 πίν. 3ε.

4. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 310 ἔγγρ. 245.

5. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 348.

6. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 270-271 ἔγγρ. XVIII.

7. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, B, σελ. 127 ἀρ. 110.

8. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 343 ἀρ. 155.

9. P. Castrofilaca, φ. 40r, 42r, 44v, 46r, 47r.

10. Ὅ.π., φ. 92r.—Ἀ γ. Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἱστορικὰ σημειώματα καὶ στατιστικαὶ*

1584-1588: τὸ 1584 ὁ Ἀντώνιος Chandachiti τοῦ Νικολὸ παρίσταται σὲ συνάντηση φεουδαρχῶν[1]· τὸ 1588 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ Γιάκομου Piri τοῦ ποτὲ Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Μοχός, στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιὰ γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[2].

1628: ὁ Μανόλης Ντεκάντια ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ πληρεξούσιο ἔγγραφο[3].

1644: ἡ οἰκογένεια Candachiti, μὲ καταγωγὴ ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη, συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[4].

1653: ὁ παπα Νικόλαος Χανδακίτης, ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Κάστρου, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο σχετικὸ μὲ τὸν Φραγκίσκο Zeno, βικάριο τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Ἰωάννη Quirino[5].

77. *Χανιώτης*, ἀπὸ τὰ Χανιὰ

1346-1376: τὸ 1346 ἡ Καλὴ Chaniotissa, ταβερνιάρισσα, καὶ ἡ Καλὴ Rosa, ἀπὸ τὸ χ. Ἅγιος Ἰωάννης Χάρακας, καταδικάζονται γιὰ ἀπόπειρα ψευδομαρτυρίας· τὸ 1371 καὶ 1376 μιὰ Καλὴ Χανιώτισσα, κάτοικος Ξώπορτου τοῦ Χάνδακα, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὲς πράξεις· πιθανότατα ταυτίζεται μὲ τὴν «πολιτικὴ» Καλὴ Χανιώτισσα, ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[6].

1368: ἡ Μαρία Chaniotissa κατέχει ἀμπέλι στὸ χ. Δαφνές, ποὺ τὸ ἔχει νοικιάσει σὲ γονικὸ ὁ Ἰωάννης Moro[7].

1368: ὁ Ἰωάννης Chanioti, γιὸς τοῦ Κώστα, κρεοπώλης, κάτοικος Χάνδακα στὸν Ἅγιο Γεώργιο Μουγλινό, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[8].

πληροφορίαι περὶ τῆς Κρήτης κατὰ τὸν Καστροφύλακα, Κρητικὰ 1 (1930), σελ. 124.— [Ν. Π α π α δ ά κ η], *P. Castrofilaca περὶ Σητείας*, Μύσων 2 (1933), σελ. 253 καὶ σημ. 1.

1. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 417 ἀρ. 347.

2. Ὅ.π., σελ. 468 ἀρ. 510.

3. Θ. Ε. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Νοταριακὲς πληροφορίες γιὰ Ρεθεμνιώτικα μοναστήρια*, Προμηθεὺς ὁ Πυρφόρος 8 (1984), σελ. 333 ἔγγρ. 3 (στὸ ἑξῆς Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Νοταριακὲς πληροφορίες*).

4. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Trivan*, σελ. 48. Πρβλ. Π α π ά ζ ο γ λ ο υ, ὅ.π., σελ. 57 σημ. 20.

5. Π. Δ. Μ α σ τ ρ ο δ η μ ή τ ρ η, *Ἐπιγράμματα ἱερέων τοῦ Χάνδακος εἰς ἔπαινον τοῦ δούκα τῆς Κρήτης Giovanni-Battista Grimani*, Κρ. Χρ. 23 (1971), σελ. 393 (=*Ἕλληνες λόγιοι (ΙΕ'-ΙΘ' αἰ.). Μελέτες καὶ κείμενα*, τόμ. 1, Ἀθήνα 1979, σελ. 128). Πρβλ. Π α π ά ζ ο γ λ ο υ, ὅ.π., σελ. 58 σημ. 23.

6. v a n G e m e r t, *Σαχλίκης*, σελ. 67, 70, 121 ἔγγρ. Β.5, 122 σημ. 2.— Μ. Ι. Μ α ν ο ύ σ α κ α – A. F. v a n G e m e r t, *Ὁ δικηγόρος τοῦ Χάντακα Στέφανος Σαχλίκης ποιητὴς τοῦ ΙΔ' καὶ ὄχι τοῦ ΙΕ' αἰώνα*, Πεπραγμένα Δ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Β', Ἀθήνα 1981, σελ. 225 καὶ σημ. 36.

7. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 24 ἀρ. 107.

8. Ὅ.π., σελ. 145 ἀρ. 364.

1369-1370: στὴ Σταματίνη, κόρη τοῦ ποτὲ Νικολάου Sterioni καὶ σύζυγο τοῦ Μάρκου Chanioti, ἀνήκει τὸ χ. Ypolichno, ὅπου ὁ θεῖος της Κλάδος Sterioni εἶχε κτίσει ἕνα μύλο· προσφεύγουν στὰ δικαστήρια γιὰ νὰ λύσουν τὴ διαφορά τους[1].

1374: ὁ Γεώργιος Chanioti καὶ ἡ οἰκογένεια Bono μνημονεύονται ὡς ἀντίδικοι[2].

1379: ἡ Ἀννίτζα Chaniotissa, *curialis*, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1380: ὁ Γεώργιος Cuxino, γιὸς τοῦ Ἰωάννη Canioti, κάτοικος τοῦ χ. Caçamba, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Marça, *barilarius*[4].

1382: ὁ Μιχαὴλ Chanioti ἐνάγει τὸν Γαβριὴλ Venerio, γιὸ τοῦ ποτὲ Γεωργίου Venerio, γιὰ ὑπόθεση σχετικὴ μὲ τὴν κυριότητα ἑνὸς μύλου στὸ χ. Caçamba[5].

1565: ὁ Κωνσταντὴς Χανιώτης, τοῦ ποτὲ Νικολάου, ἀνεψιὸς τοῦ ἱερομονάχου Γερασίμου Νοταρᾶ, κατοίκου τοῦ χ. Ἅγιος Βλάσιος, μπαίνει μαθητευόμενος στὸν Μανουὴλ Σιλιγάρδο, ψάλτη, γιὰ νὰ μάθει τὴν ψαλτική[6].

1583: ὁ Μιχαὴλ Cagnoti καταβάλλει *livello* γιὰ *caneva* στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα· ὁ Σταμάτης Cagnoti τοῦ ποτὲ Μιχελῆ περιλαμβάνεται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[7].

78. *Χαρακιώτης*, ἀπὸ χωριὸ Χαράκι (σὲ διάφορα μέρη τῆς Κρήτης)

1419: ὁ Μανόλης Χαρακιώτης καὶ ὁ γιός του Γεώργιος, κάτοικοι Γληγοριᾶς, νοικιάζουν ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Κορνάρο Βλάχο γῆ στὸ χ. Μαγαρικάρι, *pro metacherissi*[8].

79. *Χερσονίτης*, ἀπὸ τὸ χωριὸ Χερσόνησος Πεδιάδας

1370: ἡ Ἑβραία Καλή, κόρη τοῦ Ligia Chersoniti, κάτοικος κάστρου Novo, εἶχε παντρευτεῖ τὸν Ἑβραῖο Peres, γιὸ τοῦ Σαμουὴλ Stamati, ἀπὸ τὸ ἴδιο κάστρο, σύμφωνα μὲ τὰ ἑβραϊκὰ ἔθιμα· ὅμως, ὁ Peres, ἰσχυριζόμενος ὅτι ὁ γάμος εἶχε ἀκυρωθεῖ, παντρεύτηκε στὴ συνέχεια μιὰ Ἑβραιοπούλα

1. Ὅ.π., σελ. 37-38 ἀρ. 165, 51 ἀρ. 218.
2. Ὅ.π., σελ. 177 ἀρ. 671.
3. Ὅ.π., σελ. 212 ἀρ. 915.
4. Ὅ.π., σελ. 218 ἀρ. 974.
5. Ὅ.π., σελ. 81-82 ἀρ. 316.
6. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 241-242 ἔγγρ. 3.
7. P. Castrofilaca, φ. 47v, 57v. — Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 67 ἔγγρ. 12.
8. Χ ρ ύ σ α ς Α. Μ α λ τ έ ζ ο υ, *Ὁ ὅρος «metacherissi» στὶς ἀγροτικὲς μισθώσεις τῆς βενετοκρατούμενης Κρήτης*, Δώρημα στὸν Ι. Καραγιαννόπουλο (Βυζαντινὰ 13), Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 1142-1144 ἀρ. 1-2.

ἑπτὰ περίπου χρονῶν: ἡ Καλὴ διεκδικεῖ τὴ θέση τῆς νόμιμης συζύγου[1].
1373: ὁ Ἑβραῖος Mathagia Chiersoniti, κάτοικος κάστρου Novo, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

Β. ΕΘΝΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

1. *Ἁγιομαυρίτης*, ἀπὸ τὴν Ἁγία Μαύρα (= Λευκάδα)

1583: ὁ Μανόλης Agiomavriti καὶ ὁ Μάρκος Agiomavriti εἶναι χρεωφειλέτες περασμένων ἐτῶν τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα[3].

2. *Ἀθηναῖος*[4], ἀπὸ τὴν Ἀθήνα

1369: ὁ Μιχάλης Athineo, *mensurator*, ἀπολύεται ὁριστικά[5].
1377: οἱ ἐπίτροποι τοῦ Σταμάτη Athineo ἐνάγονται ἀπὸ τὸν πρεσβύτερο Μιχαὴλ Dramitino[6] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 286, λ. Dramitino).
1393: ὁ Θεοτόκης Attineo μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[7].
1422: ὁ Φραγκούλης Athyneo βρίσκεται στὴ φυλακή[8].
1536: ὁ Μιχελὴς Atino [Atineo;] ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[9] καὶ ὁ Γεώργης Atineo στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Καλύβες[10].

3. *Ἀμοργινός*[11], ἀπὸ τὴν Ἀμοργὸ

1320: ὁ Ἰωάννης Amurgino ἔχει νοικιάσει κῆπο, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Δορυανοῦ, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[12] καὶ

1 Santschi, *Régestes*, σελ 51 ἀρ. 217.
2. Ὅ π., σελ. 171 ἀρ. 614.
3. P. Castrofilaca, φ. 49ᵛ, 50ʳ.
4. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 34.—Ἀνδριώτη, ὅ.π., σελ 187 — Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 106 καὶ σημ 3, 108 — Τριανταφυλλίδη, ὅ π , σελ 27.
5. Santschi, *Régestes*, σελ. 149 ἀρ. 411.
6. Ὅ.π., σελ. 195 ἀρ. 794.
7. Ὅ.π., σελ. 317 ἀρ. 1420.
8 Iorga, *Documents*, σελ 94.
9. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 321.
10. Ὅ.π., σελ. 334.
11. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ π., σελ. 86.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ 110 σημ. 14.
12 Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ 213-214 ἔγγρ. 1231.

ὁ Κώστας Amurgino σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[1].

1352: ὁ Νικόλαος Amurgino, κάτοικος τοῦ χ. Assomato, νοικιάζει γῆ ποὺ ἀνήκει στὸ χ. Φοινικιά[2].

1390: ὁ Κώστας Amurgino κατεῖχε ἕνα ἀμπέλι, ποὺ εἶχε περιέλθει στὴν κόρη του Καλή· ὁ ἄνδρας της Zanino Spatharo, κάτοικος τοῦ χ. Ἀπάνω Σταυράκι, τὸ ἀγοράζει τώρα σὲ γονικὸ ἀπὸ τὸν Στέφανο Sachliqui, κάτοικο Χάνδακα, ποὺ τὸ πουλάει στὸ ὄνομα τῆς Καλῆς[3].

1428: ὁ Γιάννης Amorgino περιλαμβάνεται στοὺς τριανταέξι φτωχοὺς Κρητικοὺς τοξότες, γιὰ τοὺς ὁποίους ἀποφασίστηκε ἡ ἔκπτωση τῶν ὀφειλῶν τους σὲ Ἑβραίους[4].

4. *Ἀναπλιώτης*[5] καὶ *Ἀναπολιτιανός*, ἀπὸ τὸ Ναύπλιο

1320: ἡ Ἕλενα Anaplea ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Δορυανοῦ, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6].

1395: ὁ Σταμάτης Anaplioti, ναυτικός, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1536: ὁ Θοδόσης Anaplioti ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[8]· ὁ Μανόλης Anapolitiano ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[9]· ὁ Μανόλης Anapolitiano, ὁ Γέρος Anapolitiano, ὁ Νικολὸς Anapolitiano, ὁ Μανόλης Anapolitiano, ὁ Σταμάτης Anapolitiano καὶ ὁ Νικολὸς Anapolitiano περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. D. Dacha miegano[10].

1572: ὁ Νικολὸς Ἀναπλιώτης ὀφείλει νὰ δώσει στὸ ζωγράφο Πιέρο Πολίτη ἕνα κρεμαστὸ κόσμημα καθὼς καὶ τὸ ἀντίτιμο μιᾶς εἰκόνας, ποὺ πῆρε ἀπὸ τὸ ἐργαστήρι του[11].

1. Ὅ.π., σελ. 226-227 ἔγγρ. 141ι.
2. Zaccaria de Fredo, σελ. 54-56 ἔγγρ. 77-78.
3. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 102 ἔγγρ. 7.3.
4. Noiret, *Documents*, σελ. 323.
5. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 113 καὶ σημ. 22-23.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 26.
6. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 213-214 ἔγγρ. 123ι.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 369 ἀρ. 1706.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 318.
9. Ὅ.π., σελ. 335.
10. Ὅ.π., σελ. 336-337.
11. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 174.

5. *Ἀνδριώτης*[1], ἀπὸ τὴν Ἄνδρο

1427: ὁ Μανόλης Andrioti ἀναφέρεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[2].

1536: ὁ Vechio Adrioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[3]· ὁ Δημήτρης Drioti [Andrioti;], ὁ Θεόδωρος Drioti [Andrioti;], ὁ Μανόλης Drioti [Andrioti;] καὶ ὁ Παῦλος Drioti [Andrioti;] περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κεφαλάς[4].

1579: ὁ μαϊστρο Μικελὶν Ἀνδριώτης, ράφτης, ὑποχρεώνεται νὰ ἀδειάσει τὸ σπίτι, ὅπου κατοικεῖ, γιατὶ ὁ μαϊστρο Κοσμὰς Βλάχος τὸ εἶχε ἀγοράσει ἀπὸ τὸν μαϊστρο Πιέρο Πολίτη, ζωγράφο[5].

1583: οἱ γιοὶ τοῦ ποτὲ Νικολὸ Andriotti καταβάλλουν *livello* γιὰ ἄδεια γῆ στὸ Χάνδακα[6]· ὁ Μανοῦσος Andriotti καὶ ὁ Μιχελὴς Andrioti τοῦ ποτὲ Κοκόλη περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[7].

6. *Ἀργίτης* καὶ *Ἀργιώτης*[8], ἀπὸ τὸ Ἄργος

1415: ὁ Γεώργιος Ἀργίτης, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Γεωργίου Ρεμούνδου στὸ Ναύπλιο, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[9].

1536: ὁ Γιώργης Argioti καὶ ὁ Δημήτρης Argioti περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[10].

1586: στὸν καλόγερο Γεράσιμο Arghioti (μοναχὸ Γεώργιο) χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ παπα Νικολὸς Megaloconomo[11].

7. *Ἀργοστόλης*, ἀπὸ τὸ Ἀργοστόλι

1644: ἡ οἰκογένεια Argostoli συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[12].

1. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108.
2. Iorga, *Documents*, σελ. 98.
3. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 336.
4. Ὅ.π., σελ. 343.
5. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 174.
6. P. Castrofilaca, φ. 47ᵛ.
7. Ὅ.π., φ. 56ʳ, 56ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 60, 62 ἔγγρ. 12.
8. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 113.
9. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 304 πίν. 3ε.
10. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 335.
11. Καραπιδάκη, C, σελ. 446-447 ἀρ. 435.
12. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 49.

8. *Ἀστουπαλιώτης*[1], ἀπὸ τὴν Ἀστυπάλαια

1368: ἡ Μαρία Astupaliotissa, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα ποὺ τῆς εἶχε προξενήσει ὁ σύζυγός της Ἄγγελος Suriano[2]· ἴσως ταυτίζεται μὲ τὴν «πολιτικὴ» Μαρία Ἀστουπαλιώτισσα, ποὺ ἀναφέρεται στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[3].

1604: ὁ Νικόλας Στουπαλιώτης τοῦ ποτὲ Γιακουμέλη, ἀπὸ τοὺς Μαγαρίτες, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη, συνταγμένη στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[4].

9. *Γλαρεντσιάνος*, ἀπὸ τὴ Γλαρέντσα

1357: ὁ Πέτρος Clarencianus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, καὶ ὁ Μιχαὴλ Carvuni, Ἑβραῖος, γιὸς τοῦ ποτὲ Μωυσῆ Carvuni, κάτοικος Χάνδακα, ἱδρύουν ἑταιρεία[5]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Clarencianus ἔχει συνεταιρικὰ μὲ τὸν Γεώργιο Cutaioti, κάτοικο βούργου Χάνδακα, ἕνα ἀμπέλι στὸ χ. Φοινικιά, καὶ νοικιάζει ἀπὸ αὐτὸν μισὸ ἀμπέλι, στὸ παραπάνω χωριὸ[6] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 300, λ. Cutaioti).

1390: ἡ Καλὴ Clarencena μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη· ἴσως ταυτίζεται μὲ τὴν «πολιτικὴ» Κλαρέντζενα, ποὺ ἀναφέρεται στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[7].

10. *Γριπιώτης* καὶ *Εὐριπιώτης*, ἀπὸ τὴ Χαλκίδα

1310-1320: ὁ Νικόλαος Gripioti ἔχει νοικιάσει δύο σπίτια, ποὺ ἀνήκουν στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8].

1311: ὁ Ἰωάννης Gripioti μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Γιάννη, κτίστη[9].

1374: ὁ Γιάννης Gripioti ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[10].

1. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108 σημ. 9.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 136 ἀρ. 277.
3. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 67, 70, 123 ἔγγρ. Β. 7 καὶ σημ. 2.— Μανούσακα – van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 225 καὶ σημ. 35.— Ν. Μ. Παναγιωτάκη, *Μελετήματα περὶ Σαχλίκη*, Κρ. Χρ. 27 (1987), σελ. 23 καὶ σημ. 4, 24, 27, 28.
4. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 255-256 ἔγγρ. 262.
5. Zaccaria de Fredo, σελ. 68-69 ἔγγρ. 94.
6. Ὅ.π., σελ. 78-79 ἔγγρ. 109-110.
7. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 66.— Μανούσακα – van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 225 καὶ σημ. 38.
8. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 206-207 ἔγγρ. 113ΙΙΙ.
9. Ὅ.π., σελ. 163 ἔγγρ. 63.
10. Santschi, *Régestes*, σελ. 193 ἀρ. 781.

14ος αἰ.: ἡ «πολιτικὴ» Ἐγριπιώτισσα ἢ Γριπιώτισσα ἀναφέρεται στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[1].

1420: ὁ Γιάννης Gripioti μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ Ξένου Μορφηνοῦ Φιλοκάναβου ποὺ εἶχε πτωχεύσει[2].

1491-1525: μαϊστρο Νικόλαος Gripioti, ζωγράφος, γιὸς τοῦ Μαρίνου, χρυσοχόου, κάτοικος βούργου Χάνδακα[3].

1505: ὁ Ἀκάκιος Γριπιώτης, ὡς οἰκονόμος τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τῶν Σιναϊτῶν στὸ Χάνδακα, ἐκμισθώνει στὸν Κωνσταντίνο Runcanato, γιατρό, κάτοικο Χάνδακα, ἔκταση γῆς στὴ θέση Βραδιάρη[4].

1506: ἡ Φραγκισκίνα, κόρη τοῦ ζωγράφου Νικολάου Γριπιώτη καὶ τῆς Μαρίας, ἀδελφῆς τοῦ Ἀρσενίου Ἀποστόλη, ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας, πρόκειται νὰ παντρευτεῖ τὸν Ματθαῖο de Mediolano τοῦ ποτὲ σερ Πέτρου[5].

1516-1569: μαϊστρο Ἰωάννης (Τζουὰν ἢ Τζαννὴς) Gripioti, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Νικολάου Gripioti καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Ἀρσενίου Ἀποστόλη, ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας[6]· τὸ 1538 ὁ Gripioti, *deputato al datio delli mistati*, ζητᾶ τὴν ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Βενετία γιὰ προσωπικές του ὑποθέσεις καὶ κατὰ τὴν ἀπουσία του νὰ τὸν ἀντικαθιστᾶ ὁ Τζώρτζης Sculudi[7].

1532-1538: στὰ χρόνια 1532-1534 ἡ Μαρία, χήρα τοῦ ζωγράφου Νικολάου Γριπιώτη καὶ ὁ γιός της Ἰωάννης, ὡς πληρεξούσιοι τοῦ ἀδελφοῦ καὶ θείου τους Ἀρσενίου Ἀποστόλη, ἀρχιεπισκόπου Μονεμβασίας, βεβαιώνουν ὅτι παρέλαβαν τὸ ἐτήσιο ἐπίδομα τοῦ Ἀρσενίου, καθὼς καὶ χρήματα ἀπὸ ἐνοίκιο τοῦ χ. Κάτω Πατσίδες[8]· τὸ 1538 ἡ Μαρία ὡς κληρονόμος τοῦ ἀδελφοῦ της Ἀρσενίου Ἀποστόλη, ἐξουσιοδοτεῖ τὸ γιό της ζωγράφο Ἰωάννη Γριπιώτη νὰ διεκδικήσει τὰ δικαιώματά της στὴ Βενετία καὶ στὸ Χάνδακα[9].

1. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 67.

2. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ. 430 ἔγγρ. 15.

3. M. Cattapan, *Nuovi documenti riguardanti pittori cretesi dal 1300 al 1500*, Πεπραγμένα Β' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Γ', Ἀθήνα 1968, σελ. 39 ἀρ. 109.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi e documenti dei pittori in Creta dal 1300 al 1500*, Θησαυρίσματα 9 (1972), σελ. 208 ἀρ. 117, 211-212 ἔγγρ. 6-7, 215.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 294, 305-307 ἀρ. 6, 361 ἔγγρ. Β', 364 ἔγγρ. Ε'.— Τῆς ἴδιας, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 284-285.

4. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 313.

5. Κωνσταντουδάκη, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 285 σημ. 4.

6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 256 ἀρ. 10, 258, 260-261 ἔγγρ. VIII, 276-277 ἔγγρ. XXII-XXIII, 292.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 104 σημ. 17, 105, 118 ἀρ. 14.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 306, 307, 330-336 ἀρ. 44, 377 ἔγγρ ΙΣΤ' — Τῆς ἴδιας, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ 284-296

7. Καραπιδάκη, Α, σελ. 15 ἀρ. 79.

8. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 332-333.

9. Ὅ.π., σελ. 335.

1554: ὁ Ὀρέστης Εὐριπιώτης, ζωγράφος Χάνδακα, ἴσως γιὸς τοῦ ζωγράφου Ἰωάννη Γριπιώτη, μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1].

1579: στὸ διάκο Τζουάννε Gripioti τοῦ παπα Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ χ. Γερακάρι, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ ἀδελφὸς Βλάσης Sirigo[2] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 229, λ. Sirigo).

1583: ὁ Νικολὸς Grippioti εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1578[3].

11. *Ζητούνης*[4], ἀπὸ τὴ Λαμία

1328: ὁ Μιχάλης Situni μαζὶ μὲ ἄλλους βιλλάνους τοῦ Νικολάου Gradonico, ὅλοι κάτοικοι τοῦ χ. Megali Eclisia τοῦ Gradonico, κατηγοροῦνται γιὰ κλοπή[5].

1380: ὁ Στέφανος Situni κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γεώργιο Sitrini, κάτοικο τοῦ χ. Mellanies[6].

1583: ὁ Γιώργης Situni εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου γιὰ τὸ Μιραμπέλλο[7]· ὁ Γιώργης Stuni Cazzulopullo, ὁ Γιώργης Situni τοῦ Μιχελῆ, ὁ Μανόλης Situni τοῦ Μιχελῆ, ὁ Μιχελὴς Situni τοῦ ποτὲ Γ. καὶ ὁ Σάββας Situni τοῦ ποτὲ Γιάννη περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[8].

1605: ὁ Ἀντώνης Σιτούνης τοῦ ποτὲ Γεώργη, *ἀπου τι Καμάρα του Λάδι*, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Βιζάρι Ρεθύμνου[9].

12. *Καλαμάτας*[10] καὶ *Καλαματιανός*, ἀπὸ τὴν Καλαμάτα

1380: ἡ Μαρία, κόρη τοῦ Ἰωάννη Calamata, ἕξι χρονῶν, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[11].

1. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 256 ἀρ. 11.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 105, 118 ἀρ. 13.
2. Καραπιδάκη, Β, σελ. 253 ἀρ. 403.
3. P. Castrofilaca, φ. 51ᵛ.
4. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 123.
5. Duca di Candia, Bandi, σελ. 189 ἔγγρ. 463.
6. Santschi, *Régestes*, σελ. 219 ἀρ. 982.
7. P. Castrofilaca, φ. 51¹.
8. Ὅ.π., φ. 54ʳ, 54ᵛ, 55ᵛ, 56ʳ, 57ʳ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 48, 49, 57, 58, 66 ἔγγρ. 12.
9. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 275-276 ἔγγρ. 288.
10. Βλ. Ἀνδριώτη, ὅ.π., σελ. 194.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 110.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 26.
11. Santschi, *Régestes*, σελ. 218 ἀρ. 966. Πρβλ. Μαλτέζου, *Τὸ παιδὶ στὴν κοινωνία*, σελ. 225.

1499: ὁ Λέος Calamatiano, κάτοικος βούργου Χάνδακα, παίρνει ἄδεια νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ὑπόσχεται ὑπακοὴ στὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ τὸν Πάπα[1].

1536: ὁ Γεώργης Calamati καὶ ὁ Μιχάλης Calamati περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2], ὁ Δημήτρης Calamati στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Μαχαιροὶ[3] καὶ ὁ Διάκος Calamati στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Βαφές[4].

1548: ὁ παπα Γεώργιος Calamathiano, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Xarchopulo στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[5].

1583: ὁ παπα σερ Μιχαὴλ Calamatianò καταβάλλει *livello* γιὰ κήπους στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6].

1586: στὸ διάκο Τζώρτζη Calamatiano τοῦ παπα Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ πατέρας του[7].

1644: ἡ οἰκογένεια Callamatianò συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[8].

13. *Καλυμναῖος* καὶ *Καλυμνιός*, ἀπὸ τὴν Κάλυμνο

1271: ὁ Θεόδωρος Calimeneo συμβάλλεται μὲ τὸν κύριό του Μάρκο Corner[9].

1300: ἡ Σοφία, χήρα τοῦ Θεοδώρου Calimneo, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει κρασὶ στὸν Ἰωάννη de Riço, κάτοικο Χάνδακα[10].

1320: ὁ Γεώργιος Calimneo καὶ κάποια Calimnea ἔχουν νοικιάσει σπίτια ποὺ ἀνήκουν στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ, στὸν διευρυμένο παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[11].

1348: ἡ Ἕλενα, χήρα τοῦ Κυρίλλου Pantaleo, κάτοικος Χάνδακα, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὴν Εἰρήνη Calimnedhene τέσσερα ὑπέρπυρα[12].

1. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 337 ἔγγρ. 281.
2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 312, 318.
3. Ὅ.π., σελ. 331.
4. Ὅ.π., σελ. 347.
5. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 81 καὶ σημ. 4, 100 ἔγγρ. Ε'.
6. P. Castrofilaca, φ. 43ᵛ.
7. Καραπιδάκη, C, σελ. 433 ἀρ. 401.
8. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 49.
9. Pietro Scardon, σελ. 81 ἔγγρ. 215.
10. Pietro Pizolo, I, σελ. 44 ἔγγρ. 83. Πρβλ. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 76.
11. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 230 ἔγγρ. 145Ι.
12. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 80 ἔγγρ. 1.1.

14. *Καριώτης*[1], ἀπὸ τὴν Ἰκαρία

1300: ὁ Μαρίνος Cornario, ράφτης, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὴ σύζυγό του Μαρία, κόρη τοῦ Λεωνῆ Carioti, γιὰ τὴν προίκα ποὺ ἔλαβε[2].

1370: ἡ Καλὴ Cariotissa, ὑπηρέτρια τοῦ Arismollo de Milano, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1583: ὁ Ἀνδρέας Cariotti καὶ οἱ ἀδελφοί του Μανοῦσος καὶ Κωνσταντής, ὁ Κωνσταντὴς Cariotti Russo, ὁ Κωνσταντὴς Carioti Maurizzo, ὁ Κωνσταντὴς Cariotti Brizogiani, ὁ Κωνσταντὴς καὶ ὁ Γιώργης Cariotti Brezogiani, ὁ Γιώργης Carioti Cegeorgi, ὁ Γιώργης Cariotti Pitarulli, ὁ Γιώργης Cariotti Condalachero, ὁ Γιάννης καὶ ὁ Steg. Cariotti, ὁ Γιάννης Cariotti τοῦ ποτὲ Ἀγιάννη, ὁ Μιχελὴς Cariotti Brezogiani, ὁ Μιχελὴς Carioti Brezogiani, ὁ Μιχελὴς Carioti Bizzarulli ἢ ἡ χήρα του Καλή, ὁ Μιχελὴς Cariotti τοῦ Μανόλη, ὁ Μανοῦσος Carioti τοῦ ποτὲ Γ., ὁ Νικόλας Carioti Precegiorgi τοῦ Γ., ὁ Νικόλας Carioti Pitharuli, ὁ Νικολὸς Cariotti, καὶ ὁ Πιέρος Cariotti Brezzogiani περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4].

1599: σὲ προικοσύμφωνο συνταγμένο στὸ Κάτω Χωριὸ Ἱεράπετρας ἀναφέρονται τρεῖς ἐλιὲς *ηστου Καριοτη*[5].

1605: ὁ Μανόλης Καριώτης τοῦ ποτὲ Τζανίν, ἀπὸ τὸ χ. Ἀμαριανὸ Πεδιάδας, διορίζει πληρεξούσιό του τὸν Τζώρτζη Ντεκάργη[6].

1635: ὁ Καριώτης τοῦ Θωμᾶ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[7].

1638: ὁ Ἰωάννης Καριώτης τοῦ ποτὲ Κώστα ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1640: ὁ Νικολέτος Καριώτης, ὡς ἐμπειρογνώμων, καθορίζει τὰ ὅρια ἑνὸς περιβολιοῦ πρὸς πώληση, στὸ μετόχι Σκουρά[9].

15. *Καρπαθιώτης*, *Καρπάθιος*[10] καὶ *Scarpantheus*, ἀπὸ τὴν Κάρπαθο

1299: ὁ Μιχαήλ, ὁ Κώστας καὶ ὁ Γεώργιος Carpathio, γιοὶ τοῦ ποτὲ Βασίλη

1. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 36 § 67.
2. Pietro Pizolo, I, σελ. 224 ἔγγρ. 489.
3. Santschi, *Régestes*, σελ. 159 ἀρ. 505.
4. P. Castrofilaca, φ. 52ᵛ, 53ᵛ, 54ᵛ, 55ʳ, 56ʳ, 56ᵛ, 57ʳ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 41, 43, 44, 48, 49, 52, 53, 58, 59, 61, 63, 64, 65 ἔγγρ. 12, 122 σημ. 122.
5. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 106-107 ἔγγρ. 18.
6. Μέρτζιου, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 145 ἀρ. CIII.
7. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 182-183 ἔγγρ. LXIX.
8. Ὅ.π., σελ. 212-214 ἔγγρ. LXXXI.
9. Ὅ.π., σελ. 236-239 ἔγγρ. XCII.
10. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 361.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108.

Carpathio, περιλαμβάνονται στούς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο πού συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξύ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[1].

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Carpathiotis ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[2].

1320: ὁ Θεόδωρος Carpathio ἔχει νοικιάσει σπίτι, πού ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη τοῦ Βαπτιστῆ, στὸν διευρυμένο παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[3].

1370: ὁ Θεόδωρος Dondi, ἀπὸ τὸ χ. Μουλιανά, εἶναι νόθος γιὸς τοῦ ποτὲ Νικολάου Dondi, κατοίκου Χάνδακα, καὶ συνεπῶς δὲν εἶναι βιλλάνος· ἡ μητέρα του Μαρία Carpathopula, τὴν ὁποία ὁ Νικόλαος εἶχε ὑπηρέτρια ὅταν βρισκόταν στὴ Σητεία, εἶχε παντρευτεῖ, μετὰ τὴ γέννησή του, τὸ βιλλάνο Μιχαὴλ Theofilacto, κάτοικο τοῦ χ. Τουρτοῦλοι Σητείας[4].

1370: ὁ Κώστας Carpath[...] κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἀντώνιο Bellamore, *bordonarius*[5].

1378: ὁ Χαρὰ Charpathio, κάτοικος τοῦ χ. Perati, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γιάννη Talassino, κάτοικο Χάνδακα στὴν Ὁδηγήτρια[6].

1394: ὁ Βασίλειος Carpatho, κάτοικος τοῦ χ. Ξιδάς, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1442: ὁ Λέος Carpathio ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψει σύντομα στὸ λιμάνι τοῦ Χάνδακα[8].

1445: ὁ Μανόλης Καρπάθιος, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Θωμάς, καθιστᾶ αὐτοδύναμο οἰκονομικὰ τὸ γιό του Γεώργιο[9].

1548: ὁ παπα Λέος Scarpantheus, λειτουργὸς τῶν ἐκκλησιῶν Ἅγιος Ἰωάννης Δαμασκηνός, Κεραχωστή, Ἀρχιστράτηγος, Ἅγιος Γεώργιος τοῦ Cavura καὶ Ἅγιος Κωνσταντίνος, στὸ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς πού ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[10].

1554: ὁ Μανόλης Καρπάθιος, ζωγράφος Χάνδακα, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[11].

1. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 282.
2. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.
3. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 230 ἔγγρ. 1451.
4. Santschi, *Régestes*, σελ. 43-44 ἀρ. 184.
5. Ὅ.π., σελ. 162 ἀρ. 528.
6. Ὅ.π., σελ. 210 ἀρ. 894
7. Ὅ.π., σελ. 341 ἀρ. 1585.
8. Iorga, *Documents*, σελ. 103.
9. Μανούσακα, *Ἑλληνικὰ νοταριακὰ ἔγγραφα*, σελ. 96-97 ἔγγρ. ΛΔ'.
10. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 85, 97 ἔγγρ. Ε'.
11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ 257 ἀρ. 19.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 119 ἀρ. 19

1554: ὁ Ἰωάννης Καρπάθιος, ζωγράφος Χάνδακα, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1].
1627: ἡ Ἀνέζα Καρπαθοπούλα συντάσσει τὴ διαθήκη της[2].

16. *Κάρυστος* καὶ *Καρυστινός*[3], ἀπὸ τὴν Κάρυστο

1300: ὁ Θεόδωρος Caristo, κάτοικος κάστρου Carchariotise, νοικιάζει βόδια ἀπὸ τὸν παπα Νικηφόρο Ialina, κάτοικο Χάνδακα[4].
1590: ὁ Τζώρτζης Καρυστηνὸς τοῦ ποτὲ μισὲρ Ἀντρέα παραχωρεῖ ἕνα χωράφι στὴ θέση Σήμερσο τῆς Φουρνῆς γιὰ νὰ χτιστεῖ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου[5].
1595-1622: τὸ 1595 ἡ Μπέλα Καρυστηνοπούλα, σύζυγος τοῦ Γεωργίου Τζὲ καὶ ἀδελφὴ τοῦ Τζώρτζη Καρυστηνοῦ, κάτοικος τοῦ χ. Φουρνὴ Μιραμπέλλου, ἐνίσταται γιὰ τὴν παραχώρηση χωραφιοῦ ἀπὸ τὸν ἀδελφό της, γιὰ νὰ χτιστεῖ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου[6]· τὸ 1622 ἡ Μπέλα, χήρα τώρα τοῦ Γεώργη Τζέ, ἀπὸ τὸ χ. Καινούργιο τῶν Καρῶν, εἰσπράττει ἀπὸ τὸν ἡγούμενο τῆς μονῆς Ἀρετίου πενήντα ὑπέρπυρα[7].

17. *Κορίνθιος*[8], ἀπὸ τὴν Κόρινθο

1548: ὁ παπα Ἰωάννης Corinthius, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Νέας Μονῆς στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[9].
1557: παπα Γιάννης Corinthio, ζωγράφος Χάνδακα[10].
1574: στὴ θέση τοῦ σερ Τζουὰν Corinthio, *deputato alla porta*, ἐκλέγεται ὁ σερ Τζουὰν Chrusso[11].
1575: ὁ αἰδεσιμότατος σερ Γιάννης Corinthio μνημονεύεται μεταξὺ τῶν cittadini ποὺ ἔχουν συγκεντρωθεῖ, προκειμένου νὰ συζητήσουν σχετικὰ μὲ τὴ διάθεση σιταριοῦ[12].

1. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 119 ἀρ. 18.
2. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 243.
3. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 27.
4. Pietro Pizolo, I, σελ. 321-322 ἔγγρ. 708.
5. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 30-31 ἔγγρ. VI.
6. Ὅ.π., σελ. 38-39 ἔγγρ. IX.
7. Ὅ.π., σελ. 93-94 ἔγγρ. XXXII.
8. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 374.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108.
9. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 82 σημ. 4, 98 ἔγγρ. Ε'.
10. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 233 ἀρ. 3.
11. Καραπιδάκη, Β, σελ. 119 ἀρ. 92.
12. Ὅ.π., σελ. 152 ἀρ. 151.

1583: ἡ Γληγορία Corinthio ὀφείλει *sovention da viver* στὸ δημόσιο ταμεῖο τοῦ Χάνδακα[1]· ὁ Τζουὰν Corinthio καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ παπα Γιάννης Corinthio καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[3].

1611-1623: Ἐμμανουὴλ Cor(r)intio, νοτάριος Χάνδακα[4].

1630-[1631]: τὸ 1630 στὸν Τζώρτζη Κορίνθιο, ντοτόρε, εἶχαν κατακυρωθεῖ «νιβέλα καὶ στεκούμενα» ποὺ πλειστηρίασε τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου, τὰ ὁποῖα τὸ [1631] τὰ ἔχουν ὁ Γεώργης Κυνηγὸς τοῦ ποτὲ Δημήτρη καὶ ὁ... Κυνηγὸς τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, ἀπὸ τὸ χ. Καινούργιο τῶν Καρῶν[5].

18. *Κορφιώτης*[6], *Κουρφιάτης* καὶ *Ντακόρφης*, ἀπὸ τὴν Κέρκυρα

1299: ὁ Μιχαὴλ Corfioti, πρώην βιλλάνος τοῦ Ρωμαίου Grini *de millicie de Corphù*, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν πρῶτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[7]· ὁ Νικήτας Corfioti, γιὸς τοῦ ποτὲ Κώστα Corfioti, καὶ ὁ Ἰωάννης Corfioti, γιὸς τοῦ ποτὲ Κώστα Corfioti, περιλαμβάνονται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς παραπάνω συνθήκης[8].

1386: ὁ Γεώργιος Corfioti τοῦ ποτὲ Μιχαὴλ διεκδικεῖται ἀπὸ τὸν Ἱερώνυμο Fradello τοῦ Νικολάου, ὡς βιλλάνος στὸ φέουδο Metaxari[9].

1485: ἡ Μαρία Corphyotissa, κάτοικος Χάνδακα, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[10].

1502: ἡ Τζουάννα, κόρη τοῦ Γεούργα τοῦ Κουρφιάτη, ὅταν παντρευτεῖ θὰ κληρονομήσει χρήματα ἀπὸ τὴ Νεράτα, σύζυγο τοῦ Κωνσταντίνου Κορωναίου Σαρτούρου, κάτοικο Χάνδακα[11].

1536: ὁ μαϊστρο Γεωργιλὰς Corfiutti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[12]· ὁ Κωνσταντὴς Corfioti, ὁ Γιάννης Corfiotti καὶ ὁ

1. P. Castrofilaca, φ. 18r.
2. Ὅ.π., φ. 42r.
3. Ὅ.π., φ. 42v.
4. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 80.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 303.
5. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 146-147 ἔγγρ. LV, 154-155 ἔγγρ. LVIII.
6. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 25, 33.
7. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 276 ἀρ. 29.
8. Ὅ.π., σελ. 284.
9. Santschi, *Régestes*, σελ. 254 ἀρ. 1163.
10. Iorga, *Documents*, σελ. 114.
11. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 682-683 ἔγγρ. 18.
12. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 311.

Κωνσταντὴς Corfioti περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κουρνάς[1]· ὁ Παῦλος Corphioti, ὁ Γεώργης Corphioti καὶ ὁ Θεόδωρος Corphioti ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Φυλακή[2].

1549: ὁ καλόγερος Μάξιμος Ντακόρφης, τοῦ ποτὲ Γιουρταῆ, κάτοικος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Ἀβδελακιώτη, βάζει τὸ γιό του Ἀλοΐζε μαθητὴ στὸν μαϊστρο Κωνσταντὴ Μαυριανό, παρμπέρη καὶ ἰατρὸ τζιρόικο, γιὰ πέντε χρόνια[3].

1564-1608: μαϊστρο Ἰωάννης Ντακορφούς, ζωγράφος Χάνδακα[4]· τὸ 1543 ὁ σερ Τζουὰν Dacorfu ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη· πιθανότατα ταυτίζεται μὲ τὸν ὁμώνυμο ζωγράφο[5].

1599: χωράφι στὴν καβαλλαρία τοῦ Ἀλεσσάντρο Καλλέργη, ποὺ συνορεύει μὲ ἀμπέλι τοῦ ποτὲ Γεώργη Κορφιώτη, ἀνταλλάσσεται μὲ ἄλλο[6].

1605-1608: τὸ 1605 ὁ Ἰωάννης Κορφιώτης καὶ ἡ ἀδελφή του Ἑλένη τοῦ ποτὲ Γεώργη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀμάρι, πουλοῦν μιὰ ρίζα βελανιδιὰ στὸν Τζουάννε Μπουστρού καὶ μιὰ ρίζα ἐλιὰ στὸν Χριστόδουλο Καλομενόπουλο[7]· στὰ χρόνια 1606 καὶ 1608 ὁ Ἰωάννης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Ἀμάρι καὶ στὸ μετόχι τῶν Μαυριάκων στὴ Λούτρα[8]· τὸ 1607 δέχεται νὰ παντρευτεῖ τὴν Καλή, κόρη τοῦ Μανόλη Δραγανίγου, λεγόμενου Μαύρου, τοῦ ποτὲ Μιχάλη, ποὺ κατοικεῖ στὸ μετόχι τῶν Μαυριάκων στὴ Λούτρα, καὶ τὸ 1608 παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν πεθερό του τὴν προίκα ποὺ τοῦ εἶχε τάξει[9].

1611: ἡ ποτὲ Μαρία Κορφιωτοπούλα καὶ ὁ ἄνδρας της Γεώργης Κουτζουρούμπης, ἀπὸ τὸ χ. Βρύσες, εἶχαν πουλήσει στὴ Μαρίνα, σύζυγο τοῦ Μανολίτζη Σκορδᾶ, ποὺ κατοικεῖ στὸ Καστέλλι Ἀμάρι, ἕνα σπίτι στὸ Καστέλλι αὐτό· μετὰ τὸ θάνατο τῆς Μαρίας, τὸ σπίτι ἐπανεκτιμᾶται καὶ ὁ Κουτζουρούμπης εἰσπράττει τὴν πρόσθετη ἀξία[10].

1. Ὅ.π., σελ. 325, 326.
2. Ὅ.π., σελ. 330.
3. Ι. Π. Κισκήρα, *Σύμβασις μαθητείας ἐν τῇ βενετοκρατουμένῃ Κρήτῃ. (Μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων ἐκ τοῦ Archivio di Stato τῆς Βενετίας)*, Ἀθήνα 1968, σελ. 16-17 ἔγγρ. Δ'.
4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 257 ἀρ. 26.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 121 ἀρ. 37.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 224 ἀρ. 52.
5. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 355 ἀρ. 85.
6. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 63-64 ἔγγρ. 43.
7. Ὅ.π., σελ. 284 ἔγγρ. 298, 289 ἔγγρ. 304.
8. Ὅ.π., σελ. 375-376 ἔγγρ. 403, 436 ἔγγρ. 484.
9. Ὅ.π., σελ. 415-416 ἔγγρ. 455, 462-463 ἔγγρ. 516.
10. Ὅ.π., σελ. 609-610 ἔγγρ. 706.

19. *Κορωναῖος*[1] καὶ *Κορωνιός*, ἀπὸ τὴν Κορώνη

1324: ὁ Γεώργιος de la Porta ἐθεωρεῖτο γιὸς τοῦ ποτὲ Coronei, κατοίκου βούργου Χάνδακα, βιλλάνου τοῦ Κοινοῦ· ὁ Γεώργιος ὅμως ἀπέδειξε ὅτι εἶναι νόμιμος γ'ὸς τοῦ ποτὲ Λεονάρδου Delaporta καὶ τῆς νόμιμης συζύγου του Κεράνναις[2].

1355-1356: τὸ 1355 καὶ 1356 ὁ Γιάννης Κορωναῖος, ζυγιστής, κάτοικος Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴν Κορώνη, τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Βασίλη Καλονᾶ, ἀπὸ τὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[3]· τὸ 1356 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση στὴ Μεθώνη τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Βασιλείου ἀπὸ τὴ Μεθώνη, καὶ στὴν Κορώνη τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Θεοδώρου Κορασιανοῦ, ἀπὸ τὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[4].

1369: ἡ Μαρία Coronea θὰ ἀφήσει τὸ σπίτι της στὸ Χάνδακα, ποὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ φέουδο Astracu τοῦ Ἰωάννη de Freganesco, ὅταν ὁ τελευταῖος τῆς πληρώσει τὰ ἔξοδα τῆς ἐπισκευῆς τοῦ σπιτιοῦ[5].

1370: ἡ Καλή, σύζυγος τοῦ Σταμάτη Coronei, κάτοικος τοῦ χ. Βραδιάρης, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

1371: ὁ ποτὲ Γεώργιος Coroneo εἶχε νοικιάσει (1349) ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Potami μισὸ κῆπο στὸ Χάνδακα, τὸν ὁποῖο τώρα ἡ χήρα του Μαρία Coronea ἔχει μισθώσει στὸν Ἰωάννη Francisco· ἡ Μαρία ὅμως δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ τὸν νοικιάσει, ἔτσι, ὁ Francisco ὀφείλει νὰ ἀφήσει τὸν κῆπο, καὶ νὰ τὸν παραλάβει ἡ Cecilia, κόρη τοῦ ποτὲ Γεωργίου Coroneo[7].

1441: ὁ Γεώργιος Coroneo ἀναγράφεται σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1452: ὁ Γεώργιος Coroneo, ἀπὸ τὴ Σκόπελα, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1491-1500: Ἰωάννης Coroneo, μαθητευόμενος ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα[10].

1. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 378.—Ἀ ν δ ρ ι ώ τ η, ὅ.π., σελ. 191.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 27.

2. Μ. Ι. Μ α ν ο ύ σ α κ α – Α. F. v a n G e m e r t, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα (1324-1435) γιὰ τὸν Κρητικὸ ποιητὴ Λεονάρδο Ντελλαπόρτα καὶ τὴν οἰκογένειά του*, Κρ. Χρ. 27 (1987), σελ. 95 ἔγγρ. 1.

3. Γ ά σ π α ρ η, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 297 καὶ 298 πίν. 3α.

4. Ὅ.π., σελ. 298 πίν. 3α.

5. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 37 ἀρ. 163.

6. Ὅ.π., σελ. 159 ἀρ. 506.

7. Ὅ.π., σελ. 66 ἀρ. 263.

8. I o r g a, *Documents*, σελ. 102.

9. Ὅ.π., σελ. 107.

10. C a t t a p a n, *Nuovi documenti*, σελ. 40 ἀρ. 111.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Nuovi elenchi*, σελ. 208 ἀρ. 129, 217 ἀρ. 28, 223 ἔγγρ. 23.

1502: ἡ Νεράτα, σύζυγος τοῦ Κωνσταντίνου Κορωναίου Σαρτούρου, κάτοικος Χάνδακα, συντάσσει τὴ διαθήκη της[1].

1530-1577: τὸ 1530 ὁ Δημήτρης ἰατρὸς τζιρόικος Κορωναῖος ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[2]· στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ ἀπαντᾶται ὡς γιατρὸς «τζηρόικος» στὰ χρόνια 1553-1577[3].

1536: ὁ Κοντογιάννης Coroneo, ὁ μαϊστρο Γιάννης Coroneo, ὁ Μαυράτζης Coroneo, ὁ σερ Καλαμάτος Coroneo, ὁ παπα Γιαννίσης Coroneo, ὁ Ἀκρίτης Coroneo καὶ ὁ γιός του Νικολός, ὁ Tilli Coroneo, ὁ Νικολὸς Coroneo, ὁ Στρατήγης Coroneo καὶ ὁ παπα Μεγαλοκονόμος Coroneo περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[4]· ὁ Maratha Coroneo ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῆς *Zudecha* τῶν Χανιῶν[5].

1554-1575: ὁ μαϊστρο Γεώργης Κορωναῖος, γιατρὸς «τζηρόικος», ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[6].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ νοτάριος Μανόλης Κορωνιός, λεγόμενος Πασπαλάς, καὶ ὁ Θεοτόκης Κορωναῖος μνημονεύονται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[7].

1583: ὁ Δημήτρης Coroneo καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ χ. Lacanà[8]· ὁ Γιώργης Coroneo, ἐπονομαζόμενος Cogliò, καὶ ὁ Μιχελὴς Coroneo τοῦ ποτὲ Κοκόλη περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[9].

1599: ὁ Τζαννὴς Κορωνιὸς ὁρίζεται γενικὸς πληρεξούσιος τῆς γυναίκας του Ἀτζολέτας Καφατοπούλας[10].

1676: ὁ Δράκος Κορωνιός, *απου τζη Βεδέρας*, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἠλία, στὸ χ. Ρούστικα[11].

20. *Λευκαδιώτης*, ἀπὸ τὴ Λευκάδα

1497: ὁ Ἀνδρόνικος Λευκαδιώτης, ἰατρός, ὁρίζεται ἀπὸ τὸν Γεώργιο de Ci-

1. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 682-683 ἔγγρ. 18.

2. W. F. B a k k e r – A. F. v a n G e m e r t, *Οἱ διαθῆκες τοῦ κρητικοῦ νοταρίου Ἀντωνίου Γιαλέα (1529-1532)*, Κρητολογία 6 (1978), σελ. 53-54 ἔγγρ. 15 (16).

3. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237 ἀρ. 14.

4. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 309, 310, 311, 312, 313, 314, 318, 319.

5. Ὅ.π., σελ. 319.

6. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237 ἀρ. 16.

7. Ὅ.π., σελ. 237, 304.

8. P. Castrofilaca, φ. 37^{v}.

9. Ὅ.π., φ. 54^{v}, 56^{r}.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 50, 60 ἔγγρ. 12.

10. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 72-73 ἔγγρ. 52.

11. Β ο υ ρ δ ο υ μ π ά κ ι, *Κρητικὰ ἔγγραφα*, σελ. 401-402 ἔγγρ. XXVII.

pris, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κάτοικο Χάνδακα, ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης του[1].

21. *Μαλέας*, ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριο Μαλέας τῆς Λακωνίας

1497: ὁ Μιχαὴλ Maleas, ἀπὸ τὸ χ. Κάτω Ποταμιὲς Πεδιάδας, παίρνει ἄδεια νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[2].

1536: ὁ σερ Δημήτρης Malea καὶ ὁ Γιάννης Malea μνημονεύονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[3].

1566: ἡ Ἔλενα, χήρα τοῦ ποτὲ Ἀτζιμούλη Μαλέα, ἀπὸ τὸ χ. Κάτω Ποταμιές, ζητᾶ ἀπὸ τὸν Μιχελὴ Καβαλαρίτζη καὶ τὸν Γεώργιο Παπαδόπουλο νὰ ἐγγυηθοῦν γιὰ τὴν ἀποφυλάκιση τοῦ γιοῦ της Νικολῆ Μαλέα, ὁ ὁποῖος εἶχε φυλακιστεῖ, γιατὶ ὅταν κληρώθηκε κωπηλάτης δὲν παρουσιάστηκε[4].

1583: ὁ Γιακουμὴς Malea εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1579[5].

1587: ὁ Νικολὸς Malea, *comandator*, κοινοποιεῖ στὸν ἱερομόναχο Ἰωαννίκιο Sigano, ἀντιπρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου Καρπάθου, τὴ διαταγὴ νὰ παραλάβει ἀπὸ τὸ ζωγράφο Γιώργη Κλόντζα τὶς εἰκόνες ποὺ ὁ τελευταῖος εἶχε ζωγραφίσει μὲ παραγγελία τοῦ ἐπισκόπου[6].

22. *Μανιάτης*[7], ἀπὸ τὴ Μάνη

1373: ὁ Ἰωάννης Magnati κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη de Calentia de Francavilla, συγγενὴ τοῦ Badelucius de Marca[8].

1395: ὁ Νικόλαος Magnati, κάτοικος τοῦ χ. Διονύσι, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Θεοτόκη Sclavo, κάτοικο τοῦ χ. Ἀκάματος[9].

1416-1451: Μιχαὴλ Magnati τοῦ Νικολάου, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[10].

1416: Ἰωάννης Magnati τοῦ Νικολάου, μαθητευόμενος ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Μιχαὴλ Magnati[11].

1. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 664-668 ἔγγρ. 9.
2. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 336 ἔγγρ. 276.
3. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 303, 313.
4. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Ἀγγαρεία*, σελ. 116-117 ἔγγρ. 4.
5. P. Castrofilaca, φ. 51r.
6. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 193-194 ἔγγρ. ΣΤ'.
7. Βλ. Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 25.
8. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 169 ἀρ. 595.
9. Ὅ.π., σελ. 377 ἀρ. 1736.
10. C a t t a p a n, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 46.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Nuovi elenchi*, σελ. 205 ἀρ. 46.
11. C a t t a p a n, *Nuovi documenti*, σελ. 40 ἀρ. 3.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Nuovi elenchi*, σελ. 217 ἀρ. 7.

1470: οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Μιχαὴλ Μανιάτης συμβάλλονται μὲ τὸν Ματθαῖο Σκλέντζα, ἀδελφὸ τοῦ ποιητῆ Ἀνδρέα Σκλέντζα[1].

1499: ὁ Νικολὸς Magnati ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[2].

1536: ὁ Βασίλης Magnati, 40 χρονῶν, ὁ Χριστόφορος Magnati, ὁ μαϊστρο Πιέρος Magnati, ὁ Παῦλος Magniati, ὁ Γιώργης Magnati καὶ ὁ μαϊστρο Μάνος Magnati περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[3].

1561-1569: Γεώργιος Magnati, νοτάριος Χάνδακα[4].

1583: ὁ Νικολὸς Magnati καὶ ὁ Μάρκος Magnati καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5]· ὁ Κοκόλης Magnoti, ὁ Γιώργης Magnati Candili, ὁ Γιάννης Mognati Candili καὶ ὁ Νικόλας Magnoti Candiilli περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[6]· ὁ Μάνος Magnati καὶ ὁ Σταμάτης Magnati, *scolari per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένοι στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά[7].

1637: ὁ παπα Γιάννης Magnati, ἀπὸ τὰ Χανιά, λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στὸ χ. Πλατανιάς· ὁ ἴδιος κατέχει καὶ λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στὰ Χανιὰ καὶ ἔχει ἐπίσης στὴν ἰδιοκτησία του μοναστήρι, ποὺ ὀνομάζεται Ἅγιος Ἰωάννης Πρόδρομος[8].

23. *Μηλιός*[9], *Μηλιώτης*, *Νταμίλο* καὶ *Melo*, ἀπὸ τὴ Μῆλο

1320: ὁ Στέφανος Mileo, ὁ Μιχάλης Mileo καὶ ὁ Νικόλας Mileo ἔχουν νοικιάσει σπίτια ποὺ ἀνήκουν στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Σαμψών, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[10].

1420: ὁ Μιχαὴλ Meloti ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ προικοσύμφωνο[11].

1536: ὁ Κωνσταντὴς Melo ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[12].

1. A. F. van Gemert, *Ο κρητικός ποιητής περ Αντρέας Σκλέντζας*, Cretan Studies 1 (1988), σελ. 107 σημ. 34.

2. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 222 ἔγγρ. 20.

3. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 299, 308, 310, 318, 319.

4. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 81.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 305.

5. P. Castrofilaca, φ. 44r, 47v.

6. Ὅ.π., φ. 53v, 54r, 55r, 57r.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 44, 47, 52, 64 ἔγγρ. 12.

7. P. Castrofilaca, φ. 151v.

8. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 351 ἀρ. 77-78, 87.

9. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 450.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 27.

10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 225 ἔγγρ. 140.

11. M. Cattapan, *I pittori Andrea e Nicola Rizo da Candia*, Θησαυρίσματα 10 (1973), σελ. 254-255 ἔγγρ. 1.

12. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 306.

1538: ὁ σερ Νικόλαος Melloti τοῦ ποτὲ Γληγορίου ἐκλέγεται γραφέας τοῦ κάστρου Μιραμπέλλου *pro prima muta*[1].

1539-1540: τὸ 1539 ὁ Νικολὸς Damillo, παλιὸς ναυτικός, ἐκλέγεται *scrivano de pesatori delle farine*, στὴ θέση τοῦ ποτὲ Τζώρτζη Logotheti[2]· τὸ 1540 πεθαίνει καὶ τὸν ἀντικαθιστᾶ ὁ Γιάννης Rixomandi[3].

1575-1576: τὸ 1575 ὁ Τζουὰν Damilo παρίσταται στὴ συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κρητικῶν καὶ τὴν ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ ἐκπροσώπου, ποὺ θὰ παρουσιαστεῖ στὸν Γενικὸ Προβλεπτή[4]· τὸ 1576 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ Νικόλα Asgudhi τοῦ Γιώργη, ἀπὸ τὸ χ. Sapelle τῆς Πεδιάδας, στὰ Κύθηρα γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[5].

1577: ὁ Ἰωάννης Μηλιὸς τοῦ παπα Σταμάτη, κάτοικος τοῦ χ. Πυργού, μὲ ἐγγυητὴ τὸν ἀδελφό του Ἀθανάσιο Μηλιό, μοναχὸ στὸ μοναστήρι τῆς Χρυσοπηγῆς, στὸ ἴδιο χωριό, δέχεται νὰ ἀντικαταστήσει ὡς ἀντισκάρος στὴν ἀγγαρεία τῆς θάλασσας, τὸ συγχωριανό του Ἰωάννη Καλομάτη τοῦ ποτὲ Μιχαήλ[6].

1583: ὁ Γιώργης Migliotti (Miglion) εἶναι πλοίαρχος (*parono*) στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Ρεθύμνου[7].

1590: στὸν Τζουὰν Νταμίλο τοῦ ποτὲ Βασίλη, ποὺ βρίσκεται στὸ Χάνδακα, παραχωρεῖται μὲ ἐμφύτευση ἀπὸ τὸ μαϊστρο Δημήτρη Χαλκιόπουλο τοῦ ποτὲ Γιάννη, ζωγράφο, κάτοικο Χάνδακα, χωράφι στὴ θέση Ρουσές[8].

1644: ἡ οἰκογένεια Miglioti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[9].

1645: ὁ Νεόφυτος ἱερομόναχος Μηλιώτης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

24. *Μοθωναῖος*, ἀπὸ τὴ Μεθώνη

13ος αἰ.: τὸ ἐπώνυμο Mothoneos ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[11].

1. Καραπιδάκη, Α, σελ. 21 ἀρ. 83.
2. Ὅ.π., σελ. 48 ἀρ. 152.
3. Ὅ.π., σελ. 59-60 ἀρ. 190.
4. Καραπιδάκη, Β, σελ. 148 ἀρ. 147.
5. Ὅ.π., σελ. 171 ἀρ. 195.
6. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 128-129 ἔγγρ. 10 καὶ σημ. 2.
7. P. Castrofilaca, φ. 103r.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 75.
8. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 181-182.
9. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 56.
10. Βουρδουμπάκι, *Κρητικὰ ἔγγραφα*, σελ. 364-365 ἔγγρ. IX.
11. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512 καὶ σημ. 38.

1417: ὁ σερ 'Ανδρέας Mathono [Mothono;], δικηγόρος, ἐκπροσωπεῖ τὴ Μαρία ἢ 'Αναστασία, σκλάβα τοῦ πρωτοπαπᾶ Χάνδακα 'Ιωάννη Συμεωνάκη, σὲ δικαστικὴ ὑπόθεσή της[1].

1500: ὁ 'Αντώνιος Modoni ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[2].

1558: ὁ παπα Γεώργης Mothoneo, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ 'Αγίου Γεωργίου στὸ χ. Κράσι, περιλαμβάνεται στοὺς σαράντα Ἕλληνες κληρικοὺς ἀπὸ χωριὰ τοῦ διαμερίσματος τοῦ Χάνδακα, ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[3].

1583: ὁ Γιάννης Mothoneo περιλαμβάνεται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4].

1644: ἡ οἰκογένεια Mothoneo συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[5].

25. *Μονοβασιώτης, Μονοβάσιος καὶ Μαλβαζιώτης*, ἀπὸ τὴ Μονεμβασία

1299: ὁ Γαβριὴλ Malvasioto, γιὸς τοῦ ποτὲ Νικολὸ Malvasioto, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[6].

1320: ὁ 'Ιωάννης Monovasienssis καὶ ὁ Γεώργιος Peleccano ἔχουν κτίσει ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια τὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας στὸ χ. Apolena[7].

1333: στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Θεόδωρο Μονοβασιώτη χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴ Μονεμβασία, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[8].

1355: στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Κωνσταντίνο Μονοβασιώτη χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Μονεμβασία, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[9].

1356-1415: τὸ 1356 ὁ Νικόλαος Μονοβασιώτης, δερματάς, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου 'Ανδρέα Μονοβασιώτη ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴ Μονεμβασία, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[10]· τὸ 1415 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τῶν καπετάνιων/ἐμπόρων

1. Μ. Ι. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν τῆς Κρήτης τοῦ 14ου-16ου αἰῶνος. (Πρωτοπαπάδες καὶ πρωτοψάλται Χάνδακος)*, ΔΙΕΕ 15 (1961), σελ. 175-176 ἔγγρ. 8 καὶ σημ.

2. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 224 ἔγγρ. 25.

3. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 84, 106 ἔγγρ. Ζ'.

4. P. Castrofilaca, φ. 55r.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 53 ἔγγρ. 12, 127 σημ. 194.

5. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54.

6. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 280.

7. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 292 ἔγγρ. 2361V.

8. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 296 πίν. 3.

9. Ὅ.π., σελ. 297 πίν. 3α.

10. Ὅ.π., σελ. 299 πίν. 3α.

Γεωργίου Rosso, ἀπὸ τὴν Κορώνη, καὶ Ἐμμανουὴλ Σουριανοῦ στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[1].

1369: στὴν Ἀννίτζα Monovassiotissa ὀφείλει ὁ Ἰάκωβος Paradiso νὰ πληρώνει τὸ μήνα δύο ὑπέρπυρα, ὡς διατροφὴ τῆς νόθου κόρης του[2].

1370: ὁ Θεόδωρος Monovassioti, κάτοικος Χάνδακα στὸν Παντοκράτορα, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1375: ὁ Δημήτριος Monovassioti, κάτοικος Χάνδακα στὴν Ὁδηγήτρια, ἔχει ἕνα σκλάβο Τάρταρο, τὸν Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[4].

1377: ὁ Γεώργιος Monovassio ὁρίζεται μάρτυρας σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[5].

1379: ὁ Γεώργιος Monovassioti, κάτοικος τοῦ χ. Γάζι, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γεώργιο Furovasila, κάτοικο τοῦ ἴδιου χωριοῦ[6].

1420: ἡ Σοφία, χήρα τοῦ Ἀνδρέα Monovasioti, κάτοικος βούργου Χάνδακα, παντρεύει τὴν κόρη της Ἐργίνα Monovasioti μὲ τὸν Νικόλαο Riço, γιὸ τοῦ Φραγκίσκου, κήρυκα, κάτοικο Χάνδακα[7].

1536: ὁ Γεώργης Monovassioti, ὁ nobile cretense σερ Ἄγγελος Malvassioti καὶ ὁ Γιώργης Monovassioti Arabaguni περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[8]· ὁ Μάρκος Monovassioti ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Ἀρμένοι[9].

1558: ὁ μαϊστρο Ἀντώνης Μονοβασιώτης, «γναφέος», ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

1564: ὁ Ἰωάννης Ἀντώνιος Μονεμβασιώτης, ὡς ἐπίτροπος τοῦ ποτὲ Λεωνίνου Σέρβου, παρουσιάζεται στὴν καγκελλαρία τοῦ ρέκτορα Χανιῶν, Σεβαστιανοῦ Gritti, καὶ καταγγέλλει τὸν ἱερομόναχο Νεόφυτο ἀπὸ τὴν Πάτμο, ὅτι σκοπεύει νὰ κατασκευάσει σαγματοποιεῖο στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Φωτιᾶς στὰ Χανιά[11].

1583: ὁ μισὲρ Γαβριὴλ Malvesi (Malvozzi) εἶναι χρεωφειλέτης στὸ δημόσιο

1. Ὅ.π., σελ. 304 πίν. 3ε.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 36 ἀρ. 157.
3. Ὅ.π., σελ. 160 ἀρ. 508.
4. Ὅ.π., σελ. 182 ἀρ. 708.
5. Ὅ.π., σελ. 195 ἀρ. 791.
6. Ὅ.π., σελ. 216 ἀρ. 950.
7. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 32.— Τοῦ ἴδιου, *I pittori*, σελ. 248, 254-255 ἔγγρ. 1.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 306, 309, 317.
9. Ὅ.π., σελ. 323.
10. Δετοράκη, *Νοταριακὲς πληροφορίες*, σελ. 337-338 ἔγγρ. 7.
11. Χρύσας Α. Μαλτέζου, *Ὁ ναὸς τῆς Ἁγίας Φωτιᾶς στὰ Χανιὰ καὶ ἡ πρόσοδός του στὴ μονὴ τῆς Πάτμου*, Ἀφιέρωμα στὸ Νίκο Σβορῶνο, τόμ. Β', Ρέθυμνο 1986, σελ. 126.

ταμεῖο τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1579 καὶ τὸ 1580[1]· ἡ Ἔλενα καὶ ὁ Νικολὸς Monovassiotti καθὼς καὶ ἡ Πόθα Monovassioti καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ Νικολὸς Monovasioti καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια, καὶ ὁ σερ Τζουὰν Ἀντώνιος Monovassioti γιὰ ἄδεια γῆ στὰ Χανιά[3]· ὁ σερ Ἀντώνιος Monovassioti εἶναι χρεωφειλέτης στὸ δημόσιο ταμεῖο τῶν Χανιῶν[4]· ὁ Νικολὸς Monovassioti, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά, καὶ ὁ Μάνος Malvassiotto, ἀπὸ τὴ Σούδα, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴν ἴδια *Scuola*[5].

1585-1587: τὸ 1585 ὁ σερ Τζώρτζης Monoscassoti (Monovassoti) ἐκλέγεται *essator delle angarie* γιὰ τὴν περιοχὴ τῶν Χανιῶν, στὴ θέση τοῦ Ἀθανασίου Ralli[6]· τὸ 1587 λήγει ἡ θητεία του καὶ στὴ θέση του ἐκλέγεται ὁ σερ Θοδωρὴς Cavalista τοῦ ποτὲ Μάρκου[7].

1637: ὁ ἱερομόναχος Ἀθανάσιος Monovassioti λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, στὴ θέση Λαγγά, ποὺ ἀνήκει στὴν οἰκογένεια Morgante[8].

1644: ἡ οἰκογένεια Monovasioti, μὲ καταγωγὴ ἀπὸ τὸ Ναύπλιο, συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[9].

26. *Μοραΐτης*[10], ἀπὸ τὸ Μοριὰ (= Πελοπόννησο)

1393: ὁ Μιχαὴλ Morayti φυλακίζεται μὲ τὴν κατηγορία ὅτι τραυμάτισε τὸν Νικόλαο Trachanioti ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, κάτοικο Χάνδακα κοντὰ στὴν ταβέρνα τοῦ Cacili[11].

1427: ὁ Γεώργιος Moraiti ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[12].

1455: ὁ Θεόδωρος Morayti μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[13].

1. P. Castrofilaca, φ. 34ᵛ, 35ᵛ.
2. Ὅ.π., φ. 40ᵛ, 43ᵛ.
3. Ὅ.π., φ. 130ᵛ, 132ᵛ.
4. Ὅ.π., φ. 137ᵛ.
5. Ὅ.π., φ. 151ᵛ.
6. Καραπιδάκη, C, σελ. 429 ἀρ. 383.
7. Ὅ.π., σελ. 462 ἀρ. 492.
8. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 351 ἀρ. 82.
9. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 53.
10 Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 106, 108 καὶ σημ. 9, 113.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 25.
11. Santschi, *Régestes*, σελ. 326 ἀρ. 1472.
12. Iorga, *Documents*, σελ. 99.
13. Ὅ.π., σελ. 111.

1486: ἡ Ἰζαμπέτα Moratissa ἀναφέρεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[1].

1553: ὁ Ἰωάννης, γιὸς τοῦ μαϊστρο Γεωργίτζη Μοραΐτη, μποτέρη, μπαίνει μαθητευόμενος στὸν παπα Ἀντώνη Ναθαναὴλ τοῦ ποτὲ Νικολάου, κάτοικο βούργου Χάνδακα[2].

1579: στὸν Γιώργη Moraiti τοῦ Νικολό, ἀπὸ τὸ χ. Πετροκέφαλο, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Τζώρτζης Avonal[3].

27. *Μυκονιάτης*[4], ἀπὸ τὴ Μύκονο

1322: ὁ Μιχάλης Michoniati καὶ ὁ Μιχάλης Dramatino, βαρκάρηδες, κατηγοροῦνται μαζὶ μὲ ἄλλους, ὅτι παρέλαβαν καὶ πούλησαν σιτάρι τοῦ Κοινοῦ, ποὺ κατευθυνόταν ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο στὸ Χάνδακα[5] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 286, λ. Dramatino).

1583: ἡ Μακαρία Nicognati [Micognati;] καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6].

28. *Μυτιληναῖος*[7], ἀπὸ τὴ Μυτιλήνη

1427: ὁ Μιχάλης Mitillineo, κάτοικος τοῦ χ. Ἐπισκοπὴ Χερσονήσου, πληροφορεῖ τὸν Νικόλαο Cancanigo, ἐπίσκοπο Κορώνης (Choron;), κάτοικο Χάνδακα, γιὰ ἕνα βιλλάνο ποὺ ἔφυγε[8].

1490: ὁ Νικόλαος Μυτιληναῖος ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[9].

1491: Διάκος Mitilineo, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[10].

1505: ἡ Μαργέτα, σύζυγος τοῦ μαϊστρο Γεωργίου Metilineo, ψάλτη καὶ ζωγράφου, συντάσσει τὴ διαθήκη της[11].

1536: ὁ σερ Τζώρτζης Mitileneo μὲ τοὺς γιούς του Θοδωρή, Δημήτρη καὶ Ἀντώνιο, ὁ σερ Τζώρτζης Mitileneo, ὁ Γιάννης Mitilineo μὲ τὸ γιό του

1. Ὅ.π., σελ. 114.
2. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 236-237 ἔγγρ. 1.
3. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Β, σελ. 258 ἀρ. 426.
4. Βλ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 106.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 25.
5. Duca di Candia, Bandi, σελ. 125 ἔγγρ. 332.
6. P. Castrofilaca, φ. 39ᵛ.
7. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 465.— Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 108, 113 καὶ σημ. 23.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 27.
8. I o r g a, *Documents*, σελ. 99.
9. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 659-660 ἔγγρ. 5.
10. C a t t a p a n, *Nuovi elenchi*, σελ. 208 ἀρ. 118.
11. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 318 ἀρ. 19.

Μάρκο, καὶ ὁ Θοδωρὴς Metelincho [Metelineo;] περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[1].

1541: στὸν Γιάννη Midilinei, γιὸ τοῦ παπα Φανούρη, ἀπὸ τὸ χ. Ποταμιές, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Μάρκος Bromiro[2].

1582: στὸν Γιάννη Mitilineo τοῦ παπα Γιώργη, ἀπὸ τὸ χ. Arida στὸ Χάνδακα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Μανέας Pantaleo[3].

1583: ὁ Γιάννης Metilineo περιλαμβάνεται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4]· ὁ σερ Μάρκος Mitilineo εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν καὶ ὁ Μιχελὴς Mitilineo, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά[5].

1586: ὁ Μιχελὴς Micilinea τοῦ ποτὲ παπα Γιάννη ἐκλέγεται γραφέας τοῦ κάστρου Μονοφατσίου[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Mittilineo συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

29. *Ναξιώτης*, *Νιξιώτης* καὶ *Ἀξιώτης*[8], ἀπὸ τὴ Νάξο

1268: ὁ Λέος Tunixioti [τοῦ Νιξιώτη;], κληρικός, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικούς, ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[9].

13ος αἰ.: τὰ ἐπώνυμα Nixiotis καὶ Axiotis ἀναφέρονται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[10].

1320: ὁ Λέος Naxioti ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[11].

1573: στὸν Κωνσταντίνο Axioti τοῦ ποτὲ παπα Γιάννη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀπάνω Ἀστρακοί, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ παπα Ἐμμανουὴλ [Vurnicha][12].

1. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 302, 303, 307, 313.
2. Καραπιδάκη, Α, σελ. 85 ἀρ. 271.
3. Καραπιδάκη, C, σελ. 367 ἀρ. 223.
4. P. Castrofilaca, φ. 55ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 54 ἔγγρ. 12.
5. P. Castrofilaca, φ. 137ᵛ, 151ᵛ.
6 Καραπιδάκη, C, σελ. 438 ἀρ. 408.
7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54.
8. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 31.
9. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 76, 87-88 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ 142 ἔγγρ. 7.
10. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.
11. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 226-227 ἔγγρ. 1411.
12. Καραπιδάκη, Β, σελ. 104 ἀρ. 60

1575: ὁ Νικολὸς Nixia παρίσταται σὲ συνάντηση φεουδαρχῶν σχετικὴ μὲ τὶς στρατιωτικὲς κατοικίες στὴν πόλη τοῦ Χάνδακα[1].

1624: ὁ Παπαμανέας Ἀξιώτης ὑπογράφει σὲ εὐχαριστήριο ἔγγραφο ποὺ στέλνουν οἱ κληρικοὶ τοῦ Χάνδακα στὸ λατίνο ἀρχιεπίσκοπο Παροναξίας Σεβαστιανὸ Κουϊρίνο[2].

30. *Νιώτης*[3], ἀπὸ τὴν Ἴο

1297: ὁ Πέτρος Nioti, πρώην πρεσβύτερος στὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας, νοτάριος, συντάσσει νοταριακὴ πράξη ποὺ μνημονεύεται σὲ ἔγγραφο τοῦ 1306[4].

31. *Παριανός*, ἀπὸ τὴν Πάρο

1583: ὁ Γιώργης Apparianò εἶναι πλοίαρχος (*parono*) στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Ρεθύμνου[5].

32. *Πατρινός*[6], ἀπὸ τὴν Πάτρα

1395: ὁ Μιχαὴλ Patrino τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κάτοικος τοῦ χ. Chera Rodea, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1538: ἡ Ἀνέζα, σύζυγος τοῦ Θεοδωρῆ Πατρινοῦ, ἀπὸ τὸ Ἐξώπορτο τοῦ Χάνδακα, βάζει τὴν κόρη της Κυριακὴ μαθήτρια, γιὰ δύο χρόνια, σὲ μαστόρισσα γιὰ νὰ τῆς μάθει τὴν «ἀνυφαντικὴ τοῦ μεταξοῦ»[8].

33. *Ρόδιος*[9], *Ροδίτης* καὶ *Νταρόδο*, ἀπὸ τὴ Ρόδο

13ος αἰ.: τὸ ὄνομα Rodios ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα 18 καὶ 19 τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης[10].

1300: ὁ Γεώργιος Rodhio, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Στέφανο Giselo, κάτοικο Χάνδακα[11].

1. Ὅ.π., σελ. 150 ἀρ. 148.

2. Κ. Δ. Μέρτζιου, *Χειρόγραφον ἐκ Χάνδακος Κρήτης τοῦ ἔτους 1624*, Κρ. Χρ. 6 (1952), σελ. 272.

3. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 31.

4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 169 ἔγγρ. 82.

5. P. Castrofilaca, φ. 103r.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 75.

6. Βλ. Moritz, ὅ.π., σελ. 39.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 356 ἀρ. 1652.

8. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 75.

9. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 546.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108 καὶ σημ. 9.

10. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 512.

11. Pietro Pizolo, I, σελ. 77 ἔγγρ. 155.

1300: ὁ Γεώργιος Rodhio καὶ ὁ Ριγέτος, γιὸς τοῦ ποτὲ Perinçoli, κρεοπώλη, κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὸν Νικόλαο Taiapetra, ἐπονομαζόμενο Musia, κάτοικο βούργου Χάνδακα[1]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Rodhio συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Ἰωάννη Signolo καὶ τὸν Δαμιανὸ Aprino, κατοίκους Χάνδακα[2] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 283, λ. Aprino).

1300-1304: τὸ 1300 ὁ Μάρκος Karavello, κάτοικος Χάνδακα, βάζει μαθητευόμενο, γιὰ ἕξι χρόνια, στὸν Μάρκο Lambardo, κτίστη, κάτοικο Χάνδακα, τὸν Μιχάλη, γιὸ τοῦ Ἰωάννη Rodhio, βιλλάνο του[3] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 246, λ. Lambardo)· τὸ 1304 ὁ Karavello, σὲ ἀντικατάσταση τοῦ Μιχαήλ, βάζει τὸν ἀδελφό του Γεώργιο Rodhio, μαθητευόμενο στὸν Βαρθολομαῖο, γιὸ τοῦ Στέφανου Murarii, κάτοικο Χάνδακα, γιὰ τὸ ὑπολειπόμενο χρονικὸ διάστημα[4].

1320: ὁ Γεώργιος Rodhio ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5].

1367: ὁ Λέος Rodio ἐνάγεται ἀπὸ τὸν πρεσβύτερο Ἐμμανουὴλ Petropulo[6].

1368: ὁ Βασίλης Darodo εἶναι πιστωτὴς τοῦ ποτὲ Μαρίνου[7].

1368, 1380: ὁ Ἰωάννης Rodio, κρεοπώλης στὸ Χάνδακα, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[8].

1371-1389: τὸ 1371 ἡ Μαρία Rodena κερδίζει δικαστικὴ ὑπόθεση[9]· τὸ 1389 ἡ Μαρία Rodena, φυλακισμένη γιὰ χρέη καὶ ἐγγυήτρια τοῦ Γιάννη Catalacti, κατοίκου Χανιῶν, ζητᾶ νὰ παραχωρηθεῖ ἡ ἐγγύησή της στοὺς δανειστές της, ὥστε νὰ ἀποφυλακιστεῖ[10].

1376: τὸν Κώστα Varucha διεκδικοῦν ὡς βιλλάνο οἱ ἐπίτροποι τοῦ Ἰωάννη Cornario τοῦ ποτὲ Πέτρου, οἱ ὁποῖοι τὸν ἀποκαλοῦν Κώστα Rodio, νόθο γιὸ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Varucha καὶ τῆς παλλακίδας του Μαρίας[11].

1394: στὸν Γιάννη Rodio, ἐπονομαζόμενο Stassi, κάτοικο τοῦ χ. Μεσοχώρι, χορηγεῖται ἄδεια νὰ ταξιδέψει ἔξω ἀπὸ τὴν Κρήτη, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας, μετὰ ἀπὸ αἴτηση τοῦ κυρίου του Πέτρου Dono[12].

1. Ὅ.π., σελ. 89 ἔγγρ 185.
2. Ὅ.π., σελ. 147 ἔγγρ. 312, 262 ἔγγρ. 569.
3. Ὅ.π., σελ. 298-299 ἔγγρ. 656.
4. Pietro Pizolo, II, σελ. 177-178 ἔγγρ. 1083.
5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 226-227 ἔγγρ. 1411.
6. Santschi, *Régestes*, σελ. 121 ἀρ. 143.
7. Ὅ.π., σελ. 128 ἀρ. 188.
8. Ὅ.π., σελ. 132 ἀρ. 236, 222 ἀρ. 1008.
9. Ὅ.π., σελ. 165 ἀρ. 557.
10. Ὅ.π., σελ. 277-278 ἀρ. 1262.
11. Ὅ π., σελ. 194 ἀρ. 786.
12 Ὅ.π., σελ 338 ἀρ. 1559.

1394: ὁ Μιχάλης Rodo, κάτοικος τοῦ χ. Ἀπάνω Βιάννος, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἐμμανουὴλ Rughelo γιὸ τοῦ Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό[1].

1395: ὁ Γεώργιος Roditi, ποὺ κατοικεῖ στὸ μύλο τοῦ Caçamba, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[2].

1428: ὁ Μιχαὴλ Rodi, ἀπὸ τὸ χ. Κούρτες, περιλαμβάνεται στοὺς τριανταέξι φτωχοὺς Κρητικοὺς τοξότες, γιὰ τοὺς ὁποίους ἀποφασίστηκε μείωση τῶν χρεῶν τους σὲ Ἑβραίους[3].

1459: ὁ Γεώργιος Rodhio ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

1497: ὁ Γεώργιος Rodios, ἀπὸ τὸ χ. Κάστελλος, παίρνει ἄδεια νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας· ὑπόσχεται πίστη στὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία καὶ στὴ Σύνοδο τῆς Φλωρεντίας[5].

1521: ὁ «Θεοδόσιος μοναχὸς τὸ κατὰ κόσμον Θεόδωρος Ρόδιος», κάτοικος στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου ἐπιλεγομένου Γαλίνες, συντάσσει τὴ διαθήκη του καὶ ἀφήνει στὸν ἀδελφό του Γιαννὰ Ρόδιο, τὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης του τῆς τεκτονικῆς, νὰ τὰ δώσει στὸ παιδί του[6].

1522: ὁ Γιακουμὴς Νταρόδο τοῦ ποτὲ Λέου καὶ ὁ Ἰωάννης Νταρόδο τοῦ ποτὲ Δημήτρη, κάτοικοι βούργου Χάνδακα, νοικιάζουν ἀπὸ τὸ ζωγράφο Γεώργιο Στριλίτζα τοῦ Βερνάρδου, ὡς ἀντιπρόσωπο τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Παναγίας τοῦ Βαρσαμονέρου, ἕνα ἐργαστήριο στὸ Χάνδακα, στὴ συνοικία τῶν σιδηρουργῶν[7].

1536: ὁ σερ Νικολὸς Rodeo, ὁ μαϊστρο Μάρκος Rodeo, ὁ Πέρος Rodeo, ὁ Ἀνδρέας Roditi, ὁ Μανόλης Rodeo καὶ ὁ Νικολὸς Rodeo περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[8]· ὁ μαϊστρο Γεώργης Rhoditti, ὁ Γιάκομος Roditti καὶ ὁ Γιάννης Rhoditti ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[9].

1543: ὁ μαϊστρο Μιχελὴς Ροδίτης, «ἀντζήγγανος», ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση ἀντισκάρου[10].

1548: ὁ παπα Τζαννάκης Rhodius, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Νέου, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, καὶ ὁ παπα Condi Rhodius, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας Γαζανῆς, στὸ χ. Γάζι, πε-

1. Ὅ.π., σελ. 353 ἀρ. 1634.
2. Ὅ.π., σελ. 366 ἀρ. 1688.
3. Noiret, *Documents*, σελ. 322.
4. Iorga, *Documents*, σελ. 113.
5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 335 ἔγγρ. 274.
6. Δετοράκη, *Νοταριακὲς πληροφορίες*, σελ. 336 ἔγγρ. 6.
7. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 321.
8. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 305, 308, 311, 312, 315.
9. Ὅ.π., σελ. 322, 323.
10. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 108-109 ἔγγρ. 1 καὶ σελ. 112 σημ.

ριλαμβάνονται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικούς, ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[1].

1556-1591: μαϊστρο Λαμπριανὸς Darodo τοῦ Ἰωάννη, ζωγράφος Χάνδακα[2].

1567: ὁ Νικολὸς Νταρόδο τοῦ Γιώργη, μαραγκός, νοικιάζει σὲ γονικὸ ἀπὸ τὸν Δανιὴλ Καλαφάτη τοῦ ποτὲ Νικολό, κάτοικο Χανιῶν ποὺ βρίσκεται στὸ Χάνδακα, καὶ ἰδιοκτήτη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου, ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τοῦ Χάνδακα, ἕνα οἰκόπεδο ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία αὐτή, καὶ βρίσκεται στὴν πλατειὰ στράτα. στὴν ἐνορία τῆς Παναγίας Θαλασσομάχισσας[3].

1567: ὁ παπα Πέτρος Ρόδιος ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

1568: μαϊστρο Νικολὸς da Rodo, ζωγράφος Χάνδακα[5].

1571: ὁ μαϊστρο Ἰωάννης Νταρόδος, ζωγράφος Χάνδακα, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[6].

1571: ὁ μαϊστρο Μιχαὴλ Ρόδιος ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[7].

1573: στὸν Γεώργιο Rodio, ἀπὸ τὸ χ. Καστέλλι Πεδιάδας, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Μανόλης Dacipri[8] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 302, λ. Dacipri).

1576: ὁ ἱερέας Πέτρος Ρόδιος ἀφορίζεται, ἐπειδὴ ἐμποδίζει τοὺς ἐξάρχους τοῦ πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἔλθει στὴν Κρήτη, νὰ συλλέξουν τὶς εἰσφορὲς ὑπὲρ τοῦ πατριαρχείου[9].

1577: ὁ Νικόλαος Ρόδιος, δάσκαλος, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Θεοτόκης Ρόδιος ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[11].

1583: ὁ Γιώργης Rodhio Baghò, ὁ Μανόλης Roditti, ὁ Μανόλης Roditti

1. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 99 καὶ 101 ἔγγρ. Ε'.

2. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 158-159, 163-164 ἀρ. 6, 189-190 ἔγγρ. Β' καὶ σχόλια.

3. Ὅ.π., σελ. 165-166 καὶ σημ. 29.

4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 263 ἔγγρ. XI.

5. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 233 ἀρ. 8.— Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 171 ἀρ. 19.

6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 257 ἀρ. 25.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 121 ἀρ. 38.

7. Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 246 ἔγγρ. 5.

8. Καραπιδάκη, Β, σελ. 97 ἀρ. 30.

9. Ν. Β. Τωμαδάκη, *Λουκάρεια. Νικόλαος (ἱερεὺς) - Νικηφόρος (ἱερομόναχος) Ρόδιος, Κρὴς καὶ ἡ πρὸς τὸν ἐν Ἐνετίᾳ Λούκαριν ἀλληλογραφία του*, Θησαυρίσματα 16 (1979), σελ. 278 καὶ σημ. 2-4.

10. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 255.— Τωμαδάκη, *Λουκάρεια*, σελ. 279-293. Πρβλ. Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 233.

11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 304.

τοῦ Νικόλα καὶ ὁ Νικόλας Roditti τοῦ ποτὲ Γ. περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[1].

1584: ὁ Μάρκος Rodio τοῦ ποτὲ παπα Πιέρου ἐκλέγεται *terminista al presopio*, στὴ θέση τοῦ Κωνσταντῆ Drasino[2].

1585: στὸν Ἰωάννη Rhodio τοῦ παπα Πιέρου, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Ἀντώνιος Pantaleo[3].

1586: ὁ Μαθιὸς Rhodio τοῦ παπα Πιέρου ἐκλέγεται γραφέας τοῦ κάστρου Novo *seconda muda*[4].

1614: ἡ Ἐργίνα, κόρη τοῦ ποτὲ Νικολάου Ροδίτη καὶ χήρα τοῦ Γιώργη Μαργίρη, συντάσσει τὴ διαθήκη της[5].

1627: τὰ παιδιὰ τῆς Μαρίας Ροδίτη καὶ τοῦ ζωγράφου Τζαννῆ Λαμπάρδου, Νικολός, Σταμάτης, Ἁγνή, Τζωρτζίνα καὶ Μανόλης, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο κάτοικοι Χάνδακα, ὡς κληρονόμοι τῆς μητέρας τους ὁρίζουν γενικὸ ἐπίτροπό τους στὸ Ρέθυμνο τὸ θεῖο τους μαϊστρο Νικολὸ Ροδίτη τοῦ ποτὲ Σταμάτη, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο[6].

1647: ὁ εὐγενὴς Τζουάννες Ροδίτης τοῦ Μικέλε, «ντοτόρες μετηκος φησκος», προκειμένου νὰ ταξιδέψει στὴ Συρία, κάνει ἀπογραφὴ τῆς κινητῆς περιουσίας του[7].

1653: ὁ παπα Ἰωάννης Νταρόδος, ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τῆς Κυρίας Πισοτειχιώτισσας στὸ Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο σχετικὸ μὲ τὸν Φραγκίσκο Zeno, βικάριο τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Ἰωάννη Quirino[8].

34. *Σαλονικιὸς*[9] καὶ *Σαλονικαῖος*, ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη

1320: ἡ Μαρία Salonichea ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[10].

1352: ὁ Sambathus Salonichio, Ἑβραῖος, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται

1. P Castrofilaca, φ. 54ᵛ, 55ᵛ, 56ʳ, 56ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 49, 56, 58, 63 ἔγγρ. 12, 126 σημ. 179.
2. Καραπιδάκη, C, σελ. 405 ἀρ. 316.
3. Ὅ.π., σελ. 431 ἀρ. 394.
4. Ὅ.π., σελ. 438 ἀρ. 408.
5. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 224.
6. Ὅ.π., σελ. 218-219
7. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 121-126 ἔγγρ. Γ.
8. Μαστροδημήτρη, *Ἐπιγράμματα ἱερέων*, σελ. 393 (=*Ἕλληνες λόγιοι*, σελ. 129).
9. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 109.
10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 212 ἔγγρ. 1221.

σὲ νοταριακὴ πράξη ὡς ἐγγυητὴς τοῦ Ἑβραίου Ξένου Malotus, γιοῦ τοῦ ποτὲ Ἠλία ἀπὸ τὸ Μυστρά, ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ Χάνδακα[1].

1387: ὁ Γιάννης Salonicheo καὶ ἡ ἀδελφή του Εἰρήνη, σύζυγος τοῦ Στεφάνου Pandechni, παπουτσῆ, θὰ κατέχουν ἐναλλὰξ κάθε δύο χρόνια τὸ μοναστήρι καὶ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς στὸ χ. Caçamba, ποὺ τοὺς ἔχει ἀφήσει ἐξ ἡμισείας μὲ τὴ διαθήκη του ὁ καλόγερος Ianuchius Exotrocho[2].

1393: ἡ παπαδιὰ Καλὴ Salonichea μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1427: ὁ Σαμουὴλ Salonicho, Ἑβραῖος, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

35. *Σαμοθράκης*[5], ἀπὸ τὴ Σαμοθράκη

1577: ὁ Νικόλας Σαμοθράκης ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1583: ὁ Στέφανος Samathraci εἶχε διατελέσει πρῶτος *essator delle angarie*, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ προβλεπτῆ Foscarini· τώρα στὴ θέση αὐτὴ ἐκλέγονται, γιὰ δύο χρόνια, ὁ Ἀντώνιος Surian τοῦ Ἀνδρέα γιὰ τὸ Ρέθυμνο καὶ ὁ Ἀθανάσιος Ralli τοῦ Τζουάννε γιὰ τὰ Χανιά, μὲ τοὺς ἴδιους ὅρους, μὲ τοὺς ὁποίους εἶχε διοριστεῖ ὁ Samathraci[7].

1583: ὁ Μανοῦσος καὶ ὁ Στεφανὴς Samatrachi καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8]· ὁ Δημήτρης Samathrachi καὶ ὁ Τζαννάκης Samathrachi περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[9].

36. *Σερφιώτης*[10], ἀπὸ τὴ Σέριφο

1368: ὁ Γεώργιος Serfioti εἶχε νοικιάσει γῆ στὸ χ. Καλέσια ἀπὸ τὸν Πέτρο Quirino· τώρα τὴν κατέχει ὁ Παῦλος Gretolo, ἐκτελεστὴς τῆς διαθήκης τοῦ ποτὲ Δονάτου Gretolo[11].

1368: ἡ Καλὴ Serifiotisa, κάτοικος Χάνδακα κοντὰ στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[12].

1. Zaccaria de Fredo, σελ. 44-45 ἔγγρ. 61.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 259-260 ἀρ. 1186.
3. Ὅ.π., σελ. 326 ἀρ. 1475.
4. Iorga, *Documents*, σελ. 99.
5. Βλ. Ἀνδριώτη, ὅ.π., σελ. 192.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ 33.
6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 290-291 ἔγγρ. XXXIX.
7. Καραπιδάκη, C, σελ. 372 ἀρ. 241.
8. P. Castrofilaca, φ. 43r.
9. Ὅ.π., φ. 54r, 57v.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 46, 68 ἔγγρ. 12.
10. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 31.
11. Santschi, *Régestes*, σελ. 19 ἀρ. 83.
12. Ὅ.π., σελ. 127 ἀρ. 183.

37. *Σκόπελος*, ἀπὸ τὴ Σκόπελο ἢ ἐνδεχομένως ἀπὸ τὸ χ. Σκόπελα Πεδιάδας

1320: ὁ Johanninus Scopello ἔχει ξαναχτίσει, ἐδῶ καὶ εἰκοσιτέσσερα χρόνια, τὴν ἐκκλησία τοῦ Προφήτη Ἠλία στὸ χ. Βασιλιές[1].
1374: ἡ Καλὴ Scopeletena ὁρίζεται μάρτυρας σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[2].

38. *Συριανός*[3], ἀπὸ τὴ Σύρο ἢ ἀπὸ τὴ Συρία[4]

1311: ὁ Μικελλίνος Syriano κακοποιήθηκε ἀπὸ τὸ διάκο Μιχάλη, ποὺ ὑποχρεώνεται νὰ πληρώσει πρόστιμο[5].
1314: ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Μάρκου Siriani καὶ τοῦ Guillielmi, Ἑλλήνων ταβερνιάρηδων, κατοίκων τοῦ κάστρου Novo, κατηγορεῖται ὅτι ἔκλεψε κρασὶ ὁ Νικόλας Burgondione, *textor*, κάτοικος τοῦ ἴδιου κάστρου[6].
1315: ὁ Μάρκος Siriano μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Ἐμμανουήλ[7].
1323: ὁ Ἰωάννης Syrianus, κάτοικος τοῦ χ. Κώμη τοῦ Πέτρου Doni, κατηγορεῖται ὅτι βίασε τὴν Σοφία, κόρη τοῦ ποτὲ Ἐμμανουὴλ Simoni, ἀπὸ τὸ χ. Potiçe[8].
1536: ὁ Γεωργιλὰς Siriano, ὁ Πιέρος Seriani καὶ ὁ γιός του μαιστρο Ἀντώνιος, ὁ Ἀκίνδυνος Siriano, ὁ Μαρὴς Sirgiano καὶ ὁ Γιάννης Sirgiano περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[9]· ὁ Γιάννης Siriano καὶ ὁ Γεώργης Siriano ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ κάστρου Ἀποκορώνου[10].
1573: στὸν Μιχάλη Seriano, γιὸ τοῦ ποτὲ Γιάννη, ἀπὸ τὸ χ. Κριτζὰ Μιραμπέλλου, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Στέφανος Mandracari[11].
1574: στὸν Γιώργη Siriano τοῦ Γιάννη χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[12].

1. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 284 ἔγγρ. 225I, IV.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 193 ἀρ. 783.
3. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 106.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 26.
4. Βλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 4-7, ὅπου ἡ συγγραφέας διακρίνει τὰ ὀνόματα: Suriano ἀπὸ τὴ Συρία καὶ Siriano ἀπὸ τὴ Σύρο.
5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 165 ἔγγρ. 73.
6. Duca di Candia, Bandi, σελ. 11 ἔγγρ. 15.
7. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 155 ἔγγρ. 35.
8. Duca di Candia, Bandi, σελ. 128 ἔγγρ. 338.
9. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 302, 304, 309, 317
10. Ὅ.π., σελ. 322.
11. Καραπιδάκη, B, σελ. 104 ἀρ. 63.
12. Ὅ.π., σελ. 111 ἀρ. 77[2].

1583: ὁ Κωνσταντὴς Siriano τοῦ παπα Γιάννη, ὁ Γιώργης Sijriano τοῦ παπα Μανόλη, ὁ παπα Γ. Sijriano τοῦ παπα Γιάννη, ὁ παπα Μιχάλης Siriano τοῦ ποτὲ παπα Μανόλη, ὁ παπα Γιάννης Siriano τοῦ ποτὲ παπα Γ. καὶ ὁ Ζαχαρίας Siriano περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[1]· ὁ Μάρκος Siriano, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά[2].

1644: ἡ οἰκογένεια Sirgianò συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[3].

39. *Συρίγος*[4], *Τσυρίγος* καὶ *Κυθηριώτης*, ἀπὸ τὰ Κύθηρα

1271: ὁ Νικήτας Sirigo, κάτοικος Χάνδακα, ὀφείλει νὰ παραδώσει στὸν Ἰωάννη de Raynaldo, κάτοικο Χάνδακα, ἐμπορεύματα σὲ συμφωνημένη τιμή[5].

1300: ὁ Βαρθολομαῖος Sirigo, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Ἰάκωβο Corferri καὶ τὸν Ἐμμανουὴλ Verivo, κατοίκους Χάνδακα[6].

1365-1367: ὁ Μοσχολέος Sirigo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[7].

1368: ὁ Δημήτριος Seriga εἶναι μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση περιπόλου, ἐπειδὴ ἔχουν ἀναλάβει νὰ σηκώνουν κάθε Τρίτη τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας[8].

1368: ὁ Φραγκίσκος Serigo ἐκπροσωπεῖ τὸν Νικόλαο Sanuto, δούκα τοῦ Ἀρχιπελάγους, σὲ ἀντιδικία του μὲ τὸν Πέτρο Bolani καὶ τὸν Θωμὰ Mocenigo[9].

1368: ὁ Νικόλαος Serigo τοῦ ποτὲ Λαυρεντίου εἶχε ὑπογράψει συμβόλαιο (1359) γιὰ τὴν ἐκμίσθωση σπιτιοῦ στὸ Χάνδακα, τὸ ὁποῖο ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν καβαλλαρία τῆς Ἄκριας· τὸ σπίτι μοιράζεται τώρα στοὺς δικαιούχους, ἀλλὰ ὁ Νικόλαος διατηρεῖ τὰ δικαιώματά του σ' αὐτό[10].

1372-1391: τὸ 1372 ὁ Ayton Serigo ἐνάγει τὸν Ἰωάννη Dandulo[11]· τὸ 1375

1. P. Castrofilaca, φ 53ᵛ, 54ʳ, 57ʳ, 57ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 45, 47, 65, 66, 68 ἔγγρ. 12. Πρβλ Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano-Suriano-Siriano*, σελ. 6.

2. P. Castrofilaca, φ. 151ᵛ.

3. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano-Suriano-Sirianó*, σελ. 6.

4. Βλ. Ἀνδριώτη, ὅ π., σελ. 197 καὶ σημ. 9.

5. Pietro Scardon, σελ. 158 ἔγγρ. 427.

6. Pietro Pizolo, I, σελ. 174-175 ἔγγρ. 374-375, 177-178 ἔγγρ. 382.

7. Μανούσακα - van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 128-129 ἔγγρ. 27.— van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 97-98 ἔγγρ. 6.1.

8. Santschi, *Régestes*, σελ. 138 ἀρ. 298.

9. Ὅ.π., σελ. 16 ἀρ. 67.

10. Ὅ.π., σελ. 22 ἀρ. 97.

11. Ὅ.π., σελ. 168 ἀρ. 585.

ὀφείλει στὸν Φωκὰ Scordalo, καλόγερο, τὴν ἀξία ἑνὸς βοδιοῦ καὶ ἑνὸς ἡμιόνου, ποὺ τοῦ εἶχαν κληροδοτηθεῖ κατὰ λάθος μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἠλία, γιοῦ τοῦ Φωκᾶ[1]· τὸ 1391 ἐνάγει τὸν Ἀνδρέα de Rippa, λιμενάρχη τοῦ Χάνδακα, προκειμένου νὰ ρυθμιστοῦν ζητήματα σχετικὰ μὲ τὴν προίκα τῆς κόρης του Κατερούτσας[2].

1378: ὁ Νικόλαος Serigo ἐνάγεται ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Massari προκειμένου νὰ ρυθμιστεῖ ζήτημα σχετικὸ μὲ μερίδιο ἀπὸ τὴν ἀγορὰ παστῶν ψαριῶν[3].

1386-1388: τὸ 1386 ἡ Μαρούλα, κόρη καὶ ἐπίτροπος τοῦ ποτὲ Νικολάου Serigo καὶ σύζυγος τοῦ Ἰακωβέλου Venetando, ἀντιδικεῖ μὲ τὸν Γεώργιο Paulopulo, δεύτερο σύζυγο τῆς μητέρας της Μαργαρίτας, ἐπιτρόπου καὶ αὐτῆς τοῦ Νικολάου, γιὰ περιουσιακὰ θέματα[4]· τὸ 1387 τὸ ἀμπέλι ποὺ κατεῖχε ὁ Νικόλαος Serigo στὸ χ. Γεράνι κατακυρώνεται στὸν Γεώργιο Paulopulo, πρωτοψάλτη[5]· τὸ 1388 ἡ Μαργαρίτα, ἐπίτροπος τοῦ ποτὲ Νικολάου Serigo καὶ σύζυγος τοῦ Γεωργίου Paulopulo, ἀντιδικεῖ μὲ τὸν Ἑβραῖο Jecuda τοῦ ποτὲ Μωυσῆ, γιὰ χρέη τοῦ Serigo[6].

1399: ὁ Δονάτος Serigo καὶ ἄλλοι ἐνοικιαστὲς τοῦ χ. Καμάρι διαμαρτύρονται, ἐπειδὴ ὁ Ἀνδρέας Cornaro τοῦ ποτὲ Φιλίππου κατέστρεψε δρόμο στὸ χωριὸ Κεραμούτσι, στὴ θέση Nefita[7].

1459: ἡ ἀδελφὴ Ἐργίνα Syrigo, ἡγουμένη τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φαρδουλάρη, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1460: ὁ Νικόλαος Sirigo καὶ ὁ Λορέντζος Delfino ἔχουν νοικιάσει γῆ τοῦ Κοινοῦ ποὺ ὀνομάζεται Καμάρι· γιὰ νὰ λυθεῖ ἡ διαφορά τους ὡς πρὸς τὴ διανομὴ τῆς περιοχῆς αὐτῆς ὁρίζονται ἐκτιμητές[9].

1501: ὁ Ἀνδρέας Κυθηριώτης ἀναφέρεται στὴ διαθήκη τοῦ Τζαννῆ Γραδενίγου τοῦ ποτὲ Νικολάου[10].

1503: ὁ πρεσβύτερος Φραγκίσκος Sirigo, νοτάριος Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[11].

1503-1504: τὸ 1503 ἡ Βαρβάρα, σύζυγος τοῦ ποτὲ Μοσχολέου Συρίγου, κάτοικος Χάνδακα, συντάσσει τὴ διαθήκη της· τὸ 1504 συντάσσει δεύτερη διαθήκη[12].

1. Ὅ.π., σελ. 200 ἀρ. 826.
2. Ὅ.π., σελ. 302-303 ἀρ. 1362.
3. Ὅ.π., σελ. 195-196 ἀρ. 798.
4. Ὅ.π., σελ. 252 ἀρ. 1154-1155.
5. Ὅ.π., σελ. 257 ἀρ. 1175.
6. Ὅ.π., σελ. 270 ἀρ. 1222.
7. Ὅ.π., σελ. 393-394 ἀρ. 1843.
8. Iorga, *Documents*, σελ. 113-114.
9. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 330-331 ἔγγρ. 267.
10. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 677-679 ἔγγρ. 15.
11. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 361 ἔγγρ. Β'.
12. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 687-688 ἔγγρ. 21, 691-692 ἔγγρ. 24.

1507: ὁ Γεώργιος Συρίγος τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κάτοικος Χάνδακα, ἐκμισθώνει στὸν μαϊστρο Γεώργιο Σωτῆρχο, ζωγράφο, κάτοικο βούργου Χάνδακα, καὶ στὸν Κοκολιὸ Σομανίτη, κάτοικο κάστρου Νονο, ἐκτάσεις γῆς στὶς περιοχὲς Βλατιὰ καὶ Μουρνέα[1].

1536: ὁ Δημήτρης Zirigho καὶ ὁ Μανόλης Zirigo Coroneo μνημονεύονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2].

1539: ὁ nobile cretense σερ Βιτσέντζος Sirigo τοῦ ποτὲ Τζουάννε ἐκλέγεται *nobil da popa* στὴ γαλέρα Zena τοῦ σερ Νικολάου[3].

1539: ὁ nobile cretense Μανέας Sirigo τοῦ Ἀγγέλου ἐκλέγεται *nobile a pope* στὴ γαλέρα τοῦ εὐγενοῦς Πιέρου Mudatio[4].

1539: ὁ nobile cretense σερ Νικόλαος Sirego τοῦ Ἀγγέλου ἐκλέγεται *advocatus parvulus curiarum pro muta presente*[5].

1540: ὁ σερ Ἀντώνιος Sirigo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ Ρέθυμνο[6].

1541: ὁ Ἰωάννης Sirigo ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ Γιάννη Misilina, ἀπὸ τὸ κάστρο Μονοφάτσι, στὴν Κεφαλονιὰ γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[7].

1548: ὁ παπα Λέος Citherici, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[8].

1550: ὁ μαϊστρο Γεωργιλὰς Συρίγος ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ Ρέθυμνο[9].

1550-1562: τὸ 1550 ὁ Ἀνδρέας Συρίγος τοῦ ποτὲ Φραγκίσκου συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ ἡ κόρη του Αἰκατερίνη τὸν Γεώργιο Βεστιαρίτη τοῦ Σταυριανοῦ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, ζωγράφο στὸ Χάνδακα[10]· τὸ 1562 ἡ Κατερίνα, ἡ κόρη τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα Συρίγου καὶ χήρα τοῦ ποτὲ μαϊστρο Γεώργη Βιστιαρίτη, κάτοικος Ἐξώπορτας τοῦ Χάνδακα, πουλᾶ στὸν μαϊστρο Μιχαὴλ Μπονή, ἐπονομαζόμενο Μυκονιάτη, τοῦ ποτὲ Πέρου, ἕνα ἀμπέλι[11].

1553-1567: ὁ Μανοῦσος Συρίγος, ἀββοκάτος, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ

1. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 322-323.
2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 308, 312.
3. Καραπιδάκη, Α, σελ. 27 ἀρ. 109.
4. Ὅ.π., σελ. 45 ἀρ. 140.
5. Ὅ.π., σελ. 47 ἀρ. 148.
6. Μ. Ι. Μανούσακα, *Ἔγγραφα ἀγνώστων νοταρίων τοῦ Ρεθέμνου (1535-1550)*, Κρ. Χρ. 22 (1970), σελ 290-291 ἔγγρ. Β'.
7. Καραπιδάκη, Α, σελ. 82 ἀρ 254
8. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 83, 100 ἔγγρ. Ε'.
9. Μανούσακα, *Ἔγγραφα ἀγνώστων νοταρίων*, σελ. 295-296 ἔγγρ. Ε'
10. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 356-357.
11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 282-283 ἔγγρ. XXIX.

νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1]· τὸ 1554 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[2].

1555: ὁ Ἀντώνης Συρίγος τοῦ ποτὲ κυρ Πόλο ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1562: ὁ Νικόλαος Συρίγος, ἀββοκάτος, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[4].

1572: ὁ ἱερομόναχος Μητροφάνης Τζυρίγος τοῦ ποτὲ Γεώργη, ποὺ κατοικεῖ στὸ μοναστήρι τοῦ Χριστοῦ, ὀνομαζόμενο Ἀρκάδι, δωρίζει σ' αὐτὸ —ποὺ γίνεται κοινόβιο— τὴν περιουσία του[5].

1573: οἱ nobili cretensi Δονάτος Serigo τοῦ Ἀνδρέα, Τζουὰν καὶ Νικολὸς Serigo (Cerigo) τοῦ Δονάτου εἶναι ὑποψήφιοι γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβευτῆ ποὺ θὰ μεταφέρει τὰ «καπίτουλα» στὴ Γαληνοτάτη καθὼς καὶ τοῦ συντάκτη τους[6].

1577-1578: τὸ 1577 ἡ χήρα τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα Συρίγου, Πετροὺ Νεγροπούλα, ἀναγνωρίζεται ὡς ἰδιοκτήτρια χωραφιοῦ στὴ θέση Κακὰ Πηλά, τὸ ὁποῖο κρατοῦσε ὁ μαϊστρο Τζαννέτος Σκλάβος, ζωγράφος· τὸ 1578 ἡ ἀπόφαση αὐτὴ ἀναστέλλεται, μετὰ ἀπὸ ἐνέργειες τοῦ Τζουὰν Ντάντολο, ἀντιπροσώπου τοῦ Νικολὸ Συρίγου, κηδεμόνα τοῦ Τζαννάκη, γιοῦ τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα[7].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Ἀνδρέας Συρίγος, λεγόμενος Ἀετός, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[8].

1579: ὁ ἀδελφὸς Βλάσης Sirigo ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ διάκου Τζουάννε Gripioti τοῦ παπα Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ χ. Γερακάρι, στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιὰ γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπᾶς[9] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 202, λ. Gripioti).

1580: ὁ Ἀνδρέας Sirigo τοῦ Ἰωάννη ἐκλέγεται ἔκτακτος ἀναπληρωτής[10].

1583: ὁ μισὲρ Ζαχαρίας Sirigo τοῦ ποτὲ Zuan Antonio, ὁ μισὲρ Τζώρτζης Sirigo τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου, ὁ Τζώρτζης Sirigo τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου, οἱ γιοὶ τοῦ σερ Τζουὰν Sirigo, τοῦ σερ Νικολὸ Sirigo καὶ τοῦ σερ Πόλο Sirigo, ὁ Λουνάρδος Sirigo, ὁ Τζουὰν Sirigo, ὁ Μάρκος Sirigo, καὶ ὁ

1. Ὅ.π., σελ. 241 ἀρ. 52.

2. Ἀ θ. Δ. Π α λ ι ο ύ ρ α, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας (1540 ci.-1608) καὶ αἱ μικρογραφίαι τοῦ κώδικος αὐτοῦ*, Ἀθήνα 1977, σελ. 31-32 ἔγγρ. Π, 33-34 ἔγγρ. ΙΙΙ.

3. Θ. Ε. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Νοταριακὲς πληροφορίες γιὰ τὸ μοναστήρι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Χαλέπας*, Προμηθεὺς ὁ Πυρφόρος 6 (1982), σελ. 311-312 ἔγγρ. 2.

4. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 241 ἀρ. 50.

5. Ὅ.π., σελ. 251-253 ἔγγρ. V.

6. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, B, σελ. 106-108 ἀρ. 67-68.

7. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 170-171.

8. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 236.

9. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, B, σελ. 253 ἀρ. 403.

10. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 285 ἀρ. 40.

'Ανδρέας Cirigo καταβάλλουν *livello* γιὰ τὴν *abbatia della Fraschia*[1]· ὁ Νικολὸς Sirigo καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ Κωνσταντὴς Cerigo εἶναι πηδαλιοῦχος (*peoto*) στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Χάνδακα[3].

1585-1663: Μελέτιος Συρίγος, ἐπιφανὴς Κρητικὸς λόγιος[4].

1586: ὁ 'Αντώνιος Sirigo, «πρῶτος» (= ἀρχιτεχνίτης) τῶν χρυσοχόων τοῦ Ρεθύμνου, ἐκτιμᾶ τὴν προίκα τῆς 'Ανδριάνας, κόρης τοῦ Φραντζέσκου Lombardo, *condotier*, ποὺ παντρεύεται τὸ γιατρὸ Δανιὴλ Forlano, κάτοικο Ρεθύμνου[5].

1644: ἡ 'Ελενέττα, κόρη τοῦ ποτὲ Μικέλε Demezo καὶ σύζυγος τοῦ Νικολὸ Barbarigo, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της σαράντα ρεάλια στὸν Φραντζέσκο Sirigo, γιὸ τοῦ Νικολό, τὸν ὁποῖο ἀνατρέφει ὁ βικάριος Ἄγγελος Sirigo[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Cerigo συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

40. *Τσάκωνας*, ἀπὸ τὴν Τσακωνιὰ

1583: ὁ Τζουάννε Zacona εἶναι *comito* στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Χάνδακα[8].

41. *Χιώτης*[9], ἀπὸ τὴ Χίο

1320: ἡ Εὐδοκία Chotissa ἔχει νοικιάσει σπίτια, ποὺ ἀνήκουν στὴν ἐκκλησία τοῦ 'Αγίου Γεωργίου Δορυανοῦ, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[10] καὶ ἡ Εἰρήνη Chiotissa σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ 'Αγίου Σαμψών, στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[11].

1. P. Castrofilaca, φ. 36ᵛ, 40ᵛ, 42ʳ, 42ᵛ, 45ʳ.
2. Ὅ.π., φ. 44ᵛ.
3. Ὅ.π., φ. 80ʳ.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη 'Ανατολή*, σελ. 73 καὶ σημ. 5.
4. Ν. Β. Τωμαδάκη, *Τὰ ἔτη τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου Μελετίου ἱερομονάχου Συρίγου τοῦ Κρητὸς (1585-1663)*, Μνημόσυνον Σοφίας 'Αντωνιάδη, Βενετία 1974, σελ. 276-278. Γιὰ τὸν Συρίγο καὶ τὸ ἔργο του βλ. Δ. Β. Γόνη, *Μελετίου Συρίγου, Μαρτύριον, ἀκολουθία καὶ παρακλητικὸς κανὼν εἰς τὸν Ἅγιον 'Ιωάννην τὸν Νέον τὸν ἐν Λευκοπόλει (c. +1330)*, 'Αθήνα 1984.
5. Μ. Ι. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος (1550ci.-1592), ἕνας λησμονημένος λόγιος τοῦ Ρεθέμνου*, Πεπραγμένα Γ' Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου, τόμ. Β', 'Αθήνα 1974, σελ. 191, 205-206 ἔγγρ. Γ'.
6. Μαυρομάτη, *'Ελληνικὰ ἔγγραφα*, σελ. 231 ἔγγρ. Γ'.
7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 53.
8. P. Castrofilaca, φ. 80ʳ.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη 'Ανατολή*, σελ. 72.
9. Βλ. Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 26.
10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 213-214 ἔγγρ. 123ι.
11. Ὅ.π., σελ. 225 ἔγγρ. 140.

1571: ὁ Στέφανος Χιώτης, παπλωματάρης, γιὸς τοῦ Μιχαήλ, κάτοικος Χάνδακα, δέχεται νὰ ἀντικαταστήσει, ὡς ἀντισκάρος στὴν ἀγγαρεία τῆς θάλασσας, τὸν Μιχελὴ Καζάνη, λεγόμενο Φωσχαρή[1].

Γ. ΕΘΝΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

1. *Angoni*, ἀπὸ τὴν Ἀγκώνα

1422: ὁ Ἰωάννης Dancona, ἐπονομαζόμενος Cundi, κάτοικος κάστρου Τεμένους, κατέχει γῆ στὴν περιοχὴ αὐτή[2].

1536: ὁ σερ Πιέρος Angoni, 36 χρονῶν, καὶ ὁ μαϊστρο Γαβριὴλ Dancona περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[3].

2. *Bariti* καὶ *Barioti*, πιθανότατα ἀπὸ τὸ Μπάρι[4]

1379: ὁ Νικόλαος Bariti, κάτοικος τοῦ χ. Pandia, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα ποὺ τοῦ προξένησε ὁ Zaninus Venecian, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριὸ[5] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 278, λ. Venecian).

1536: ὁ Μιχελὴς Barioti καὶ ὁ Κώστας Barioti ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[6].

3. *Calavro* καὶ *Καλαβρός*[7], ἀπὸ τὴν Καλαβρία

1427: ὁ Γαβριὴλ Calavro ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1583: ὁ Στέφανος Calavro καὶ ὁ Μάρκος Calavro καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[9]· ὁ Κοκόλης Calavrò, ὁ Τομάζος Calavrò καὶ ὁ Τζώρτζης Calavro εἶναι χρεωφειλέτες περασμένων ἐτῶν τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα[10].

1. Δ ε τ ο ρ ά κ η, *Ἀγγαρεία*, σελ. 127 ἔγγρ. 9.
2. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 253 ἔγγρ. 177Α.
3. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 301, 313.
4. Ἐκτὸς ἂν τὸ ὄνομα Bariti καὶ Barioti δηλώνει καταγωγὴ ὄχι ἀπὸ τὸ Μπάρι, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν Πάρο (Parioti > Barioti).
5. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 214 ἀρ. 931.
6. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 315, 318.
7. Βλ. Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 107 καὶ σημ. 3.
8. I o r g a, *Documents*, σελ. 99.
9. P. Castrofilaca, φ. 38r, 38v.
10. Ὅ.π., φ. 49r.

1586: στὸν Θόδωρο Calavro τοῦ Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ παπα Γιάννης Mussi[1].

16ος αἰ.: ὁ Νικόλαος Καλαβρὸς μπορεῖ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς, σύμφωνα μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ πνευματικοῦ Μαλαχία, τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μαραθίου[2].

1609: μαϊστρο Γιακουμὴς Calavro τοῦ ποτὲ Γιάννη, κατασκευαστὴς κασελῶν, κάτοικος Χάνδακα[3].

4. *Cataneo* καὶ *Cattani*, ἀπὸ τὴν Κατάνη

1583: ὁ σερ Νικολὸς Dicattani καὶ ὁ σερ Πιέρος Cattani εἶναι χρεωφειλέτες τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[4].

1637: ἡ οἰκογένεια Cattani κατέχει τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Ἄννας στὰ Χανιά, τὴν ὁποία λειτουργεῖ ὁ ἱερομόναχος Grimani[5]· ὁ dottore Τομάζος Catani ἔχει στὴν ἰδιοκτησία του τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὸ χ. Scutellona Cornaro[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Cattani, ποὺ χαρακτηρίζεται *casa nova*, συγκαταλέγεται τόσο στοὺς nobili cretensi τῶν Χανιῶν ὅσο καὶ στοὺς cittadini τῆς ἴδιας πόλης σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

5. *Cloça* καὶ *Κλόντζας*, ἀπὸ τὴν Chioggia[8]

1320: κάποιος ὀνομαζόμενος Clugia εἶχε κτίσει πρὶν ἀπὸ εἰκοσιπέντε περίπου χρόνια τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Κυριακῆς στὸ χ. Μακρυτοῖχος[9].

1373: ὁ Δομήνικος Cloça, κάτοικος τοῦ χ. Ἁγία Φωτιά, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Μιχαὴλ Vaiano τοῦ ποτὲ Κώστα, ἀπὸ τὸ χ. Τσαγκαράκι[10].

1375: ὁ Μιχαὴλ Cloça, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Σύλλας, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γεώργιο Venerio, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό[11].

1. Καραπιδάκη, C, σελ. 439 ἀρ. 409.
2. Μανούσακα, *Χειροτονία*, σελ. 326-327 ἔγγρ. Β'.
3. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 114 σχόλια.
4. P. Castrofilaca, φ. 137ᵛ.
5. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 347 ἀρ. 37.
6. Ὅ.π., σελ. 351 ἀρ. 84.
7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 52, 54.
8. Cattapan, *I pittori*, σελ. 239.— Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 28 σημ. 1.
9. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 268 ἔγγρ. 2021.
10. Santschi, *Régestes*, σελ. 172 ἀρ. 621.
11. Ὅ.π., σελ. 182 ἀρ. 711.

1420-1483: Νικόλας Cloza τοῦ παπα Κωνσταντίνου, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα[1].

1430-1448: Βλάσης Cloza τοῦ παπα Κωνσταντίνου, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα, ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Νικολάου Cloza[2].

1440-1459: Γιάκομος Cloza τοῦ Νικόλα, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα[3].

1457-1492: Φραντζέσκος Cloza τοῦ Νικόλα, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα, ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Γιάκομου Cloza[4].

1459: ἡ Τομάζα Cloza, μοναχὴ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φαρδουλάρη, μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[5].

1478: ὁ εὐγενὴς Ἀνδρέας Dandulo τοῦ ποτὲ Servitatis ἐκχωρεῖ στὸν nobile cretense Μαρίνο Cloza τὰ δικαιώματά του σὲ σπίτια καὶ ἀποθῆκες, ποὺ βρίσκονται στὸ Χάνδακα καὶ ἀνήκουν στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου[6].

1483: ὁ Νικόλας Clugia ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[7].

1491: ὁ σερ Κωνσταντίνος Clugius ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1500: ὁ Μάρκος Gioza ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[9].

1504: ὁ Γεώργιος Κλότζας ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[10].

1508: ὁ Ἀνδρέας Chioza ὁρίζεται διαιτητὴς σὲ νοταριακὴ πράξη[11].

1521: στὸν Ἀνδρέα Clugio τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κάτοικο βούργου Χάνδακα, πουλᾶ κρασὶ ὁ ζωγράφος Ἰωάννης Σαλιβαράς, κάτοικος βούργου Χάνδακα[12].

1538: ὁ nobile cretense Φράγκος Clugia τοῦ Γεωργίου ἐκλέγεται *advocatus parvulus curiarum pro muta presente*[13].

1539-1540: τὸ 1539 ὁ nobile cretense Ἱερώνυμος Chioza ἐκλέγεται *advocator picolo delle corte per la muda instante*[14]· τὸ 1540 ὁ Ἱερώνυμος Clugia

1. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 47.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 205 ἀρ. 47.

2. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 50.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 205 ἀρ. 48.

3. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 48.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 205 ἀρ. 49.

4. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 49.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 205 ἀρ. 50.

5. Iorga, *Documents*, σελ. 113-114.

6. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 310-311 ἔγγρ. 246.

7. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 238 ἔγγρ. 5.

8. Ὅ.π., σελ. 228-229 ἔγγρ. 3.

9. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 224 ἔγγρ. 25.

10. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 691-692 ἔγγρ. 24.

11. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 220.

12. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 304.

13. Καραπιδάκη, Α, σελ. 25 ἀρ. 97.

14. Ὅ.π., σελ. 25 ἀρ. 100.

τοῦ Φραντζέσκου ἐκλέγεται *advocator parvulus curiarum pro muta presente*[1].

1539-1540: τὸ 1539 ὁ nobile cretense Μπερναρδὴς Chioza τοῦ ποτὲ Μπενεντέτο ἐκλέγεται *nobile da popa* στὴ γαλέρα Muaza τοῦ μισὲρ Nicolao[2]· τὸ 1540 ἐκλέγεται *nobile da popa* στὴ γαλέρα τοῦ σερ Περεγκρίνι Marcello[3].

1539: ὁ nobile cretense Δονάτος Clugia τοῦ ποτὲ Ἰωάννη ἐκλέγεται *nobil da popa* στὴ γαλέρα τοῦ σερ Siguro[4].

1539: ὁ nobile cretense Φραντζέσκος Clugius τοῦ σερ Ἱερωνύμου ἐκλέγεται *advocator parvulus curiarum pro muta instante*[5].

1540: ὁ Φραντζέσκος, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Ἀλοΐσιος Clugius, ἀδελφοὶ τοῦ σερ Ἱερωνύμου, ἐκλέγονται *advocatori parvuli curiarum pro muta presente*[6].

1540: ὁ nobile cretense Ἀντώνιος Chioza ἐκλέγεται *nobile da popa* στὴ γαλέρα Cornaria[7].

1540-1608: μαϊστρο Γεώργιος Cloza, τοῦ Ἀνδρέα, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα[8]· τὸ 1583 καταβάλλει *livello* γιὰ τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Μάρκου[9].

1541: ὁ σερ Φραντζέσκος Cloza ἐκλέγεται *advocato picolo* γιὰ τὴ *muda* τοῦ Ἰουλίου[10].

1548: ὁ παπα Φραγκίσκος Clugia, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ Κεφαλᾶ στὸ Χάνδακα, καὶ ὁ παπα Πέτρος Clugia, λειτουργὸς τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Κυρα Μανολίτισσας καὶ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνονται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[11].

1549: Φανούριος Κλόντζας, ζωγράφος Χάνδακα[12].

1. Ὅ.π., σελ. 53 ἀρ. 171.
2. Ὅ.π., σελ. 27 ἀρ. 109.
3. Ὅ.π., σελ. 63 ἀρ. 199, 67 ἀρ. 217.
4. Ὅ.π., σελ. 35 ἀρ. 124.
5. Ὅ.π., σελ. 47 ἀρ. 149.
6. Ὅ.π., σελ. 53 ἀρ. 172.
7. Ὅ.π., σελ. 64 ἀρ. 204.
8. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 257 ἀρ. 18, 263-264.— Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 233 ἀρ. 7.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 106, 107, 119 ἀρ. 23.— Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 87 σημ. 407, 103, 105-108 ἔγγρ. Α'-Β'. Ἀναλυτικὰ γιὰ τὸ ζωγράφο αὐτό, βλ. Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 25-58.— Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 158, 159, 168-170 ἀρ. 17, 174-175, 192-193 ἔγγρ. Ε' καὶ σχόλια, 193-194 ἔγγρ. ΣΤ'. Πρβλ. Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 58-59 ἀρ. 64e.
9. P. Castrofilaca, φ. 42r. Πρβλ. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 264.
10. Καραπιδάκη, Α, σελ. 87 ἀρ. 281.
11. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 82, 97, 99 ἔγγρ. Ε'.
12. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 120 ἀρ. 28.

1551-1554: τὸ 1551 ὁ Ἀνδρέας Κλόντζας, γιὸς τοῦ ἱερομονάχου καὶ πνευματικοῦ Γεδεὼν καὶ πατέρας τοῦ ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα, νοικιάζει στὸν παπα Νικόλαο Μαλαξὸ τὴν ἐκκλησία του, τὸν Ἅγιο Μάρκο τῶν Ἑλλήνων, στὴν Ἐξώπορτα τοῦ Χάνδακα[1]· τὸ 1554 βεβαιώνει ὅτι παρέλαβε ἀπὸ τὸν πατέρα του, ὅσα κινητὰ καὶ ἀκίνητα τοῦ εἶχε ὑποσχεθεῖ[2]· τὸν ἴδιο χρόνο χωρίζει μὲ τὴ σύζυγό του Πηγή, κόρη τοῦ Νικολάου Μάντζου, καὶ μοιράζουν τὰ περιουσιακά τους στοιχεῖα[3].

1551-1556: μαϊστρο Ἀντώνιος Clozza, ζωγράφος Χάνδακα[4].

1556-1571: μαϊστρο Τζαννὴς Clugia τοῦ ποτὲ παπα Φραγκίσκου, ζωγράφος Χάνδακα[5].

1562: ἡ Πηγή, χήρα τοῦ Ἀνδρέα Κλόντζα, κάτοικος Ἐξώπορτας Χάνδακα, ἐξουσιοδοτεῖ τὸ θεῖο της Τζουάννε Κατελὰ τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα, νὰ ἐνεργήσει γιὰ τὴν τακτοποίηση τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας της[6].

1567: ὁ Τζαννὴς Κλόντζας καὶ τὰ ἀδέλφια του Μαρία, Μανταλένα, Βαρβάρα καὶ Ἀνέζα, παιδιὰ τοῦ ποτὲ παπα Εὐφροσύνου Κλόντζα, ποὺ κατοικοῦν στὴν Ἐξώπορτα τοῦ Χάνδακα, ὡς κληρονόμοι τοῦ ποτὲ ἀδελφοῦ τους παπα Πέτρου Κλόντζα, ὁρίζουν γενικὸ πληρεξούσιό τους τὸν ἐξάδελφό τους παπα Γεώργη Κόκκινο[7].

1573-1576: τὸ 1573 ὁ Μιχαὴλ Cloza εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ πρεσβευτῆ ποὺ θὰ μεταφέρει τὰ «καπίτουλα» στὴ Γαληνοτάτη[8]· τὸ 1576 ὁ Μιχαὴλ Cloza τοῦ Δονάτου παρίσταται σὲ συναντήσεις εὐγενῶν καὶ φεουδαρχῶν[9].

1575: ὁ Τζώρτζης Gioca (Cloza) παρίσταται στὴ συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κρητικῶν καὶ στὴν ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ συντάκτη τῶν ἐγγράφων καὶ τοῦ ἐκπροσώπου ποὺ θὰ παρουσιαστεῖ στὸν Γενικὸ Προβλεπτή[10].

1575: ὁ Ἰάκωβος Cloza τοῦ Λεονάρδου παρίσταται στὴ συνάντηση τῶν εὐ-

1. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 264-265 ἔγγρ. XII.— Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 29, 30-31 ἔγγρ. I.

2. Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 31-32 ἔγγρ. II.

3. Ὅ.π., σελ. 33-34 ἔγγρ. III.

4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 256 ἀρ. 12.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 119 ἀρ. 22.— Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 164 ἀρ. 7.

5. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 257 ἀρ. 16.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 120 ἀρ. 27.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 358 ἀρ. 95.— Τῆς ἴδιας, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 165 ἀρ. 9.

6. Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 35-36 ἔγγρ. IV.

7. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 263 ἔγγρ. XI.

8. Καραπιδάκη, B, σελ. 107-108 ἀρ. 68.

9. Ὅ.π., σελ. 180 ἀρ. 224, 183 ἀρ. 225.

10. Ὅ.π., σελ. 147-148 ἀρ. 147.

γενῶν καὶ φεουδαρχῶν, καθὼς καὶ στὴν ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ ὀκτὼ *transatores*[1].

1575: ὁ Μάρκος Cloza ἐκλέγεται *avocatarellus delle corte inferior per la muda presente*[2].

1583: ὁ Τζουὰν Ἀλβίζε Chiozza καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ Χάνδακα, ἡ Ἀνιέζε Cloza *livello* γιὰ τὸ Στεργιανό, ὁ Τζουάννε Chiozza *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, καὶ ὁ Τζώρτζης Chiozza *livello* γιὰ κατάστημα[3]· ὁ σερ Κωνσταντὴς Clozza τοῦ ποτὲ Μάρκου, ὁ σερ Βιτσέντζος Cloza τοῦ Χριστοφόρου, ὁ σερ Μιχαὴλ Cloza τοῦ ποτὲ σερ Τζουάννε καὶ ὁ σερ Μαθιὸς Cloza περιλαμβάνονται στοὺς φεουδάρχες τῆς Σητείας, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συντηροῦν ὑποζύγια[4]· ὁ Φραντζέσκος Chiozza εἶναι *cassier della fabrica* τοῦ Ρεθύμνου ἀπὸ τὸ 1575[5].

1584: ὁ Μιχαὴλ Cloza ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ Γιώργη Surian τοῦ Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Κριτσά, στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς[6].

1587-1621: Νικολὸς Κλόντζας, ζωγράφος Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα καὶ τῆς Ἐργίνας Πανταλέο[7].

1591-1596: μαϊστρο Λουκὰς Cloza, ζωγράφος Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα καὶ τῆς Ἐργίνας Πανταλέο[8].

1595-1645: Μανέας Κλόντζας, ζωγράφος Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα καὶ τῆς Ἐργίνας Πανταλέο[9].

1595: ὁ Μάρκος Κλότζας, γιὸς τοῦ Γιωργίτζη, ζωγράφος, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

1. Ὅ.π., σελ. 156 ἀρ. 152.
2. Ὅ.π., σελ. 157 ἀρ. 154.
3. P. Castrofilaca, φ. 38^{v}, 41^{r}, 47^{v}.
4. Ὅ.π., φ. 92^{r}.— Ξηρουχάκη, *Ἱστορικὰ σημειώματα*, σελ. 124.— [Παπαδάκη], *Castrofilaca*, σελ. 252.
5. P. Castrofilaca, φ. 105^{v}.
6. Καραπιδάκη, C, σελ. 411 ἀρ. 332.
7. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 120 ἀρ. 26.— Τοῦ ἴδιου, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 49, 53-54, 56 ἔγγρ. XI-XII.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 208-209 ἀρ. 27.
8. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 119 ἀρ. 24.— Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 103-104.— Τῆς ἴδιας, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 185-186 ἀρ. 44.
9. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 119 ἀρ. 25.— Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 81 σημ. 363, 100.— Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 49-56 ἔγγρ. IX-XII.— Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 176 σημ. 92 τῆς σελ. 175.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 158, 182, 201-208 ἀρ. 26.
10. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 186 σημ. 145 τῆς σελ. 185.

1605: ὁ «εὐγενὴς Κρήτης» Μαρὴς Ντακιότζα εἶναι «πρωτόγερος τῆς δεκατίας» τοῦ χ. Βιζάρι[1].

1608-1618: τὸ 1608 ὁ Ἰάκωβος Κλόντζας, γιὸς τοῦ ζωγράφου Γεωργίου Κλόντζα καὶ τῆς Λίας Βιτζαμανοπούλας, ἐπιτροπεύεται ἀπὸ τὴ μητέρα του[2]· τὸ 1618 εἶναι ἱερομόναχος, μὲ τὸ ὄνομα Ἰγνάτιος, καὶ ἐφημέριος στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Σκαλωτοῦ[3].

1619: ὁ «ευγενὴς αρχων Κρήτης ἀφέντης Ιωαννης Κιόντζας ποτὲ αφέντη Μικέλε» ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

1620: ὁ μαϊστρο Μαρὴς Cloza τοῦ ποτὲ σερ Τζαννῆ, κατασκευαστὴς κασελῶν, συμβάλλεται μὲ τὸ μαϊστρο Νικολὸ Fillipiano τοῦ σερ Γιάννη, σχεδιαστὴ κασελῶν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐργάζεται γι' αὐτὸν γιὰ ἕνα χρόνο[5] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 189, λ. Fillipiano).

1621-1639: τὸ 1621 ἡ Φορδελιὰ Φοσκαροπούλα τοῦ ποτὲ ἀφέντη Τζαννάκη, κάτοικος Χάνδακα στὴν ἐνορία τῆς Ἁγίας Φωτιᾶς, κληροδοτεῖ χρήματα στὴν Ἀννούσα, κόρη τοῦ ζωγράφου Μανέα Κλόντζα καὶ τῆς Μαρίας Πολεμαρχοπούλας (Πολεμνιοτοπούλας)[6]· τὸ 1639 ἡ Ἀννούσα συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ τὸν Τζώρτζη Mangannari τοῦ ποτὲ Μανόλη[7].

1621, 1640: ὁ Ντονάδος Κλότζας τοῦ ποτὲ Λέου ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

1630: ὁ μαϊστρο Μιχελὴς Cloza τοῦ ποτὲ Φραγγιᾶ, σχεδιαστὴς κασελῶν, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1637: ἡ οἰκογένεια Chioza κατέχει τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στὸ Κεφαλάκι, στὸ ὁποῖο εἶναι ἡγούμενος ὁ καλόγερος Μακάριος Themegnoti[10] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 188, λ. Themegnoti).

1644: ἡ οἰκογένεια Chioza συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[11].

1649: ἡ Τζώρτζα Clozopulla, κόρη τοῦ ποτὲ Μανέα Cloza, ὑπόσχεται νὰ παντρευτεῖ τὸν καπετάνιο Πιέτρο Dalessena τοῦ ποτὲ Κορνηλίου καὶ βε-

1. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 268 ἔγγρ. 278.

2. Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 52. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 202 σημ. 82.

3. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 206, 208.

4. Καζανάκη, *Ἐκκλησιαστικὴ ξυλογλυπτική*, σελ. 260-261 ἔγγρ. Β'.

5. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 112-113 ἔγγρ. Ε'.

6. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 206.

7. Ὅ.π., σελ. 207-208.

8. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 73-74 ἔγγρ. XXIII, 78 σημ. 11, 241-242 ἔγγρ. XCIII.

9. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 113 σχόλια τοῦ ἔγγρ. Ε'

10. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 364 ἀρ. 257.

11. Μανούσακα, *Trivan*, σελ 56.

βαιώνει ὅτι πῆρε τὰ χρήματα ποὺ τῆς εἶχε κληροδοτήσει ὁ ποτὲ Κωνσταντίνος Drasino[1].

1673: ἡ Καλλέργα Καλλέργη τοῦ ποτὲ Ἰακώβου, χήρα τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς Μαρίνου Κορνέρ, ἀπὸ τὴν Κρήτη, ποὺ βρίσκεται στὴ Βενετία, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της στὸν δον Ἀνδρέα Κιόζα καὶ στὸν δον Μαρίνο Κιόζα ἀπὸ ἕξι δουκάτα, γιὰ νὰ τῆς κάνουν μνημόσυνα γιὰ τὴν ψυχή της[2].

6. *Daferera*, *Ferrari* καὶ *Ντεφερράρας*, ἀπὸ τὴ Φερράρα

1564-1578: τὸ 1564 ὁ Κωνσταντὴς Ντεφερράρας, νοτάριος Χάνδακα, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[3]· τὸ 1574 ὁ Κωνσταντίνος Ferrari εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὴ θέση τοῦ νοταρίου, ποὺ θὰ ἀντικαταστήσει τὸν σερ [Μιχαὴλ] Lombardo κατὰ τὴν ἀπουσία του[4]· τὸ 1575 ὁ Κωνσταντὴς Diferara παρίσταται σὲ συναντήσεις εὐγενῶν καὶ φεουδαρχῶν[5]· τὸ 1578 ὁ Κωνσταντίνος Ferrari εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς ἕξι τακτικοὺς ἀναπληρωτές, ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀπασχολεῖται σὲ ἄλλη ὑπηρεσία μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παραμελεῖ τὴν καγκελλαρία, ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν σερ Μανέα Cassimati, γιὸ τοῦ ποτὲ Θεοδώρου, ὡς τώρα ἔκτακτο ἀναπληρωτή[6].

1575-1583: τὸ 1575 ὁ Αὐγουστὴς Fereri παρίσταται στὴ συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κρητικῶν καὶ στὴν ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ συντάκτη τῶν ἐγγράφων ποὺ θὰ δοθοῦν στὸν Γενικὸ Προβλεπτή[7]· τὸ 1583 καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8].

1587: ὁ σερ Ἀγγελὴς Ferreri, ποὺ ὑπηρετεῖ ἤδη στὴν καγκελλαρία, ἐκλέγεται ἔκτακτος ἀναπληρωτής[9].

1606-1607: χωράφια τοῦ Κωνσταντῆ Βαρούχα τοῦ ποτὲ Μανόλη Τζιβόλη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀποσέτι, συνορεύουν μὲ χωράφια τοῦ ποτὲ Γερώνιμου Νταφερρέρα[10].

1644: σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan οἱ Dafferera εἶχαν ἔλθει στὴν Κρήτη ἀπὸ τὴν Ἰταλία· στὴν ἴδια ἀπογραφὴ σημειώνεται ἡ οἰκογένεια Dafferera, μὲ τὴν ἔνδειξη *italian*, μεταξὺ τῶν nobili cretensi τοῦ Χάν-

1. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 203, 208.
2. Μέρτζιου, *Πέντε διαθῆκαι*, σελ. 374-377.
3. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 76.
4. Καραπιδάκη, B, σελ. 136 ἀρ. 126.
5. Ὅ.π., σελ. 147 ἀρ. 147, 150 ἀρ. 148.
6. Ὅ.π., σελ. 215 ἀρ. 285.
7. Ὅ.π., σελ. 147 ἀρ. 147.
8. P. Castrofilaca, φ. 46r.
9. Καραπιδάκη, C, σελ. 456 ἀρ. 471.
10. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 332-333 ἔγγρ. 354, 391-392 ἔγγρ. 425.

δακα, τῶν Χανιῶν καὶ τοῦ Ρεθύμνου, καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν cittadini τοῦ Χάνδακα[1].

1669: ὁ Κωνσταντίνος Φερράρης περιλαμβάνεται στοὺς τιμαριούχους ποὺ ἔλαβαν μέρος στὸ συμβούλιο τῆς κοινότητας τῆς Κρήτης, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[2].

7. *Damilano*, *Νταμιλὰς καὶ Δαμιλάς*, ἀπὸ τὸ Μιλάνο

1314-1347: Βενέδικτος Milano (da Milan), νοτάριος Χάνδακα[3].

1342-1371: Γεώργιος Μιλάνος, νοτάριος Χάνδακα[4].

1345ci.- 1417: Νεῖλος Δαμιλάς, Κρητικὸς θεολόγος καὶ κωδικογράφος[5].

1349-1370: Νικολὸς Milano (da Milan), νοτάριος Χάνδακα[6].

1420: ὁ Τζώρτζης Damila καὶ ὁ Δημήτρης Damila μνημονεύονται ὡς δανειστὲς τοῦ Γεωργίου Ἀργυρόπουλου, ποὺ εἶχε πτωχεύσει[7].

1420: ὁ σερ Γεωργίτσης Demilan μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ Ξένου Μορφηνοῦ Φιλοκάναβου, ποὺ εἶχε πτωχεύσει[8].

β' μισὸ 15ου αἰ.- ἀρχὲς 16ου αἰ.: Δημήτριος Δαμιλάς, κωδικογράφος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀντωνίου[9].

1460-1504: Ἀντώνιος Δαμιλάς, κωδικογράφος[10] καὶ βασιλικὸς νοτάριος, τοῦ ὁποίου σώζονται διαθῆκες τῶν ἐτῶν 1496-1504[11]· τὸ 1490 ὁ Ἰωάννης

1. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 45, 48, 50, 52, 56.

2. E. Gerland, *Histoire de la noblesse Crétoise au Moyen Age*, Παρίσι 1907, σελ. 154 ἔγγρ. XXVII.

3. Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ 305 Ὁ Θεοτόκης (*Εἰσαγωγή*, σελ. 81) ἀναφέρει νοτάριο μὲ τὸ ὄνομα αὐτό, τοῦ ὁποίου σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1563-1578.

4 Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ 82.

5. Vogel - Gardthausen, ὅ.π., σελ. 329.— Gamillscheg - Harlfinger, ὅ.π., σελ. 157-158 ἀρ. 293. Πρβλ. Μανούσακα, *Ἡ ἐν Κρήτῃ συνωμοσία*, σελ. 20. Γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Δαμιλᾶ βλ. Μ. Μ. Νικολιδάκη, *Νεῖλος Δαμιλᾶς*, Ἡράκλειο 1981, ὅπου καὶ ἡ προγενέστερη βιβλιογραφία.

6 Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 82.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 305.

7. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ. 426 ἔγγρ. 14

8. Ὅ.π., σελ. 430 ἔγγρ 15.

9. P. Canard, *Démétrius Damilas, alias le «librarius Florentinus»*, Rivista di Studi Bizantini e Neoellenici N.S. 14-16 (1977-1979), σελ. 281-347.— Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 68 ἀρ. 93.— Νικολιδάκη, ὅ.π., σελ. 41-42.

10. Vogel - Gardthausen, ὅ.π., σελ. 32-34.— Πατρινέλη, ὅ.π., σελ. 75.— Gamillscheg - Harlfinger, ὅ.π., σελ. 37-38 ἀρ. 22.— Νικολιδάκη, ὅ π., σελ. 42-44.

11. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 79.— Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 661-668 ἔγγρ. 7-9, 670-692 ἔγγρ. 11-24. Πρβλ. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 222.— van Gemert, *Ο κρητικός ποιητής*, σελ. 99 καὶ σημ. 10.

Τζαγκαρόλας στὴ διαθήκη του διορίζει κομισάριό του τὸ γαμπρό του Ἀντώνιο Δαμιλά[1].

1538-1541: ὁ nobile cretense Γεώργιος Damilano (Damulla) τοῦ Μιχαὴλ ἐκλέγεται *nobile da popa* στὴ γαλέρα Foscarena[2], *capitaneus ad fures pro secunda muta* τοῦ κάστρου Novo καὶ τῆς Πυργιώτισσας[3], *nobile da popa*[4], *nobile da popa* στὴ γαλέρα Pasqualiga[5], *advocatus parvulus curiarum* μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του Ἰάκωβο[6] καὶ τέλος *advocatus picolo per le corte presente muda*, πάλι μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του Ἰάκωβο[7].

1538: ὁ nobile cretense Ἰάκωβος Damulano (Damilano) ἐκλέγεται *advocatus parvulus curiarum pro muta instante*[8].

1576: ὁ Ἰάκωβος Damilani ἐκλέγεται γραφέας τῆς καστελλανίας τοῦ Belvedere *seconda muda*[9].

1586: ὁ Πιέρος Σαλαμὼν ὁρίζει στὴ διαθήκη του ὡς ἐπίτροπο τὴ σύζυγό του Γιακουμίνα Ντα μουλοπούλα[10].

1605-1606, 1608: ὁ Μανόλης Ντα μιλὰς τοῦ ποτὲ Γεώργη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὴ μονὴ τῶν Ἀσωμάτων καὶ στὸ χ. Μοναστηράκι τοῦ Ρεθύμνου[11].

1611: ἡ σύζυγος τοῦ Μανόλη Ντα μιλᾶ, Ἐργίνα Βαρουχοπούλα, εἶχε πουλήσει σώχωρο στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου, στὴν καβαλλαρία τῆς Ἁγίας Ἄννας· τώρα τὸ σώχωρο ἐκτιμᾶται πάλι καὶ ἡ Ἐργίνα εἰσπράττει πρόσθετη ἀμοιβή[12].

8. *Danapoli* καὶ *Ντανάπολις*, ἀπὸ τὴ Νάπολη

1539: ὁ Μανόλης Danapoli ἐκλέγεται *pesator al fontego dela farina*, στὴ θέση τοῦ Δημήτρη Basichi, ποὺ ἔχει πεθάνει[13].

1573: ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Ντανάπολις, γιατρὸς «τζηρόικος», ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[14].

1. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 659-660 ἔγγρ. 5.
2. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Α, σελ. 10 ἀρ. 46.
3. Ὅ.π., σελ. 20 ἀρ. 83.
4. Ὅ.π., σελ. 26 ἀρ. 103.
5. Ὅ.π., σελ. 35 ἀρ. 124.
6. Ὅ.π., σελ. 52 ἀρ. 167, 70 ἀρ. 235.
7. Ὅ.π., σελ. 79 ἀρ. 245.
8. Ὅ.π., σελ. 12 ἀρ. 58.
9. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Β, σελ. 170 ἀρ. 191.
10. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 139-140 ἀρ. XC.
11. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 295-297 ἔγγρ. 311, 336-337 ἔγγρ. 359, 340-341 ἔγγρ. 364, 489-490 ἔγγρ. 551.
12. Ὅ.π., σελ. 608-609 ἔγγρ. 705.
13. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, Α, σελ. 52 ἀρ. 166.
14. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 238 ἀρ. 30

9. *Daravena* καὶ *Νταραβέννας*, ἀπὸ τὴ Ραβέννα

1577: ὁ μαϊστρο Μπερναρδὴς Νταραβέννας, μπομπαρντιέρης, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[1].

1636: ὁ Τζώρτζης Νταραβέννας τοῦ ποτὲ Φιλίππου, ὡς ἐπίτροπος τῶν κληρονόμων τοῦ Τζώρτζη 'Αραουζέο, παραδίδει στὸ ζωγράφο Μαθιὸ Τζὲν τὰ χίλια ὑπέρπυρα ἀπὸ τὸ κληροδότημα τοῦ 'Αραουζέο πρὸς τὴν ἀδελφότητα τοῦ 'Αγίου 'Ηλία τῶν μουράρων, ποὺ εἶχαν κληρωθεῖ στὴ Μαριέτα, κόρη τοῦ μαϊστρο Φιλίππου Σαΐτα, μουράρου, σύζυγο τοῦ Τζὲν[2].

1644: ἡ οἰκογένεια Daravena συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[3].

10. *Franchavilla*, ἀπὸ τὴ Φρανκαβίλλα

1536: ὁ σερ Φραντζέσκος Franchavilla ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[4].

11. *Furlano* καὶ *Φουρλάνος*[5], ἀπὸ τὸ Φριούλι

1271: ὁ Γεώργιος Furlanus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν 'Ιωάννη Giga, κάτοικο Χάνδακα[6].

1279: ὁ Πέτρος Furlano, κάτοικος κάστρου Belvedere, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὴ Μαρία, χήρα τοῦ Βαρθολομαίου Franco, κάτοικο τοῦ ἴδιου κάστρου, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[7]· τὸν ἴδιο χρόνο μαζὶ μὲ τὸν Μαρίνο Longo, νόθο γιὸ τοῦ ποτὲ μαϊστρο Longo, κάτοικο κάστρου Belvedere, εἰσπράττουν χρήματα[8].

1300: ἡ Φιλίππα, χήρα τοῦ 'Ιωάννη Furlani (Frulani), κάτοικος Χάνδακα, δανείζει κρασὶ στοὺς ἀδελφοὺς Στέφανο καὶ 'Ιωάννη Mengulo, κατοίκους κάστρου Paraschi, καὶ στὸν 'Ιωάννη Pisan, κάτοικο τοῦ χ. Χουδέτσι (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 260, λ. Pisan), στοὺς ἀδελφοὺς 'Ανδρέα καὶ Λεονάρδο Calbo, κατοίκους τοῦ χ. Σκόπελα, καὶ ἄτοκα χρήματα στὸν Μιχαὴλ Pissani, κάτοικο τοῦ χ. Πεζὰ[9] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 260, λ. Pissanus)· τὸν ἴδιο

1. Ὅ.π., σελ. 290-291 ἔγγρ. XXXIX.
2. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 252-253.
3. Μανούσακα, *Trivan*, σελ 50
4. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 303.
5. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 184.
6. Pietro Scardon, σελ. 155 ἔγγρ. 419.
7. Leonardo Marcello, σελ. 20 ἔγγρ. 41.
8. Ὅ.π., σελ. 27 ἔγγρ. 61.
9. Pietro Pizolo, I, σελ. 56 ἔγγρ. 113, 57-58 ἔγγρ. 117, 59 ἔγγρ. 122.

χρόνο δανείζει κρασὶ στὸν Ἰωάννη Asproieni, κάτοικο Ἐπισκοπῆς Χερσονήσου, καὶ στοὺς Μάρκο Pino καὶ Ἰωάννη Mengulo, κατοίκους κάστρου Paraschi[1].

1300: ὁ Ἀντώνιος Furlan, κάτοικος Χάνδακα, ὀφείλει νὰ μεταφέρει μὲ τὴ βάρκα του τὸν Στέφανο Maçamurdi, κάτοικο Χάνδακα, ὅπου αὐτὸς θελήσει[2].

1300: ὁ Ἰωάννης Furlan, κάτοικος τοῦ χ. Κῶμες, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὴν Ἑβραία Εὐδοκία, χήρα τοῦ Helingiaghi, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα μούστου[3].

1345: ἡ Ἔλενα, χήρα τοῦ Λαυρεντίου Furlano, σιδηρουργοῦ, κατέχει τὸ σπίτι ποὺ εἶχε ὁ ποτὲ πατέρας της Μιχαὴλ Gorna, παπουτσής, στὴ *ruga magistra* τοῦ Χάνδακα[4] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 159-160, λ. Gorna).

1348, 1352: ὁ Δομήνικος Furlano (Frulano) ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[5].

1352: ὁ Πέτρος Furlano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1379: ὁ Πέτρος Frulano, κάτοικος κάστρου Μονοφατσίου, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[7].

1550ci.- 1592: Δανιὴλ Φουρλάνος τοῦ Ἀνδρέα, ἰατροφιλόσοφος καὶ λόγιος τοῦ Ρεθύμνου[8]· τὸ 1583, μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του Ἀνδρέα Forlan τοῦ Ἱερωνύμου καὶ τὸν ἀδελφό του Ἱερώνυμο, περιλαμβάνονται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα[9]· τὸ 1586 ὁ Δανιὴλ συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ τὴν Ἀνδριάνα, κόρη τοῦ Φραντζέσκου Lombardo, *condotier*, κάτοικο Χάνδακα[10] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 251, λ. Lombardo).

1581-1583: Ἀνδρέας Φουρλάνος, νομομαθής, ἐξάδελφος τοῦ Δανιὴλ Φουρλάνου, στὸν ὁποῖο ὁ τελευταῖος εἶχε ἀφιερώσει (1581) τὸ 9ο ὑπόμνημα στὸν Θεόφραστο[11]· τὸ 1583 ὁ Ἀνδρέας Forlan τοῦ ποτὲ Ἰωάννη καὶ οἱ ἀδελφοί

1. Ὅ π., σελ. 131 ἔγγρ. 272, 133 ἔγγρ. 276.
2. Ὅ.π., σελ. 177 ἔγγρ. 381, 186 ἔγγρ. 403.
3. Ὅ.π., σελ. 200 ἔγγρ. 435.
4. Imhaus, *Les maisons*, σελ. 136 ἔγγρ. 2.
5. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 79-80 ἔγγρ. 1.1.— Zaccaria de Fredo, σελ. 50-51 ἔγγρ. 71.
6. Zaccaria de Fredo, σελ. 16 ἔγγρ. 14.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 211 ἀρ. 903.
8. Γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ Δανιὴλ Φουρλάνου βλ. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 184-206 καὶ τὴ σημείωση 1 τῆς σελ. 184, ὅπου συγκεντρωμένη ἡ προγενέστερη βιβλιογραφία.
9. P. Castrofilaca, φ. 108r.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 46 καὶ σημ. 4.— Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 185.
10. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 191, 203-206 ἔγγρ. Β'- Γ'.
11. Ὅ.π., σελ. 189, 194 καὶ σημ. 64.

του Ἱερώνυμος καὶ Βερνάρδος συγκαταλέγονται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα[1].

1583: ὁ Ἰάκωβος Forlan τοῦ ποτὲ Μάρκου καὶ ὁ ἀδελφός του Ἱερώνυμος, ὁ Φραγκίσκος Forlan τοῦ ποτὲ Ἰακώβου καὶ ὁ ἀδελφός του Μάρκος, καθὼς καὶ ὁ Φραντζέσκος Forlan τοῦ ποτὲ Βερναρδίνου καταγράφονται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα[2].

1587: ὁ Ἱερώνυμος Φουρλάνος, ἀδελφὸς τοῦ Δανιήλ, συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ τὴν Τζακομίνα, κόρη τοῦ ποτὲ Τζαννάκη Ντα-Κιότζα[3].

1644: ἡ οἰκογένεια Furlan συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi καὶ στοὺς cittadini τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[4].

12. *Genoveso*, *Januensis*, *Genue* καὶ *Γενοβέζος*, ἀπὸ τὴ Γένοβα

1310-1320: ὁ Γεώργιος Januensis ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5].

1373: ὁ Δαμιανὸς Genoveso, κάτοικος κάστρου Νοvo, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

1379: μαϊστρο Lançarotus Januensis, γιατρὸς *cirurgicus*[7].

1399: ὁ ποτὲ Γιάννης Ienuvesso, κάτοικος τοῦ χ. Σκαλάνι, δὲν εἶχε ὁρίσει ἐκτελεστὴ τῆς διαθήκης του· διορίζεται ὁ Νικόλαος Malaspina, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος[8].

1536: ὁ Γιάκομος Zenovese καὶ ὁ *fante* του, 22 χρονῶν, καθὼς καὶ ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Genue περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[9]· ὁ Κωνσταντὴς Genuveno [Genoveso;] ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Zizifea Santa Lutra[10].

1567: ὁ μαϊστρο Τομάδι Γενοβέζος, γιατρὸς «τζηρόικος» ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[11].

1. P. Castrofilaca, φ. 108r.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 46.— Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 185.

2. P. Castrofilaca, φ. 108r.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 46.— Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 185.

3. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 191-192.

4. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 56.

5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 206-207 ἔγγρ. 113ΙΙΙ.

6. Santschi, *Régestes*, σελ. 171 ἀρ. 613.

7. Elisabeth Santschi, *Médecine et justice en Crète vénitienne au XIVe siècle*, Θησαυρίσματα 8 (1971), σελ. 28, 43.

8. Santschi, *Régestes*, σελ. 388 ἀρ. 1811.

9. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 298, 308.

10. Ὅ.π., σελ. 339.

11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237 ἀρ. 7.

13. *Lambardo, Lombardo*, καὶ *Languvardo*, ἀπὸ τὴ Λομβαρδία

1279-1281: τὸ 1279 ὁ Θωμὰς Lambardo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[1]· τὸ 1281 ὁ Θωμὰς Lombardo, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει σιτάρι στὸν Πέτρο Tervisanus, κάτοικο τοῦ χ. Αἰο Ferachia[2] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 267, λ. Tervisanus).

1280-1281: ὁ Πέτρος Lambardo (Lombardo), κουρέας, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[3]· τὸ 1281 ὁ Πέτρος Lambardo, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει χρήματα στὸν Νικόλα Grasolaro, κάτοικο Χάνδακα, καὶ δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Henrigeto Mirtadotite, κάτοικο Χάνδακα[4].

1280: ὁ Μαρίνος Lambardo, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει ἄτοκα σιτάρι καὶ κριθάρι στὸν Ματθαῖο de Litore Piçolo, κάτοικο Χάνδακα[5].

1281: ὁ Ἀλβέρτος Lombardo καὶ ὁ Μαρτίνος Faber, κάτοικοι κάστρου Belvedere, δανείζονται σιτάρι ἀπὸ τὸν Rolandino Scriba, κάτοικο Χάνδακα[6].

1281: ὁ Ἀντώνιος Lombardo, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει σιτάρι στὸν Κώστα Pendamodati, κάτοικο τοῦ χ. Σκιλλούς, καὶ στὸν Ἰωάννη Traversario, κάτοικο Χάνδακα[7] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 180, λ. Pendamodati).

1281: ὁ Νικόλαος Lambardo, ράφτης, κάτοικος Χάνδακα, καὶ ὁ Βασίλης Surianus, κάτοικος κάστρου Belvedere, δανείζονται σιτάρι ἀπὸ τὸν Μιλάνο de la Spata, κάτοικο Χάνδακα[8].

1281: ὁ Πέτρος Lambardo, γιὸς τοῦ ποτὲ Palmerii, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Πέτρο Taliapetra καὶ τὸν Ματθαῖο Doto, κατοίκους Χάνδακα, καὶ τὸν Πέτρο Ieremia[9].

1300, 1304: ὁ Ἀνδρέας Lambardo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[10].

1. Leonardo Marcello, σελ. 19 ἔγγρ. 39, 23 ἔγγρ. 50.
2. Ὅ.π., σελ. 128 ἔγγρ. 364.
3. Ὅ.π., σελ. 62 ἔγγρ. 170, 67 ἔγγρ. 182-183, 68 ἔγγρ. 186, 69 ἔγγρ. 188-189, 94 ἔγγρ. 262, 110 ἔγγρ. 309-310, 123 ἔγγρ. 348.
4. Ὅ.π., σελ. 139 ἔγγρ. 399, 182 ἔγγρ. 541.
5. Ὅ.π., σελ. 85-86 ἔγγρ. 238.
6. Ὅ.π., σελ. 183 ἔγγρ. 545.
7. Ὅ.π., σελ. 168 ἔγγρ. 498.
8. Ὅ.π., σελ. 145 ἔγγρ. 419.
9. Ὅ.π., σελ. 162 ἔγγρ. 472, 474, 163 ἔγγρ. 477.
10. Pietro Pizolo, I, σελ. 107 ἔγγρ. 219, 110-115 ἔγγρ. 226-235, 116-118 ἔγγρ. 239-243, 118-119 ἔγγρ. 245-246, 120-121 ἔγγρ. 250, 125-126 ἔγγρ. 258, 128 ἔγγρ. 264, 131-132 ἔγγρ. 271-274, 135-139 ἔγγρ. 281-291, 140 ἔγγρ. 294, 140-141 ἔγγρ. 296-299, 142-143 ἔγγρ. 302-303, 146-147 ἔγγρ. 310, 147 ἔγγρ. 312, 148 ἔγγρ. 314-315, 150-151 ἔγγρ. 321-325, 158-160 ἔγγρ. 338-346, 162-163 ἔγγρ. 349-351, 164 ἔγγρ. 354, 167-170 ἔγγρ. 360-363, 171-172 ἔγγρ. 367, 188-191 ἔγγρ. 407-413, 194 ἔγγρ. 421, 195 ἔγγρ. 423, 213-214 ἔγγρ. 461-462, 215-216 ἔγγρ. 468, 223 ἔγγρ. 487-488,

1300-1304: τὸ 1300 στὸν Δομήνικο Lombardo de lo Bagno, κάτοικο βούργου Χάνδακα, δίνουν ἐξοφλητικὲς ἀποδείξεις ἡ κόρη του Ἄννα, χήρα τοῦ ποτὲ Πέτρου Sclavo, κάτοικος βούργου Χάνδακα, γιὰ τὴν παραλαβὴ τῆς προίκας της, καθὼς καὶ ἡ Ἰακωβίνα, χήρα τοῦ Νικολάου Gisi Scopoli, καὶ ἡ Ἐμιλία, χήρα τοῦ Πέτρου Donno, κάτοικοι Χάνδακα, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου γῆς στὸ Chinamo[1]· τὸ 1304 μαζὶ μὲ τὸν Ἰωάννη Mudacio, κάτοικο Χάνδακα, ὑπενοικιάζουν στὸν Ἰωάννη Dragonese, χρυσοχόο, γῆ στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, καὶ μοιράζουν μεταξύ τους τὰ ἀμπέλια, τὶς φυτέες καὶ τὰ σπίτια στὸ χ. Asemati, ποὺ ἔχουν νοικιάσει ἀπὸ τὸ Κοινό[2]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Δομήνικος, ὡς πληρεξούσιος τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἁγίου Λαζάρου, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στοὺς ἐπιτρόπους τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Gisi, κατοίκους Χάνδακα, γιὰ παραλαβὴ δωρεᾶς τοῦ ποτὲ Θωμᾶ Tonisto στὸ νοσοκομεῖο αὐτό[3].

1300-1304: τὸ 1300 ὁ Θεόδωρος Lambardo, *storarius*, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὴ Μαρία Scuradhena, κάτοικο Χάνδακα[4]· τὸ 1304 ὁ Πέτρος Maçamurdi, κάτοικος Χάνδακα, τοῦ δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου λιβαδιοῦ στὸ χ. Vaxalo[5].

1300: ὁ Ἰάκωβος Lambardo, γιὸς τοῦ ποτὲ Νικολάου Lambardo, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ραφαὴλ Schandolario, κάτοικο βούργου Χάνδακα[6].

1300: ὁ Ἰωάννης Lambardo, κτίστης, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὴ σύζυγό του Φραγκεσκίνα, κόρη τοῦ κήρυκα Libanoris, γιὰ τὴν παραλαβὴ τῆς προίκας της[7].

1300, 1304-1305: ὁ Ἰωάννης Lambardo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

1300: ὁ Λεονάρδος Lambardo καὶ ὁ Φίλιππος Sclavo, παπουτσής, κάτοικοι

242-243 ἔγγρ. 532-533, 244-246 ἔγγρ. 536-538, 253-255 ἔγγρ. 551-556, 262-263 ἔγγρ. 570-571, 264 ἔγγρ. 574, 279 ἔγγρ. 610, 612, 287-288 ἔγγρ. 631, 289-291 ἔγγρ. 637-638, 295-296 ἔγγρ. 649, 298-299 ἔγγρ 656-657, 301-302 ἔγγρ. 662, 303-304 ἔγγρ. 667-670, 305-306 ἔγγρ. 673, 306-307 ἔγγρ. 676.— Pietro Pizolo, II, σελ. 38-39 ἔγγρ. 771, 50 ἔγγρ. 797, 106 ἔγγρ. 920.

1. Pietro Pizolo, I, σελ. 108-109 ἔγγρ. 223, 159 ἔγγρ. 341.
2. Pietro Pizolo, II, σελ. 101 ἔγγρ. 910, 124-125 ἔγγρ. 963-964.
3. Ὅ π , σελ. 175 ἔγγρ. 1077.
4 Pietro Pizolo, I, σελ. 195 ἔγγρ. 422.
5. Pietro Pizolo, II, σελ. 82 ἔγγρ. 864.
6. Pietro Pizolo, I, σελ. 128 ἔγγρ. 265.
7. Ὅ.π., σελ. 260 ἔγγρ. 566.
8. Ὅ.π , σελ. 311 ἔγγρ. 683.— Pietro Pizolo, II, σελ. 68 ἔγγρ. 836, 105-106 ἔγγρ. 919, 110 ἔγγρ. 929, 111 ἔγγρ. 931, 223-224 ἔγγρ. 1193, 232 ἔγγρ. 1211-1212, 234 ἔγγρ. 1216.

βούργου Χάνδακα, ἀγοράζουν ἕνα βόδι ἀπὸ τὸν Ἰωάννη de Raynaldo, κάτοικο Χάνδακα[1].

1300-1304: τὸ 1300 ὁ Λεονάρδος Lombardo, ἀδελφὸς τοῦ Μιχαὴλ Lambardo, κατοίκου τοῦ χ. Παναγιὰ τοῦ βούργου Χάνδακα, ὑπενοικιάζει ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Signolo, κάτοικο Χάνδακα, ἀμπέλι του στὸ χ. Papagaidharo, ποὺ ἔχει μὲ νοίκι ἀπὸ τὸ Κοινὸ καὶ ἀπὸ τὸν Νικόλαο Plachigna, κάτοικο Χάνδακα, ἄδεια γῆ στὸ χ. Παναγιά, ποὺ ἔχει μὲ νοίκι ἀπὸ τὸ Κοινό[2]· τὸ 1304 συνεταιρίζεται μὲ τὸν Benvenuto Fermano, κάτοικο Χάνδακα, ὁ ὁποῖος θὰ τοῦ δώσει τὰ κεφάλαια γιὰ τὴ βελτίωση τῆς καλλιέργειας στὸ ἀμπέλι, τὸ ὁποῖο ἔχει νοικιάσει ἀπὸ τὸν Signolo, καὶ δανείζεται χρήματα ἀπ' αὐτόν[3].

1300: ὁ Μάρκος Lambardo, κτίστης, κάτοικος Χάνδακα, παίρνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ἀπὸ τὸν Μάρκο Trivisano Tolomio, κάτοικο Χάνδακα, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου γῆς στὴ σερβενταρία Lutraci[4] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 269, λ. Trivisano)· τὸν ἴδιο χρόνο δέχεται ὡς μαθητευόμενο, γιὰ ἕξι χρόνια, τὸν Μιχάλη, γιὸ τοῦ Ἰωάννη Rodhio, βιλλάνο τοῦ Μάρκου Karavello, κατοίκου Χάνδακα[5] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 220, λ. Rodhio).

1300: ὁ Νικόλαος Lambardo, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἀλβέρτου Lambardo, καὶ ὁ Πέτρος Lambardo παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Sambatheo, γιὸ τοῦ ποτὲ Μωυσῆ, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα μούστου[6].

1300: ὁ Νικόλαος Lambardo, κληρικός, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[7].

1301: ὁ Ἰωάννης Lanbardo καὶ ἄλλοι νοικιάζουν ἀπὸ τὸν Νικόλαο Smegnolo, κάτοικο Χάνδακα, ἕνα κατάστημα[8].

1301: ὁ Νικόλαος Longovardo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[9]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Νικόλαος Longovardo, κτίστης, κάτοικος Χάνδακα, ὑπενοικιάζει ἀπὸ τὸν Λαυρέντιο de la Tore, κάτοικο Χάνδακα, μιὰ οἰναποθήκη[10].

1301: ὁ Πέτρος Lanbardo, κάτοικος Pulea, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὴν Ἰα-

1. Pietro Pizolo, I, σελ. 54 ἔγγρ. 108.
2. Ὅ.π., σελ. 198-199 ἔγγρ. 429-430, 259-260 ἔγγρ. 565.
3. Pietro Pizolo, II, σελ. 39-41 ἔγγρ. 773-775.
4. Pietro Pizolo, I, σελ. 113 ἔγγρ. 232.
5. Ὅ.π., σελ. 298-299 ἔγγρ. 656.
6. Ὅ.π., σελ. 7 ἔγγρ. 1.
7. Ὅ.π , σελ. 145 ἔγγρ. 308, 248-249 ἔγγρ. 542-543, 278 ἔγγρ. 608.
8. Benvenuto de Brixano, σελ. 167 ἔγγρ. 464-465.
9. Ὅ.π., σελ. 59 ἔγγρ. 154-156.
10. Ὅ.π., σελ. 63-64 ἔγγρ. 169.

κωβίνα de Perina, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[1].

1302: ὁ Ἰακωβέλος, γιὸς τοῦ Πέτρου Lambardo, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

1304: ὁ Ἀνδρέας Lambardo, κάτοικος Χάνδακα, ἀγοράζει ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ Catelano, κάτοικο Χάνδακα, μιὰ Ἑλληνίδα σκλάβα, ποὺ ὀνομάζεται Ἄννα[3].

1304: ὁ Ἀνδρέας Lambardo, κάτοικος τοῦ χ. Σταυράκια, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὴ σύζυγό του Çilia, κόρη τοῦ Ἰωάννη Boni Bello, γιὰ τὴν παραλαβὴ τῆς προίκας της[4].

1304: ὁ Μιχαὴλ Gradonico ὁρίζει γενικοὺς πληρεξουσίους του τὸν Ἰωάννη Lambardo καὶ ἄλλους, κατοίκους Χάνδακα[5]· ὁ Φίλιππος de Millano, κάτοικος Χάνδακα, ὁρίζει γενικοὺς πληρεξουσίους του τὸν Ἰωάννη Lambardo καὶ τὸν ἀδελφό του Μάρκο[6]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Ἰωάννης Lambardo, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Μάρκο de Ponte, κάτοικο Χάνδακα, τὸν Gofredus Lupino καὶ τὸν Συμεὼν de Mediolano, γιὸ τοῦ Βαρθολομαίου de Mediolano, κάτοικο Χάνδακα[7].

1304: ὁ Πέτρος Lambardo, κάτοικος τοῦ χ. Dhecaarihiete, καὶ ὁ γαμπρός του Ἰωάννης Bretani, κάτοικος τοῦ χ. Αὐλή, ὁμολογοῦν ὅτι ὀφείλουν ποσότητα σιταριοῦ στὴν Ἑβραία Ἀναστασία, χήρα τοῦ Sambathei Balbi, κάτοικο Χάνδακα[8].

1314: ἡ Ἀννίτζα Languvardo δίνει ὡς ἐνέχυρο ἕνα *frisietum de perlis* ἔναντι δέκα ὑπερπύρων[9].

1315: ὁ Μάρκος Lombardo βεβαιώνει ὅτι ὁ Μαρίνος Pascasi ἔχει πάρει ἀπὸ αὐτὸν δεκαπεντέμισυ τόπια ὑφάσματος *vellesi*, τὰ ὁποῖα τοῦ τὰ ἔχει δώσει γιὰ νὰ τὰ πουλήσει[10].

1319: ὁ Νικόλαος Languvardo καὶ ἡ σύζυγός του Καλὴ βρῆκαν ἕνα μωρὸ περίπου δύο μηνῶν, ἐγκαταλελειμένο στὸ δρόμο τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονα τοῦ Vatipotamo καὶ ζητοῦν νὰ τὸ υἱοθετήσουν[11].

1319: ὁ Νικόλαος Lambardo, κάτοικος Χάνδακα, κατηγορεῖται ὅτι τραυμά-

1. Ὅ.π., σελ. 33-34 ἔγγρ. 82.
2. Ὅ.π., σελ. 205-206 ἔγγρ. 570.
3. Pietro Pizolo, II, σελ. 114 ἔγγρ. 936.
4. Ὅ.π., σελ. 142-143 ἔγγρ. 1001.
5. Ὅ.π., σελ. 75 ἔγγρ. 851.
6. Ὅ.π., σελ. 128 ἔγγρ. 971.
7. Ὅ.π., σελ. 144 ἔγγρ. 1005, 183-184 ἔγγρ. 1094.
8. Ὅ.π., σελ. 119-120 ἔγγρ. 952.
9. Duca di Candia, Bandi, σελ. 25 ἔγγρ. 55.
10. Ὅ.π., σελ. 43 ἔγγρ. 125.
11. Ὅ.π., σελ. 83-84 ἔγγρ. 228.

τισε τὸν Nasciben de Lafranco, ἀπὸ τὴ συνοικία τοῦ Ἁγίου Σαμουὴλ τῆς Βενετίας[1].

1320: ὁ Johanninus Lombardo κατέχει ἕνα οἰκόπεδο τοῦ Κοινοῦ, ἔξω ἀπὸ τὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, πάνω στὸ ὁποῖο ἐδῶ καὶ τέσσερα χρόνια ἡ καλόγρια Ζωὴ εἶχε κτίσει τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Φανερωμένου[2].

1364: ὁ Μαρίνος Lambardo, βυρσοδέψης, ὀφείλει ἢ νὰ ἐπιστρέψει στὸν Ἰωάννη Ystriano μιὰ ἀσημένια ζώνη, τὴν ὁποία ἡ Σταματίνη, σύζυγος τοῦ Ἰωάννη, εἶχε δώσει στὴν Ἀννίτζα, σύζυγο τοῦ Μαρίνου ὡς ἐνέχυρο, ἢ νὰ τοῦ πληρώσει δεκαοκτὼ ὑπέρπυρα[3] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 292, λ. Ystriano).

1368: ὁ Μιχαὴλ Longovardo εἶναι μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση περιπόλου, ἐπειδὴ ἔχουν ἀναλάβει νὰ σηκώνουν κάθε Τρίτη τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας[4].

1369: ὁ Μιχάλης Lambardo, κάτοικος τοῦ χ. Stravora, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[5].

1370: στὸν Κωνσταντὴ Longovardo ἀπαγορεύεται νὰ κακομεταχειρίζεται τὴ σύζυγό του Ἀλίσια, ἢ νὰ τὴν ἀποστερεῖ ἀπὸ τὴν περιουσία της[6].

1375: ὁ Νικόλαος Langovardo, *jupier*, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Varente, βυρσοδέψη, κάτοικο Χάνδακα *ad Stupallatorem*[7].

1375: στὸν ποτὲ Ἰωάννη Longovardo εἶχε πουλήσει (1310) ὁ ποτὲ Νικόλαος Plachena τὴ σερβενταρία τῆς Calimandra μὲ σπίτι στὸ Χάνδακα· ὁ Ἀγαπητὸς Longovardo τοῦ ποτὲ Ἰωάννη κατέχει τὴ γῆ, τὴν ὁποία τώρα διεκδικεῖ ὁ Ἰωάννης Salomone[8]· τὸν ἴδιο χρόνο τὸν Ἀγαπητὸ ἐνάγουν καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου Salomone γιὰ τὸ φέουδο Scalani καὶ Lucuni[9].

1377: ὁ Νικόλαος Longovardo ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[10].

1378: ὁ Νικόλαος Longovardo κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Τζοάννε de Munego, στρατιώτη[11].

1382: ὁ Πέτρος Lambardo, κάτοικος Ρεθύμνου, εἶχε ἐγείρει ἀγωγὴ κατὰ τοῦ

1. Ὅ.π., σελ. 88-89 ἔγγρ. 240.
2. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 233 ἔγγρ. 153I-III.
3. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 5 ἀρ. 14.
4. Ὅ.π., σελ. 138 ἀρ. 298.
5. Ὅ.π., σελ. 151 ἀρ. 428.
6. Ὅ.π., σελ. 52 ἀρ. 222.
7. Ὅ.π., σελ. 181 ἀρ. 706.
8. Ὅ.π., σελ. 200-201 ἀρ. 830.
9. Ὅ.π., σελ. 187-188 ἀρ. 738.
10. Ὅ.π., σελ. 195 ἀρ. 793.
11. Ὅ.π., σελ. 209 ἀρ. 886.

'Ανδρέα de Grimaldo, κατοίκου Χάνδακα, γιὰ μιὰ ὑπόθεση σχετικὴ μὲ βελούδινα ὑφάσματα καὶ ὁ ρέκτωρ Ρεθύμνου εἶχε ἀποφασίσει (1381) ὑπὲρ τοῦ Lambardo· ὁ 'Ανδρέας ὀφείλει, τώρα, νὰ ἐπιστρέψει τὰ βελοῦδα ἢ νὰ πληρώσει τὸ ἀντίτιμο τῆς ἀξίας τους[1].

1384: ὁ Περούλιος Lambardo ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[2].

1391-1418: στὰ χρόνια 1391-1394 ὁ πρεσβύτερος Φραγκίσκος Longovardo, νοτάριος Χάνδακα, συντάσσει νοταριακὲς πράξεις, ποὺ μνημονεύονται σὲ μεταγενέστερα ἔγγραφα τῶν ἐτῶν 1394-1417[3]· τοῦ Φραγκίσκου Longovardo, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1414-1418[4].

1391: ὁ Μάρκος Lambardo εἶχε νοικιάσει (1304) σπίτι στὸ Χάνδακα, στὴ *ruga magna*, ἀπὸ τὸν Rogerius de Rugerio, προπάππο τοῦ ποτὲ Πέτρου de Rogerio, καὶ τὸν παππού τῆς μητέρας τοῦ Νικολάου Cornario, γιὰ 29 χρόνια· ὁ δούκας Guidus de Canale, ὅμως, μετέτρεψε τὴν ἐνοικίαση στὸ διηνεκὲς καὶ τώρα οἱ ἐπίτροποι τοῦ ποτὲ Πέτρου de Rugerio καὶ τοῦ Νικολάου Cornario διεκδικοῦν τὸ σπίτι[5].

1393: ἡ Καλή, σύζυγος τοῦ 'Αντωνίου Longovardo, κάτοικος τοῦ χ. Squilocorio, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[6].

1399: ὁ πρεσβύτερος Πέτρος Longovardo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση μαθητείας[7].

1450: ὁ Μιχαὴλ Lombardo ζητᾶ ἀπὸ τὸν Μάρκο Polo τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Θεοδώρας, πρώην σκλάβας τοῦ Μάρκου καὶ συζύγου τοῦ Μιχαήλ[8].

μέσα 15ου αἰ.- ἀρχὲς 16ου αἰ.: Πέτρος Λαμπάρδος, Κρητικὸς κωδικογράφος, μαθητὴς τοῦ λογίου καὶ κωδικογράφου 'Ιωάννη Συμεωνάκη, πρωτοπαπᾶ Χάνδακα[9].

1462: ἡ Εἰρήνη, χήρα τοῦ ποτὲ σερ Λεονάρδου Turlino, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν σερ Νικόλαο Lambardo, γιὸ

1. Ὅ.π., σελ. 82 ἀρ. 319.

2. Ὅ.π., σελ. 197 ἀρ. 810.

3. Ὅ.π., σελ. 91 ἀρ. 356, 340 ἀρ. 1575, 367-368 ἀρ. 1694, 370-371 ἀρ. 1708, 375 ἀρ. 1728.— Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 175-176 ἔγγρ. 8 καὶ σημ.

4. Μοάτσου, *'Ανέκδοτος κατάλογος*, σελ. 305.

5. Santschi, *Régestes*, σελ. 306 ἀρ. 1380.

6. Ὅ.π., σελ. 326 ἀρ. 1471.

7. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 218-219 ἔγγρ. 12.

8. Iorga, *Documents*, σελ. 106.

9. Mercati, *Di Giovanni Simeonachis*, σελ. 337-339 ἀρ. VI.— Β. Λαούρδα, *Κρητικὰ παλαιογραφικά. 2. Δύο Κρῆτες κωδικογράφοι κατὰ τοὺς πρὸ τῆς 'Αλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως χρόνους. 'Ιωάννης Συμεωνάκης καὶ Πέτρος Λαμπάρδος*, Κρ. Χρ. 2 (1948), σελ. 542-545.

τοῦ σερ Δονάτου Lambardo, κάτοικο Ρεθύμνου ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ Χάνδακα, πρώην ἐπίτροπό της[1].

1493: ὁ Γεώργιος Languvardo συναλλάσσεται μὲ τὸ ζωγράφο Ἀνδρέα Pavia[2].

1525: ὁ μαϊστρο Ἰάκωβος Lambardo, ζωγράφος Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1531-1534: ὁ Πέτρος Lambardo, ζωγράφος Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[4].

1536: ὁ nobile cretense σερ Τζώρτζης Lambardo καὶ ὁ Ἰάκωβος Labardo ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[5].

1538-1541: τὸ 1538 ὁ σερ Θεόδωρος Lombardo ἐκλέγεται στὸ ἀξίωμα τοῦ δικαστῆ *presopio*, στὴ θέση τοῦ σερ Ἀνδρέα Thalassino[6]· τὸ 1541 στὴ θέση τοῦ Θοδωρῆ Lumbardo, *scrivano alla zudega del prosopio*, ἐκλέγεται ὁ σερ Vinciguerra Lunian[7].

1560: ὁ Καμίλος Λουμπάρδος χρωστᾶ στὸ δάσκαλο Φραντζέσκο Γεντίλι Λουκέζε, ποὺ κατοικεῖ στὸ Κάστρο τοῦ Χάνδακα, τὰ δίδακτρα γιὰ τὰ μαθήματα ποὺ ὁ τελευταῖος ἔκανε στὰ παιδιὰ τοῦ Τζώρτζη Μπόνο, νοταρίου τῆς μεγάλης καγκελλαρίας[8].

1564-1584: στὰ 1564-1578 ὁ Πιέρος Λομπάρδος τοῦ Φραντζέσκου, «ἐκλεκτὸς ντετόρες τῆς λέντζας», μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[9]· τὸ 1575 ὁ Πιέρος Lombardo τοῦ Φραντζέσκου, *dottor di lege*, ἐκλέγεται γιὰ νὰ συντάξει, μαζὶ μὲ τὸν Νικολὸ Lombardo καὶ ἄλλους, τὰ ἔγγραφα ποὺ θὰ παραδοθοῦν στὸν Γενικὸ Προβλεπτή[10]· τὸν ἴδιο χρόνο παρίσταται σὲ συναντήσεις εὐγενῶν καὶ φεουδαρχῶν[11]· τὸ 1582 καὶ τὸ 1584 εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ *casser de l'estimo*[12]· τὸ 1584 εἶναι *avocato fiscal* καὶ ζητᾶ τὴν ἀντικατάστασή του προκειμένου νὰ μεταβεῖ στὴ Βενετία γιὰ προσωπικοὺς λόγους[13].

1566: ὁ μισὲρ Θεόδωρος Λομπάρδος, ἀντιπρόσωπος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρ-

1. Cattapan, *I pittori*, σελ. 250, 259 ἔγγρ. 10, 260 ἔγγρ. 12.
2. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ 203.
3. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 343-344 ἀρ. 60.
4. Ὅ.π., σελ. 349 ἀρ. 66.
5. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 311, 315.
6. Καραπιδάκη, A, σελ 3 ἀρ. 9.
7. Ὅ.π., σελ. 89 ἀρ. 293.
8. Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 239 ἔγγρ. 2, 240 σημ.
9. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 240 ἀρ. 20.
10. Καραπιδάκη, B, σελ. 146 ἀρ. 147.
11. Ὅ.π., σελ. 149 ἀρ. 148, 153 ἀρ. 151, 156 ἀρ. 152.
12. Καραπιδάκη, C, σελ. 365 ἀρ. 216, 403 ἀρ. 310, 413 ἀρ 338
13. Ὅ.π., σελ. 411 ἀρ. 333.

χη στὸ Χάνδακα, καταβάλλει στὸν Μάρκο Βιβιάνο, ἀδελφὸ τοῦ ἐπισκόπου Σητείας καὶ πληρεξούσιο τοῦ πρωτοπαπᾶ Σητείας Παπαγεωργίου Θωμᾶ, δεκαοκτὼ καὶ τρία τέταρτα δουκάτα, ὡς μισθὸ τοῦ πρωτοπαπᾶ[1].

1567: ὁ Γεώργης Λαγγουβάρδος, ἐπονομαζόμενος Ραπανιδιάς, τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κάτοικος τοῦ χ. Σκυλοχώρι, συμβάλλεται μὲ τὸν Μανοῦσο Θεοτοκόπουλο[2].

1569-1587: στὰ 1569-1587 ὁ Μικέλε Λομπάρδος τοῦ Θεοδώρου εἶναι νοτάριος τῆς μεγάλης καγκελλαρίας[3]· στὰ χρόνια 1575-1584 ὁ Μιχαὴλ Lombardo τοῦ Θεοδώρου παρίσταται σὲ συναντήσεις φεουδαρχῶν[4]· τὸ 1587 ἐκλέγεται *preposto della nobeltà cretense*[5].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Παπαμανουὴλ Λαμπάρδος, λεγόμενος Τζάβαλης, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[6].

1583: ὁ Πιέρος Lombrado εἶναι χρεωφειλέτης στὸ δημόσιο ταμεῖο τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1580[7]· ὁ Θεοδωρὴς Lombardo καταβάλλει *livello* γιὰ τὸν Ἅγιο Σύλλα καὶ ἄλλα μέρη στὸ Χάνδακα[8]· ὁ Φραντζέσκος Lombardo, *condotier*, καὶ οἱ γιοί του Μάρκος, Ἱερώνυμος καὶ Δονάτος, ὁ Τζουὰν Lombardo τοῦ ποτὲ Πόλο καὶ οἱ γιοί του Τζώρτζης, Φραντζέσκος, Πιέρος καὶ Λορέντζος, ὁ Τζώρτζης Lombardo τοῦ ποτὲ Τζουάννε, ὁ Τζώρτζης Lombardo τοῦ ποτὲ Πιέρου καὶ ὁ ἀδελφός του Τζουάννε Lombardo συγκαταλέγονται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα[9].

1586: ἡ Ἀνδριάνα, κόρη τοῦ Φραγκίσκου Lombardo, *condotier*, κάτοικος Ρεθύμνου, συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ τὸ γιατρὸ Δανιὴλ Forlano, κάτοικο Ρεθύμνου[10] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 242, λ. Forlano).

1587: ὁ Φραντζέσκος Lombardo, dottor, εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ *casser de l'estimo*[11].

1. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 244.
2. Ὅ.π., σελ. 297, 298-299 ἔγγρ. XLIII.
3. Ὅ.π., σελ. 235 ἀρ. 5, 300-301 ἔγγρ. XLV.— Καραπιδάκη, B, σελ. 136-137 ἀρ. 125-126, 143 ἀρ. 142, 263-264 ἀρ. 445-446.— Καραπιδάκη, C, σελ. 294 ἀρ. 63, 296 ἀρ. 69, 452-453 ἀρ. 455.
4. Καραπιδάκη, B, σελ. 147 ἀρ. 147, 154 ἀρ. 151.— Καραπιδάκη, C, σελ. 309 ἀρ. 75, 417 ἀρ. 347.
5. Καραπιδάκη, C, σελ. 467-468 ἀρ. 509.
6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237.
7. P. Castrofilaca, φ. 35ᵛ.
8. Ὅ.π., φ. 37ᵛ.
9. Ὅ.π., φ. 108ʳ.— Ξηρουχάκη, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 44 καὶ σημ. 3.
10. Μανούσακα, *Δανιὴλ Φουρλάνος*, σελ. 191, 203-206 ἔγγρ. Β'-Γ'.
11. Καραπιδάκη, C, σελ. 455 ἀρ. 465.

1587-1647: Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδος, ζωγράφος, γιὸς τοῦ παπα Νικολάου, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, κάτοικος Χάνδακα[1].

ἀρχὲς 17ου αἰ.: ἡ οἰκογένεια τῶν Λαγγουβάρδων κατέχει ὡς φέουδο τὰ πατριαρχικὰ χωριὰ Κακὸ Χωριὸ καὶ Λιβάδια Μονοφατσίου[2].

1608: ὁ Γεώργης Σπηλιώτης τοῦ ποτὲ Ἰωάννη δωρίζει, μὲ νοταριακὴ πράξη συνταγμένη στὸ χ. Πισταγὴ Ρεθύμνου, στὸν παπα Γεώργη Λαγκουβάρδο ἀμπέλι, γιὰ νὰ μνημονεύει τὴ μητέρα του κερα Μανολέσα[3] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 185, λ. Σπηλιώτης).

1623-1644: Μανολίτζης Λαμπάρδος τοῦ Πιέρου, ζωγράφος, ἀνεψιὸς τοῦ ζωγράφου Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου[4].

1626-1627: Νικολὸς Lambardho, ζωγράφος Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Τζαννῆ Λαμπάρδου καὶ τῆς Μαρίας Ροδίτη[5].

1627-1639: Σταμάτης Labardo, ζωγράφος, κάτοικος Χάνδακα, γιὸς τοῦ ζωγράφου Τζαννῆ Λαμπάρδου καὶ τῆς Μαρίας Ροδίτη καὶ ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Νικολοῦ Λαμπάρδου[6].

1627-1639: Τζαννὴς Lambardo, ζωγράφος, γιὸς τοῦ παπα Νικολάου καὶ ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, κάτοικος Χάνδακα[7].

1633-1648: Τζώρτζης Lambardho τοῦ Πιέρου, ζωγράφος ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, κάτοικος Χάνδακα[8].

1640: προσωπογραφίες τοῦ ποτὲ Νικολὸ Lombardo καὶ τοῦ γιοῦ του Μιχαὴλ ἀναφέρονται σὲ ἀπογραφὲς κινητῆς περιουσίας τῶν ἐτῶν 1644 καὶ 1652[9].

1642: ὁ Πιέρος Lombardo καὶ ὁ Ἄγγελος Corner διορίζονται ἀπὸ τὸν Νικολὸ Darona τοῦ ποτὲ Ἰακώβου, κάτοικο Χάνδακα, γενικοὶ ἐπίτροποί του[10].

1. Μ. Ι. Μανούσακα, *Ὁ ζωγράφος, οἱ ἀφιερωταὶ καὶ ἡ χρονολόγησις τῆς «Σταυρώσεως» τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βενετίας. (Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδος - Μάρκος καὶ Ἀντώνιος Πάντιμος)*, Θησαυρίσματα 8 (1971), σελ. 8-9, 13-14 καὶ 283.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 120 ἀρ. 30.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 216 ἀρ. 36.

2. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 183, 189 καὶ σημ. 4.

3. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 461-462 ἔγγρ. 515.

4. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 118-120 ἔγγρ. Θ'. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 208-209 ἀρ. 37.

5. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 218-219 ἀρ. 39.

6. Ὅ.π., σελ. 219 ἀρ. 40.

7. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 344 σημ. 366.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 219 ἀρ 41.

8. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 344 σημ. 366.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 220 ἀρ. 42.

9. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 76-77.

10. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 229.

1643: προσωπογραφία μέλους τῆς οἰκογένειας Lombardo ἀναφέρεται σὲ ἀπογραφὴ κινητῆς περιουσίας[1].

1643: ὁ Μικέλε Λομπάρδος ἐκμισθώνει στὸ ζωγράφο Δημήτρη Σαβαστὸ ἕνα ἀμπέλι στὸν Ἅγιο Γεώργιο· ἐπειδὴ ὅμως εἶναι παλιὸ καὶ ἀσύμφορο γιὰ καλλιέργεια ὁ Σαβαστὸς τὸ ἐπιστρέφει[2].

1644-1654: Μαρὴς Lambardho, ζωγράφος, γιὸς τοῦ Πιέρου, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο κάτοικος Χάνδακα, καὶ πιθανότατα ἀδελφὸς τοῦ ζωγράφου Μανολίτζη Λαμπάρδου[3].

1644: ἡ οἰκογένεια Lombardo συγκαταλέγεται στοὺς nobili veneti τοῦ Χάνδακα καὶ στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[4].

1652: ἡ ποτὲ ἀρχόντισσα Μαργαρίτα Lombardo κατεῖχε πολλὲς εἰκόνες, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴν ἀπογραφὴ τῆς περιουσίας της ποὺ ἔγινε μετὰ τὸ θάνατό της[5].

1669: ὁ Φραγκίσκος Λομπάρδος περιλαμβάνεται στοὺς τιμαριούχους, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν μέρος στὸ συμβούλιο τῆς κοινότητας τῆς Κρήτης, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[6].

14. *Mantuanus*, ἀπὸ τὴ Μάντοβα

1281: ὁ Bonavintura Mantuanus, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται σιτάρι ἀπὸ τὸν Βλάσιο Vantaro καὶ τὸν Ἀμεδαῖο de li Caresai, κατοίκους Χάνδακα[7].

1301: ὁ Araldus Mantuano, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Ἐμμανουὴλ de Ysllanis καὶ τὸν Iusto de Pola, κάτοικο Χάνδακα[8].

1317: ὁ Prothichi Matuiano, βιλλάνος τοῦ πατριαρχείου, καταζητεῖται γιὰ πλαστοπροσωπία[9].

15. *Missini* καὶ *Μεσσίνας*, ἀπὸ τὴ Μεσσίνη

1368-1393: τὸ 1368 οἱ Ἑβραῖοι Ligiacus καὶ Josef Missini, γιοὶ τοῦ ποτὲ Chagi, ὀφείλουν νὰ ἐπισκευάσουν τὸ σπίτι τῆς Ἑβραίας Κεράννας Sco-

1. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 77.
2. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 242.
3. Ὅ.π., σελ. 217-218 ἀρ. 38.
4. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 45, 46, 56.
5. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 39 σημ. 7, 73 σημ. 285, 77 σημ. 326.
6. Gerland, *Histoire de la noblesse*, σελ. 154 ἔγγρ. XXVII.
7. Leonardo Marcello, σελ. 129 ἔγγρ. 365, 181 ἔγγρ. 539.
8. Benvenuto de Brixano, σελ. 40-41 ἔγγρ. 102, 123-124 ἔγγρ. 339.
9. Duca di Candia, Bandi, σελ. 58 ἔγγρ. 163.

larena, στὴ *Judaica* τοῦ Χάνδακα[1]· τὸ 1373 ἡ Ἑβραία Κεράννα, σύζυγος τοῦ Δαυὶδ ἀπὸ τὰ Χανιά, κάτοικος Χάνδακα, διορίζει ἐκτελεστὴ τῆς διαθήκης της τὸν ἀδελφό της Jostef Missina[2]· τὸ 1389 γίνεται ἀποδεκτὸ τὸ αἴτημα τοῦ Ἑβραίου Justof Missini καὶ ἄλλων Ἑβραίων τοῦ Χάνδακα, οἱ ὁποῖοι ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν Ἑβραίων τῆς Κρήτης ζητοῦν τὴ μείωση τῶν φόρων ποὺ πληρώνουν[3]· ὁ Joste εἶχε συμφωνήσει (1382) νὰ παντρευτεῖ ὁ γιός του Σαμουὴλ τὴν Jocheyna, κόρη τοῦ Ἑβραίου Hyel, γιοῦ τῆς Εὐδοκίας, κάτοικο Ρόδου· ὁ γάμος δὲν γίνεται καὶ τὸ 1390 καταφεύγουν στὸ δικαστήριο, ποὺ ἀκυρώνει τὸ συμβόλαιο καὶ ἀποδεσμεύει τὰ δύο μέρη[4]· τὸ 1393 ὁ Jostef ἐνάγει τὸν Κατερίνο Iallina γιὰ τὴ χρήση ἑνὸς πηγαδιοῦ ποὺ βρίσκεται ἀνάμεσα στὰ σπίτια τους, στὴ *Judaica* τοῦ Χάνδακα[5].

1532-1595: Δομήνικος Missina, νοτάριος Χάνδακα[6].

1564-1572: ὁ Τζώρτζης Μεσσήνας, «ἐκλεκτὸς ντετόρες τῆς λέντζας», ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[7]· τὸ 1567-1568 ὁ Τζώρτζης Μισσίνας, διδάκτορας τοῦ δικαίου, κάτοικος Χάνδακα, διορίζεται πληρεξούσιος τοῦ Ἀνδρέα Κορνάρου τοῦ Βιτσέντζου[8].

1565: ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Ταμισήνας ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Κυριάννα Ρεθύμνου[9].

1575-1584: τὸ 1575 ὁ Μανοῦσος Μεσσήνας, ἀββοκάτος, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[10]· τὸ 1581 ὁ Μανοῦσος Μισσίνας, κάτοικος Χάνδακα, θὰ παραδώσει στὸν πεθερὸ τοῦ Ἀνδρέα Κορνέρ, Μάρκο Σαλαμών, τὰ ἀργυρὰ σκεύη τοῦ Κορνὲρ ποὺ κρατάει ὡς ἐνέχυρο[11]· τὸ 1584 ὁ Μανοῦσος Missino ἐκλέγεται *avocato fiscal*, στὴ θέση τοῦ dottor Πιέρου Lombardo, ποὺ ζητᾶ τὴν ἀντικατάστασή του προκειμένου νὰ μεταβεῖ στὴ Βενετία γιὰ προσωπικοὺς λόγους[12].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 15 ἀρ. 64.
2. Μανούσακα van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 138-140 ἔγγρ. 36, 140 σχόλια 7-8.
3. Noiret, *Documents*, σελ. 26-27.
4. Santschi, *Régestes*, σελ. 285 ἀρ. 1292.
5. Ὅ.π., σελ. 324 ἀρ. 1459.
6. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 82.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 305.
7. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 240 ἀρ. 27, 241.
8. Μέρτζιου, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 111-112 ἀρ. IV, 112 ἀρ. VI.
9. Καλιτσουνάκι, *Ἀνέκδοτα κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 494-496 ἔγγρ. 6, 503-504 ἔγγρ. 9, 513-514 ἔγγρ. 14.— Σπ. Α. Εὐαγγελάτου, *Γεώργιος Ἰωάννη Χορτάτσης (ci. 1545-1610)*, Θησαυρίσματα 7 (1970), σελ. 217-218 ἔγγρ. 2.
10. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 240 ἀρ. 31.
11. Μέρτζιου, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 118 ἀρ. XXVIII.
12. Καραπιδάκη, C, σελ. 411 ἀρ. 333.

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Μενεγὴς Μεσσίνας, νοτάριος Ἱεράπετρας, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1].

1583: ἡ Tadea Missina καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννη Μεσαμπελίτη στὸ Χάνδακα[2].

1634: ὁ σινιὸρ Νικόλαος Missina τοῦ ποτὲ Γιάννη, *medico ceroyco*, κάτοικος Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

16. *Paduanus*[4], *Padoan* καὶ *Παντουβάς*, ἀπὸ τὴν Πάδοβα

1271: ὁ Ἰωάννης Paduano, κάτοικος τοῦ χ. Δαφνές, καθιστᾶ αὐτοδύναμο οἰκονομικὰ τὸ γιό του Taviano[5].

1279-1280: τὸ 1279 ὁ Tavianus Paduanus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, καὶ ὁ Κωνσταντίνος Siropullo, κάτοικος Χάνδακα, παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὸν Βαρθολομαῖο de Benedicto, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα κρασιοῦ[6]· τὸ 1280 ὁ Tavianus δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Βαρθολομαῖο de Benedicto, κάτοικο Χάνδακα[7].

1280-1281: τὸ 1280 ὁ Albrigetus Paduanus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Βασίλειο Paduano, κάτοικο βούργου Χάνδακα, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου σπιτιοῦ[8]· τὸ 1281 δανείζεται ἀπ' αὐτὸν σιτάρι[9].

1280: ὁ Ἀντώνιος Paduanus, ταβερνιάρης, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν μαϊστρο Ἰάκωβο, γιατρό, κάτοικο Χάνδακα[10].

1280-1281: τὸ 1280 ὁ Βασίλειος Paduanus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζει χρήματα στὸν Ματθαῖο Tervisanus, κάτοικο τοῦ χ. Βάθεια[11] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 267, λ. Tervisanus)· τὸ 1281 δανείζει χρήματα στὸν Ἰωάννη Murario Verço καὶ στὸν Νικόλαο de Canale, κατοίκους Χάνδακα, καθὼς καὶ στὸν Μάρκο Vital καὶ στὸν Ἰωάννη Grego, κατοίκους κάστρου Μονοφατσίου[12]· τὸν ἴδιο χρόνο δανείζει σιτάρι καὶ κρασὶ στὸν Ἰωάννη de Pavia, κάτοικο τοῦ χ. Apannomithia[13].

1. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 302.
2. P. Castrofilaca, φ. 41ᵛ.
3. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 114-115 ἔγγρ. ΣΤ'.
4. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 110.
5. Pietro Scardon, σελ. 41 ἔγγρ. 104, 42 ἔγγρ. 107.
6. Leonardo Marcello, σελ. 19 ἔγγρ. 38.
7. Ὅ.π., σελ. 113 ἔγγρ. 317.
8. Ὅ.π., σελ. 65-66 ἔγγρ. 178.
9. Ὅ.π., σελ. 144 ἔγγρ. 417.
10. Ὅ.π., σελ. 79-80 ἔγγρ. 218.
11. Ὅ.π., σελ. 121-122 ἔγγρ. 342.
12. Ὅ.π., σελ. 128 ἔγγρ. 362, 176 ἔγγρ. 523, 187 ἔγγρ. 560.
13. Ὅ.π., σελ. 135 ἔγγρ. 386.

1280: ἡ Benvenuta, σύζυγος τοῦ Ἰωάννη Paduano, *riparii*, κάτοικος Χάνδακα, νοικιάζει στὸν Μιχάλη Maloniti, κάτοικο τοῦ χ. Varcole, γῆ καὶ ἀμπέλια ποὺ ἀνήκουν στὴ σερβενταρία της, στὸ Varcole[1].

1280: ἡ Τομαζίνα, κόρη τοῦ Πέτρου Paduani, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Πέτρο Duracino, κάτοικο τῆς συνοικίας τοῦ Ἁγίου Μωυσῆ τῆς Βενετίας[2].

1281: στὴ Μαρία, κόρη τοῦ ποτὲ Redulfi Paduan, κάτοικο Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ὁ σύζυγός της Βλάσιος Vantarius, κάτοικος Χάνδακα, γιὰ τὴν παραλαβὴ τῆς προίκας της[3].

1287: ὁ Egidius Paduano ἔχει ἐγείρει ἀγωγὴ κατὰ τοῦ Γεωργίου Sachlichi, ζητώντας τέσσερα ὑπέρπυρα γιὰ τὴν ἀξία μιᾶς δούλας[4].

1300: ὁ Μάρκος Paduanus, ἀγγελιοφόρος τοῦ Bauduinus de Caminadha, *riparius curie cretensis*, ὁ ἴδιος ὁ Bauduinus καθὼς καὶ ὁ Guido Vicient(ius), κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται σιτάρι ἀπὸ τὸν Γουλιέλμο de Nigroponte τοῦ ποτὲ Ἰακώβου Sclavo, κάτοικο Χάνδακα[5].

1300: ὁ Μάρκος Paduanus, κάτοικος τοῦ χ. Βελούλι, ὑπόσχεται στὸν Νικόλαο Gradonico Çarloto, κάτοικο Χάνδακα, ὅτι θὰ μείνει μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ χ. Andri τοῦ Gradonico καὶ θὰ δουλεύει τὴ γῆ του γιὰ τρία χρόνια[6].

1300: ὁ Μαρτίνος Paduanus, κάτοικος *cavernis Scalani* τοῦ Çarloti Gradonico, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Çagha, γιὸ τοῦ ποτὲ Δαυίδ, καὶ τὴ νύφη του Εἰρήνη, κατοίκους Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοὺς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα μούστου[7].

1301: ὁ Μαρσίλιος, γιὸς τοῦ ποτὲ Nigri Paduano, καὶ ὁ Ἀνδρέας Minoris, κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Βικέντιο de Militibus, *specialis*, κάτοικο Χάνδακα[8].

1301-1302: ὁ Paduanus ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[9].

1. Ὅ.π., σελ. 54-55 ἔγγρ. 147-148.
2. Ὅ.π., σελ. 111 ἔγγρ. 313.
3. Ὅ.π., σελ. 130 ἔγγρ. 371.
4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 159 ἔγγρ. 44.
5. Pietro Pizolo, I, σελ. 11 ἔγγρ. 10.
6. Ὅ.π., σελ. 137 ἔγγρ. 286.
7. Ὅ.π., σελ. 145 ἔγγρ. 308.
8. Benvenuto de Brixano, σελ. 159 ἔγγρ. 441.
9. Ὅ.π., σελ. 11 ἔγγρ. 18, 23 ἔγγρ. 53, 27-28 ἔγγρ. 63, 65, 45 ἔγγρ. 116, 60-61 ἔγγρ. 160, 70-71 ἔγγρ. 190-192, 75 ἔγγρ. 202, 77 ἔγγρ. 209, 85-86 ἔγγρ. 233-234, 88 ἔγγρ. 240, 91 ἔγγρ. 246, 92 ἔγγρ. 248, 93 ἔγγρ. 252, 98-99 ἔγγρ. 267-268, 101 ἔγγρ. 274-275, 105-106 ἔγγρ. 287, 117-118 ἔγγρ. 321, 122 ἔγγρ. 333, 123-124 ἔγγρ. 338-339, 125-126 ἔγγρ. 346-347, 349, 129 ἔγγρ. 357, 136 ἔγγρ. 376, 140 ἔγγρ. 387, 141 ἔγγρ. 390, 154 ἔγγρ. 426, 165 ἔγγρ. 457, 173-174 ἔγγρ. 483, 178 ἔγγρ. 496, 186 ἔγγρ. 517, 188-189 ἔγγρ. 522-523, 192-193 ἔγγρ. 533-534, 204 ἔγγρ. 565, 212 ἔγγρ. 587.

1304: ὁ Μαρτίνος Paduanus, κάτοικος τοῦ χ. Μαδέ, καὶ ὁ Κώστας Pelathano, κάτοικος κάστρου Pale, δανείζονται κρασὶ ἀπὸ τὸν Πέτρο Butiglario, κάτοικο Χάνδακα[1].

1372: ὁ Γεώργιος Paduano ἐνάγει τὸν Θεόδωρο Arcarino[2].

1536: ὁ σερ Ἀντώνιος Padoan, 38 χρονῶν, καὶ ὁ μισὲρ pre Λουκὰς Padoan, 27 χρονῶν, ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[3].

1540: ἡ θητεία τοῦ Ἰωάννη Paduin ὡς *scriba ponderis* δὲν ἔχει λήξει καὶ γι' αὐτὸ ἐκλέγεται στὴ θέση του ὁ Κωστὴς Amariniti, γιὰ τὸ διάστημα ποὺ ὑπολείπεται ὡς τὸ τέλος τῆς θητείας[4] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 156, λ. Amariniti).

1561: ὁ παπα Μιχαὴλ Παντουβὰς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο ἐξουσιοδότησης[5].

1574: στὸ διάκο Μάρκο Paduvan, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὰ Κύθηρα, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Μιχαὴλ Paduva, *officialis*[6].

1583: ἡ Ἀνέζα Padavin καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[7].

1587: ὁ Γιάννης Paduva ἀντικαθιστᾶ στὸ ἀξίωμα τοῦ *comandor* τὸν Γιώργη Franco τοῦ Μανούσου[8].

1590, 1598: ὁ Μανουὴλ Παντουβὰς τοῦ ποτὲ Γεωργίου, νοτάριος τῆς ἀποστολικῆς καὶ βασιλικῆς ἐξουσίας, συντάσσει νοταριακὲς πράξεις ποὺ ἀναφέρονται σὲ ἔγγραφα τοῦ 1595 καὶ τοῦ 1623[9].

1616: ὁ Μανόλης Παντουβὰς χρωστᾶ στὴ Μαρία Στριανοπούλα ἑπτὰ χρυσὰ τσεκίνια[10].

1621: οἱ Παντουβάδες Μανόλης καὶ Μανοῦσος, ἔπρεπε νὰ δώσουν στὸν ποτὲ Τζώρτζη Μπαρμπαρῆγο σιτάρι, τὸ ὁποῖο αὐτὸς θὰ παρέδιδε στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου, σύμφωνα μὲ μνεία ἐγγράφου τοῦ 1639[11].

1639: ὁ Μανόλης Παντουβὰς τοῦ ποτὲ δασκάλου Νικολό, ἀπὸ τὸ Καστέλλι

1. Pietro Pizolo, II, σελ. 157 ἔγγρ. 1034.
2. Santschi, *Régestes*, σελ 190 ἀρ. 760
3. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 297, 300.
4. Καραπιδάκη, A, σελ. 68 ἀρ. 224.
5. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 271-272 ἔγγρ. XIX
6. Καραπιδάκη, B, σελ. 114 ἀρ. 80.
7. P. Castrofilaca, φ. 41r.
8. Καραπιδάκη, C, σελ. 465-466 ἀρ. 503.
9. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 30-31 ἔγγρ VI, 32 σημ. 9, 32-34 ἔγγρ. VII, 38-39 ἔγγρ. IX, 41 ἔγγρ. X, 116-117 ἔγγρ. XLIII. Πρβλ Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 85.
10. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ 56-57 ἔγγρ. XVI.
11 Ὅ.π., σελ. 225-227 ἔγγρ. LXXXVIII.

τῆς Φουρνῆς, βεβαιώνει ὅτι ἀποζημιώθηκε αὐτὸς καὶ ὁ πατέρας του γιὰ χωράφια στὸ Σκινέα, ποὺ εἶχε καταλάβει τὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ἀρετίου[1].

1639: ὁ Γεώργης Παντουβὰς τοῦ ποτὲ δασκάλου Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Καστέλλι τῆς Φουρνῆς, πουλᾶ στὸν Γερμανὸ Συναδηνό, ἡγούμενο τῆς μονῆς τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ἀρετίου, ἕνα περιβόλι[2].

1640: ὁ ἱερομόναχος Ματθαῖος Παντουβὰς συντάσσει ἔγγραφο τῆς μονῆς Ἀρετίου[3].

1641: ὁ Μανοῦσος, ὁ Νικολὸς καὶ οἱ ἄλλοι ἀδελφοί τους Παντουβάδες, τοῦ παπα Ἀντώνη, ἀπὸ τὸ Καστέλλι τῆς Φουρνῆς, συμφωνοῦν νὰ πληρώνουν σιτάρι στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου γιὰ τὸ περίφραγμα τοῦ Ξικέφαλου, στὸ μετόχι Σκινιά[4].

1691: ὁ ἱερέας καὶ ζωγράφος φορητῶν εἰκόνων Ἐμμανουὴλ Παντουβὰς τοῦ ποτὲ Νικολάου, ἀπὸ τὴν Κρήτη, ποὺ βρίσκεται στὴ Βενετία, ὅπου χρημάτισε ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ἑλλήνων, συντάσσει τὴ διαθήκη του[5].

17. *Pavia*[6] καὶ *Παβίας*, ἀπὸ τὴν Παβία

1435/40ci.- 1516: Ἀνδρέας Παβίας τοῦ παπα Πέτρου, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[7]· τὸ 1500 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας στὴ διαθήκη τοῦ Ἀνδρέα Δαμοροῦ, πρωτοπαπᾶ Χάνδακα[8].

1500-1519: μαϊστρο Ἀθανάσης Pavia, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[9].

1521: ἡ Ἁγνή, χήρα τοῦ ζωγράφου Ἀθανάση Pavia, καὶ ὁ γιός τους Ἀνδρέας Pavia, κάτοικοι βούργου Χάνδακα, ἀναφέρονται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[10].

1. Ὅ.π., σελ. 218-219 ἔγγρ. LXXXIII
2. Ὅ.π., σελ. 224-225 ἔγγρ. LXXXVII.
3. Ὅ.π., σελ. 231-234 ἔγγρ. XCI.
4. Ὅ.π., σελ. 261-262 ἔγγρ. CI.
5. Μέρτζιου, *Πέντε διαθῆκαι*, σελ. 369, 377-379.
6. Cattapan, *I pittori*, σελ. 239.
7. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 35, 39 ἀρ. 95.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 207 ἀρ. 98, 220-222 ἔγγρ. 16-21.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 297-298 ἀρ. 1, 312 σημ. 125 τῆς σελ. 311. Ἀναλυτικὰ βιογραφικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν Ἀνδρέα Παβία καὶ τὴν οἰκογένειά του βλ. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 200-205, 209-219 ἔγγρ. 1-22.
8. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 674-675 ἔγγρ. 13.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 297.
9. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 39 ἀρ. 96.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 207 ἀρ. 99.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 337-338 ἀρ. 47.
10. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 338.

1555-1569: ὁ Γιάκομος Παβίας, νοτάριος Χάνδακα, μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1].

1583: ὁ Νικολὸς Pavià καταβάλλει *livello* γιὰ τὸν Cazaban καὶ ὁ Πιέρος Pavia εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1529[2].

1644: σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan οἱ Pavia εἶχαν ἔλθει στὴν Κρήτη ἀπὸ τὴν Ἰταλία· στὴν ἴδια ἀπογραφὴ σημειώνεται ἡ οἰκογένεια Pavian, μὲ τὴν ἔνδειξη *collonia*, μεταξὺ τῶν nobili cretensi τῶν Χανιῶν[3].

18. *Pesaro*, ἀπὸ τὸ Πέζαρο

1536: ὁ Φραντζέσκος Pesaro περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[4].

1583: ὁ μαϊστρο Γιάννης Dapesari εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[5].

19. *Piasenza* καὶ *Dapiasenza*, ἀπὸ τὴν Πιατσέντζα

1338-1348: Μάρκος Piacenza (de Placentia), νοτάριος Χάνδακα[6].

1583: ὁ Ἀντώνιος Dapiasenza ὁ Γέρων καὶ ὁ γιός του Τζαννάκης, ὁ Ἀντώνιος Dapiasenza τοῦ Τζουὰν Μαρία, ὁ Ἀρμάνδος Dapiasenza τοῦ ποτὲ Λουκᾶ καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης, καθὼς καὶ ὁ Ἱερώνυμος Dapiasenza τοῦ ποτὲ Ἰωάννη περιλαμβάνονται στοὺς nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Καστροφύλακα[7].

1587: ὁ Καμίλος Piasenza ἐκλέγεται στὸ ἀξίωμα τοῦ γραφέα τοῦ Μονοφατσίου, στὴ θέση τοῦ Τζώρτζη Cosiri[8].

1644: σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan οἱ Dapiasenza εἶχαν ἔλθει στὴν Κρήτη ἀπὸ τὴν Ἰταλία· στὴν ἴδια ἀπογραφὴ σημειώνεται ἡ οἰκογένεια Dapiasenza μεταξὺ τῶν nobili cretensi τοῦ Ρεθύμνου[9].

20. *Pisanus*, *Piza* καὶ *Πιζάς*, ἀπὸ τὴν Πίζα

1271: ὁ Pisani εἶναι βιλλάνος τοῦ Στεφάνου de Adelendo[10].

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 82.
2. P. Castrofilaca, φ. 43ᵛ, 49ʳ.
3. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Trivan*, σελ. 45, 53.
4. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 308.
5. P. Castrofilaca, φ. 137ᵛ.
6. Θ ε ο τ ό κ η, *Εἰσαγωγή*, σελ. 83.— Μ ο ά τ σ ο υ, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 306.
7. P. Castrofilaca, φ. 108ᵛ.— Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 47 καὶ σημ. 1.
8. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 460 ἀρ. 483.
9. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Trivan*, σελ. 45, 56.
10. Pietro Scardon, σελ. 145 ἔγγρ. 391.

1280-1300: τὸ 1280-1281 ὁ Μιχαὴλ Pisanus, κάτοικος τοῦ χ. Πεζά, δανείζεται χρήματα καὶ σιτάρι ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο Mengullo, κάτοικο Χάνδακα[1]· τὸ 1281 δανείζεται σιτάρι ἀπὸ τὸν Νικόλαο, γιὸ τοῦ Ἐμμανουὴλ Maçamordi, κάτοικο Χάνδακα[2]· τὸ 1300 δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὴ Φιλίππα, χήρα τοῦ Ἰωάννη Furlani, κάτοικο Χάνδακα[3] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 241, λ. Furlani).

1281: ὁ Μιχαὴλ Pisanus, κάτοικος Χάνδακα, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὴν Ἰακωβίνα, χήρα τοῦ Νικολάου Gisi, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[4].

1281-1301: τὸ 1281 ὁ Γεώργιος Pisanus, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Μάρκο Barastro, κάτοικο Χάνδακα[5]· τὸ 1300 συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Νικόλαο de l'Archadhia, τὸν Albano Bauduino, τὸν Πέτρο de la Chaliva καὶ τὸν Στέφανο Maçamurdi, κατοίκους Χάνδακα, τὸν Bertucio Permarino, ἀπὸ τὴ συνοικία τῆς Παναγίας Iubanici τῆς Βενετίας, καὶ τὸν Γεώργιο de Gaifas, κάτοικο Χάνδακα[6]· τὸ 1301 ὁ Γεώργιος Pisani καὶ ὁ Δομήνικος Grimani, κάτοικοι Χάνδακα, συνάπτουν *colleganza* μὲ τὸν Νικόλαο de Verona, κάτοικο Χάνδακα[7].

1300: στὸν Ἀντώνιο Pissani, κάτοικο Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ὁ Ruçerius de Rugerio, κάτοικος Χάνδακα[8].

1300: ὁ Ἰωάννης Pisano, ἐπονομαζόμενος Cutalioti, καὶ ὁ Μάρκος Romano, κάτοικοι Χάνδακα, πουλοῦν ἕνα βόδι στὸν Ἰωάννη de Porto, κάτοικο Χάνδακα[9]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Ἰωάννης Pissano τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Catalioti, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει στὸν Σήφη Sclavus, κάτοικο κάστρου Adanati, πενήντα βόδια[10] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 299-300, λ. Cutalioti).

1300: ὁ Ἰωάννης Pisan, κάτοικος τοῦ χ. Χουδέτσι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ Στέφανος καὶ Ἰωάννης Mengulo, κάτοικοι κάστρου Paraschi, δανείζονται κρασὶ ἀπὸ τὴ Φιλίππα, χήρα τοῦ Ἰωάννη Furlani, κάτοικο Χάνδακα[11] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 241, λ. Furlani).

1. Leonardo Marcello, σελ. 89 ἔγγρ. 246, 183 ἔγγρ. 546.
2. Ὅ.π., σελ. 135 ἔγγρ. 385.
3. Pietro Pizolo, I, σελ. 59 ἔγγρ. 122.
4. Leonardo Marcello, σελ. 185 ἔγγρ. 552.
5. Ὅ.π., σελ. 183 ἔγγρ. 547.
6. Pietro Pizolo, I, σελ. 262-263 ἔγγρ. 570-571, 265 ἔγγρ. 575, 270 ἔγγρ. 588, 274 ἔγγρ. 599.
7. Benvenuto de Brixano, σελ. 24 ἔγγρ. 55.
8. Pietro Pizolo, I, σελ. 166 ἔγγρ. 357.
9. Ὅ.π., σελ. 28 ἔγγρ. 47.
10. Ὅ.π., σελ. 320 ἔγγρ. 705.
11. Ὅ.π., σελ. 56 ἔγγρ. 113.

1300: ὁ Λεονάρδος Pissanus, ἐπονομαζόμενος Grata, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Γεώργιο de Gaifas, κάτοικο Χάνδακα[1].

1300: ὁ Νικόλαος Pisan, γιὸς τοῦ Μιχάλη Pissano, κάτοικος κάστρου Cacia, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Θωμά, γιὸ τοῦ ποτὲ Σαμουὴλ Cortese, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[2].

1300: ὁ Νικόλαος de Polexino, κάτοικος Χάνδακα, εἶχε δώσει στὸ γαμπρό του Νικόλαο Pissano γῆ· τώρα τὴ νοικιάζει, μαζὶ μὲ δική του στὸν Ruçerio de Ruçerio, κάτοικο Χάνδακα[3].

1300: ὁ Νίνος Pissanus τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Ἀνδρέα de Bandi καὶ τὸν Raymondino, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Barsume, κατοίκους Χάνδακα[4].

1304: ὁ Κώστας Pissano, κτίστης, κάτοικος τοῦ χ. Taviane, νοικιάζει ἀπὸ τὴ Μαρκεζίνα, χήρα καὶ μοναδικὴ ἐπίτροπο τοῦ Ἰωάννη de Litore, κάτοικο Χάνδακα, γῆ, ἀμπέλι καὶ σπίτια στὴν περιοχὴ Leconave, ποὺ ἀνήκει στὴ σερβενταρία τῶν Κουνάβων[5].

1328: ὁ Φραγκίσκος Pisani καταζητεῖται ἀπὸ τὶς ἀρχὲς γιατὶ εἶχε κλέψει ἕνα σκρίνιο ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο de Cornica, Γενουάτη[6].

1368: ὁ Νικόλαος Pisani καὶ ὁ Λαυρέντιος Maripero διεκδικοῦν ἕνα μύλο[7].

1369-1393: τὸ 1369 ὁ Ἀνδρέας Pisani κατέχει παράνομα μιάμισυ σερβενταρία στὸν Πανασὸ καὶ ἐκδιώκεται[8]· τὸ 1381 ὁ Ἀνδρέας Pesani εἶναι ὁ μόνος ἐπίτροπος τοῦ ποτὲ ἐξαδέλφου του Γεωργίου Sinadino, χρυσοχόου, καὶ ἑπομένως μαζί του θὰ ζήσει ὁ γιὸς τοῦ Γεωργίου, Μάρκος[9] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 313, λ. Sinadino)· ὁ Ἀνδρέας Pisani εἶχε πουλήσει (1363) στὸν ποτὲ Ἰωάννη de Riço, γιὰ λογαριασμὸ τοῦ μοναστηριοῦ τῶν Μινοριτῶν τοῦ Χάνδακα, βαρέλια μὲ καρφιὰ σὲ διάφορα μεγέθη καὶ τὸ 1382 οἱ μοναχοὶ ὀφείλουν νὰ ἐξοφλήσουν τὸν Νικόλαο Cornario ἀπὸ τὴ Βενετία[10]· τὸ 1386 εἶναι *caput creditorum* τοῦ παντοπώλη Νικολάου de Corado[11]· τὸ 1391 ὁ Ἀνδρέας Pisani εἶχε καταδικαστεῖ σὲ φυλάκιση καὶ ἡ

1. Ὅ.π., σελ. 31-32 ἔγγρ. 56.
2. Ὅ.π., σελ. 118 ἔγγρ. 243.
3. Ὅ.π., σελ. 248 ἔγγρ. 542.
4. Ὅ.π., σελ. 299-300 ἔγγρ. 658.
5. Pietro Pizolo, II, σελ. 96-97 ἔγγρ. 900.
6. Duca di Candia, Bandi, σελ. 190 ἔγγρ. 464.
7. Santschi, *Régestes*, σελ. 17 ἀρ. 71.
8. Ὅ.π., σελ. 36 ἀρ. 154.
9. Ὅ.π., σελ. 232 ἀρ. 1059.
10. Ὅ.π., σελ. 86 ἀρ. 335.
11. Ὅ.π., σελ. 247 ἀρ. 1138.

ποινή του ἀναστέλλεται[1]· τὸ 1393 θὰ εἰσπράξει ἀποζημίωση ἀπὸ τὸν Δανιὴλ de Molino, ἰδιοκτήτη πλοίου, γιὰ ζημιὰ σὲ μπαοῦλα του κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ταξιδιοῦ[2].

1370: ὁ Νικόλαος Pisani ἔχει λάβει ἀπὸ τὸ Βενετικὸ κράτος δυόμισυ σερβενταρίες στοὺς Ἀτσιπάδες καὶ στὸ Sclavochori καὶ ζητάει τὴ διανομὴ τῶν βιλλάνων τῶν περιοχῶν αὐτῶν[3]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Νικόλαος καὶ οἱ ἐκτελεστὲς τῆς διαθήκης τοῦ ποτὲ Μαρίνου Gisi μοιράζονται σὲ δύο ἴσα μέρη τὴ γῆ καὶ τὰ δικαιώματα μιᾶς σερβενταρίας στὸν Ἁγιοβασίλη[4].

1370-1374: τὸ 1370 ὁ Φίλιππος Pisani καὶ οἱ ἀδελφοὶ Οὐρσουλίνος καὶ Μαρίνος Justinian, τοῦ ποτὲ Νικολάου, θὰ μοιράζονται τὴ χρήση τοῦ νεροῦ ποὺ ρέει στὴν τάφρο Μέλεσες[5]· τὸ 1373 ὁ Φίλιππος Pisani, ὁ Ἄγγελος Borgognono, καὶ οἱ ἀδελφοὶ Οὐρσολίνος καὶ Μαρίνος Justin, ἀλληλομηνύονται γιὰ ἐδάφη στὴν Πεδιάδα[6]· τὸ 1374 ὁ Μάρκος Mudaço πρέπει εἴτε νὰ πληρώσει ἀποζημίωση στὸν Φίλιππο Pisani ἢ τὴ σύζυγό του Κατερίνα, εἴτε νὰ ἀποσύρει τὴ μήνυση ποὺ εἶχε καταθέσει ἡ γυναίκα του Ρόζα ἐναντίον τῆς Κατερίνας[7].

1378: οἱ ἐπίτροποι τοῦ ποτὲ Ἰακώβου Pisani ἐνάγονται ἀπὸ τὸν Ἀλέξιο Gisi[8].

1380: ὁ Ἰακώβος Pisani καὶ ὁ γιός του Στεφανέλος μνημονεύονται ὡς ἀντίδικοι τῆς Κατερούτσας Dandulo καὶ τῆς κόρης της Κωνστάντζας Michiel[9].

1382: ὁ Χριστόφορος Pisani καὶ ὁ ἐγγυητής του Μάρκος Paolo εἶχαν καταδικαστεῖ ὡς χρεωφειλέτες τοῦ Ἑβραίου Sambathus Nomico· ἡ ἀπόφαση αὐτὴ ἀκυρώνεται[10].

1387: ὁ Φραγκίσκος Pisani, κάτοικος τοῦ χ. Γωνιές, ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[11].

1420: ὁ σερ Armoro Pisani μνημονεύεται σὲ αἴτηση διακανονισμοῦ τῶν χρεῶν τοῦ Γεωργίου Ἀργυρόπουλου, ποὺ εἶχε πτωχεύσει[12].

1470: στὸν Μαρίνο Pisani καταβάλλονται τετρακόσιες ἐννέα λίμπρες γιὰ ἀγορὰ ἀπ' αὐτὸν σιταριοῦ[13].

1. Ὅ.π., σελ. 315 ἀρ. 1411.
2. Ὅ.π., σελ. 319 ἀρ. 1426.
3. Ὅ.π., σελ. 46 ἀρ. 198.
4. Ὅ.π., σελ. 46 ἀρ. 199.
5. Ὅ.π., σελ. 52 ἀρ. 223.
6. Ὅ.π., σελ. 170 ἀρ. 600, 174 ἀρ. 643.
7. Ὅ.π., σελ. 78-79 ἀρ. 302.
8. Ὅ.π., σελ. 196 ἀρ. 801.
9. Ὅ.π., σελ. 219 ἀρ. 983.
10. Ὅ.π., σελ. 236 ἀρ. 1092.
11. Ὅ.π., σελ. 198 ἀρ. 814.
12. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ. 426 ἔγγρ. 14.
13. Noiret, *Documents*, σελ. 510.

1485: ὁ Μανοῦσος Pisani ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[1].

1536: ὁ σερ Ἀρμένης Piza ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[2].

1538: ὁ σερ Νικολὸς Pisa τοῦ Νικολὸ ἐκλέγεται *deputatus seu suprastans ad opera fossarum*, γιὰ τέσσερα χρόνια, μετὰ ἀπὸ αἴτηση τῶν φεουδαρχῶν[3].

1538: ὁ σερ Παῦλος Pisa τοῦ ποτὲ Αὐγουστίνου διορίζεται *coadjutator ordinarius cancellerie*[4].

1548-1578: τὸ 1548 ὁ Φραγκίσκος Pisa, νοτάριος, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[5]· στὰ χρόνια 1555-1578 μνημονεύεται ὡς νοτάριος τῆς μεγάλης καγκελλαρίας[6].

1551: ὁ Μένεγος Πιζάνης, «ἄξιος ἀββοκάτος», ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[7].

1565: ὁ Μανόλης Πιζὰς καὶ ὁ Νικόλας Πιζὰς ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Κυριάννα Ρεθύμνου[8].

1565: ὁ Μιχάλης Πιζὰς Πατερόπουλος τοῦ ποτὲ Μανόλη, ὁ Ἀλέξης Πιζὰς τοῦ ποτὲ Μανόλη, ὁ Μανόλης Πιζὰς Ἀρμαδόρος, καὶ ὁ Γεώργης Πιζὰς «τζῆ Βαρδοπούλας», ὅλοι κάτοικοι τοῦ χ. Κυριάννα Ρεθύμνου, ὁμολογοῦν ὅτι ὀφείλουν χρήματα στὸ φεουδάρχη Ματθαῖο Καλλέργη τοῦ ποτὲ Βίκτορα[9].

1565: ἡ παπαδιά, χήρα τοῦ ποτὲ παπα Ματθαίου Πιζᾶ, καὶ ὁ γιός της Μανόλης, κάτοικοι τοῦ χ. Κυριάννα Ρεθύμνου, παραδέχονται ὅτι χρωστοῦν χρήματα στὸ φεουδάρχη Ματθαῖο Καλλέργη τοῦ ποτὲ Βίκτορα[10].

1578-1587: τὸ 1578 ὁ Καμίλος Pisani, γαστάλδος, ζητᾶ νὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὸν Λουνάρδο Caverzan, γιὸ τοῦ Mar'Antonio Caverzan, ἀπὸ τὸ Triviso[11]· τὸ 1587 ζητᾶ τὴν ἀντικατάστασή του ἀπὸ τὸν Τζώρτζη Prassinico[12].

1583: ὁ Φραντζέσκος Pisani, ἡ Ἀθούσα Pisani καὶ ὁ Μανοῦσος Pisan κα-

1. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 202.
2. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 305.
3. Καραπιδάκη, A, σελ. 7 ἀρ. 33.
4. Ὅ.π., σελ. 15 ἀρ. 77.
5. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 312 ἔγγρ. 247.
6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 236 ἀρ. 15.
7. Ὅ.π., σελ. 241 ἀρ. 47.
8. Καλιτσουνάκι, *Ἀνέκδοτα κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 501-502 ἔγγρ. 8, 507-509 ἔγγρ. 11.
9. Ὅ.π., σελ. 507-512 ἔγγρ. 11-13, 516-517 ἔγγρ. 16. Πρβλ. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 64.
10. Εὐαγγελάτου, *Χορτάτσης*, σελ. 218-220 ἔγγρ. 3.
11. Καραπιδάκη, B, σελ. 222 ἀρ. 311.
12. Καραπιδάκη, C, σελ. 452 ἀρ. 452.

ταβάλλουν *livello* γιὰ γῆ, σπίτια καὶ ἀποθήκη στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[1]· ὁ μισὲρ Τζουὰν Γιάκομος Pisani εἶναι νοτάριος τῆς καγκελλαρίας[2].

1644: ἡ οἰκογένεια Pisani συγκαταλέγεται στοὺς nobili veneti καὶ στοὺς nobili cretensi τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[3].

21. *Torcello*, ἀπὸ τὸ Τορτσέλλο τῆς Βενετίας

1348-1350: Ἰωάννης Τορτσέλλο, νοτάριος Χάνδακα[4].

1359: ἡ Καλή, χήρα τοῦ Ἰωάννη Tataro, μαραγκοῦ, κάτοικος Χάνδακα, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη της δέκα ὑπέρπυρα στὴν Εἰρήνη, κόρη τοῦ ποτὲ Πέτρου Torelo [Torcello;][5].

1420: ὁ σερ Τζὰν Torello [Torcello;] μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ Γεωργίου Ἀργυρόπουλου, ποὺ εἶχε πτωχεύσει[6].

1439-1467: τὸ 1439 ὁ εὐγενὴς Ἰωάννης Torcellus, *domicellus Cretenses*, νοικιάζει τὸ πατριαρχικὸ χωριὸ Λιγόρτυνος, γιὰ πέντε χρόνια, μὲ δικαίωμα ἀνανέωσης καὶ τὸ κρατᾶ τουλάχιστον ὡς τὸ 1467[7]· τὸ 1463 εἶχε νοικιάσει ἀπὸ τὸν πάπα Κάλλιστο Γ' τὰ πατριαρχικὰ χωριὰ Καλογερικό, Γωνιὲς καὶ τὸ πατριαρχικὸ κτῆμα Teremo Pitheánissa, ἀλλὰ ἡ παραχώρηση ἀκυρώνεται ἀπὸ τὸν πάπα Πίο Β', ὡς ἐπιζήμια γιὰ τὸ πατριαρχικὸ ταμεῖο[8]· τὸ 1465 ὁ Ἰωάννης Torcello, μισθωτὴς τῆς πατριαρχικῆς περιουσίας στὴν Κρήτη, δίνει στὸν Ἰωάννη Plussiadino, πρωτοπαπά, κάτοικο Χάνδακα, χρήματα τὰ ὁποῖα ὁ τελευταῖος τὰ μοιράζει στοὺς δώδεκα φιλενωτικοὺς ἱερεῖς, ὡς ἐπίδομα[9]· τὸ 1466 τοποθετεῖται πληρεξούσιος τοῦ καρδιναλίου Βησσαρίωνος στὴν Κρήτη, σὲ ἀντικατάσταση τοῦ Lauro Quirini[10].

1445-1450: τὸ 1445 ὁ Ἄγγελος Torcelo, κάτοικος Χάνδακα, μισθωτὴς τοῦ πατριαρχικοῦ χωριοῦ Λιγόρτυνος, καταγγέλλει τὸν παπα Ἰωάννη Dissiargho, τοῦ ποτὲ παπα Γεωργίου, ὡς βιλλάνο τοῦ πατριαρχείου ποὺ πρέ-

1. P. Castrofilaca, φ. 37ᵛ, 45ʳ, 47ᵛ.
2. Ὅ.π., φ. 133ʳ.
3. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 45, 46, 49.
4. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 84.
5. Μανούσακα – van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 114-116 ἔγγρ. 18, 174.
6. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ 426 ἔγγρ. 14.
7. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 68 καὶ σημ. 2, 97, 98 σημ. 1, 192 καὶ σημ. 8, 195-197, 255-262 ἔγγρ. ΙΓ', 280-281 ἔγγρ. Κ'. Πρβλ. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 217.
8. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 186-187, 211, 236, 251-254 ἔγγρ. ΙΒ'.
9. Ὅ.π., σελ. 265-266 ἔγγρ. ΙΣΤ' Ι-ΙΙ.
10. Ὅ.π., σελ. 113 σημ. 4, 197 καὶ σημ. 2, 270-272 ἔγγρ. ΙΗ'.

πει νὰ πληρώσει φόρο· τὸ 1450 ἀναφέρεται ὡς ἀδελφὸς καὶ πληρεξούσιος τοῦ Τζουὰν Torcello, *cavalier*[1].

1467: στὸν Ἰωάννη Torcelli, ποὺ εἶχε στὸ παρελθὸν ὑπηρετήσει πιστὰ τὸν [λατίνο] αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινούπολης, χορηγοῦνται τὰ προνόμια καὶ τὰ ὀφέλη τῶν ὑπηκόων τῆς Κρήτης[2].

1468: στὸν Μάρκο Torcello, πρώην *fonticarius* τῆς Σητείας, καταβάλλεται τὸ ποσὸ τῶν 800 ὑπερπύρων, ποὺ ἀντιστοιχεῖ σὲ ὀφειλὲς πρὸς τὸ δημόσιο[3].

1473-1478: τὸ 1473 ὁ Νικόλαος Trocello, γιὸς τοῦ Ἰωάννη, νοικιάζει ὅλη τὴν πατριαρχικὴ περιουσία στὴν Κρήτη, ἀπὸ τὸ λατίνο πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Πέτρο Riario, ἀλλὰ ἀργότερα ἡ ἐνοικίαση ἀκυρώνεται[4]· τὸ 1478 ὁ εὐγενὴς Νικόλαος Torcellus, *domicellus Cretensis*, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Torcellus, κρατεῖ τὸ χ. Λιγόρτυνος[5].

1583: ὁ Ἀνδρέας Torcello καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ Catto Todorici καὶ ὁ Στεφανὴς Torello [Torcello;] γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Torcello, μὲ ἔνδειξη *italian*, συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

22. *Toscano*, ἀπὸ τὴν Τοσκάνη

1300-1304: τὸ 1300 ὁ Δομήνικος Toscan, κάτοικος τοῦ χ. Κουνάβοι, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Ἄγγελο Vaxalo, κάτοικο Χάνδακα· ἀκόμη, ὀφείλει νὰ κατοικεῖ μὲ τὴν οἰκογένειά του στὸ χ. Helia τοῦ Vaxalo, καὶ νὰ τὸν ὑπηρετεῖ γιὰ πέντε χρόνια[8]· τὸ 1304 νοικιάζει ἀπὸ τὸν Νικόλαο Dandulo, κάτοικο Χάνδακα, δύο ἀμπέλια ποὺ ἀνήκουν στὴ σερβενταρία τῶν Κουνάβων[9].

1300: ὁ Μιχαὴλ Toscan καὶ ὁ Παῦλος Pino, κάτοικοι Χάνδακα, παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὸν Δομήνικο Qualioto de Cloça, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα μούστου, ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τοῦ Pino στοὺς Κουνάβους[10].

1. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 193-195. Πρβλ. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 217.

2. Noiret, *Documents*, σελ. 504-505.— Gerland, *Histoire de la noblesse*, σελ. 34 σημ. 2.

3. Noiret, *Documents*, σελ. 505.

4. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 118 καὶ σημ. 4, 287-288 ἔγγρ. ΚΓ'. Πρβλ. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 217.

5. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 198.

6. P. Castrofilaca, φ. 41^{v}, 47^{v}.

7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 49.

8. Pietro Pizolo, I, σελ. 65 ἔγγρ. 131.

9. Pietro Pizolo, II, σελ. 165-166 ἔγγρ. 1052-1053.

10. Pietro Pizolo, I, σελ. 68 ἔγγρ. 137.

1372: ὁ Σταμάτιος Toscano ὁρίζεται μάρτυρας σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[1].

1644: ἡ οἰκογένεια Toscani, μὲ ἔνδειξη *italian*, συγκαταλέγεται στοὺς nobili cretensi τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[2].

23. *Trevisanus*, *Trivisano*, *Trivisan* καὶ *Τριβιζάς*, ἀπὸ τὸ Τρεβίζο

1271: ὁ Ruçerino Tervisanus, κάτοικος Χάνδακα, θὰ παραλάβει κρασὶ ἀπὸ τὸν Νικόλα Messariti, κάτοικο τοῦ χ. Πενταμόδι[3] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 173, λ. Messariti).

1279: ὁ Ἰωάννης, γιὸς τοῦ ποτὲ Λαυρεντίου Tervisano, κάτοικος βούργου Χάνδακα, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Μωυσή, γιὸ τοῦ ποτὲ Renbillo, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα κρασιοῦ[4].

1279-1281: τὸ 1279 ὁ Πέτρος Tervisanus ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[5]· τὸ 1281 ὁ Πέτρος Tervisano καὶ ὁ Βαρθολομαῖος de Millan, ὡς ἐπίτροποι τοῦ Συμεών—, παίρνουν ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ἀπὸ τὸν Στέφανο de Adelenda, ἐπίτροπο τοῦ Ἁγίου Λαζάρου[6].

1280-1301: τὸ 1280 ὁ Μαρίνος Tervisanus, κάτοικος Χάνδακα, νοικιάζει στὸν Μάρκο Accontanto, κάτοικο Χάνδακα, πέντε σπίτια στὸ Χάνδακα, τρία κοντὰ στὸ Tortivo καὶ δύο κοντὰ στὴν ἐκκλησία τῆς Παναγίας de Iallinathe[7]· τὸ 1301 παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Βαρθολομαῖο Trivisano, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα κριθαριοῦ καὶ βρώμης[8]· τὸν ἴδιο χρόνο ὀφείλει στὸν Salamoni, γιὸ τοῦ ποτὲ Leonis Medici, κάτοικο Χάνδακα, σιτάρι· ὁ Salamon τοῦ δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη[9].

1280: ὁ Μαρκήσιος Tervisanus καὶ ὁ Ἀνδρέας Surianus, κάτοικοι τοῦ χ. Paraschym, παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Sambatheo, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἀναστασίου, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ καὶ κρασιοῦ[10].

1280: ὁ Ἰωάννης Tervisanus, γιὸς τοῦ ποτὲ Facini, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Βικέντιο Visintino, *servitore* τοῦ δούκα[11].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 191 ἀρ. 764.
2. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 53.
3. Pietro Scardon, σελ. 57 ἔγγρ. 149.
4. Leonardo Marcello, σελ. 12 ἔγγρ. 19.
5. Ὅ.π., σελ. 36 ἔγγρ. 88.
6. Ὅ.π., σελ. 185-186 ἔγγρ. 555.
7. Ὅ.π., σελ. 80-81 ἔγγρ. 221.
8. Benvenuto de Brixano, σελ. 28 ἔγγρ. 67.
9. Ὅ.π., σελ. 141-142 ἔγγρ. 392-393.
10. Leonardo Marcello, σελ. 90-91 ἔγγρ. 252.
11. Ὅ.π., σελ. 99 ἔγγρ. 276.

1280-1319: τὸ 1280 ὁ Τομαζίνος Tervisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[1]· τὸ 1319 κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Vasmulo, μυλωνά, κάτοικο Palla[2].

1280: ὁ Ἰακωβίνος Tervisan καὶ ὁ Ἄγγελος Mudacio, κάτοικοι τοῦ χ. Σταμνοί, δανείζονται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Νικόλα Maçamordi, κάτοικο Χάνδακα[3]· τὸν ἴδιο χρόνο μαζὶ μὲ τὸν Λεονάρδο Calbo, κάτοικο τοῦ χ. Σταμνοί, παίρνουν χρήματα ἀπὸ τὸν Δαυίδ, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἑβραίου Lingnachi Nomico, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[4].

1280: ὁ Ματθαῖος Tervisanus, κάτοικος τοῦ χ. Βάθεια, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Βασίλειο Paduano, κάτοικο βούργου Χάνδακα[5] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 255, λ. Paduanus).

1280-1281: ὁ Παγκράτιος Tervisan ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[6].

1280-1281: τὸ 1280 ὁ Ἰακωβίνος Tervisanus, κάτοικος τοῦ χ. Καινούργιο, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Sambatheo, γιὸ τοῦ ποτὲ Μωυσῆ Nomico, κάτοικο Χάνδακα[7]· τὸ 1281 ὁ Ἰακωβίνος Tervisanus, κάτοικος τοῦ χ. Καινούργιο τοῦ Πέτρου Michelis, καὶ ὁ Iohanninus Casso, κάτοικος τοῦ χ. Σκόπελα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὸν Βιβιάνο Lusco, κάτοικο Χάνδακα[8].

1281: ὁ Πέτρος Tervisanus, κάτοικος τοῦ χ. Aio Ferachia, δανείζεται σιτάρι ἀπὸ τὸν Θωμὰ Lombardo, κάτοικο Χάνδακα[9] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 244, λ. Lambardo).

1281: ὁ Iohanninus Tervisano, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζεται κρασὶ ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Μιχάλη, γιὸ τοῦ ποτὲ Sambathy Nomico, κάτοικο Χάνδακα[10].

1281: ὁ Bonensegna Tervisan καὶ ὁ Κώστας Çacho, κάτοικοι τοῦ χ. Scal-

1. Ὅ.π., σελ. 102 ἔγγρ. 284.
2. Santschi, *Médecine*, σελ. 19.
3. Leonardo Marcello, σελ. 103 ἔγγρ. 287.
4. Ὅ.π., σελ. 107 ἔγγρ. 299.
5. Ὅ.π., σελ. 121-122 ἔγγρ. 342.
6. Ὅ.π., σελ. 66 ἔγγρ. 179, 69 ἔγγρ. 190, 79 ἔγγρ. 217, 83-84 ἔγγρ. 232, 103-104 ἔγγρ. 289, 123 ἔγγρ. 348, 128 ἔγγρ. 363, 140 ἔγγρ. 402-403, 144 ἔγγρ. 417, 145 ἔγγρ. 419, 152 ἔγγρ. 443, 157 ἔγγρ. 457, 164-165 ἔγγρ. 484, 167 ἔγγρ. 492, 174 ἔγγρ. 515, 177-178 ἔγγρ. 528, 184 ἔγγρ. 550, 186-187 ἔγγρ. 558.
7. Ὅ.π., σελ. 92 ἔγγρ. 257.
8. Ὅ.π., σελ. 125 ἔγγρ. 354.
9. Ὅ.π., σελ. 128 ἔγγρ. 364.
10. Ὅ.π., σελ. 132 ἔγγρ. 378.

lare, δανείζονται σιτάρι καὶ κριθάρι ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο Calliviti, κάτοικο Χάνδακα[1].

1281: ὁ Ἐμμανουὴλ Tervisanus, κάτοικος τοῦ χ. Πενταμόδι, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Γεώργιο Ialina τοῦ ποτὲ Μιχαὴλ Ialina, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[2].

1281: ὁ Clarello Tervisano, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει ἄτοκα χρήματα στὸν Μαρτίνο Calegarius, κάτοικο Χάνδακα[3].

1281: ὁ γιὸς τοῦ ποτὲ Λαζάρου Tervisan, κάτοικος τοῦ χ. Aio Ferachia, δανείζεται σιτάρι ἀπὸ τὸν Agapi[4].

1300: ὁ Ἀνδρέας Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, ποὺ κατέχει τὸ μύλο τῶν Σιναϊτῶν, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ἀλβερτίνο Geno, κάτοικο Χάνδακα[5].

1300-1302: τὸ 1300 ὁ Βαρθολομαῖος Trivisano καὶ ὁ ἀνεψιός του Παῦλος Pino, κάτοικοι Χάνδακα, παίρνουν σιτάρι ἀπὸ τὸν Γεώργιο Ialina τοῦ ποτὲ Μιχαήλ, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψουν σὲ καθορισμένο χρόνο χρήματα[6]· τὸν ἴδιο χρόνο στὸν Βαρθολομαῖο δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ὁ Πέτρος Burgondionus, κάτοικος Χάνδακα[7]· τὸ 1301 ὁ Βαρθολομαῖος δανείζει χρήματα στὸν Μαρίνο Trivisano, κάτοικο Χάνδακα[8]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Βαρθολομαῖος Trivisano καὶ ὁ Παῦλος Pino, κάτοικοι Χάνδακα, ὑπόσχονται νὰ ἀποζημιώσουν τὸν Βικέντιο de Militibus, γιὰ ζημιά[9]· τὸ 1302 ὁ Βαρθολομαῖος Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

1300: ὁ Β. Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[11].

1300-1302: τὸ 1300 στὸν Βενέδικτο Trivisano, κάτοικο Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ὁ Νικόλαος Fraperius, κάτοικος Χάνδακα[12]· τὸν ἴδιο χρόνο μαζὶ μὲ τὸν Πέτρο Paulin, κάτοικο Χάνδακα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὸν Νικόλα Sarandino, πεταλωτή, κάτοικο Χάνδακα[13]· τὸ 1302 ὁ Βενέδικτος Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[14].

1. Ὅ π., σελ. 141 ἔγγρ. 404.
2. Ὅ.π., σελ. 165 ἔγγρ. 485.
3. Ὅ.π., σελ. 184 ἔγγρ. 550.
4. Ὅ.π., σελ. 191 ἔγγρ. 575.
5. Pietro Pizolo, I, σελ. 147 ἔγγρ. 311.
6. Ὅ.π., σελ. 22 ἔγγρ. 30.
7. Ὅ.π., σελ. 204 ἔγγρ. 442.
8. Benvenuto de Brixano, σελ. 28 ἔγγρ. 67.
9. Ὅ.π., σελ. 17 ἔγγρ. 37.
10 Ὅ.π., σελ. 205 ἔγγρ. 568.
11. Pietro Pizolo, I, σελ. 67 ἔγγρ. 134.
12. Ὅ.π., σελ. 139 ἔγγρ. 291.
13. Ὅ.π., σελ. 141-142 ἔγγρ. 300-301.
14. Benvenuto de Brixano, σελ. 198 ἔγγρ. 548.

1300-1305: στὰ χρόνια 1300, 1304-1305 ὁ Γουλιέλμος Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται σὲ νοταριακὰ ἔγγραφα[1]· τὸ 1301 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

1300: ὁ Θωμὰς Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[3].

1300: ὁ Θωμὰς Trivisano, κληρικός, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[4].

1300: ὁ Ἰωάννης Trivisanus, γιὸς τοῦ ποτὲ Πέτρου Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, προκειμένου νὰ καρεῖ μοναχὸς στὸ μοναστήρι τῶν Μινοριτῶν, στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου στὸ Χάνδακα, ἀφήνει τὸ μερίδιό του ἀπὸ τὴν οἰκογενειακὴ περιουσία στοὺς ἀδελφούς του Γουλιέλμο καὶ Ἄγγελο Trivisano[5].

1300: ὁ Ἰωάννης Trivisanus, κάτοικος κάστρου Paraschi, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὴν Ἑβραία Ἀναστασία, χήρα τοῦ Sambathei, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τῆς ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[6].

1300: ὁ Μαρίνος Trivisano, κάτοικος τοῦ χ. Κάτω Βάθεια, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Μωυσή, γιὸ τοῦ ποτὲ Vlamidhi Vilara, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[7].

1300: ὁ Μάρκος Trivisanus Tolomio, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Μάρκο Lambardo, κτίστη, κάτοικο Χάνδακα, γιὰ παραλαβὴ ἐνοικίου γῆς στὴν σερβενταρία Lutraci[8] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 246, λ. Lambardo).

1300: ὁ Μάρκος Trivisano καὶ ὁ Γρατιανὸς Georgio εἶχαν νοικιάσει ἀπὸ τὸ Κοινὸ μαζὶ μὲ τὴν Καλή, χήρα καὶ μοναδικὴ ἐπίτροπο τοῦ Μάρκου de la Porta, κάτοικο βούργου Χάνδακα, γῆ στὸ χ. Xerochipia· τώρα ἡ Καλὴ ὑπενοικιάζει τὸ μερίδιό της στὸν Μιχάλη Cromidhi, κάτοικο βούργου Χάνδακα[9].

1300: ὁ Μάρκος Trivisano de la Sale κατεῖχε κήπους, σπίτια καὶ γῆ στὸ

1. Pietro Pizolo, I, σελ. 124-125 ἔγγρ. 254-256, 242-243 ἔγγρ. 532, 243-244 ἔγγρ. 534, 247 ἔγγρ. 540, 248-249 ἔγγρ. 542-543, 297-298 ἔγγρ. 653-654.— Pietro Pizolo, II, σελ. 51-52 ἔγγρ. 800, 114-115 ἔγγρ. 937-938, 207-208 ἔγγρ. 1155, 220-221 ἔγγρ. 1185-1186.

2. Benvenuto de Brixano, σελ. 13 ἔγγρ. 26.

3. Pietro Pizolo, I, σελ. 173-174 ἔγγρ. 373, 213 ἔγγρ. 460, 223 ἔγγρ. 488, 241-242 ἔγγρ. 531, 252 ἔγγρ. 549, 256-257 ἔγγρ. 559, 291-292 ἔγγρ. 640-641.

4. Ὅ.π., σελ. 305-306 ἔγγρ. 673.

5. Ὅ.π., σελ. 104-105 ἔγγρ. 214.

6. Ὅ.π., σελ. 163-164 ἔγγρ. 352.

7. Ὅ.π., σελ. 234-235 ἔγγρ. 516.

8. Ὅ.π., σελ. 113 ἔγγρ. 232.

9. Ὅ.π., σελ. 228-229 ἔγγρ. 499.

βοῦργο τοῦ Χάνδακα, τὰ ὁποῖα ἔχει τώρα νοικιάσει ἀπὸ τὸ Κοινὸ ὁ Ἰωάννης Michael, γιὸς τοῦ ποτὲ Φίλιππου Michaelis, κάτοικος Χάνδακα, ὁ ὁποῖος τὰ ὑπενοικιάζει στὸν Ραφαὴλ Scandolario, κάτοικο βούργου Χάνδακα[1].

1300-1305: τὸ 1300 ὁ Νικόλαος Trivisano, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ραφαὴλ Scandolario, κάτοικο βούργου Χάνδακα[2]· στὰ χρόνια 1300-1301 καὶ 1304-1305 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[3]· τὸ 1302 ὁ Νικόλαος Trivisano καὶ ὁ Μάρκος de Molino, κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Burgondione, κάτοικο Χάνδακα[4].

1300: ὁ Πέτρος Trivisano, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἀλβέρτου Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Νικόλαο de l'Archadhia καὶ τὸν Πέτρο de la Chaliva, κατοίκους Χάνδακα[5].

1301: ὁ Ἰωάννης Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[6]· τὸν ἴδιο χρόνο δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Ἰωάννη de Reço καὶ στὸν Φίλιππο Capelo, κατοίκους Χάνδακα[7].

1301: ὁ Bartolaçus Trivisano, κάτοικος Χάνδακα, δωρίζει σιτάρι καὶ χρήματα στὴν ἀδελφή του Pereria, χήρα τοῦ Μάρκου Balastro· τῆς ὑπόσχεται νὰ τῆς δίνει τὰ μισὰ εἰσοδήματα ἀπὸ τὴ σερβενταρία τοῦ ἄνδρα της[8].

1301: στοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Βαρθολομαίου Trivisano de Calcis δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ὁ Βιτούρης Paulo, κάτοικος Χάνδακα[9].

1304: ὁ Μάρκος Trivisano καὶ ὁ γιός του Νικόλαος Trivisano, κάτοικοι Χάνδακα, ἀναφέρονται σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

1304: ὁ Besogno Trivisano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[11].

1304: ἡ Σοφία, κόρη τοῦ ποτὲ Μιχαὴλ Trivisano, καὶ ὁ ἀνεψιός της Νικόλαος Vaxalo, κάτοικοι τοῦ χ. Atanie τοῦ Μαρκεζῆ Fuscari, δανείζονται ἄτοκα

1. Ὅ.π., σελ. 237-238 ἔγγρ. 523.
2. Ὅ.π., σελ. 110 ἔγγρ. 226.
3. Ὅ.π., σελ. 313 ἔγγρ. 687.— Benvenuto de Brixano, σελ. 71-72 ἔγγρ. 195, 160 ἔγγρ. 444.— Pietro Pizolo, II, σελ. 36-37 ἔγγρ. 767, 63 ἔγγρ. 824, 72-73 ἔγγρ. 844-846, 87 ἔγγρ. 876-877, 174 ἔγγρ. 1073, 212 ἔγγρ. 1165.
4. Benvenuto de Brixano, σελ. 203 ἔγγρ. 562.
5. Pietro Pizolo, I, σελ. 283 ἔγγρ. 622, 286 ἔγγρ. 629.
6. Benvenuto de Brixano, σελ. 9 ἔγγρ. 13, 11-12 ἔγγρ. 20, 37 ἔγγρ. 91, 100 ἔγγρ. 273, 115 ἔγγρ. 316.
7. Ὅ.π., σελ. 122 ἔγγρ. 334.
8. Ὅ.π., σελ. 55-56 ἔγγρ. 145-146.
9. Ὅ.π., σελ. 77 ἔγγρ. 211.
10. Pietro Pizolo, II, σελ. 88 ἔγγρ. 878.
11. Ὅ.π., σελ. 95-96 ἔγγρ. 898, 119 ἔγγρ. 951.

χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Samargia, γιὸ τοῦ ποτὲ Helinghiaghi Rodhodhi, κάτοικο Χάνδακα[1].

1304: ὁ Βαρθολομαῖος Trivisano, βαρελοποιός, ἐπονομαζόμενος Malmarchadho, καὶ ὁ κουνιάδος του Δονάτος, ψαράς, κάτοικοι Χάνδακα, δανείζονται χρήματα ἀπὸ τὸν Udorico Trintino, *speciali*, κάτοικο Χάνδακα[2].

1304: ὁ Ἰωάννης Trivisano Tolomio, κάτοικος τοῦ χ. Ἀστρακοί, ὑπενοικιάζει στὸν Γεώργιο Politi, ἐπονομαζόμενο Scarlato, κάτοικο κάστρου Ρεθύμνου, γῆ στὸ χ. Su Funare, τὴν ὁποία εἶχε νοικιάσει ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Cornario Cornarolo[3] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 305, λ. Politi).

1319: ὁ Ἀλβέρτος Tervisanus, ἀνεψιὸς τοῦ φοροεισπράκτορα Δημητρέλλου, κατηγορεῖται ὅτι μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του Νικόλαο καὶ τὸν Ἰουλιανό, βιλλάνο τοῦ Ἀνδρέα Cornario, κακοποίησαν καὶ ἔβρισαν τοὺς φύλακες τοῦ καπετάνιου τοῦ βούργου[4].

1349: ὁ Παῦλος Trivisianus ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[5].

1352: τὸν Ἰωάννη Trivixano, ἐπονομαζόμενο Scufa, κάτοικο βούργου Χάνδακα, διορίζει πληρεξούσιό του ὁ Κώστας Clonari, κάτοικος βούργου Χάνδακα[6].

1352-1367: τὸ 1352 ὁ Νικόλαος Trivixano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[7]· τὸ 1367 θὰ καταβάλει στὴ σύζυγό του Μαρούλα εἴκοσι ὑπέρπυρα τὸ χρόνο, γιὰ διατροφὴ τῆς κόρης του Ἐργίνας[8].

1352: ὁ Γεώργιος Trivisano, *franco*, κάτοικος τοῦ χ. Ambrussia, νοικιάζει ἀπὸ τὸν Ἀντώνιο Gradonico, κάτοικο βούργου Χάνδακα, γῆ στὸ χωριὸ αὐτό[9].

1352: ὁ Λεονάρδος Trivixano ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[10].

1352: ὁ παπα Γιάννης Trivixano, κάτοικος κάστρου Τεμένους, παρίσταται ὡς ἐγγυητὴς τοῦ παπα Γεωργίου Condiano, κατοίκου τοῦ ἴδιου κάστρου, σὲ δάνειο ποὺ συνάπτει ὁ τελευταῖος[11].

1354-1373: στὰ 1354-1356 οἱ ἀδελφοὶ Βίκτωρ καὶ Guido Trivisano, τοῦ ποτὲ Παύλου, ἀπὸ τὴ Βενετία, τώρα στὸ Χάνδακα, ἐκμισθώνουν τὴν πατριαρχικὴ περιουσία στὴν Κρήτη γιὰ ἐννέα χρόνια· τὸ 1355 καὶ 1356 προ-

1. Ὅ.π., σελ. 100 ἔγγρ. 908.
2. Ὅ.π., σελ. 122 ἔγγρ. 957.
3. Ὅ.π., σελ 69 ἔγγρ. 838.
4 Duca di Candia, Bandi, σελ. 74 ἔγγρ. 203.
5. Μανούσακα – van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 103-104 ἔγγρ. 8
6. Zaccaria de Fredo, σελ. 17 ἔγγρ. 17.
7. Ὅ.π., σελ. 36 ἔγγρ. 47.
8. Santschi, *Régestes*, σελ. 121 ἀρ. 140.
9. Zaccaria de Fredo, σελ. 43-44 ἔγγρ. 59-60.
10. Ὅ.π., σελ. 50-51 ἔγγρ. 71.
11. Ὅ.π., σελ. 57 ἔγγρ. 81.

βαίνουν σὲ ἐνοικιάσεις διαφόρων χωριῶν[1]· ὁ σερ Βίκτωρ Trivisano, ὡς πληρεξούσιος τοῦ γιοῦ του Μαρίνου, εἶχε ἐκμισθώσει (1371) τὸ πατριαρχικὸ χωριὸ Apano Michu στὸν Νικόλαο de Maleauditis, *cancellarius Camere Crete*, ὁ ὁποῖος τὸ 1372 τὸ ὑπενοικιάζει στὸν Στέφανο Saghlichi[2]· τὸ 1373 δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Ἐμμανουὴλ Delaporta, κάτοικο βούργου Χάνδακα, γιὰ νοίκι τῶν πατριαρχικῶν χωριῶν Λιβάδια καὶ Κακό Χωριό[3].

1364: ὁ πρεσβύτερος Γιάννης Trivisano, καλόγερος, καὶ ὁ ἀδελφός του Νικολέτος, κάτοικοι κάστρου Novo, ποὺ καταγγέλθηκαν ἀπὸ τὸν καστελλάνο τοῦ Τεμένους γιὰ ὕβρεις κατὰ τοῦ Βενετικοῦ κράτους, καταδικάζονται σὲ φυλάκιση καὶ πρόστιμο[4].

1367-1375: τὸ 1367 ὁ Μαρίνος Trivisan καὶ ὁ γιός του Πέτρος ἔχουν ἕναν μύλο κατεστραμμένο στὴν καβαλλαρία τους Ἴνι καὶ θέλουν νὰ κτίσουν νέο σὲ ἄλλη θέση[5]· τὸ 1368 ἀντιδικοῦν μὲ τὶς κόρες τοῦ πρώτου, Πάλμα, χήρα τοῦ Γαβριὴλ Venerio, Πέρια, χήρα τοῦ Λεονάρδου Gradonico, Ρεγγίνα, χήρα τοῦ Ἀνδρέα Pantaleo καὶ τὶς ἐπιτρόπους τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα Pantaleo: κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐπανάστασης τοῦ 1363-64, ἐξαιτίας τοῦ φόβου τῶν ἐπαναστατῶν, ὁ Μαρίνος εἶχε κάνει σημαντικὲς δωρεὲς στὶς κόρες του· τώρα ζητάει τὴν ἀκύρωσή τους[6]· τὸ 1370 ὁ Πέτρος Trevisan καὶ ὁ πατέρας του Μαρίνος ἀντιδικοῦν[7]· τὸ 1375 οἱ ἐπίτροποι τοῦ ποτὲ Πέτρου Trevisan ἐνάγονται ἀπὸ τὴν Ἐργίνα, χήρα τοῦ Ἀνδρέα Pantaleo[8].

1368: ὁ Λουδοβίκος Trivisano εἶχε συντάξει (1363) τὴ διαθήκη του· τώρα διευθετοῦνται ὅροι της[9].

1369: ὁ Νικόλαος Trivisano κατέχει τὸ ἕνα ὄγδοο τῆς σερβενταρίας τῆς Damiana, τὴν ὁποία εἶχε ἀγοράσει σὲ πλειστηριασμὸ πρὶν ἀπὸ εἰκοσιτέσσερα χρόνια[10].

1370: ὁ Βίτος Trevisan, κάτοικος Ρεθύμνου, ἔχει κάνει εἰσαγωγὴ μεταξιοῦ καὶ ἔχει πληρώσει τὸ δικαίωμα εἰσόδου ποὺ ἀπαιτεῖται[11].

1. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 179, 182, 184 καὶ σημ. 1, 188 καὶ σημ. 5, 191, 201, 203, 206-207, 212, 220, 230 καὶ σημ. 6, 240-242 ἔγγρ. Γ'-Δ'.

2. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 50, 103-105 ἔγγρ. 7.5 καὶ σημ. 3.

3. Μανούσακα-van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 137-138 ἔγγρ. 35, 138 σχόλια 1.

4. Santschi, *Régestes*, σελ. 103 ἀρ. 43.

5. Ὅ.π., σελ. 119 ἀρ. 127.

6. Ὅ.π., σελ. 8-10 ἀρ. 34-35.

7. Ὅ.π., σελ. 157 ἀρ. 483, 161 ἀρ. 525.

8. Ὅ.π., σελ. 184 ἀρ. 727.

9. Ὅ.π., σελ. 18 ἀρ. 76.

10. Ὅ.π., σελ. 35-36 ἀρ. 153.

11. Ὅ.π., σελ. 45 ἀρ. 192.

1370: ὁ Πέτρος Trevisan εἶναι πληρεξούσιος τοῦ ἀδελφοῦ του Βίκτορα σὲ ὑπόθεση ἐνοικίασης, ἀπὸ τὸν τελευταῖο, χωριῶν ποὺ ἀνήκουν στὸ λατινικὸ πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινούπολης[1].

1375: ὁ Νικόλαος Trivisan τοῦ ποτὲ Ἀντωνίου εἶχε συνάψει δάνειο (1373), γιὰ τὸ ὁποῖο ἔχει ἐγγυηθεῖ ὁ Θωμὰς Bolani[2].

1382-1390: τὸ 1382 ὁ Λεονάρδος Trivisano τοῦ ποτὲ Βίτο, ὡς ἐπίτροπος τοῦ ποτὲ πατέρα τοῦ Ἰακώβου Manolesso, ἀπὸ τὴ Βενετία, συμφωνεῖ νὰ παραλάβει ὁ Ἰάκωβος χωριά, ποὺ ἀνήκουν στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Torcello[3]· τὸ 1390 μαζὶ μὲ τὸν Λεονάρδο Dela Porta, ὡς πληρεξούσιοι τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Θωμᾶ de Borgondia, στὴν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση τοῦ Torcello, ζητοῦν τὸ διορισμὸ ἐκτιμητῶν γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὶς ζημιὲς σὲ μύλους τοῦ μοναστηριοῦ στὴν Κρήτη[4].

1388: ὁ Γεώργιος Trivisano καὶ ὁ Ἀνδρέας Gara εἶχαν συμφωνήσει (1387) σχετικὰ μὲ μιὰ ἀγορά, τὴν ὁποία τώρα ἐπικυρώνει τὸ δικαστήριο[5].

1393: ὁ Πέτρος Trivisano εἶναι χειροῦργος στὸ Belvedere[6].

1394: ὁ Γεώργιος Trivisano, ἐπονομαζόμενος Roviti, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[7].

1394: ὁ Γεώργιος Trivisano, ἐπονομαζόμενος Thomasino, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[8].

1394: ὁ Φραγκούλης Trivisano μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[9].

1395: ἡ Ἐργίνα, σύζυγος τοῦ Κώστα Trivisano, μπαλωματῆ, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ πυρετό[10].

1395: ὁ Κώστας Trivisano, γιὸς τοῦ Νικολάου, ἐπονομαζόμενος Sichoremeno, κάτοικος τοῦ χ. Caçamba, παίρνει ἄδεια νὰ χειροτονηθεῖ πρεσβύτερος, ἔξω ἀπὸ τὴν Κρήτη[11].

1396: ὁ Λεονάρδος Trevisan ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὸ φόρο γιὰ τὴν ἐπανεισαγωγὴ συνδονιῶν στὴν Κρήτη[12].

1419: ὁ Κάρολος Trivisano παραχωρεῖ στὸν Γεώργιο Μαρκιανὸ ἔκταση γῆς

1. Ὅ.π., σελ. 45-46 ἀρ. 195, 57 ἀρ. 242.
2. Ὅ.π., σελ. 202 ἀρ. 838.
3. Ὅ.π., σελ. 85 ἀρ. 332.
4. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ. 397-399 ἔγγρ. 4, 399-400 σημ. 2-4, 24.— Santschi, *Régestes*, σελ. 289 ἀρ. 1310.
5. Santschi, *Régestes*, σελ. 264 ἀρ. 1201.
6. Ὅ.π., σελ. 316 ἀρ. 1415.
7. Ὅ.π., σελ. 340 ἀρ. 1576.
8. Ὅ.π., σελ. 347 ἀρ 1609.
9. Ὅ.π., σελ. 349 ἀρ. 1612.
10. Ὅ.π., σελ. 367 ἀρ. 1693.
11. Ὅ.π., σελ. 374 ἀρ. 1722.
12. Noiret, *Documents*, σελ. 78.

στὸ χ. Καλαμίτσι, γιὰ νὰ κτίσει μὲ δικά του ἔξοδα σπίτι καὶ τοῦ ἐκμισθώνει μισὴ βουδέα στὸ ἴδιο χωριό[1].

1423-1485: παπα Γεώργιος Τριβίζιος τοῦ Κωνσταντίνου, κωδικογράφος ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ ἱερέας τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ἑλλήνων στὴ Βενετία[2]· στὰ χρόνια 1464-1466 ὁ παπα Γεώργιος Trivisanus γίνεται φιλενωτικὸς καὶ χρηματοδοτεῖται ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῶν πατριαρχικῶν χωριῶν στὴν Κρήτη[3].

1449: ὁ Ἀντώνιος Trivisano μνημονεύεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο ὡς πρώην βαρδιάνος τῆς *Scuola* τῆς Παναγίας τῶν Σταυροφόρων, στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[4].

1449: ὁ Ἀντώνιος Trivisano, ἐπονομαζόμενος Thomaino, ὁρίζει πληρεξούσιό του τὸν Γεώργιο Tristano, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, ποὺ βρίσκεται στὴν Κωνσταντινούπολη[5].

1450: ὁ Νικόλαος Trivisano, ἐπονομαζόμενος Mothono, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1476: ὁ σερ Δανιὴλ Trivisano τοῦ ποτὲ σερ Λεονάρδου, ὡς ἐπίτροπος καὶ *legatarius* τῆς μητέρας του Berucie, χήρας τοῦ ποτὲ Λεονάρδου Trivisano, εἶχε πουλήσει (1474) στὸν Ἰάκωβο Venerio τοῦ ποτὲ Νικολάου τὴν ἐκκλησία τῆς Κερα-Χωστῆς στὸ Χάνδακα· τώρα ὁ δούκας Εὐστάθιος Balbi ἐπικυρώνει τὴν πράξη[7].

1480: ὁ Melchior Trevisan θὰ εἰσπράξει ἀπὸ τὴ διοίκηση τῆς Κρήτης ἐννιακόσια δεκατρία δουκάτα γιὰ πώληση σιταριοῦ[8].

1488-1508: τὸ 1488 ὁ Φανούριος Τριβιζὰς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[9]· τοῦ Φανουρίου (Φραγκίσκου) Trevisan, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν ἐτῶν 1498-1508[10].

1505-1508: Zannasio Trevisan, νοτάριος Χάνδακα[11].

1. Μ α λ τ έ ζ ο υ, *Ὁ ὅρος «metacherissi»*, σελ. 1139-1140 σημ. 14-15.

2. V o g e l - G a r d t h a u s e n, ὅ.π., σελ. 85.— Π α τ ρ ι ν έ λ η, ὅ.π., σελ. 117-118.— G a m i l l s c h e g - H a r l f i n g e r, ὅ.π., σελ. 62-63 ἀρ. 73. Βιογραφικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν Τριβίζιο βλ. Π. Δ. Μ α σ τ ρ ο δ η μ ή τ ρ η, *Γεώργιος Τριβίζιος (πρὸ τοῦ 1423-1485), κωδικογράφος τοῦ Βησσαρίωνος καὶ ἱερεὺς τῶν ἐν Βενετίᾳ Ἑλλήνων*, Θησαυρίσματα 8 (1971), σελ. 49-62 (=*Ἕλληνες λόγιοι*, σελ. 46-56).

3. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 103 καὶ σημ. 4, 270 ἔγγρ. ΙΖ'.

4. I o r g a, *Documents*, σελ. 104.

5. Ὅ.π.

6. Ὅ.π., σελ. 105.

7. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 312-313 ἔγγρ. 248.

8. N o i r e t, *Documents*, σελ. 547.

9. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 658-659 ἔγγρ. 4.

10. Θ ε ο τ ό κ η, *Εἰσαγωγή*, σελ. 84.— Μ ο ά τ σ ο υ, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 308.— Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 690-691 ἔγγρ. 23.

11. Μ ο ά τ σ ο υ, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 308.

1518-1569: τοῦ Μάρκου Trevisan, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν ἐτῶν 1518-1543[1]· στὰ χρόνια 1551-1569 ὁ Μάρκος Τριβιζάς, νοτάριος τῆς μεγάλης καγκελλαρίας, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[2].

1520ca.- 1583: «ἄρχων Θωμὰς Τριβιζάς, ἐκλεκτὸς ντετόρες», ἀββοκάτος, καὶ λόγιος τοῦ Χάνδακα[3].

1536: ὁ σερ Πιέρος Trivisan, ὁ σερ Τζουὰν Trivisan, ὁ Θοδωρὴς Trivisan καὶ ὁ σερ Πιέρος Trivisan περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[4].

1539: ὁ nobile cretense σερ Νικολὸς Trivisan τοῦ ποτὲ Ἀλβίζε ἐκλέγεται *nobile da popa* στὴ γαλέρα Zena τοῦ σερ Νικολό[5].

1560: ὁ Φραντζέσκος Τριβιζὰς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[6].

1560-1573: ὁ Φραντζέσκος Τριβιζάς, νοτάριος τῆς μεγάλης καγκελλαρίας, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[7].

1566: ὁ Φραντζέσκος Τριβιζὰς τοῦ ποτὲ Μάρκου, κάτοικος τῆς Ἐξώπορτας τοῦ Χάνδακα, πουλᾶ στὸν Τζουάννε Κατέλλο τοῦ ποτὲ Μάρκου, σπίτια[8].

1573-1587: τὸ 1573 ὁ Φραντζέσκος Trivisan τοῦ Μπερνάρντο εἶναι ὑποψήφιος γιὰ τὴ θέση τοῦ πρεσβευτῆ ποὺ θὰ μεταφέρει τὰ «καπίτουλα» στὴ Γαληνοτάτη[9]· τὸ 1576 ὁ nobile cretense Φραντζέσκος Trivisan ἐκλέγεται στὸ ἀξίωμα τῶν *justicieri*, στὴ θέση τοῦ Φραντζέσκου Bon[10], εἶναι ἐκλέκτορας στὰ ἀξιώματα *fuora*[11], καὶ παρίσταται σὲ συνάντηση εὐγενῶν καὶ φεουδαρχῶν[12]· τὸ 1587 ἐκλέγεται *in preposto della nobeltà cretense*[13].

1576-1585: τὸ 1576 ὁ Ἀλβίζε Trivisan ἐκλέγεται *capitan contra fures* τοῦ Μαλεβιζίου *seconda muda*[14]· τὸ 1583 καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ

1. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 84.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 308.
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 236 ἀρ. 23.
3. Ὅ.π., σελ. 241 ἀρ. 58, 249-251 ἔγγρ. IV, 277 ἔγγρ. XXIII.— P. Canard, *Les épigrammes de Thomas Trivisanos*, Θησαυρίσματα 8 (1971), σελ. 205-211. Γιὰ τὸν Θωμὰ Τριβιζάνο καὶ τὴν οἰκογένειά του βλ. Ἠρ. Ἐμμ. Καλλέργη, *Ὁ Κρητικὸς λόγιος τοῦ 16ου αἰώνα Θωμᾶς Τριβιζάνος*, Ἀθήνα 1980, σελ. 21-47.
4. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 316, 317, 318.
5. Καραπιδάκη, A, σελ. 35 ἀρ. 123.
6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 277 ἔγγρ. XXIII.
7. Ὅ.π., σελ. 236 ἀρ. 24.
8. Ὅ.π., σελ. 302.
9. Καραπιδάκη, B, σελ. 107-108 ἀρ. 68.
10. Ὅ.π., σελ. 162 ἀρ. 174.
11. Ὅ.π., σελ. 166 ἀρ 188.
12. Ὅ.π., σελ. 183 ἀρ. 225.
13. Καραπιδάκη, C, σελ. 467-468 ἀρ. 509.
14. Καραπιδάκη, B, σελ. 168 ἀρ. 188.

βοῦργο τοῦ Χάνδακα[1]· τὸ 1585 ὁ nobile cretense 'Αλβίζε Trivisan, *capitan contra fures* τοῦ Belveder, ἐκλέγει γραφέα τὸν σερ Γιάκομο Damiani d'Iseppo, Βενετό[2].

1576: ὁ Φραντζέσκος Trivisan τοῦ 'Αλβίζε ἐκλέγεται *capitaneo contra fures seconda muda*[3].

1577: ὁ Marc'Antonio Datriviso, γαστάλδος, παρουσιάζει αἴτηση τοῦ 'Ιακώβου Rimondo, *capitaneo da piazza*, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ζητᾶ τὴν προσωρινὴ ἀντικατάστασή του[4].

1578: ὁ 'Ιερώνυμος Trivisan τοῦ 'Αλβίζε ἐκλέγεται *capitaneus contra fures* τοῦ Μονοφατσίου καὶ τοῦ Belvedere *seconda muda*[5].

1579: ὁ αἰδεσιμότατος 'Αντώνιος Trivisan, ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ Borguignons, πληροφορεῖ τὸ δούκα ὅτι ἕνα ἀπὸ τὰ δεκαέξι μερίδια τοῦ κληροδοτήματος τοῦ Βησσαρίωνος παραμένει ἀδιάθετο[6].

1580-1582: τὸ 1580 ὁ Φραντζέσκος Τριβιζὰν τοῦ Γιάκομου, ὡς ἐπίτροπος τῆς συζύγου του Μαρκεζίνας, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Νικόλαο Στρατηγό, κουνιάδο του[7]· τὸ 1582 ἡ χήρα τοῦ ποτὲ Φραγγιᾶ Τριβιζάν, Μαρκεζίνα Ντα Μολίν, καὶ ὁ Δονάτος Κορνὲρ ἔχουν διαφορὲς γιὰ τὴν πώληση μύλου στὴ Νίβριτο[8].

1581: ὁ Μάρκος Trivisan τοῦ Νικολὸ ἀντικαθιστᾶ τὸν Φίλιππο Dandolo τοῦ 'Ανδρέα, στὸ ἀξίωμα τοῦ *avocatarellus*[9].

1583: ὁ μισὲρ Φραντζέσκος Trivisan εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1578 καὶ τὸ 1581 καὶ καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ *fontego* τοῦ Χάνδακα, καὶ γιὰ τὴν Καλέσια[10]· ὁ Πιέρος Trivisan εἶναι χρεώστης στὸ *fontego* τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1581[11]· ὁ αἰδεσιμότατος ἡγούμενος Guido Antonio Trivisano πληρώνει εἰσφορὰ στὸ δημόσιο ταμεῖο τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1579[12]· ὁ Βερνάρδος Trevisan καὶ ὁ Τομάζος Trivisan καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[13]· ὁ σερ Φραντζέσκος Trevisan τοῦ ποτὲ σερ Γιάκομου καὶ ἡ κόρη

1. P. Castrofilaca, φ. 39r.
2. Καραπιδάκη, C, σελ. 429 ἀρ. 386.
3. Καραπιδάκη, B, σελ. 174 ἀρ. 208.
4. Ὅ.π., σελ. 199 ἀρ. 244.
5. Ὅ.π., σελ. 224 ἀρ. 312.
6. Ὅ.π., σελ. 266 ἀρ. 455.
7. Μέρτζιου, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 116 ἀρ. XX.
8. Ὅ.π., σελ. 124 ἀρ. LIbis.
9. Καραπιδάκη, C, σελ. 314 ἀρ. 83.
10. P. Castrofilaca, φ. 34r, 37r, 40r, 51v.
11. Ὅ.π., φ. 34r.
12. Ὅ.π., φ. 34v.
13. Ὅ.π., φ. 38r.

του ντόνα Μαριέττα περιλαμβάνονται στούς φεουδάρχες τῆς Σητείας, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ συντηροῦν ὑποζύγια[1]· ὁ Τζώρτζης Trivisan, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά[2].

1584: ὁ σερ Φραντζέσκος Trivisan τοῦ Μάρκου ἐκλέγεται *nodaro all'officio proprio*, στὴ θέση τοῦ Τζώρτζη Musurachi[3].

1587: ὁ Φραντζέσκος καὶ ὁ Ἀνδρέας Trivisan τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐκλέγονται *avocatarelli*[4].

1597: ἡ χήρα τοῦ Μανόλη Τριβιζᾶ, Μαρία Ραγουζοπούλα, πουλᾶ στὸν μαϊστρο Γεώργη Πάντιμο δένδρα, ποὺ βρίσκονται στὴν καβαλλαρία τῶν Βολιονῶν, *κρασμένα στο Μολιβέα*[5] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 311, λ. Ραγουζοπούλα).

1617-1618: ὁ Λέος Trivisa τοῦ ποτὲ Γιάννη, ζωγράφος, ὑπογράφει σὲ νοταριακὲς πράξεις[6].

[1625-1629]: ὁ Τζώρτζης Τριβιζάς, κουνιάδος τοῦ Τζαννάκη Κουρήνου, μαζὶ μὲ τὸν Μενεγὴ καὶ τὸν Τζαννάκη Κουρῆνο πουλοῦν στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου, χωράφι νοτικὸ ποὺ βρίσκεται στὸν Ἅγιο Ἰωάννη Σκουρά[7].

1627-1669: τὸ 1627 ὁ Νικολάκης Trivisas ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[8]· ὁ Νικολάκης Τριβιζὰς τοῦ ποτὲ Μάρκου, ἀπὸ τὸ χ. Μίλατος, εἶχε ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου καὶ τὸν Γεώργιο Κονταρᾶτο, περιοχὴ τοῦ μοναστηριοῦ μὲ διάφορα δένδρα καὶ τὸ 1635 ὁ Τριβιζὰς καὶ ὁ Κονταρᾶτος τὴν πουλοῦν στὸ μοναστήρι[9]· τὸ 1636 ὁ Τριβιζὰς βρίσκεται στὸ Καστέλλι τῆς Φουρνῆς, στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου, καὶ πουλᾶ ἐξ ὀνόματος τῆς συζύγου του Κορναρόλας Μπονοπούλας, στὸν Γερμανὸ Συναδηνό, ἡγούμενο τοῦ μοναστηριοῦ, τὸ ἕνα τρίτο περιβολιοῦ στὸν Ἅγιο Ἀντώνιο μετόχι Καρύδι[10]· τὸ 1669 δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν ἡγούμενο τῆς μονῆς Ἀρετίου, γιὰ παραλαβὴ σιταριοῦ[11].

1636: ἡ Μαριέτα Τριβιζοπούλα εἶχε παραχωρήσει, μέσω τοῦ γαμπροῦ της Ἀντρέα Στρατηγοῦ, στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου ἕνα μερίδιο ἀπὸ μετόχι

1. Ὅ.π., φ. 91ᵛ.— Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἱστορικὰ σημειώματα*, σελ. 123, 124.— [Π α π α δ ά κ η], *Castrofilaca*, σελ. 251, 252.
2. P. Castrofilaca, φ. 151ᵛ.
3. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 404 ἀρ. 316.
4. Ὅ.π., σελ. 459 ἀρ. 477.
5. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 30-31 ἔγγρ. 9.
6. Κ α ζ α ν ά κ η - Λ ά π π α, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 254 ἀρ. 90.
7. Ξ α ν θ ο υ δ ί δ η, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 131-132 ἔγγρ. XLIX, 133 σημ. 4.
8. Ὅ.π., σελ. 54 σημ. 6.
9. Ὅ.π., σελ. 185-186 ἔγγρ. LXX, 188 σημ. 8.
10. Ὅ.π., σελ. 191-192 ἔγγρ. LXXIII.
11. Ὅ.π., σελ. 209.

στὴ θέση Δρουβαξόνα, στὴν περιφέρεια τοῦ χ. Πλατυπόδι· ἡ συμφωνία ἀκυρώνεται τώρα μὲ σύμφωνη γνώμη καὶ τῶν δύο μερῶν[1].

1636: ὁ Μικέλες Τριβιζὰς τοῦ ποτὲ Πιέρου, ἀπὸ τὸ χ. Χαμέζι τῆς Σητείας, τώρα βρισκόμενος στὶς Καρὲς τῆς Φουρνῆς, στὸν Τριβαξώνα, πουλᾶ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀρετίου ἕνα χωράφι, στὸν Τριβαξώνα[2].

1642: κατάσχονται περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ Γιάννη Τριβιζᾶ, τσαγκάρη, ἔναντι χρεῶν τοῦ Gian Andrea Oliveri[3].

1644: ἡ οἰκογένεια Trivisan συγκαταλέγεται στοὺς cittadini καὶ τοῦ Χάνδακα καὶ τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[4].

1668: ὁ Μιχαὴλ Τριβιζὰν τοῦ Ἰωάννη, ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη, συνταγμένη στὴ Βενετία[5].

24. *Venetiano*[6], *Venetico* καὶ *Βενετζάς*, ἀπὸ τὴ Βενετία

1271: ὁ Λέος Veneticus μαζὶ μὲ ἄλλους, κατοίκους Χάνδακα, συνάπτουν *colleganza* μὲ τὸν Νικόλα Caridi, κάτοικο Χάνδακα[7].

1352: ὁ Ἰωάννης Venecianus καὶ ὁ Ἰωάννης Turcopulo, κάτοικοι τοῦ χ. Βοῦτες, ἀγοράζουν ἕνα βόδι ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Sinadhino, χρυσοχόο, κάτοικο Χάνδακα[8] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 313, λ. Sinadhino).

1378: ὁ Γεώργιος Veneciano, κάτοικος τοῦ χ. Ghalisso, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[9].

1379: ὁ Zanninus Venecian, κάτοικος τοῦ χ. Pandia, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Νικόλαο Bariti, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριὸ[10] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 231, λ. Bariti).

1427: ὁ Νικολὸς Vinetico, κάτοικος τοῦ χ. Mudazo castello, δανείζει ἕνα μουλάρι στὸν Λέο Vlaco, *maniscalcus*, κάτοικο βούργου Χάνδακα[11].

1. Ὅ.π., σελ. 190-191 ἔγγρ. LXXII.
2. Ὅ.π., σελ. 194-195 ἔγγρ. LXXIV, 199-200 ἔγγρ. LXXVI.
3. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 193.
4. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 51, 54.
5. Κ. Δ. Μέρτζιου, *Πέντε διαθῆκαι Κρητῶν ἀπὸ τὰ Ἀρχεῖα τῆς Βενετίας*, Κρ. Χρ. 12 (1958), σελ. 370-372.
6. Ν. Μ. Παναγιωτάκη, *Νικηφόρος Βενετζάς*, «Λειμών», Τιμητικὴ προσφορὰ στὸν καθηγητὴ Ν. Β. Τωμαδάκη (= ΕΕΒΣ 39-40 (1972-1973), σελ. 651 (= *Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτόκριτου» καὶ ἄλλα βενετοκρητικὰ μελετήματα*, Ἡράκλειο 1989, σελ. 147).— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 110 καὶ σημ. 15.
7. Pietro Scardon, σελ. 143-144 ἔγγρ. 387.
8. Zaccaria de Fredo, σελ. 56-57 ἔγγρ. 80.
9. Santschi, *Régestes*, σελ. 205 ἀρ. 850.
10. Ὅ.π., σελ. 214 ἀρ. 931.
11. Iorga, *Documents*, σελ. 97.

1564: ὁ μαϊστρο Μπατίστας Νταβενέτζια, «στανιέρης», ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[1].

1571: ὁ Γεώργιος Βενετζὰς τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, ἀπὸ τὸ χ. Ζαρός, ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπηρετήσει στὴ γαλέρα τοῦ Ἀνδρέα Κορνάρου, μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ ἄλλο χωρικό, ἀντισκάρο[2].

1583: ὁ παπα Λευτέρης Venetico καταβάλλει *livello* γιὰ τὸν Cazzaban, ὁ Γιώργης Venezzà εἶναι χρεωφειλέτης γιὰ τὸ κάστρο Νοvo ἀπὸ τὸ 1531, καὶ ὁ Πιέρος Venezzà γιὰ τὴ *messetaria* τοῦ 1581[3].

1603-1604: ὁ Ἀντώνης Βενετζὰς τοῦ ποτὲ Μιχελῆ ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[4].

1606-1620: Μερκούριος Βενετζάς, ἀπὸ τὸ χ. Ζαρός, μοναχὸς καὶ κωδικογράφος στὴ μονὴ Βροντησίου, πιθανότατα συγγενὴς τοῦ ἐπίσης κωδικογράφου Νικηφόρου Βενετζᾶ[5].

1609, 1611: ὁ Μάρκος Βενετζὰς τοῦ ποτὲ Ἀντώνη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀποσέτι, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[6].

1611: ὁ Τζουάννε Davenetia τοῦ ποτὲ Τζώρτζη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[7].

1612: ὁ Γεώργης Βενετζὰς τοῦ ποτὲ Ἀντώνη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ μοναστήρι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πετράιδας, στὸ διαμέρισμα τοῦ Ρεθύμνου[8]· τὸν ἴδιο χρόνο μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφό του Μάρκο, συμφωνοῦν μὲ τὸν Ἀλεσσάντρο Βαρούχα νὰ καλλιεργοῦν τὰ χωράφια του[9].

1617-1632: Νικηφόρος Βενετζάς, ἀπὸ τὸ χ. Ζαρός, μοναχὸς καὶ κωδικογράφος στὴ μονὴ Βροντησίου, μεταφραστὴς τῆς ἁγιολογικῆς μυθιστορίας «Βαρλαὰμ καὶ Ἰωάσαφ»[10]· τὸ 1624 ὁ ἱερομόναχος Νικηφόρος Βενετζὰς ὑπογράφει σὲ εὐχαριστήριο ἔγγραφο ποὺ στέλνουν στὸ λατίνο ἀρχιεπίσκοπο Πα-

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Σταχυολογήματα*, σελ 268-269 ἔγγρ XV

2. Π α ν α γ ι ω τ ά κ η, *Νικηφόρος Βενετζάς*, σελ. 652 (=*Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτόκριτου»*, σελ. 148).

3 P Castrofilaca, φ 36ᵛ, 49ᵛ, 51ᵛ

4 Μανόλης Βαρούχας, σελ 200-201 ἔγγρ 190, 249-250 ἔγγρ. 255, 259-260 ἔγγρ. 267.

5 Π α ν α γ ι ω τ ά κ η, *Νικηφόρος Βενετζάς*, σελ 655-657 (=*Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτόκριτου»*, σελ. 151-153).

6 Μανόλης Βαρούχας, σελ. 529-530 ἔγγρ. 602, 627-628 ἔγγρ 724

7 Ε ὐ α γ γ ε λ ά τ ο υ. *Χορτάτσης*, σελ. 226-227 ἔγγρ. 13.

8 Μανόλης Βαρούχας σελ. 660-661 ἔγγρ 760

9 Ὅ π., σελ 680 ἔγγρ 782

10. Π α ν α γ ι ω τ ά κ η, *Νικηφόρος Βενετζάς*, σελ 652-655 (=*Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτόκριτου»*, σελ 147-151)

ροναξίας Σεβαστιανὸ Κουιρίνο δεκατρεῖς κληρικοὶ τοῦ Χάνδακα[1].

1644: ἡ οἰκογένεια Venezzan συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[2].

25. *Verona*, *Βερόνας*, καὶ *Νταβερόνας*, ἀπὸ τὴ Βερόνα

1300: ἡ Ἔλενα, χήρα τοῦ Ἀντωνίου Veronensis, γαστάλδου τῆς *curie Cretensis*, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει σιτάρι στὸν Μαρίνο de Cluzaa, κάτοικο τοῦ χ. Βάθεια[3].

1504: ὁ Ἰωάννης Βερόνας, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἀδελφῆς του Ἀνδρόλας, χήρας τοῦ Ἀγγέλου Καλομμάτη, ὀφείλει χρήματα στὸ ζωγράφο Ἰωάννη Σακελλάρη[4].

1530: ὁ Νικολὸς Τζαβερόνας ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη[5].

1548: ὁ παπα Verona, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Κερᾶς, στὸ χ. Κάτω Σταυράκια, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[6].

1583: ὁ Τζουὰν Daverona καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[7].

1602: ἡ Ἀννίτζα Ξενικοπούλα τοῦ ποτὲ Μανόλη Ξενικοῦ δίνει στὸν Ἰωάννη Καλοσυνὰ τοῦ ποτὲ Στάθη, τὴν προίκα τῆς συζύγου του Ζαμπέτας Νταβερονοπούλας, νόθας κόρης τοῦ ποτὲ Τζώρτζη Νταβερόνα καὶ τῆς Ἀννίτζας[8].

1604-1612: τὸ 1604 ἡ μαντόνα Ἀντώνια Νταβερονοπούλα, χήρα τοῦ ποτὲ εὐγενοῦς Κρήτης Τζώρτζη Κατερῆ, κάτοικος τοῦ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου, ὡς ἐπίτροπος τοῦ ἀδελφοῦ της ποτὲ Μάρκου Νταβερόνα, παραχωρεῖ στὸν Μιχελὴ Σετενέα τοῦ ποτὲ Μανούσου, ἀπὸ τὸ χ. Λαμπιῶτες, τὰ καταλύμματα καὶ τὰ χωράφια τοῦ ἀδελφοῦ της στὸ παραπάνω χωριό[9]· τὸ 1612 συμφωνεῖ νὰ ὁριστοῦν ἐκτιμητὲς γιὰ τὴν περιουσία τοῦ ποτὲ Μάρκου, ἀδελφοῦ της καὶ πατέρα τῆς Ἀντωνίας, συζύγου τοῦ Φραντζέσκου / Φραγγιᾶ Βαρούχα Μακρυμάλλη[10].

1. Μ έ ρ τ ζ ι ο υ, *Χειρόγραφον*, σελ. 273. Πρβλ. Π α ν α γ ι ω τ ά κ η, *Νικηφόρος Βενετζάς*, σελ. 653 (=*Ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐρωτόκριτου»*, σελ. 149).
2. Μ α ν ο ύ σ α κ κ α, *Trivan*, σελ. 51.
3. Pietro Pizolo, I, σελ. 31 ἔγγρ. 54.
4. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 308.
5. B a k k e r – v a n G e m e r t, *Οἱ διαθῆκες*, σελ. 40-43 ἔγγρ. 9-10.
6. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 81, 101 ἔγγρ. Ε'.
7. P. Castrofilaca, φ. 46ᵛ.
8. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 148 ἔγγρ. 134.
9. Ὅ.π., σελ. 249-250 ἔγγρ. 255.
10. Ὅ.π., σελ. 674-678 ἔγγρ. 778-779, 710-711 ἔγγρ. 815.

1607: τὰ χωράφια τοῦ Κωνσταντῆ Βαρούχα Τζιβόλη, τοῦ ποτὲ Μανόλη, ἀπὸ τὸ χ. Ἀποσέτι, συνορεύουν μὲ τὰ χωράφια Ταβερονιανά[1].

Δ. ΕΘΝΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΟΠΩΝΥΜΙΑ ΑΛΛΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

1. *Ἀλεξανδρινός*[2], ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρεια

1293-1304: στὰ 1293-1294 ὁ Crescencius Alexandrinus, νοτάριος, εἶχε συντάξει νοταριακὲς πράξεις, ποὺ μνημονεύονται σὲ ἔγγραφα τοῦ 1300 καὶ τοῦ 1304[3]· τὸ 1297 ὁ Cresentius Alexandrinus, *cancellarius Crete*, μὲ ἐντολὴ τοῦ δούκα Ἰακώβου Theupuli, ἐγκαθιστᾶ τὸν πρεσβύτερο Λεονάρδο de Viligorde ὡς βαρδιάνο τοῦ νοσοκομείου τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου καὶ τοῦ παραδίδει τὸ χ. Trifona[4]· τὸ 1300 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[5], δανείζει χρήματα στὸν Ἰουλιανὸ Vaxalo, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἰακώβου Vaxalo, κάτοικο Χάνδακα[6], ὁρίζεται πληρεξούσιος τοῦ Πέτρου de la Chaliva, κατοίκου Χάνδακα[7], παίρνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ἀπὸ τὸν Μαρίνο de Molino, κάτοικο τοῦ χ. Ambrusia, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου ἀμπελιοῦ στὸ παραπάνω χωριό[8]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Μαρίνος Vido, κάτοικος Χάνδακα, παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Crescencius Alexandrinus, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[9]· τὸ 1304 ὁ Crescencius συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Μάρκο Romanus, γιὸ τοῦ ποτὲ Λεονάρδου Romani, κάτοικο Χάνδακα[10].

1300: ὁ Πέτρος Alexandrino, ἐπονομαζόμενος Mutesinus, κάτοικος τοῦ χ. Γαλατὰς τοῦ Ἀνδρέα Cornario, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Μάρκο Bono, χρυσοχόο[11].

1302: ἡ Μαθία, κόρη τοῦ μαϊστρο Crescencii Alexandrino, *curie cretensis cancelarii*, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν πατέρα της

1. Ὅ.π., σελ. 391-392 ἔγγρ. 425.
2. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 72.— Moritz, ὅ.π., σελ. 40.
3. Pietro Pizolo, I, σελ 249-250 ἔγγρ. 545.— Pietro Pizolo, II, σελ. 133-134 ἔγγρ. 983.
4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 262 ἔγγρ. 189.
5. Pietro Pizolo, I, σελ. 17 ἔγγρ. 23.— Pietro Pizolo, II, σελ. 216 ἔγγρ. 1176.
6. Pietro Pizolo, I, σελ. 35 ἔγγρ. 63.
7. Ὅ.π., σελ. 110-111 ἔγγρ. 227.
8. Ὅ.π., σελ. 172 ἔγγρ. 368.
9. Ὅ.π., σελ. 179-180 ἔγγρ. 389.
10. Pietro Pizolo, II, σελ. 77 ἔγγρ. 855.
11. Pietro Pizolo, I, σελ. 28-29 ἔγγρ. 48.

Crescencio, κάτοικο Χάνδακα, γιὰ τὴν *dimisoria* ποὺ τῆς εἶχε ἀφήσει ἡ ποτὲ μητέρα της[1].

1304: ὁ Ἰωάννης Alecandrino, κάτοικος τοῦ χ. Caiafa, ἀγοράζει ἀπὸ τὸν Φραγκίσκο Catelanus, γιὸ τοῦ Γεωργίου Catelano, ἀπὸ τὴν Ἀστυπάλαια, κάτοικο Χάνδακα, μιὰ Ἑλληνίδα σκλάβα ποὺ ὀνομάζεται Μαρία[2].

1327: στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Φραγκίσκο Ἀλεξανδρινὸ χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ ἀπὸ τὸ Χάνδακα στὴ Μονεμβασία, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[3].

2. *Ἀνδριανοπολίτης*, ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη

1320-1323: τὸ 1320 ὁ παπα Βασίλης Andrinopoliti, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης, καταθέτει ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν ἐπαναστάσεων εἶχαν συλληφθεῖ Ἕλληνες κληρικοί, κατηγορούμενοι ὡς ἐπαναστάτες καὶ ἀπατεῶνες[4]· τὸν ἴδιο χρόνο μαζὶ μὲ τὸν παπα Γιάννη Fastafili, κατέχουν τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Εἰρήνης στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5]· τὸ 1323 ὁ παπα Βασίλης Andrianopoliti καὶ οἱ γιοί του παπα Ἰωάννης, Κυριακὸς καὶ Δημήτριος, ὁ ἀδελφός του Γεώργιος καὶ ὁ παπα Κωνσταντίνος Andrianopoliti περιλαμβάνονται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[6].

1320: ὁ παπα Ἰωάννης Andrianopoliti κατέχει τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Νικολάου στὸν διευρυμένο βοῦργο τοῦ Χάνδακα[7].

1320: ὁ παπα Μιχάλης Andrinopoliti εἶναι ἐδῶ καὶ ἕξι χρόνια ἐφημέριος στὸ χ. Metaxa· τοποθετήθηκε ἐκεῖ ἀπὸ τὸν Κατερίνο Jallina[8].

1323: ὁ παπα Ἐμμανουὴλ Andrinopoliti κατέχει τὴν ἐκκλησία Ἁγία Φωτεινὴ καὶ ὁ πρωτοπαπὰς Ἰωάννης Andrianopoliti τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Τριάδας, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνονται στὶς ἐκκλησίες καὶ τὶς μονὲς τοῦ Χάνδακα, ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[9].

1366: ἡ Μαρία, κόρη τοῦ ποτὲ πρεσβυτέρου Κυριάκου Andrianopoliti, διεκ-

1. Benvenuto de Brixano, σελ. 202 ἔγγρ. 559.
2. Pietro Pizolo, II, σελ. 197 ἔγγρ. 1125.
3. Γ ά σ π α ρ η, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 295 πίν. 3.
4. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 172 ἔγγρ. 88III.
5. Ὅ.π., σελ. 215 ἔγγρ. 124I.
6. Σ π α ν ά κ η, *Συμβολή*, σελ. 250-255. Πρβλ. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 77.
7. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 231 ἔγγρ. 147I.
8. Ὅ.π., σελ. 282 ἔγγρ. 219IV.
9. Σ π α ν ά κ η, *Συμβολή*, σελ. 259, 262-263. Πρβλ. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 77.

δικεῖ ἀπὸ τὰ ἀδέλφια της Ἰωάννη καὶ Ἐμμανουὴλ Andrianopoliti προίκα ἀπὸ τὴν πατρικὴ περιουσία· τὰ ἄλλα δύο μεγαλύτερα ἀδέλφια της, ὁ Δημήτριος καὶ ὁ Γεώργιος, δὲν ἐμπίπτουν στὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, γιατὶ ἀνήκουν στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[1].

1370: ὁ ποτὲ πρεσβύτερος Γεώργιος Andrianopoliti εἶχε ἀφήσει, σύμφωνα μὲ τὴ διαθήκη του (1367), τὴν περιουσία του στὰ παιδιά του Φροσύνα, Μαρκεζίνα καὶ Ἐμμανουήλ[2].

1379: ὁ Μανόλης Andrinopoliti, κάτοικος τοῦ χ. Γάζι, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1380: ὁ Μιχαήλ, σκλάβος Τάρταρος τοῦ Δημητρίου Andrinopoliti, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[4].

1423: ὁ Γεώργιος Andrinopolitim ἔχει τὴν *cochina*, μὲ τὴν ὁποία ἦλθαν στὸ Χάνδακα, γιὰ νὰ συλλέξουν ἐλεημοσύνη, οἱ καλόγεροι Παῦλος καὶ Ἀνανίας, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σάββα τοῦ Ἱεροσολυμίτου[5].

3. *Ἀπρηνός*[6], ἀπὸ τὴν Ἄπρο Θράκης

1300: ὁ Δαμιανὸς Aprino, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζει χρήματα στὸν Γεώργιο Rodhio, κρεοπώλη, κάτοικο Χάνδακα[7] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 220, λ. Rodhio).

4. *Ἀργυρόκαστρος*, ἀπὸ τὸ Ἀργυρόκαστρο

1394: ὁ Ἐμμανουήλ, γιὸς τοῦ Στυλιανοῦ Argirocastri [= Argirocastriti], ποὺ εἶχε συμφωνήσει (1391) νὰ παντρευτεῖ τὴν Καλίσια, κόρη τοῦ ποτὲ Γεωργίου Ververi καὶ τῆς Ἁγνῆς, θὰ ἀκυρώσει τὴ συμφωνία ἂν δὲν τοῦ καταβάλλουν τὴν προίκα καὶ τὰ δῶρα ποὺ σημειώνονται στὸ συμβόλαιο[8].

5. *Ἀτταλειώτης*[9], ἀπὸ τὴν Ἀττάλεια

1384: ὁ Λέος Atalioti ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[10].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 108 ἀρ. 71.
2. Ὅ.π., σελ. 55 ἀρ. 234.
3. Ὅ.π., σελ. 213 ἀρ. 925.
4. Ὅ.π., σελ. 224 ἀρ. 1029.
5. Μανούσακα, *Βενετικὰ ἔγγραφα*, σελ. 185 ἔγγρ. 12.
6. Βλ. Πολέμη, *The Doukai*, σελ. 102.
7. Pietro Pizolo, I, σελ. 262 ἔγγρ. 569.
8. Santschi, *Régestes*, σελ. 89-90 ἀρ. 351.
9. Βλ. Moritz, ὅ.π., σελ. 41.— Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 115 σημ. 30.
10. Santschi, *Régestes*, σελ. 197 ἀρ. 809.

1399: οἱ Ataliotes (παπα Γιάννης, Γεώργιος, Κώστας, Θεοτόκης, Στέφανος, Μιχάλης, Ἐμμανουήλ, Μιχάλης καὶ Θεοτόκης) ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι βιλλάνοι τοῦ Κοινοῦ καὶ ὄχι τοῦ Ἀλεξίου Cornario τοῦ ποτὲ Πέτρου, ποὺ τοὺς διεκδικεῖ ὡς δικούς του[1].

1449: ὁ Σαμουὴλ Atalioti μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

1497: ὁ Μωυσέ, γαμβρὸς τοῦ Ἰουδαίου Ἀτταλειώτου, ἔχει λάβει ὡς ἐνέχυρο, ἔναντι δύο δουκάτων, μιὰ κούπα ἕξι ὀγγιῶν τοῦ Γεωργίου de Cipris, γιοῦ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κατοίκου Χάνδακα· ὁ τελευταῖος ζητᾶ μὲ τὴ διαθήκη του ἡ κούπα νὰ ἐπιστραφεῖ[3].

1583: ὁ Γιάννης Atagliotti τοῦ ποτὲ Γιώργη περιλαμβάνεται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4].

6. *Αὐλωνίτης*, ἀπὸ τὸν Αὐλώνα

1390: ὁ Φραγκοῦλος Mudacio διεκδικεῖ τὸν Μιχαὴλ Avloniti ὡς βιλλάνο στὸ φέουδό του Ρουκάκα, ἰσχυριζόμενος ὅτι εἶναι γιὸς τοῦ Νικολάου Paspala, ποὺ ἦταν βιλλάνος τοῦ ποτὲ πατέρα του Μάρκου· ὁ Μιχαὴλ ὑποστηρίζει ὅτι εἶναι νόθος γιὸς τοῦ πρεσβυτέρου Γιάννη Avloniti καὶ τῆς Μαρίας[5].

1536: ὁ Μικιὲλ Avoloniti [Avloniti;] ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[6].

7. *Βοτανειάτης*[7], ἀπὸ χ. Βοτάνη Μ. Ἀσίας (στὸ θέμα Ἀνατολικῶν[8])

1352: ὁ Στρατήγιος Votagniati, σιδηρουργός, κάτοικος Χάνδακα, παρίσταται σὲ νοταριακὴ πράξη ὡς ἐγγυητὴς τοῦ Μιχαὴλ Massello, σιδηρουργοῦ, κατοίκου Χάνδακα[9].

1. Ὅ.π., σελ. 389 ἀρ. 1818.
2. I o r g a, *Documents*, σελ. 105.
3. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 664 ἔγγρ. 9.
4. P. Castrofilaca, φ. 55r.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 53 ἔγγρ. 12.
5. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 290 ἀρ. 1317.
6. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 308.
7. Ἀ μ ά ν τ ο υ, *Παρατηρήσεις*, σελ. 52 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 263).— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Οἱ Βοτανιᾶται*, Ἑλληνικὰ 8 (1935), σελ. 48 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 409-410). Ἀντίθετα ὁ L. R o b e r t, *Noms indigènes dans l'Asie-Mineure gréco-romaine*. Première partie, Παρίσι 1963, σελ. 141-142, δὲν θεωρεῖ ὅτι ἡ προέλευση τοῦ ὀνόματος εἶναι ἐθνική, ἀλλὰ ὅτι εἶναι δηλωτικὸ ἐπαγγέλματος. Πρβλ. L. Z g u s t a, *Kleinasiatische Ortsnamen*, Χαϊδελβέργη 1984, σελ. 126.
8. Βλ. Σκυλίτζη, σελ. 488 (ἔκδ. Thurn).— M o r i t z, ὅ.π., σελ. 52.— Σ. Π α π α δ η μ η τ ρ ί ο υ, Βιβλιοκρισία στὸ ἔργο τοῦ Moritz, Viz. Vrem. 5 (1898), σελ. 729.— A. P. K a ž d a n, *Social' nyi sostav gospodstvujuščego klassa Vizantii v XI-XIIvv*, Μόσχα 1974, σελ. 187 καὶ σημ. 74, 200.
9. Zaccaria de Fredo, σελ. 34-35 ἔγγρ. 44.

1368: ὁ Νικόλαος Votaniati, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Βλάσης, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[1].

1370: ὁ Νικόλαος Votaniati, βιλλάνος τοῦ Κοινοῦ, εἶχε καταδικαστεῖ νὰ πληρώσει χρέη του στὸν Μάρκο Salamone, ἀλλὰ ἡ ἀπόφαση ἀκυρώνεται[2].

1441: ὁ Γεώργιος Botagnati, βαρελοποιός, μνημονεύεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[3].

1536: ὁ σερ Ἀντώνιος Vogniati [Votagniati;] περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[4].

8. *Δαμασκηνός*[5], ἀπὸ τὴ Δαμασκὸ

1299: ὁ Ἰωάννης Damaschinò, γιὸς τοῦ παπα Νικολάου Papandronicopulo, εἶναι μεταξὺ τῶν ἱερέων, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων μνημονεύονται στὸ δεύτερο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[6].

1424: στὸν Πέτρο Damaschini παρέχονται προνόμια γιὰ τὴ μεταφορὰ ὑφασμάτων[7].

1463: Μιχαὴλ Damasceno, ζωγράφος, ἀπὸ τὸ χ. Georgizi τῶν Σφακιῶν[8].

1515-1525: Μιχαὴλ Δαμασκηνὸς ὁ Κρής, κωδικογράφος[9].

1521-1525: τὸ 1521 ἀναφέρεται ὅτι ὁ Γασπαρίνος Dascolo ἔχει ἐγκαταλείψει ἐδῶ καὶ χρόνια τὴ σύζυγό του Ἑλένη, κόρη τοῦ Πέτρου Δαμασκηνοῦ, κάτοικο Χάνδακα· τὸ 1525 ἡ Ἑλένη μνημονεύεται σὲ ἔγγραφα ὡς σύζυγος τοῦ Dascolo[10].

1530/35-1592/93: Μιχαὴλ Δαμασκηνὸς τοῦ Τζώρτζη, ζωγράφος Χάνδακα[11].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 129 ἀρ. 205.
2. Ὅπ. σελ 54 ἀρ. 230
3. Iorga, *Documents*, σελ. 102.
4. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 318.
5. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 217 — Moritz, ὅ.π., σελ. 39
6. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 278
7. Noiret, *Documents*, σελ. 300.
8. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ 207 ἀρ. 94.
9. Vogel-Gardthausen, ὅ.π., σελ. 310-311.— Πατρινέλη, ὅ.π., σελ. 74-75.— Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 150-151 ἀρ. 279.
10. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 325.
11. Κ. Δ. Μέρτζιου, *Θωμᾶς Φλαγγίνης καὶ ὁ Μικρὸς Ἑλληνομνήμων*, Ἀθήνα 1939, σελ. 229-233.—Ἀ. Ξυγγόπουλου, *Σχεδίασμα ἱστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετὰ τὴν Ἅλωσιν*, Ἀθήνα 1957, σελ. 136-138.— Μ. Χατζηδάκη, *Icônes de Saint-Georges des Grecs et de la Collection de l'Institut*, Βενετία [1962], σελ. 51-54.— Μ. Ι. Μανούσακα, *Τὰ κυριώτερα ἔγγραφα (1536-1599) γιὰ τὴν οἰκοδομὴ καὶ τὴ διακόσμηση τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῶν Ἑλλήνων τῆς Βενετίας*, Εἰς μνήμην Παναγιώτου Λ Μιχελῆ, Ἀθήνα 1971, σελ. 338, 346-348 ἔγγρ. 10-11.—Ἀ θ. Δ. Παλιούρα, *Ἡ*

1536: ὁ Γιάννης Damaschino περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κουρνάς[1].

1583: ὁ Γιάννης Damaschinò καταβάλλει *livello* γιὰ γῆ στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ Μαρὴς Dhamaschino τοῦ ποτὲ Manganari περιλαμβάνεται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[3]· ὁ κολονέλλος Μιχαὴλ Danassino [Damaschinò;] ἀνήκει στὴν ἑλληνικὴ φρουρὰ τῆς πόλης τοῦ Χάνδακα[4].

9. *Δραμυττηνός*[5], ἀπὸ τὸ Ἀδραμύττιο

1301: ὁ Μάρκος Venerio, κάτοικος Χάνδακα, παραχωρεῖ στὸν Μιχαὴλ Dramitino, κάτοικο τοῦ χ. Culorida, τρεῖς βιλλάνους του[6].

1304: ὁ Μιχαὴλ Dhramitino, βιλλάνος τοῦ Μαρίνου Ystrego, νοικιάζει ἀπὸ τὸν Ἄγγελο Calbo, γιὸ τοῦ ποτὲ Otolini Calbo, κάτοικο Χάνδακα, γῆ καὶ ἀμπέλι στὴ θέση Li Stami[7].

1322: ὁ Μιχάλης Dramatino [Dramitino;] καὶ ὁ Μιχάλης Michoniati, βαρκάρηδες, κατηγοροῦνται μαζὶ μὲ ἄλλους, ὅτι παρέλαβαν καὶ πούλησαν σιτάρι τοῦ Κοινοῦ, ποὺ κατευθυνόταν ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο στὸ Χάνδακα[8] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 217, λ. Michoniati).

1368: ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Ἰωάννης Dramitino, γιοὶ τοῦ ποτὲ Νικολάου, ὡς ἐκτελεστὲς τῆς διαθήκης τοῦ πατέρα τους, ἐνάγουν τὴν Τομαζίνα, χήρα, καὶ τὴ Μαριτζόλη, νύφη καὶ ἐπίτροπο τοῦ ποτὲ Ἰακώβου Mudacio[9].

1377: ὁ πρεσβύτερος Μιχαὴλ Dramitino ἐνάγει τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Σταμάτη Athineo[10] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 197, λ. Athineo).

1394: ὁ Γεώργιος Dhramitino, κάτοικος τοῦ χ. Σταμνοί, κατηγορεῖται ὅτι

εἰκονογράφησις τοῦ τρούλλου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Βενετίας, Θησαυρίσματα 8 (1971), σελ. 63-64.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 104 σημ. 17, 106, 109, 112, 118 ἀρ. 11.— Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 158, 180 ἀρ. 33.

1. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 325.

2. P. Castrofilaca, φ. 47ᵛ.

3. Ὅ.π., φ. 55ᵛ.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 57 ἔγγρ. 12, 128 σημ. 209.

4. P. Castrofilaca, φ. 78ʳ.— Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 60 καὶ σημ. 5, 61.

5. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 27.— M o r i t z, ὅ.π., σελ. 39.— Κ ο ν τ ο σ ό π ο υ λ ο υ, *Les suffixes*, σελ. 121 σημ. 35.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 27. Πρβλ. Τ σ ι κ ρ ι τ σ ῆ - Κ α τ σ α ν ά κ η, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 284-285.

6. Benvenuto de Brixano, σελ. 146 ἔγγρ. 404. Πρβλ. Τ σ ι κ ρ ι τ σ ῆ - Κ α τ σ α ν ά κ η, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 284.

7. Pietro Pizolo, II, σελ. 158-159 ἔγγρ. 1039.

8. Duca di Candia, Bandi, σελ. 125 ἔγγρ. 332. Πρβλ. Τ σ ι κ ρ ι τ σ ῆ - Κ α τ σ α ν ά κ η, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 284.

9. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 23 ἀρ. 100.

10. Ὅ.π., σελ. 195 ἀρ. 794.

τραυμάτισε τὸν Ἰωάννη Vuino τοῦ ποτὲ Μιχαήλ, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό[1].

1444-1485: Ἐμμανουὴλ Ἀτραμυττηνός, κωδικογράφος ἀπὸ τὴν Κρήτη[2].

1491: ὁ Τζαννὴς Dramitino ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1507: στὸν Μανοῦσο Δραμυττηνὸ καὶ τὸν Τζαννὴ Ρόσσο ὑπόσχονται ὁ Ἰωάννης Σαλιβαράς, ζωγράφος, καὶ ὁ Μανοῦσος Ντραπιέρας τοῦ ποτὲ Γεωργίου νὰ σταματήσουν τὶς μεταξύ τους διαφορές[4].

1536: ὁ Ἀντώνιος Dramidino ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Xerosterni[5].

1558: ὁ Νικόλαος Δραμυττηνός, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[6].

1566: ὁ Ἰωάννης Δραμυττηνός, δάσκαλος, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[7].

1571: ὁ Κωνσταντὴς Δραμυττηνὸς τοῦ ποτὲ Μανόλη ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ σύμβαση ἀντισκάρου[8].

1574: ὁ Ἄγγελος Δραμυττηνός, δάσκαλος, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[9].

1580: στὸ διάκο Φιλόθεο Dramithino, ἀπὸ τὸ Ρέθυμνο, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Τζουάννε Episcopopulo[10].

1581: στὰ χέρια τοῦ Γιακουμῆ Δραμυττηνοῦ βρέθηκαν καὶ κατασχέθηκαν, μετὰ ἀπὸ αἴτηση τοῦ μαϊστρο Γιάννη Δρακοντόπουλου, ράφτη, κομμάτια ξύλων ποὺ ἀνῆκαν στὸν μαϊστρο Μανέα Βελονά, ὀφειλέτη τοῦ Δρακοντόπουλου[11].

1. Ὅ.π., σελ. 331-332 ἀρ. 1500

2. Vogel-Gardthausen, ὅ.π., σελ. 116.— Πατρινέλη, ὅ.π., σελ 67.— Gamillscheg-Harlfinger, ὅ.π., σελ. 76 ἀρ. 112. Πρβλ. Τσικριτσῆ-Κατσανάκη, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 285.

3. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 213-214 ἔγγρ. 12

4. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 302 Πρβλ. Τσικριτσῆ-Κατσανάκη, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 285.

5. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 344.

6. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 232 ἀρ. 11. Πρβλ. Τσικριτσῆ-Κατσανάκη, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ 285.

7. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 255. Πρβλ Τσικριτσῆ-Κατσανάκη, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 285.— Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 233.

8. Δετοράκη, *Ἀγγαρεία*, σελ. 119 ἔγγρ. 5, 120 σημ.

9. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ 255. Πρβλ. Τσικριτσῆ-Κατσανάκη, *Οἰκογενειακὰ ὀνόματα ποιητῶν*, σελ. 285 — Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 233.

10. Καραπιδάκη, C, σελ. 273 ἀρ. 5.

11. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 178.

1583: ὁ Τζώρτζης Dramittino καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ χ. Assugna[1]· ὁ Μανοῦσος Dramittinò εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα ἀπὸ τὸ 1557[2]· ὁ Τζώρτζης Dramitino εἶναι *sottocomito* στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Χάνδακα[3]· ὁ μαϊστρο Νικολὸς Dramittino καταβάλλει *livello* γιὰ κατάστημα καὶ σπίτια στὴν *Quintana* τῶν Χανιῶν[4]· ὁ Κωνσταντὴς Dramitino εἶναι *comandaor delle corte* τοῦ ρέκτορα Χανιῶν[5]· ὁ Μιχελὴς Dramitino, *scolaro per bombardieri*, εἶναι ἐγγεγραμμένος στὴ *Scuola* τῆς Ἁγίας Βαρβάρας στὰ Χανιά[6].

1600-1611: τὸ 1600 ὁ Κωνσταντὴς Δραμυττηνὸς τοῦ ποτὲ Γεώργη πουλάει στὸν Τζαννάκη Βαρούχα Παχὺ μισὸ χωράφι *κρασμένο στι Λιγαρέ*, στὴν καβαλλαρία τοῦ Ἀμαρίου, καὶ τοῦ νοικιάζει τὸ ἄλλο μισό[7]· τὸ 1602 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ διαθήκη συνταγμένη στὸ χ. Ἀμάρι[8]· τὸν ἴδιο χρόνο στὸ σπίτι τοῦ Κωνσταντῆ Δραμυττηνοῦ, στὸ Καστέλλι τοῦ Ἀμαρίου, συντάσσεται νοταριακὴ πράξη παραχώρησης τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, στὸ χωριὸ αὐτό, ἀπὸ μέλη τῆς οἰκογένειας Βαρούχα στὸν παπα Μανουὴλ Καλομενόπουλο[9]· τὸ 1604 ὁ Κωνσταντὴς πουλᾶ στὸν Τζαννάκη Βαρούχα Παχὺ ἕνα χωράφι ποὺ ἔχει *κρασμένω στου Μαρκουτζά*, στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[10]· ὁ Κωνσταντὴς Δραμυττηνὸς εἶχε πουλήσει ἕνα ἀμπέλι *κρασμένο στιν Ἀπι, στ' απανο στράτι*, στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου, στὸν Νικολὸ Βαρούχα Παχὺ καὶ τὸ 1610 συμφωνοῦν γιὰ πρόσθετη πληρωμή[11]· τὸ 1611 ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη παραχώρησης μέρους μοναστηριοῦ, συνταγμένη στὴν ἐκκλησία τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου στὸ χ. Ἀμάρι[12].

1600-1610: τὸ 1600 ἡ χήρα τοῦ Γεωργιλᾶ Δραμυττηνοῦ, Μαρούσα Βαρουχοπούλα Ξεριτιτοπούλα, καὶ ἡ ἀδελφή της Νικολόζα, χήρα τοῦ Νικηφόρου Γαβαλᾶ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά, καὶ ἡ Μαρκεζίνα Πολιομιλιοπούλα, χήρα τοῦ Γεωργιλᾶ Βαρούχα Ξερίτη, ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὁρίζουν ἐκτιμητὲς γιὰ νὰ ἐκτιμήσουν ἕνα σπίτι[13]· τὸ 1610 οἱ δύο ἀδελφὲς πουλοῦν στὴ Μαριέτα Σο-

1. P. Castrofilaca, φ. 47r
2. Ὅ.π., φ. 50r.
3. Ὅ.π , φ. 80r.— Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 72.
4. P. Castrofilaca, φ. 132r.
5. Ὅ.π., φ. 133v.
6. Ὅ.π., φ. 151v.
7. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 97-98 ἔγγρ. 81.
8. Ὅ.π., σελ. 152-153 ἔγγρ. 140.
9. Ὅ.π., σελ. 153 ἔγγρ. 141.
10. Ὅ.π., σελ. 221 ἔγγρ 218.
11. Ὅ.π., σελ. 568 ἔγγρ. 651.
12. Ὅ.π., σελ. 606-607 ἔγγρ. 703.
13. Ὅ.π., σελ. 101-102 ἔγγρ. 84.

λατζοπούλα, σύζυγο τοῦ Τζαννῆ Βαρούχα Ξερίτη Ζαραχάνη, οἰκόπεδο στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[1].

1605-1608: τὸ 1605 μὲ σπίτι τοῦ ποτὲ Γεώργη Δραμυττηνοῦ συνορεύουν σπιτότοποι ποὺ πουλοῦνται στὸ Καστέλλι Ἀμαρίου[2]· ὁ ποτὲ Γεωργιλὰς Δραμυττηνὸς εἶχε πουλήσει σπίτια στὸν Γεωργιλὰ Βαρούχα Ξερίτη Μαρκόπουλο καὶ τὸ 1608 ἡ χήρα τοῦ τελευταίου Μαρκεζίνα Πολιομιλιοπούλα καὶ ὁ γιός της Μάρκος τὰ πουλοῦν[3].

1663, 1689: ὁ Στεφανὴς Δραμυττηνὸς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[4].

10. *Λυρραχηνὸς*[5] καὶ *Durazzo*, ἀπὸ τὸ Δυρράχιο

1281: ὁ Iohanninus Duracinus καὶ ὁ Νικόλαος Nani, κάτοικοι τοῦ χ. Μέλεσες, δανείζονται σιτάρι καὶ κρασὶ ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Μωυσή, γιὸ τοῦ ποτὲ Μωυσῆ, κάτοικο Χάνδακα[6].

1300: ὁ Ἰωάννης Duracinus, κάτοικος κάστρου Μονοφατσίου, δανείζεται σιτάρι καὶ κριθάρι ἀπὸ τὸν Νικόλα Sytiacho, κάτοικο βούργου Χάνδακα[7] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 183, λ. Sytiacho).

1301: ὁ Ἰωάννης Duracinus καὶ ὁ Πέτρος Venerio, κάτοικοι Χάνδακα, ἀγοράζουν μία ἀγελάδα ἀπὸ τὸν Δονάτο Porco, κάτοικο Χάνδακα[8].

1581-1582: τὸ 1581 ὁ Μιχελὴς Durazzo ἀντικαθιστᾶ τὸν Γιάννη Lunadi στὴ θέση του στὴν *avogaria*[9]· τὸ 1582 φεύγει χωρὶς ἄδεια καὶ γι' αὐτὸ ἐκπίπτει ἀπὸ τὸ ἀξίωμά του καὶ ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὸν Μανοῦσο Sclavo τοῦ Κωνσταντίνου[10].

11. *Θεολογίτης*[11] καὶ *Θολοῖτης*[12], ἀπὸ τὸ Θεολόγο (=Ἔφεσο)

1268: ὁ παπα Λέος Thologiti (Thloyti) περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα

1. Ὅ.π., σελ. 599-600 ἔγγρ. 693.
2. Ὅ.π., σελ. 283-284 ἔγγρ. 297.
3. Ὅ.π., σελ. 485-486 ἔγγρ. 546.
4. Β ο υ ρ δ ο υ μ π ά κ ι, *Κρητικὰ ἔγγραφα*, σελ. 385-386 ἔγγρ. XVII, 405-406 ἔγγρ. XXX, 417-418 ἔγγρ. XXXVIII.
5. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 244.
6. Leonardo Marcello, σελ. 126-127 ἔγγρ. 358-359.
7. Pietro Pizolo, I, σελ. 83 ἔγγρ. 169.
8 Benvenuto de Brixano, σελ. 174 ἔγγρ. 484.
9. Κ α ρ α π ι δ ά κ η, C, σελ. 329 ἀρ. 132
10. Ὅ.π., σελ. 367-368 ἀρ. 225.
11. Βλ. Ἀ μ ά ν τ ο υ, *Παρατηρήσεις*, σελ. 52 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 262-263).— Τ ο ῦ Ἴ δ ι ο υ, *Γλωσσογεωγραφικά*, σελ. 116 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 539).
12. Μ Ι. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Μέτρα τῆς Βενετίας ἔναντι τῆς ἐν Κρήτῃ ἐπιρροῆς τοῦ πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως κατ' ἀνέκδοτα βενετικὰ ἔγγραφα (1418-1419)*, ΕΕΒΣ 30 (1960-1961), σελ. 126 σημ. 8.

Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[1].

1304: ὁ Ἀνδρέας Cornarius Cornarolo, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν παπα Γεώργιο Tloiti [Tholoiti;], κάτοικο βούργου Χάνδακα, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου τοῦ χ. Laghana[2].

1323: ὁ Λέος Thologiti, γιὸς τοῦ ποτὲ Νικολῆ, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[3].

1418: ὁ παπα Νικόλαος Theologiti (Thologiti, Tloiti) παίρνει μέρος στὴ διένεξη μεταξὺ τοῦ Ἐμμανουὴλ Σαβίου, πρωτοψάλτη Χάνδακα, καὶ τοῦ Ἰωάννη Λάσκαρη, ψάλτη ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη[4].

1448-1485: Μανέας Theologiti, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[5].

1453-1484: ὁ Μοσχολέος Th(e)ologiti κατέχει τὸ φέουδο Γιοφυράκια καὶ ἔχει δικαιώματα στὸ φέουδο «Helea»· τὸ 1581 πουλᾶ τὸ τελευταῖο στὸν ἀνεψιό του Γεώργιο[6].

1493-1495: ὁ Μανούσιος Tholoyti, γιὸς τοῦ Μοσχολέου, εἶναι κάτοχος μιᾶς καβαλλαρίας καὶ $1^2/_3$ *karati*[7].

1502: ὁ Μανούσιος Thologiti ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1502: ὁ Νικόλαος, ὁ Τζουάννε, ἡ Τζωρτζίνα καὶ ἡ Ἕλενα, παιδιὰ τοῦ ποτὲ Μοσχολέου Θεολογίτη, ἀναφέρονται ὡς κληρονόμοι του[9].

1555-1573: ὁ μαϊστρο Γεώργης Θεολογίτης, γιατρὸς «τζηρόικος», μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[10].

1562: ὁ Μοσχολέος Θεολογίτης, γιὸς τοῦ Νικολάου καὶ ἐγγονὸς τοῦ Μοσχολέου, ὁ ὁποῖος μνημονεύεται στὸ *Liber pheudatorum*, εἶναι πιθανότατα ὁ συγγραφέας τοῦ στιχουργήματος *Βίος τοῦ Ἁγίου καὶ μεγάλου Νικολάου*, τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη ἔκδοση στὴ Βενετία πρέπει νὰ ἔγινε πρὶν ἀπὸ τὸ 1596[11].

1. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 74, 87 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 142 ἔγγρ. 7.

2. Pietro Pizolo, II, σελ. 70 ἔγγρ. 839.

3. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 254. Πρβλ. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 77.

4. Μανούσακα, *Μέτρα τῆς Βενετίας*, σελ. 87, 91-93, 102-122 ἔγγρ. Α' 1-12, 126 σημ. 8.

5. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 39 ἀρ. 80.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 206 ἀρ. 80.— Τοῦ ἴδιου, *I pittori*, σελ. 248, 249, 258 ἔγγρ. 8.

6. A. F. van Gemert, *Το κρητικό ποίημα Βίος τον Αγίου και μεγάλου Νικολάου*, Ἑλληνικὰ 34 (1982-83), σελ. 490-491.

7. Ὅ.π., σελ. 491 καὶ σημ. 4.

8. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 216 ἔγγρ. 17.

9. van Gemert, *Το κρητικό ποίημα*, σελ. 491.

10. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237 ἀρ. 11.

11. van Gemert, *Το κρητικό ποίημα*, σελ. 489-493.

1562: στὸν Νικόλαο Tholoiti τοῦ ποτὲ σερ Γεωργίου καταχωρίζεται τὸ φέουδο τοῦ Μοσχολέου Θεολογίτη τοῦ Νικολάου[1].

1573: ὁ μαϊστρο Δημήτρης Θεολογίτης, γιατρὸς «τζηρόικος», ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[2].

1583: ὁ Νικολὸς Tholoiti καταβάλλει *livello* γιὰ τὰ χ. Μαλάδες καὶ Χωρδάκια καὶ γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[3]· ἡ Ἁγνὴ Tholoiti καταβάλλει *livello* γιὰ τὸ χ. Μαλάδες[4]· ὁ Πιέρος καὶ ὁ Φραντζέσκος Tholoiti καθὼς καὶ ὁ Γιώργης Tholoiti καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5].

1584: ὁ Πιέρος Thologo παρίσταται σὲ συνάντηση φεουδαρχῶν[6].

12. *Ἱεροσολυμίτης*[7], ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα

1271-1276: τὸ 1271 ὁ Messotus Ierosolomitanus, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Ἰωάννη Mauro γιὰ παραλαβὴ ὀκτὼ ὑπερπύρων, ἔναντι ἐνοικίου μύλου στὸ χ. Ycu[8]· τὸ 1276 ὁ Messoro Iherosolomitano συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Ἰωάννη de Romania[9].

1644: ἡ οἰκογένεια Gerosolomiti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[10].

1644: προσωπογραφία τοῦ ποτὲ παπα Gerossolimiti, ἀδελφοῦ τοῦ ποτὲ μαϊστρο Τζώρτζη Gerossolimiti, ἀναγράφεται σὲ ἀπογραφὴ κινητῆς περιουσίας[11].

1652-1653: τὸ 1652 ὁ παπα Ἐμμανουὴλ Ἱεροσολυμίτης ἀναθέτει στὸν Μανέα Δέκαρχο, ζωγράφο, νὰ ἐκτιμήσει εἰκόνες[12]· τὸ 1653 ὁ παπα Ἐμμανουὴλ Ἱεροσολυμίτης, ἐφημέριος τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ὀνουφρίου στὸ Χάνδακα, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο σχετικὸ μὲ τὸν Φραγκίσκο Zeno, βικάριο τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Ἰωάννη Quirino[13].

1. Ὅ.π., σελ. 491 σημ. 6
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 237 ἀρ 12.
3. P. Castrofilaca, φ. 36ᵛ, 47ᵛ.
4. Ὅ.π , φ. 41ʳ.
5. Ὅ.π , φ. 44ʳ, 46ʳ.
6. Καραπιδάκη, C, σελ. 417 ἀρ. 347.
7. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 328.— Moritz, ὅ.π., σελ. 36. Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ. 728.
8. Pietro Scardon, σελ. 116 ἔγγρ. 311.
9. Ὅ.π., σελ. 147 ἔγγρ. 398.
10. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50.
11. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 77.
12. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 192.
13. Μαστροδημήτρη, *Ἐπιγράμματα ἱερέων*, σελ. 392 (=*Ἕλληνες λόγιοι*, σελ. 128).

13. *Ἰστριάνος, Στριάνος* καὶ *Striano*[1], ἀπὸ τὴν Ἰστρία

1271: ὁ Νικήτας, γιὸς τοῦ ποτὲ Θωμᾶ Ystriano, κάτοικος τοῦ χ. Cameno, ὀφείλει στὸν Ἰουλιανὸ de Parentio, κάτοικο βούργου Χάνδακα, τὰ χρήματα γιὰ ἕνα βόδι ποὺ ἀγόρασε[2].

1279: ὁ Ἰωάννης Ystrianus καὶ ἡ ἀδελφή του Flor, κάτοικοι Χάνδακα, ὀφείλουν χρήματα στὸν Πέτρο Symiteculo[3].

1279: ὁ Rigetus Ystrianus, κάτοικος Χάνδακα, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Μωυσή, γιὸ τοῦ ποτὲ Nau, κάτοικο Χάνδακα[4].

1300: ὁ Ἀνδρέας Ystriano, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει σιτάρι στὸν Πέτρο Porco, κάτοικο Χάνδακα[5].

1304: ὁ Μάρκος Ystrianus καλλιεργοῦσε ἀμπέλι στὸ χ. Ἅγιος Νικόλαος τοῦ Παύλου Donno, κατοίκου Χάνδακα, τὸ ὁποῖο ὁ τελευταῖος παραχωρεῖ γιὰ καλλιέργεια στὸν Κώστα Sabadhin, κάτοικο τοῦ χ. Μουχτάροι[6].

1364: ἡ Σταματίνη, σύζυγος τοῦ Ἰωάννη Ystriano, ζητάει νὰ τῆς ἐπιστραφεῖ ἀσημένια ζώνη ποὺ εἶχε δανείσει στὴν Ἀννίτζα, σύζυγο τοῦ Μαρίνου Lambardo, βυρσοδέψη[7] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 248, λ. Lambardo).

1370: στὸν Γεώργιο Ystriano παραχωρεῖται γῆ ἀπὸ τὸ Κοινό, σὲ ἀντάλλαγμα τῶν σπιτιῶν ποὺ τοῦ εἶχαν ἀφαιρεθεῖ, προκειμένου νὰ χτιστεῖ τὸ παλάτι τοῦ Καπετάνιου τῆς Κρήτης[8].

1373: ὁ Λεονάρδος Ystriano καὶ ὁ Μιχαὴλ Ystriano ὁρίζονται μάρτυρες σὲ δικαστικὴ ὑπόθεση[9].

1536: ὁ Τζαννὴς Striano ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Pomogna Zancarolo[10].

1538: ὁ Μιχάλης Στριάνος, λεγόμενος «σεκὶς» Θεοτοκόπουλος τοῦ ποτὲ Θεοτόκη, κάτοικος Καινούργιας Χώρας τῶν Καρῶν, συμβιβάζεται μὲ τὸν Νικόλα Πασχαλόπουλο τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου[11].

1. Βλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 2-3.
2. Pietro Scardon, σελ. 114 ἔγγρ. 306. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 2.
3. Leonardo Marcello, σελ. 29 ἔγγρ. 67.
4. Ὅ.π., σελ. 31 ἔγγρ. 73.
5. Pietro Pizolo, I, σελ. 30 ἔγγρ. 53.
6. Pietro Pizolo, II, σελ. 54-55 ἔγγρ. 806.
7. E. Gerland, *Das Archiv des Herzogs von Kandia im konigl. Staatsarchiv zu Venedig*, Στρασβοῦργο 1899, σελ. 74 ἔγγρ. 8e.— Santschi, *Régestes*, σελ 5 ἀρ. 14.
8. Santschi, *Régestes*, σελ. 49 ἀρ 211
9. Ὅ.π., σελ. 192 ἀρ. 769.
10. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 351.
11. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 303.

1564-1578: ὁ Μανόλης/Μανοῦσος Στριάνος, δάσκαλος καὶ ψάλτης, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[1].

1564-1567: ὁ Κωνσταντὴς Στριάνος, νοτάριος Χάνδακα, μνημονεύεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[2].

1573: ὁ Γεώργιος Στριάνος, νοτάριος Χάνδακα, ἀναγράφεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[3].

1583: ὁ Λέος Striano καὶ ὁ πατέρας του Νικόλας περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[4].

1606, 1613: ὁ Ἀθανάσης Στριάνος, ἀπὸ τὸ Κάστρο, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις, συνταγμένες στὸ χ. Μοναστηράκι Ρεθύμνου[5].

1616: ἡ Μαρία Στριανοπούλα τοῦ ποτὲ Τζαννῆ, ἀπὸ τὸ χ. Καινούργιο τῶν Καρῶν, ποὺ βρίσκεται τώρα στὸ μοναστήρι τοῦ Μεγάλου Ἀντωνίου Σήμερσο, συντάσσει τὴ διαθήκη της[6].

1623: ὁ Γεώργης Ρετούρης τοῦ ποτὲ Πασχάλη, ἀπὸ τὸ χ. Καινούργιο τῶν Καρῶν, ἀφήνει μὲ τὴ διαθήκη του στὸ θεῖο του Κωνστάντιο Στριάνο, καλόγερο, ὅσα ὁ Κωνστάντιος τοῦ εἶχε τάξει στὸ προικοσύμφωνό του[7].

1623: ὁ παπα Μιχάλης Στριάνος τοῦ ποτὲ Νικολάου, ἀπὸ τὸ χ. Καινούργιο τῶν Καρῶν, ὀφείλει στὸ δάσκαλό του Κοσμὰ Βαράνη, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ἀρετίου, ἑξήντα ὑπέρπυρα, ὡς ὑπόλοιπο ἀμοιβῆς ἔναντι εἰκόνας, τὴν ὁποία τοῦ εἶχε ζωγραφήσει ὁ Κοσμάς[8].

1644: ἡ οἰκογένεια Ostriano [Ystriano;] συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[9].

1. Ὅ.π., σελ. 255, 304. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.— Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 233.

2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 235 ἀρ. 101, 263 ἔγγρ. XI. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

3. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 235 ἀρ. 102. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

4. P. Castrofilaca, φ. 55ᵛ.— Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 55 ἔγγρ. 12, 128 σημ. 200. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

5. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 376 ἔγγρ. 404, 734-735 ἔγγρ. 842.

6. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 56-57 ἔγγρ. XVI, 275. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

7. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 112 ἔγγρ. XLI. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

8. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 126 ἔγγρ. XLVII. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

9. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

μετὰ τὸ 1669: ὁ Νικολὸς Στριάνος περιλαμβάνεται στοὺς Κρητικοὺς ποὺ μετανάστευσαν στὴ Ζάκυνθο, μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[1].

14. *Καππάδοκας* καὶ *Καππαδόκης*[2], ἀπὸ τὴν Καππαδοκία

1268: ὁ παπα Ἀνδρέας Capadhoca καὶ ὁ ἀνεψιός του Ἰωάννης, κληρικός, περιλαμβάνονται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[3].

1306: ὁ παπα Δαυὶδ Capadoca χρωστᾶ χρήματα στὴν Κεράννα, σύζυγο τοῦ Ἰωάννη Pellecani[4].

1323: ὁ Ἀνδρέας Capadocha, γιὸς τοῦ ποτὲ παπα Ἐμμανουήλ, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[5].

1352: ἡ Καλὴ παπαδιά, χήρα τοῦ παπα Δημήτρη Capadhoca καὶ ὁ γαμπρός της Μιχαὴλ Clostoieni, κάτοικοι Χάνδακα, συνάπτουν ναυτικὸ δάνειο μὲ τὸν Ἑβραῖο Ioste Angura, κάτοικο Χάνδακα[6].

1379: ὁ Ἐμμανουὴλ Capadocha ἐνάγεται ἀπὸ τὸν Γεώργιο Coppo, κήρυκα, γιὰ ὑπόθεση σχετικὴ μὲ σκλάβο[7].

1388: ὁ Γεώργιος Καππάδοκας ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ ἔγγραφο χειραφεσίας[8].

1423: ὁ παπα Γεώργιος Capadhoca, νοτάριος, συντάσσει νοταριακὴ πράξη, ἡ ὁποία ἀναφέρεται σὲ ἔγγραφο τοῦ 1445[9].

1423: στὸ ἐργαστήρι τοῦ σερ Φράγκου Capadhoca, χρυσοχόου, κατοίκου βούργου Χάνδακα, ὑπόσχεται ὅτι θὰ δουλέψει ὁ χρυσοχόος Νικόλαος Riço, γιὰ ἕνα χρόνο[10].

1455-1486: Ἰωάννης Capadoca τοῦ Δημητρίου, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[11].

1. Ζώη, *Κρῆτες πρόσφυγες*, σελ. 346. Πρβλ. Τσικριτσῆ - Κατσανάκη, *Striano - Suriano - Sirianó*, σελ. 3.

2. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 356.— Moritz, ὅ.π., σελ. 34, 35.— Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ. 728.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 37.

3. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 74, 87 ἔγγρ. Α'.— Τοῦ ἴδιου, *Κατάστιχο*, σελ. 142 ἔγγρ. 7.

4. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 153 ἔγγρ. 29.

5. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 253. Πρβλ. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 78.

6. Zaccaria de Fredo, σελ. 51 ἔγγρ. 72. Πρβλ. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 76.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 196 ἀρ. 804.

8. Μανούσακα, *Ἑλληνικὰ νοταριακὰ ἔγγραφα*, σελ. 90 ἔγγρ. Δ'.

9. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 203, 245-246 ἔγγρ. Ζ'.

10. Cattapan, *I pittori*, σελ. 248, 255-256 ἔγγρ. 3.

11. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 39 ἀρ. 86.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elen-*

1459: ὁ Γεώργιος Capadoca, δερματάς, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[1].

1487: ὁ Μάρκος Capadocha τοῦ ποτὲ παπα Ἰωάννη, κάτοικος τοῦ χ. Κάτω Ἁγιὰ Παρασκή, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

1490: ὁ Ἰωάννης Καππάδοκας ὑπογράφει ὡς μάρτυρας στὴ διαθήκη τοῦ Ἰωάννη Τζαγκαρόλα[3].

1504-1530: τὸ 1504 ὁ Μανοῦσος Capadoca τοῦ ποτὲ ζωγράφου μαϊστρο Ἰωάννη, κάτοικος βούργου Χάνδακα, πουλᾶ στὸν Γεώργιο Sclavo, χρηματομεσίτη, τὰ σπίτια του στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, στὴν ἐνορία τῆς Πανυμνήτου[4]· τὸ 1517 πουλᾶ στὸν μαϊστρο Μιχαὴλ Μαῦρο, παπουτσή, σπίτι στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, στὴν ἴδια ἐνορία[5]· τὸ 1530 ἀγοράζει ἀπὸ τὸν Μιχαὴλ Καλλέργη, γιὸ τοῦ ποτὲ Γεωργίου, κάτοικο βούργου Χάνδακα, σπίτι στὴν πλατειὰ στράτα τοῦ βούργου, στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Δημητρίου[6].

1512-1516: ὁ μαϊστρο Ἰάκωβος (Γιακουμὴς) Καππάδοκας, ζωγράφος, γιὸς τοῦ ζωγράφου μαϊστρο Ἰωάννη, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἀναφέρεται σὲ νοταριακὲς πράξεις[7].

1536: ὁ Νικήτας Capadochi, ὁ Camissa Capadochi καὶ ὁ Paduni Capadochi περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Ἀρμένοι[8]· ὁ Μιχάλης Capadochi, ὁ Σήφης Capadochi, ὁ Μιχάλης Capadochi, ὁ Γιάννης Capadochi, ὁ Σήφης Capadochi, ὁ Κώστας Capadochi, ὁ γιός του Μανόλης καὶ ὁ Ἀνδρέας Capadochi ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Κουρνάς[9]· ὁ Πιέρος Capadochi καὶ ὁ Γιάννης Capadochi ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Mathea[10]· ὁ Γεώργης Capadochi καὶ ὁ Γέρος Capadochi περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Surpo[11]· ὁ Λέος Capadochi, ὁ Θεόδωρος Capadochi καὶ ὁ Μιχάλης Capadochi ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Zizifea Gavalochori[12]· ὁ Γεώργης Capadochi ἀναφέρε-

chi, σελ. 207 ἀρ. 89.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *I pittori*, σελ. 251, 252, 261 ἔγγρ. 16, 262 ἔγγρ. 21, 263 ἔγγρ. 22.— Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 316-317 ἀρ. 16.

1. I o r g a, *Documents*, σελ. 113.

2. Ὅ.π., σελ. 114.

3. Σ ά θ α, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 659-660 ἔγγρ. 5. Στὸ κείμενο τῆς διαθήκης ὁ Τζαγκαρόλας τὸν ἀναφέρει: *τὸν κὺρ Ἰωάννην τὸν Ἱστοριογράφον τὸν Καπάδοκα.*

4. Κ ω ν σ τ α ν τ ο υ δ ά κ η, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 316.

5. Ὅ.π.

6. Ὅ.π., σελ 316-317.

7. Ὅ.π., σελ. 327-328 ἀρ. 34.

8. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 324.

9. Ὅ.π., σελ. 325.

10. Ὅ.π., σελ. 327.

11. Ὅ.π., σελ. 335.

12. Ὅ.π., σελ. 338.

ται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Caridi San Zorzi[1]· ὁ Ἀλέξης τοῦ ποτὲ Capadocha περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Καλαμίτσι (Calanucino)[2].

1575-1583: τὸ 1575 ὁ Νικολὸς Capadoca παρίσταται στὴ συνάντηση τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Κρητικῶν καὶ στὴν ψηφοφορία γιὰ τὴν ἐκλογὴ ἐκπροσώπου, ποὺ θὰ παρουσιαστεῖ στὸν Γενικὸ Προβλεπτή[3]· τὸ 1583 καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὴ ρούγα καὶ στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα καὶ εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου[4].

1583: ὁ Μιχάλης Capadoca καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[5].

1637: ὁ παπα Γιώργης Capadhochi, ἀπὸ τὸ χ. Κάτω Κεραμές, λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ ὁ παπα Μάρκος Capadhochi, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό, λειτουργεῖ τὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, στὸ χωριὸ αὐτό· καὶ οἱ δύο ἐκκλησίες ἀνήκουν στὴν ἰδιοκτησία τοῦ Τζώρτζη Zancarol[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Capadoca συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

Τὸ ὄνομα Καππαδόκης ἀπαντᾶται συχνὰ καὶ ὡς βαφτιστικό[8].

15. *Καραντηνός*[9], ἀπὸ τὰ Κάρανα (;) Μ. Ἀσίας

1304: ὁ Γεώργιος Carandino μαζὶ μὲ ἄλλους, κατοίκους βούργου Χάνδακα, ἐγγυῶνται σὲ νοταριακὴ πράξη γιὰ τὸν Πέτρο de Mestre καὶ τὸν Μιχάλη Scordhili[10].

1320: κάποιος Carandino ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μουγλινοῦ, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[11].

1345: ὁ Στρατήγιος Carandino, γιὸς τοῦ ποτὲ παπα Γεωργίου, κάτοικος τοῦ χ. Καμάρι, νοικιάζει στὸν παπα Ἐμμανουὴλ Gramaticopulo, κουνιάδο του, κάτοικο τοῦ ἴδιου χωριοῦ, ἀμπέλι στὸ χ. Κεραμούτσι[12].

1. Ὅ.π., σελ. 339.
2. Ὅ.π., σελ. 340.
3. Καραπιδάκη, Β, σελ. 147 ἀρ. 147.
4. P. Castrofilaca, φ. 38ᵛ, 40ʳ, 49ʳ.
5. Ὅ.π., φ. 46ᵛ.
6. Χαιρέτη, *Ἀπογραφή*, σελ. 358 ἀρ. 165-166.
7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 55.
8. Βλ. π.χ. Capadocha Psaromilingo, Capadoca Lubino (Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 324, 346).
9. Βλ. Moritz, ὅ.π., σελ. 39.
10. Pietro Pizolo, II, σελ. 31 ἔγγρ. 757.
11. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 216 ἔγγρ. 1261.
12. Μανούσακα-van Gemert, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, σελ. 97-98 ἔγγρ. 3.

1363: ὁ καλόγερος Καραντηνὸς περιλαμβάνεται στοὺς δέκα Ἕλληνες ποὺ μετεῖχαν στὸ συμβούλιο τῶν φεουδαρχῶν τοῦ Χάνδακα[1].

1370: ὁ Νικόλαος Carandino καὶ ὁ Νικόλαος Francisco διεκδικοῦν ἕνα ἀμπέλι στὸ χ. Δαφνές[2].

1378: ὁ Ἰωάννης Carandino, κάτοικος τοῦ χ. Selopulo, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[3].

1384: ἡ Ἀναστασοὺ Carandinopula ὁρίζεται μάρτυρας σὲ ὑπόθεση διεκδίκησης βιλλάνου[4].

1449: ὁ σερ Γεώργιος Carandino ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[5].

1450: ὁ Γεώργιος Καραντηνὸς εἶναι ἔμπορος, κυρίως κρασιοῦ, στὴν Κρήτη[6].

1462: ὁ Ἄγγελος Carandino ὁρίζεται πληρεξούσιος τοῦ ἱερομονάχου Νείλου Calossina, ἡγουμένου τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου Βροντησίου[7].

1464: ὁ σερ Ἄγγελος Carandino καὶ ὁ σερ Ἀντώνιος Carandino ὑπογράφουν ὡς μάρτυρες σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1467: ὁ σερ Ἀντώνιος Carandino πουλᾶ μὲ πίστωση ὑφάσματα σὲ τρεῖς γνωστοὺς ζωγράφους τοῦ Χάνδακα[9].

1468: ὁ νέος πληρεξούσιος τοῦ πατριαρχείου Φραγκίσκος de Matzabuffalo ὀφείλει νὰ εἰσπράξει τὰ χρέη τοῦ ποτὲ Γεωργίου Carandino, πρώην μισθωτῆ τῆς κτηματικῆς περιουσίας τοῦ λατινικοῦ πατριαρχείου στὴν Κρήτη, κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ καρδιναλίου Βησσαρίωνος[10].

1481: ὁ σερ Andreonus Karandino ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[11].

1529: ὁ μαϊστρο Μιχάλης Καραντηνὸς ὁρίζεται στιμαδόρος (ἐκτιμητὴς) σὲ προικοσύμφωνο[12].

1536: ὁ Μανόλης Caradino περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[13].

1. Gerland, *Histoire de la noblesse*, σελ. 58.
2. Santschi, *Régestes*, σελ. 47 ἀρ. 204.
3. Ὅ.π., σελ. 210 ἀρ. 896.
4. Ὅ.π., σελ. 197 ἀρ. 809.
5. Iorga, *Documents*, σελ. 109.
6. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 285 σημ. 48.
7. Ὅ.π., σελ. 200.
8. Ὅ.π., σελ. 263 ἔγγρ. ΙΔ' ΙΙΙ.
9. Cattapan, *I pittori*, σελ. 251, 261 ἔγγρ. 16.
10. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 282-284 ἔγγρ. ΚΑ'.
11. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 45 ἔγγρ. 9.
12. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 96-97 ἔγγρ. 13.
13. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 319.

1576: ὁ Τζοάννε Carandino ἐκλέγεται γραφέας τῆς καστελλανίας τοῦ Belvedere *prima muda*[1].

1583: ἡ ντόνα Φιορέντζα Carandino καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ *fontego* τοῦ Χάνδακα[2]· ὁ μισὲρ Νικολὸς Corandino τοῦ ποτὲ σερ Φραντζέσκου περιλαμβάνεται στοὺς φεουδάρχες τῆς Σητείας, οἱ ὁποῖοι ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ συντηροῦν ὑποζύγια[3].

16. *Κασταμονίτης*[4], ἀπὸ τὴν Κασταμονή

1272: στὸ ὄνομα τοῦ Κωνσταντίνου Κασταμονίτου καταχωρίζεται ἑνάμισυ ἱππικὸ φέουδο, τὸ ὁποῖο ἔχει κληρονομήσει[5].

1281: οἱ ἀδελφοὶ Μάρκος καὶ Φίλιππος Costamoniti, κάτοικοι Χάνδακα, ὑπόσχονται στὸ γαμπρό τους νὰ τοῦ πληρώσουν τὸ ὑπόλοιπο τῆς προίκας τῆς ἀδελφῆς τους Θεοδώρας[6].

τέλη 13ου αἰ.- α' δεκαετία 14ου αἰ.: ὁ Μάρκος Castamoniti μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ πρεσβυτέρου Θεοδώρου Calopti[7].

1300: ἡ Κυράννα Castamonitena, μεταπράτρια, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει σιτάρι καὶ κρασὶ στὸν Μιχαὴλ Março, κάτοικο κάστρου Μονοφατσίου[8].

1304: ὁ Φίλιππος Castamoniti, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει *colleganza* μὲ τὸν Μάρκο Sclavo, τὸν Μάρκο Urso Buriola καὶ τὸν Νικόλαο Venetando, γιὸ τοῦ ποτὲ Ἀγγέλου Venetando, κατοίκους Χάνδακα[9].

1315: ὁ παπᾶ Ἰωάννης Castamoniti, κάτοικος τοῦ χ. Μακρυτοῖχος, ἔχει δανειστεῖ χρήματα ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Quirino, *spatario*[10].

1324: οἱ ἀδελφοὶ Γεώργιος καὶ Νικόλαος Castamoniti καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ τους Furni Farenço μνημονεύεται ὅτι δέχτηκαν ἔνοπλη ἐπίθεση[11].

1. Καραπιδάκη, Β, σελ 170, 171 ἀρ. 191.
2. P. Castrofilaca, φ. 47r.
3. Ὅ.π., φ. 91v.— Ξηρουχάκη, *Ἱστορικὰ σημειώματα*, σελ. 123.— [Παπαδάκη], *Castrofilaca*, σελ. 251
4. Βλ. Moritz, ὅ.π., σελ. 36.— Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ. 728.— Β. Κατσαροῦ, *Ἰωάννης Κασταμονίτης. Συμβολὴ στὴ μελέτη τοῦ βίου, τοῦ ἔργου καὶ τῆς ἐποχῆς του*, Θεσσαλονίκη 1988, σελ. 76.
5. Χαιρέτη, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 509.
6. Leonardo Marcello, σελ. 187-188 ἔγγρ. 561.
7. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 151 ἔγγρ. 19.
8. Pietro Pizolo, I, σελ. 39-40 ἔγγρ. 74. Πρβλ. Μαλτέζου, *Ἡ παρουσία τῆς γυναίκας*, σελ. 76.
9. Pietro Pizolo, II, σελ. 170 ἔγγρ. 1063, 174 ἔγγρ. 1074.
10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 155 ἔγγρ. 35.
11. Duca di Candia, Bandi, σελ. 154 ἔγγρ. 386.

17. *Κομνηνός*[1], ἀπὸ τὴν Κόμνη Θράκης

1316-1319: ὁ παπα Κωνσταντίνος Comnino ἔχει δανειστεῖ ἀλεύρι ἀπὸ τὸν Κώστα Vilara, σιτάρι ἀπὸ τὸν ἐπίτροπο τοῦ Ματθαίου Raguseo καὶ χρήματα[2] (πρβλ. πιὸ κάτω, σελ. 309, λ. Raguseo).

1368: ὁ Σταμάτης Cumnino εἶναι μεταξὺ ἐκείνων, ποὺ ἐπειδὴ ἔχουν ἀναλάβει νὰ σηκώνουν κάθε Τρίτη τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση περιπόλου[3].

1453: ὁ Κωνσταντίνος καὶ ὁ Ἰσαάκιος Κομνηνοὶ περιλαμβάνονται στοὺς Κωνσταντινουπολίτες πρόσφυγες στὴν Κρήτη, μετὰ τὴν ἅλωση τῆς βυζαντινῆς πρωτεύουσας ἀπὸ τοὺς Τούρκους[4].

1536: ὁ Νικολὸς Comino [Comnino;] περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[5].

1583: ὁ μαϊστρο Βασίλης Cominò [Comnino;] καταβάλλει *livello* γιὰ ἀποθήκη στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, ὁ Μανόλης Comino [Comnino;] *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα καὶ ὁ Γιάννης Comenò [Comnino;] *livello* γιὰ σπίτια στὸ Χάνδακα[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Cominò [Comnino;] συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

1669: ὁ Ἰωάννης Κομηνὸς [Κομνηνός;] καὶ ὁ Ζώρζης Κομηνὸς [Κομνηνός;] περιλαμβάνονται στοὺς τιμαριούχους, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν μέρος στὸ συμβούλιο τῆς κοινότητας τῆς Κρήτης, λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[8].

18. *Κουταγιώτης*[9], ἀπὸ τὴν Κιουτάχεια

1300: ὁ Ἰωάννης Pisano, ἐπονομαζόμενος Cutalioti [Cutaioti;], καὶ ὁ Μάρκος Romano, κάτοικοι Χάνδακα, πουλοῦν ἕνα βόδι στὸν Ἰωάννη de Porto, κάτοικο Χάνδακα· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ γιὸς τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Catalioti [Cu-

1. Βλ. Ἀ μ ά ν τ ο υ, *Παρατηρήσεις*, σελ. 50 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 261).— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Ἡ καταγωγὴ τῶν Κομνηνῶν*, Θρακικὰ 10 (1938), σελ. 232-233.— Π ο λ έ μ η, *The Doukai*, σελ. 134 σημ. 1.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 32, 37 καὶ σημ. 88.

2. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 156 ἔγγρ. 38, 158-159 ἔγγρ. 42-43.

3. S a n t s c h i, *Régestes*, σελ. 138 ἀρ. 298.

4. G e r l a n d, *Histoire de la noblesse*, σελ. 176 ἔγγρ. XXXV.

5. Π λ ο υ μ ί δ η, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 303.

6. P. Castrofilaca, φ. 37r, 46v, 47v.

7. Μ α ν ο ύ σ α κ α, *Trivan*, σελ. 49.

8. G e r l a n d, *Histoire de la noblesse*, σελ. 154 ἔγγρ. XXVII.

9. Βλ. Ἀ λ ε ξ ί ο υ, *Πρόσφυγες*, σελ. 311-312.— Π α ν α γ ι ω τ ά κ η, *Μελετήματα*, σελ. 28 σημ. 4.

taioti;], Ἰωάννης Pissano, κάτοικος Χάνδακα, δανείζει στὸν Σήφη Sclavus, κάτοικο κάστρου Adanati, πενήντα βόδια[1] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 260, λ. Pisano).

1301-1306: τὸ 1301 ὁ Ἰωάννης Cutaioti, κάτοικος Χάνδακα, νοικιάζει ἀπὸ τὸν Λεονάρδο Abramo, κάτοικο Χάνδακα, σπίτια στὸ Χάνδακα[2]· τὸ 1306 μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Φιλίππου Çalomega[3].

1346-1355: τὸ 1346 ὁ Ματθαῖος Cutaioti πουλᾶ στὸν Τζαννάκη Σαχλίκη δύο ἀγελάδες· ἀπὸ τὸ 1350 ἔχει νοικιάσει τὰ σπίτια τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη στὸ Χάνδακα· τὸ 1355 ὁ Σαχλίκης τὸν ἐξοφλεῖ γιὰ πενήντα ὑπέρπυρα, τὰ ὁποῖα εἶχε πληρώσει στὸν Δομήνικο Bono[4].

1355-1360: τὸ 1355 ὁ Νικόλαος Κουταγιώτης, κάτοικος Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Ματθαίου Ραγουζαίου, κατοίκου Χάνδακα, στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[5]· τὸ 1360 στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Νικόλαο Κουταγιώτη χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[6].

1357: ὁ Γεώργιος Cutaioti, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ἔχει συνεταιρικὰ μὲ τὸν Πέτρο Clarencianus, κάτοικο βούργου Χάνδακα, ἕνα ἀμπέλι στὸ χ. Φοινικιὰ καὶ τοῦ ὑπενοικιάζει τὸ μερίδιό του ἀπὸ ἄλλο ἀμπέλι, στὸ ἴδιο χωριὸ[7] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 200, λ. Clarencianus).

1357: ὁ σερ Constancius Cutaioti ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

1367: ὁ Ἀντώνιος Gradonico καὶ ὁ ἀδελφὸς καὶ ἐγγυητής του Φραγκίσκος, γιοὶ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, ὀφείλουν ἑκατὸ ὑπέρπυρα στὴ Σοφία, κόρη τοῦ ποτὲ Πέτρου Cutagioti[9].

1369: ὁ Πέτρος Cutagioti ἔχει ἕναν σκλάβο Τάρταρο ὀνομαζόμενο Θεόδωρο, ὁ ὁποῖος μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[10].

1369-1370: τὸ 1369 ὁ Ἰωάννης Cutagioti τοῦ ποτὲ Ματθαίου ἐνάγει τοὺς καλογέρους Ἰωνὰ καὶ Θεοστήρικτο, γιὰ κατοχὴ γῆς στὸ χ. Pigadulia[11]· τὸ 1370 ἀποφασίζεται νὰ πάρει ὁ Ἰωάννης τὸ μοναστήρι τῶν Ἁγίων Ἀπο-

1. Pietro Pizolo, I, σελ. 28 ἔγγρ. 47, 320 ἔγγρ. 705.
2. Benvenuto de Brixano, σελ. 42-43 ἔγγρ. 108-109.
3. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 160 ἔγγρ. 46.
4. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 42 καὶ σημ. 29, 44, 88 ἔγγρ. 4.2, 89 σημ. 2.— Μανούσακα-van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 225 σημ. 42.
5. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 297 πίν. 3α.
6. Ὅ.π., σελ. 301 πίν. 3β.
7. Zaccaria de Fredo, σελ. 68-69 ἔγγρ. 94, 78-79 ἔγγρ. 109-110.
8. Ὅ.π., σελ. 77 ἔγγρ. 106-107, 80 ἔγγρ. 112, 83 ἔγγρ. 118.
9. Santschi, *Régestes*, σελ. 121 ἀρ. 138.
10. Ὅ.π., σελ. 152 ἀρ. 443.
11. Ὅ.π., σελ. 152 ἀρ. 435.

στόλων στὸ παραπάνω χωριό, ποὺ κατεῖχε ὁ καλόγερος Νικόδημος καὶ νὰ σεβαστεῖ τὰ δικαιώματα τοῦ καλογέρου Ἰωσήφ[1].

1370: ὁ Ἰωάννης Cutagioti, κουρέας, ποὺ νοικιάζει τὸ μαγαζὶ τοῦ ποτὲ Ἐμμανουὴλ Nani, στὴν πλατεία τοῦ Χάνδακα, μπορεῖ νὰ ἔχει τὴ μυλόπετρά του στὰ ἀνατολικὰ τοῦ μαγαζιοῦ του, παρὰ τὴν ἀντίθεση τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα Traversario, κουρέα, ποὺ διεκδικοῦν τὸ μέρος αὐτό[2].

1370: ἡ χήρα Ἕλενα Cutaiotti νοικιάζει τὴν *canipa* της στὸ Ξώπορτο τοῦ Χάνδακα[3].

1386: ὁ Ἰωάννης Cutaioti καὶ ὁ Ἀνδρέας Paulopulo ποὺ εἶχαν πιστωτή τους τὸν Πέτρο Cipro, πτώχευσαν[4].

14ος αἰ.: οἰκογένεια Κουταγιώτη καὶ χήρα Κουταγιώτενα, «πολιτικὴ» ἀναφέρονται στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[5].

1434: Γεώργιος Cutagioti, γιὸς τοῦ ποτὲ πρωτοπαπᾶ Μανόλη Cutagioti, καὶ Γεώργιος Cutagioti, γιὸς τοῦ παπα Μιχάλη, ὀρθόδοξοι ἱερεῖς Χάνδακα[6].

1558: ὁ παπα Μιχάλης Cutagioti, κάτοικος τοῦ χ. Σάρχος, λειτουργὸς τῆς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας στὸ κάστρο Μαλεβιζίου, καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Θεοτόκου στὸ χ. Κάτω Ἀσίτες, περιλαμβάνεται στοὺς σαράντα Ἕλληνες κληρικοὺς ἀπὸ τὰ χωριὰ τοῦ διαμερίσματος τοῦ Χάνδακα, ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[7].

1564-1566: ὁ Μανόλης Κουταγιώτης τοῦ Παπανικόλα, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[8].

1583: ἡ ντόνα Ἀθούσα, χήρα τοῦ Κωνσταντῆ Cutagioti, καὶ ὁ Μιχελὴς Cutagioti εἶναι χρεῶστες στὸ *fontego* τοῦ Χάνδακα γιὰ τὸ 1581[9].

19. *Κύπρος, Κυπριώτης, Κυπραῖος, Κύπριος*[10] καὶ *Ντατζύπρης*, ἀπὸ τὴν Κύπρο

1386-1393: τὸ 1386 ὁ Πέτρος Cipro χρωστᾶ χρήματα στὸν Ἰάκωβο Pasqua-

1. Ὅ.π., σελ. 45 ἀρ. 190-191, 49 ἀρ. 212.
2. Ὅ.π., σελ. 53 ἀρ. 226.
3. Μανούσακα – van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 225 σημ. 42.
4. Santschi, *Régestes*, σελ. 246-247 ἀρ. 1136.
5. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 57 σημ. 103, 67, 68, 69, 72, 73, 74 σημ. 182.— Μανούσακα – van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 225.— Παναγιωτάκη, *Μελετήματα*, σελ. 13 σημ. 2, 15 σημ. 1, 17, 25, 27, 28 καὶ σημ. 4, 42, 43.
6. Παναγιωτάκη, *Μελετήματα*, σελ. 28 σημ. 4.
7. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 83, 104.
8. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 233 ἀρ 28.
9. P Castrofilaca, φ 34r.
10. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 396.— Moritz, ὅ.π., σελ 35 — Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 108 σημ. 9, 113 καὶ σημ 23, 122.

ligo[1]· τὸ 1393 μαζὶ μὲ ἄλλους ὁρκίζεται ὡς *capita creditorum* τοῦ Ἀνδρέα de Grimaldo[2].

1453: ἡ Μαρία, χήρα τοῦ Νικολάου Chiprioti, κάτοικος τοῦ χ. Chalogheri, βρίσκεται τώρα στὸ Χάνδακα[3].

1497: ὁ «Μιχάλης ὁ Κυπριώτης, ὁ ἐργαστηριακὸς» κρατεῖ ὡς ἐνέχυρο, ἔναντι ἐννέα ὑπερπύρων, μιὰ κούπα ἕξι ὀγγιῶν τοῦ Γεωργίου de Cipris, γιοῦ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη, κατοίκου Χάνδακα, ὁ ὁποῖος ζητάει στὴ διαθήκη του νὰ τοῦ ἐπιστραφεῖ ἡ κούπα[4].

1499: ὁ Γεράσιμος Cipreo, καλόγερος, ὡς οἰκονόμος τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Σινᾶ στὸ Χάνδακα, θὰ παραλάβει ἀπὸ τὸ ζωγράφο Νικολὸ Riço κάτοικο βούργου Χάνδακα, εἰκοσιτέσσερες εἰκόνες, ὅταν ἐπιστρέψει ἀπὸ τὸ Σινά[5].

1532: ὁ Φραντζισκὴς Ντατζύπρης τοῦ ποτὲ Γεωργίου, κάτοικος Χάνδακα, συντάσσει τὴ διαθήκη του[6].

1537-1541: τὸ 1537 ὁ σερ Παῦλος Dacipri ἐκλέγεται *coadjutator ordinarius cancellerie*[7]· τὸ 1541 ὁ σερ Παῦλος Dacypri, ὡς τώρα *coadjutator ordinarius cancellerie*, ἐκλέγεται *notarius ordinarius* στὴ θέση τοῦ ποτὲ Γεωργίου Priorti[8].

1538: ὁ Μάρκος Ντουτζυπρὴς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1538: ὁ Στέφανος Ντατσύπρης, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[10].

1553-1569: ὁ Μανέας Ντατσύπρης, νοτάριος Χάνδακα, ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[11].

1573: ὁ Μανόλης Dacipri ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ Γεωργίου Rodio, ἀπὸ τὸ Καστέλλι Πεδιάδας, στὰ Κύθηρα γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπὰς[12] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 222, λ. Rodio).

1574: ὁ σερ Ἀντώνιος Dacipri τοῦ Τζουάννε ἐκλέγεται *sanser ordinario ἢ messitar*[13].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 246-247 ἀρ. 1136.
2. Ὅ.π., σελ. 323 ἀρ. 1450.
3. Iorga, *Documents*, σελ. 109.
4. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 664-668 ἔγγρ. 9.
5. Cattapan, *Nuovi elenchi*, σελ. 213-214 ἔγγρ. 9.— Τοῦ ἴδιου, *I pittori*, σελ. 253, 265-266 ἔγγρ. 27.
6. Bakker-van Gemert, *Οἱ διαθῆκες*, σελ. 73-74 ἔγγρ. 24, 74-75 σημ. 2-3.
7. Καραπιδάκη, Α, σελ. 3 ἀρ. 12.
8. Ὅ.π., σελ. 79 ἀρ. 247.
9. Κισκήρα, *Σύμβασις μαθητείας*, σελ. 15 ἔγγρ. Β'.
10. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 234 ἀρ. 69.
11. Ὅ.π., σελ. 234 ἀρ. 72.
12. Καραπιδάκη, Β, σελ. 97 ἀρ. 30.
13. Ὅ.π., σελ. 127 ἀρ. 111.

1575: ὁ Τζουὰν Dacipri παρίσταται σὲ συνάντηση τῶν cittadini, σχετικὴ μὲ τὴ διάθεση σιταριοῦ[1].

1577: ὁ Ἀνδρέας Ντατζύπρης, τζαγγάρης, τοῦ ποτὲ μαϊστρο Σταυριανοῦ, κάτοικος Χάνδακα, ὡς βαρδιάνος τῆς *Scuola* τοῦ Ἁγίου Νικολάου τῶν τζαγγάρων, παραλαμβάνει μέρος τῆς δωρεᾶς, ποὺ ὁ ποτὲ μαϊστρο Γεώργης Γαβαλάς, λεγόμενος Μπεφάνης, τζαγγάρης, εἶχε κληροδοτήσει στὴν ἀδελφότητα[2].

πρὶν ἀπὸ τὸ 1578: ὁ Μένεγος Ντατσύπρης ἀναφέρεται στὰ κατάστιχα τοῦ νοταρίου Μιχαὴλ Μαρᾶ[3].

1578-1580: τὸ 1578 ὁ Τζώρτζης Ciprian καὶ ὁ Μανόλης Valente ἐκλέγονται ἔκτακτοι ἀναπληρωτές[4]· τὸ 1580 ὁ Τζώρτζης Cyprian τοῦ Ματθαίου ἐκλέγεται τακτικὸς ἀναπληρωτής[5].

[1580]: ὁ σερ Τζώρτζης Ciprian ἐκλέγεται *scrivano alle querimonie*[6].

1589-1605: Γεώργιος Ciprian, νοτάριος Χάνδακα[7].

1590-1607: μαϊστρο Τζώρτζης Ντατζύπρης τοῦ μαϊστρο Λορέντζου, ζωγράφος Χάνδακα[8].

1597: ὁ Τζουάννες Ντατζύπρο τοῦ ποτὲ Γιάκουμου ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1599: ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Τατζύπρης τοῦ ποτὲ Χουσταφῆ, ἀπὸ τὸ χ. Βόρους Ρεθύμνου, συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ ὁ γιός του Χουσταφὴς τὴ Ζαμπέτα, κόρη τοῦ Γεωργιλᾶ Βαρούχα, τοῦ ποτὲ Κωνσταντῆ, λεγόμενου Σταθόπουλου, ἀπὸ τὸ χ. Μοναστηράκι[10].

16ος αἰ.: ὁ Αὐγουστίνος Τατζύπρης μπορεῖ νὰ χειροτονηθεῖ ἱερέας, σύμφωνα μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ πνευματικοῦ Ἰωνᾶ Κυνηγοῦ, ποὺ κατοικεῖ στὸ μοναστήρι τῆς Κυρίας Διαβατηνῆς[11].

1606: στὸν Ἀνδρέα Κυπριώτη καὶ ἄλλους, ἔχει ἐγγυηθεῖ ὁ μαϊστρο Γιάννης Καφάτος, γιὰ τὸ μαϊστρο Μάρκο Βλαστό, «χαρκιά»[12].

1. Ὅ.π., σελ. 153 ἀρ. 151.
2. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 290-291 ἔγγρ. XXXIX.
3. Ὅ.π., σελ. 302.
4. Καραπιδάκη, Β, σελ. 241 ἀρ. 353.
5. Ὅ.π., σελ. 269 ἀρ. 463
6. Καραπιδάκη, C, σελ. 271 ἀρ. 1.
7. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 80.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 303.— Εὐαγγελάτου, *Χορτάτσης*, σελ. 190, 199, 224 ἔγγρ. 12
8. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ 185 ἀρ. 43.— Καζανάκη-Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ 230-231 ἀρ. 58.
9. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 104-105 ἔγγρ. 17.
10. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 64-65 ἔγγρ. 44.
11. Μανούσακα, *Χειροτονία*, σελ. 328-329 ἔγγρ. Δ', 329 σημ. 8.
12. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 382 ἔγγρ. 412.

1607: ὁ παπα Ἀγουστὴς Ντατζύπρης, τοῦ ποτὲ παπα Ἰωάννη, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ προικοσύμφωνο[1].

1608: ἡ Ἀνέζα, χήρα τοῦ ζωγράφου Τζώρτζη Ντατζύπρη καὶ κόρη τοῦ ποτὲ Ἰωάννη Ρουχάστη, ἐξουσιοδοτεῖ τὴ γιαγιά της Μαριέττα Ἀσπράδαινα, γιὰ ὑπόθεσή της[2].

1634: ὁ Δομήνικος Dacipro τοῦ ποτὲ Ἀλβίζε ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1635-1636: ὁ Κυριάκος Ντατζύπρο τοῦ ποτὲ Φραντζέσκου συμμετέχει ὡς τρίτος ἑταῖρος καὶ πωλητὴς σὲ ἑταιρεία ποὺ συστήνουν ὁ ζωγράφος Δημήτρης Σαβαστὸς μὲ τὸν Ἀντώνη Τζαφουρόπουλο τοῦ ποτὲ Βιτζέντζου[4].

1638: ὁ Μανόλης Ντατζύπρης, λεγόμενος Σπεράτζης, καὶ ὁ Κωνσταντὴς Φράγγος τοῦ Γιωργίτζη, κασελάρης, ἱδρύουν «συντροφία»[5].

1643: ὁ «ευλαβη αφεντη πατερας ο Κυπριος» ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ προικοσύμφωνο[6].

1644: ἡ οἰκογένεια Dacipri συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[7].

1645-1655: Αὐγουστίνος (da) Cipri, νοτάριος Χάνδακα[8].

1646: ὁ Γιαννὰς Ντατζύπρης, λεγόμενος Σπεράντζας, ζωγράφος, τοῦ ποτὲ Ἀντωνῆ, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

20. *Παλατιανός*, ἀπὸ τὰ Παλάτια (= Μίλητο)

1320: ὁ Βασίλης Palaciano δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐξασκήσει ξανὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ κρεοπώλη[10].

1375: ὁ Ἐμμανουὴλ Palatiano, βυρσοδέψης, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[11].

1393: στὸν Γεώργιο Palatiano, γιὸ τοῦ ποτὲ πρεσβυτέρου Cista, κάτοικο

1. Θ. Δετοράκη, *Ἀνδρέας Ἀμοραῖος, ἄγνωστος πρωτοπαπᾶς τοῦ Χάνδακα. Ἀνέκδοτα ἑλληνικὰ ἔγγραφα*, Κρητικὴ Ἑστία περ. Δ' 1 (1987), σελ. 127-129 ἔγγρ. 3, 132 σημ.

2. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 231.

3. Ὅ.π., σελ. 261-262 ἔγγρ. Γ'.

4. Ὅ.π., σελ. 241.

5. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 115-117 ἔγγρ. Ζ'.

6. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 109-110 ἔγγρ. 21.

7. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50.

8. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 80.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 304.— Δετοράκη, *Διδασκαλικὲς καὶ βιβλιογραφικὲς συμβάσεις*, σελ. 250.

9. Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 230 ἀρ. 57.

10. Duca di Candia, Bandi, σελ. 106 ἔγγρ. 287.

11. Santschi, *Régestes*, σελ. 182 ἀρ. 712.

τοῦ χ. Lauta, χορηγεῖται ἄδεια νὰ ταξιδέψει ἔξω ἀπὸ τὴν Κρήτη γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ πρεσβύτερος, μετὰ ἀπὸ αἴτηση τοῦ Γεωργίου Bevardo[1].

1416: ὁ Λέος Palatiano, κάτοικος τοῦ χ. Grines, μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

1459: ὁ Allfius Palatiano ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1583: ὁ σερ Γιάννης Appalatianò καταβάλλει *livello* γιὰ τὸν τόπο ποὺ τοῦ ἔχει παραχωρηθεῖ στὰ Χανιά[4].

21. *Πολίτης*[5], ἀπὸ τὴν Πόλη (= Κωνσταντινούπολη)

1299: ὁ Ἰωάννης Politi, πρώην βιλλάνος τοῦ Ματθαίου Mesano, περιλαμβάνεται στοὺς ἑκατὸ ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν πρῶτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[6]· ὁ Γεώργιος, ὁ Ἀντώνιος, καὶ ὁ Ἰωάννης Politi, γιοὶ τοῦ ποτὲ Λεωνῆ Politi, ὁ Νικόλας καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Politi, γιοὶ τοῦ ποτὲ Λεωνῆ Politi καὶ ὁ Μιχάλης Politi, γιὸς τοῦ ποτὲ Γεώργη Politi, περιλαμβάνονται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς ἴδιας συνθήκης[7].

1300: ὁ Νικόλαος Politi, κάτοικος τοῦ χ. Ἐπισκοπὴ Χερσονήσου, ἀναγνωρίζει ὅτι ὀφείλει κρασὶ στὸν Λεονάρδο Bonhomo, παπουτσή, κάτοικο Χάνδακα[8].

1304: ὁ Γεώργιος Politi, ἐπονομαζόμενος Scarlato, κάτοικος κάστρου Ρεθύμνου, ὑπενοικιάζει ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Trivisano Tolomio, κάτοικο τοῦ χ. Ἀστρακοί, γῆ στὸ χ. Su Funare, τὸ ὁποῖο ὁ Trivisano εἶχε νοικιάσει ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα Cornario Cornarolo[9] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 271, λ. Trivisano).

1320: κάποιος Politi ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μουγλινοῦ, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[10].

1380: ὁ Ἰωάννης Politi μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[11].

1. Ὅ.π., σελ. 325 ἀρ. 1466.
2. Iorga, *Documents*, σελ. 93.
3. Ὅ.π., σελ. 113.
4. P. Castrofilaca, φ 131ᵛ.
5. Βλ. Κοντοσόπουλου, *Les suffixes*, σελ. 106 σημ 2. — Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 25 σημ. 44, 36.
6. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 276 ἀρ. 25.
7. Ὅ.π., σελ. 281.
8. Pietro Pizolo, I, σελ. 127 ἔγγρ 261.
9 Pietro Pizolo, II, σελ. 69 ἔγγρ 838.
10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 216 ἔγγρ. 1261.
11. Santschi, *Régestes*, σελ. 223 ἀρ 1016.

1393: ὁ Ἑβραῖος Μωυσὴς Politi μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[1].

1420: ὁ Θόδωρος Politi μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ Ξένου Μορφηνοῦ Φιλοκάναβου ποὺ εἶχε πτωχεύσει[2].

1536: ὁ Κωνσταντὴς Politi ἀναφέρεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[3].

1536-1579: μαϊστρο Πέτρος Πολίτης, τοῦ μαϊστρο Φραντζέσκου, ζωγράφος Χάνδακα[4]· τὸ 1554 ὁ Πέτρος Πολίτης, ζωγράφος καὶ δάσκαλος, ἔχει φτιάξει δύο εἰκονίσματα, τὰ ὁποῖα πληρώνει ὁ καλόγερος Ἰωαννίκιος ἐπονομαζόμενος Ἀμαργιανίτης, ἀπὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου (ἢ Φανερωμένης) στὸ χ. Φουρνὴ Μιραμπέλλου[5] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 154, λ. Ἀμαργιανίτης).

1548: ὁ παπα Politi, λειτουργὸς τῶν ἐκκλησιῶν Κερα-Πολίτισσας καὶ Προφήτη Ἠλία στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, περιλαμβάνεται στοὺς ἐνενήντα Ἕλληνες κληρικοὺς ποὺ ὑπάγονται στὴ δικαιοδοσία τοῦ λατίνου ἀρχιεπισκόπου Κρήτης[6].

1551: ὁ Γεώργης Πολίτης, τσαγγάρης, ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[7].

1583: ἡ Λαμπρὴ Politi καταβάλλει *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα καὶ ὁ Νικολὸς Politi *livello* γιὰ κατάστημα στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[8]· ὁ σερ Πιέρος Polliti εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[9].

1587: ἡ Πανταλέα, κόρη τοῦ ποτὲ μαϊστρο Πιέρου Πολίτη, πουλᾶ στὸν Γεώργιο Cloza, ζωγράφο, τοῦ ποτὲ Ἀνδρέα, τὸ ἕνα τρίτο σπιτιῶν στὸ Χάνδακα, στὴν ἐνορία τῆς Παναγίας Ὁδηγήτριας[10].

1587: μὲ αἴτηση τῆς Ἀθούσας, κόρης, ἐπιτρόπου καὶ κληρονόμου τοῦ ποτὲ μαϊστρο Πιέρου Πολίτη, ζωγράφου, ὑποχρεώνεται ὁ ζωγράφος Τζώρτζης Κλόντζας νὰ μὴ δώσει τὰ χρήματα ποὺ σκοπεύει νὰ καταβάλει γιὰ τὴν

1. Ὅ.π., σελ. 323 ἀρ. 1452.

2. Μανούσακα, *Νέα ἀνέκδοτα*, σελ. 430 ἔγγρ. 15.

3. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 301.

4. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα* σελ. 257 ἀρ. 27, 284-286 ἔγγρ. XXXI-XXXII.— Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 113, 121 ἀρ. 43.— Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 353 ἀρ. 77.— Τῆς ἴδιας, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 159, 174-175 ἀρ. 24, 191 ἔγγρ. Δ'.

5. Παλιούρα, *Ἡ ζωγραφική*, σελ. 113.

6. Τσιρπανλῆ, *Νέα στοιχεῖα*, σελ. 84, 99 ἔγγρ. Ε'.

7. Μέρτζιου, *Σταχυολογήματα*, σελ. 269 ἔγγρ. XVI.

8. P. Castrofilaca, φ. 38r, 40r.

9. Ὅ.π., φ. 137v

10. Παλιούρα, *Ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κλόντζας*, σελ. 41-42 ἔγγρ. VI. — Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 174-175.

ἀγορὰ σπιτιοῦ στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα, στὴν ἐνορία τῆς Παναγίας τῆς Ὁδηγήτριας, ποὺ ἀνῆκε στὸν ποτὲ πατέρα της· λίγο ἀργότερα ὁ Κλόντζας ὑποχρεώνεται νὰ ἀδειάσει τὸ δωμάτιο ποὺ κρατεῖ σὲ σπίτι τῆς Ἀθούσας Πολίτη καὶ τῶν ἀδελφῶν της[1].

1594: ὁ Μαρὴς Κουρῆνος τοῦ ποτὲ μισὲρ Ἰάκουμου, κάτοικος Κάστρου, παραχωρεῖ στὸν ἱερομόναχο Ναθαναὴλ Πολίτη τὸ μοναστήρι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου *κρασμένον Γερανιότισα*[2].

1641: ὁ μαϊστρο Νικολὸς Politi τοῦ ποτὲ Μιχελῆ, ἀπὸ τὸ Χάνδακα, κατασκευαστὴς κασελῶν, μνημονεύεται σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

μετὰ τὸ 1669: ὁ Γεώργης Πολίτης Μπλαβάς, ὁ Δημήτρης Πολίτης Μπλαβὰς καὶ ὁ Νικολὸς Πολίτης εἶναι μεταξὺ τῶν Κρητικῶν ποὺ μετανάστευσαν στὴ Ζάκυνθο, μετὰ τὴν πτώση τοῦ Χάνδακα στοὺς Τούρκους[4].

22. *Ραγουζαῖος*, ἀπὸ τὴ Ραγούζα

1271: ὁ Gervasius Raguseo, κάτοικος βούργου Χάνδακα, ὀφείλει στὸν Ἑβραῖο Salomoni, γιὸ τοῦ ποτὲ Sambati, κάτοικο Χάνδακα, δέρματα κριαριῶν ἀξίας τεσσάρων ὑπερπύρων[5].

1271-1281: τὸ 1271 καὶ 1279 ὁ Πέτρος Raguseo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[6]· τὸ 1281 ὁ Πέτρος Raguseo, κάτοικος Χάνδακα, δίνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη στὸν Rambaldo[7].

1271: ὁ Συμεὼν Raguseus, κάτοικος βούργου Χάνδακα, δανείζεται ἄτοκα χρήματα ἀπὸ τὴ Μαρία, χήρα τοῦ Βαρθολομαίου Franco, κάτοικο Χάνδακα[8].

1279: ὁ Raguseo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη[9].

1281-1300: τὸ 1281 ὁ Ἰωάννης Raguseo, νόθος γιὸς τοῦ ποτὲ Μαρίνου Raguseo, κάτοικος κάστρου Belvedere, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Μανουὴλ Maçamordi, κάτοικο Χάνδακα[10]· τὸ 1300 παίρνει χρήματα ἀπὸ τὸν Λεονάρδο Marescalcho, κάτοικο Χάνδακα, μὲ τὴν ὑποχρέωση νὰ τοῦ ἐπιστρέψει σὲ καθορισμένο χρόνο ποσότητα σιταριοῦ[11].

1. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 169-170.
2. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 38 σημ. 5 τῆς σελ. 37
3. Ὅ.π., σελ. 114 σχόλια.
4. Ζώη, *Κρῆτες πρόσφυγες*, σελ. 346.
5. Pietro Scardon, σελ. 16-17 ἔγγρ. 37.
6 Ὅ.π., σελ. 35 ἔγγρ. 86, 73 ἔγγρ. 195-196, 167 ἔγγρ. 451.— Leonardo Marcello, σελ. 45 ἔγγρ. 116.
7. Leonardo Marcello, σελ. 188 ἔγγρ. 562.
8. Pietro Scardon, σελ. 150-151 ἔγγρ. 408
9. Leonardo Marcello, σελ. 12 ἔγγρ 18.
10. Ὅ.π., σελ. 181 ἔγγρ. 538.
11. Pietro Pizolo, I, σελ. 93-94 ἔγγρ. 193.

1300: ὁ Ἀντώνιος Raguseo, κουνιάδος τοῦ Νικήτα Mauroiani, εἶχε δανειστεῖ χρήματα ἀπὸ τὸν Ἰάκωβο Mudacio, ἀπὸ τὸν ὁποῖο δανείζεται χρήματα τώρα ὁ Mauroiani, μὲ τοὺς ἴδιους ὅρους[1].

1300, 1304: ὁ Bontempus Raguseo, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται σὲ νοταριακὲς πράξεις[2].

1300-1301: ὁ Ματθαῖος (Mapheus) Raguseo ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[3], εἶχε φυτέψει σὲ γῆ τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Αἰκατερίνης τοῦ Χάνδακα, ποὺ βρίσκεται στὸ χ. Μαραθίτης, ἀμπέλι τὸ ὁποῖο τώρα ἡ ἀδελφὴ Μαρία Albo, ἡγουμένη τοῦ μοναστηριοῦ, τὸ νοικιάζει στὸν Μάρκο Cauco, κάτοικο Χάνδακα[4], καὶ παίρνει ἐξοφλητικὴ ἀπόδειξη ἀπὸ τὴ Μαρία, χήρα καὶ ἐπίτροπο τοῦ Φραγκίσκου Pasqualigo, γιὰ πληρωμὴ ἐνοικίου τριῶν μερῶν τοῦ χ. Μαράθι[5].

1301: ὁ Sclavulino de Canale παραχωρεῖ στὸν Νικόλαο Raguseo, κάτοικο τοῦ χ. Ροτάσι, ἕναν βιλλάνο του ὀνομαζόμενο Γεώργιο Diaconopulo, γιὰ τὸ χ. Ξηρολιά[6].

1301: ὁ Λεονάρδος Raguseo καὶ ὁ Μάρκος Sclavo, κάτοικοι Χάνδακα, ἀγοράζουν τρεῖς ὄνους ἀπὸ τὸν Μάρκο Bello καὶ τὸν Μιχαήλο Talasino, κατοίκους Χάνδακα[7].

1302-1315: τὸ 1302 ὁ Ἰάκωβος Raguseo καὶ ὁ Μαρίνος Balbo, γιὸς τοῦ ποτὲ Ἰακώβου Balbo, κάτοικοι Χάνδακα, ἀγοράζουν ἕνα ἄλογο ἀπὸ τὸν Λεονάρδο Maçamano, κάτοικο Χάνδακα[8]· τὸν ἴδιο χρόνο ὁ Ἰάκωβος πουλᾶ σιτάρι στὸν Βαρθολομαῖο Çanchani, κάτοικο Belvedere, καὶ στὸν Γεώργιο Lunbino, κάτοικο Βασιλικῆς, ποὺ θὰ ἐξοφλήσουν ἀργότερα τὸ ἀντίτιμο[9]· τὸ 1315 μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Νικηφόρου Garguli[10].

1305: ὁ Λεονάρδος Raguseo, κάτοικος τοῦ χ. Ἅγιος Ἰωάννης de lo Scalani τοῦ εὐγενῆ Λ. Gradonico, δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Ἑβραῖο Samargia, γιὸ τοῦ ποτὲ Helingiaghi Rodhodhi, κάτοικο Χάνδακα[11].

1. Ὅ.π., σελ. 101 ἔγγρ. 209.

2. Ὅ.π., σελ. 69-70 ἔγγρ. 139, 70-71 ἔγγρ. 141, 88 ἔγγρ. 182, 91-92 ἔγγρ. 190, 132 ἔγγρ. 274, 137 ἔγγρ. 287, 144-145 ἔγγρ. 306-307, 149-151 ἔγγρ. 318-322.— Pietro Pizolo, II, σελ. 42-43 ἔγγρ. 778, 45 ἔγγρ. 784, 61-62 ἔγγρ. 822, 65-66 ἔγγρ. 829, 88 ἔγγρ. 879, 125 ἔγγρ. 965.

3. Pietro Pizolo, I, σελ. 13 ἔγγρ. 14-15.— Benvenuto de Brixano, σελ. 53-54 ἔγγρ. 140.

4. Pietro Pizolo, I, σελ. 76 ἔγγρ. 153.

5. Ὅ.π., σελ. 167-168 ἔγγρ. 360.

6. Benvenuto de Brixano, σελ. 56-57 ἔγγρ. 148.

7. Ὅ.π., σελ. 85 ἔγγρ. 231.

8. Ὅ.π., σελ. 187 ἔγγρ. 519.

9. Ὅ.π., σελ. 199 ἔγγρ. 551.

10. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 155 ἔγγρ. 35.

11. Pietro Pizolo, II, σελ. 219 ἔγγρ. 1182.

1305: ὁ Στέφανος Raguseo, κάτοικος κάστρου Chilie, ὁμολογεῖ ὅτι ὀφείλει στὸν Ἰωάννη Francisci, κάτοικο Χάνδακα, μέρος τῆς προίκας τῆς συζύγου τοῦ τελευταίου καὶ ἀνεψιᾶς τοῦ Στεφάνου[1].

1315-1320: τὸ 1315 ὁ Μάρκος Raguseo μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Ἐμμανουὴλ Pendidari[2]· τὸ 1320 καταθέτει ὅτι στὸ χ. Κάτω Μαραθίτης, ποὺ ἔχει νοικιάσει ἀπὸ τὸ Κοινό, ὑπάρχουν οἱ ἐκκλησίες Ἅγιος Ἰωάννης, τὴν ὁποία εἶχε κτίσει πρὶν ἀπὸ τριάντα δύο χρόνια ὁ πατέρας του, καὶ Παναγία, παλαιὰ ἐκκλησία, ποὺ εἶχε ξαναχτιστεῖ ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ, πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια[3].

1319-1323: τὸ 1319 ὁ ἐπίτροπος τοῦ Ματθαίου Raguseo μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Κωνσταντίνου Comnino[4] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 299, λ. Comnino)· στὰ χρόνια 1321-1323 οἱ κληρονόμοι τοῦ ποτὲ Ματθαίου Raguseo κατέχουν τὸ χ. Μαραθίτης, ποὺ ἀνήκει στὸ Κοινὸ καὶ θὰ παραχωρηθεῖ στὸ λατίνο ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης[5].

1355-1359: τὸ 1355 καὶ τὸ 1359 στὸν καπετάνιο/ἔμπορο Ματθαῖο Ραγουζαῖο, κάτοικο Χάνδακα, χορηγοῦνται ἄδειες νὰ μεταβεῖ στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[6]· τὸ 1355 ὁ Ματθαῖος Ραγουζαῖος, κάτοικος Χάνδακα, ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση στὴν Κορώνη τῶν καπετάνιων/ἐμπόρων Θεοδώρου Στραγαλᾶ καὶ Γουλιέλμου, ράφτη, ἀπὸ τὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[7]· τὸ 1356 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση στὴν Κορώνη τῶν καπετάνιων/ἐμπόρων Γεωργίου Κασίση, Νικολάου Κυπαρισσιώτη, βαρκάρη, καὶ Γεωργίου Πολίτη, ἀπὸ τὴν Κορώνη, μὲ πλοῖα ποὺ μεταφέρουν προϊόντα[8]· τὸ 1359 ἐγγυᾶται γιὰ τὴ μετάβαση τοῦ καπετάνιου/ἐμπόρου Μιχαλέτου Padavano στὴν Κορώνη, μὲ πλοῖο ποὺ μεταφέρει προϊόντα[9].

1363: ὁ Γεώργιος Ragouseos περιλαμβάνεται στοὺς δέκα Ἕλληνες ποὺ μετεῖχαν στὸ συμβούλιο τῶν φεουδαρχῶν τοῦ Χάνδακα[10].

1. Ὅ.π., σελ. 228 ἔγγρ. 1202.
2. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 156 ἔγγρ. 37.
3. Ὅ.π., σελ. 267-268 ἔγγρ. 2011-IV.
4. Ὅ.π., σελ. 158 ἔγγρ. 42.
5. Σπανάκη, *Συμβολή*, σελ. 273, 284.— Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 297-298 ἔγγρ. 239, 302 ἔγγρ. 240.
6. Γάσπαρη, *Ναυτιλιακὴ κίνηση*, σελ. 297 πίν. 3α, 299 καὶ 301 πίν. 3β, 306 σημ. 18.
7. Ὅ.π., σελ. 297 πίν. 3α, 307 καὶ σημ. 25.
8. Ὅ.π., σελ. 297 πίν. 3α.
9. Ὅ.π., σελ. 300 πίν. 3β.
10. Gerland, *Histoire de la noblesse*, σελ. 64.

1368: ὁ Ἰωάννης Raguseo, κάτοικος τοῦ χ. Varea, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Γιάννη Crusso, κάτοικο τοῦ χ. Andri[1].

1368: ὁ Μιχαὴλ Raguseo, ἐπονομαζόμενος Βασίλειος, εἶχε ἀγοράσει ἀμπέλι στὸ χ. Ἅγιος Βλάσης, ἀπὸ τὸν Γεώργιο Borgognono, κάτοικο τοῦ χ. Στεργιανό· ἡ πώληση ἀκυρώνεται[2].

1372: ὁ Γεώργιος Raguseo ὁρίζεται ἐκτιμητὴς σὲ νοταριακὴ πράξη[3].

1378: ὁ Γεώργιος Raguseo, κάτοικος τοῦ χ. Καλέσια, κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἐμμανουὴλ Darmaro, ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό[4].

1393: σύμφωνα μὲ ἔγγραφο (1392) ποὺ ἔχει ἡ calogrea Ragusena, ὁ Γεώργιος Raguseo τῆς χρωστᾶ ἑξήντα ὑπέρπυρα *pro embatichi* δύο ἀμπελιῶν ποὺ τοῦ εἶχε πουλήσει[5].

1395: ἡ Μαρούλα Raguseo, χήρα τοῦ Ἰωάννη, παραφρόνησε καὶ ὁ ἀδελφός της Ἀνδρέας Garguli διορίζεται ἐπίτροπός της[6].

1417: ὁ Zanachius Raguseo ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[7].

1452-1453: ὁ Πέτρος Raguseo ἀναγράφεται σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

1500: ἡ Μαρία Ραγουζόναινα κληρονομεῖ δεκαπέντε ὑπέρπυρα ἀπὸ τὸ θεῖο της Ἰωάννη Κωστομοίρη, πρωτοψάλτη, σύμφωνα μὲ τὴ διαθήκη του[9].

1536: ὁ μαϊστρο Τζαννὴς Araguseo καὶ ὁ Γεώργης Araguseo ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Curcurioti[10].

1574-1616: τὸ 1574 ὁ σερ Τζουὰν Raguseo ἐκλέγεται *scrivan alla giustitia alle absentie*, στὴ θέση τοῦ σερ Τζουὰν Mussuro[11]· τὸ 1578 ὁ σερ Ἠλίας Melissino, *nodaro all'officio della justitia*, ζητᾶ νὰ ἀναπληρωθεῖ ἀπὸ τὸν σερ Τζουὰν Araguseo τοῦ ποτὲ Λέου[12]· τὸ 1583 ὁ Τζουὰν Rausso [Rauseo;] μνημονεύεται ὡς χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα[13]· τοῦ Ἰωάννη Arauseo, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν χρόνων 1585-1616[14].

1. Santschi, *Régestes*, σελ. 131 ἀρ. 218.
2. Ὅ.π., σελ. 20 ἀρ. 86.
3. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 103-105 ἔγγρ. 7.5.
4. Santschi, *Régestes*, σελ. 208 ἀρ. 877.
5. Ὅ.π., σελ. 319 ἀρ. 1428.
6. Ὅ.π., σελ. 374 ἀρ. 1715.
7. Iorga, *Documents*, σελ. 93.
8. Ὅ.π., σελ. 107, 109.
9. Σάθα, *Κρητικαὶ διαθῆκαι*, σελ. 676-677 ἔγγρ. 14.
10. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 331.
11. Καραπιδάκη, Β, σελ. 118 καὶ 120 ἀρ. 92.
12. Ὅ.π., σελ. 240 ἀρ. 351.
13. P. Castrofilaca, φ. 52r.
14. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 78.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 302.

1584: ὁ Τζώρτζης Raguseo, ποὺ ὑπηρετοῦσε στὴν καγκελλαρία, ἐκλέγεται *coajutor sopranumerario*[1].

1586: ὁ σερ Τζουάννε Rauseo ζητᾶ ἀπὸ τὸ δούκα νὰ αὐξήσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἀναπληρωτῶν, στὴ θέση τῶν *signori di notte*[2].

1593: ὁ νοτάριος Νικολὸς Raguseo, θὰ συντάξει τὴν πράξη ἀνάληψης τῶν καθηκόντων τοῦ Ἀλβίζε Pasqualigo τοῦ Τζουάννε, ποὺ ἐκλέχτηκε *scrivan sopra l'armamento*, στὴ θέση τοῦ Ὀνουφρίου Guri, ποὺ εἶχε πεθάνει[3].

1597: ἡ Μαρία Ραγουζοπούλα, χήρα τοῦ Μανόλη Τριβιζᾶ, πουλᾶ στὸν μαϊστρο Γεώργη Πάντιμο διάφορα δένδρα, ποὺ βρίσκονται στὴν καβαλλαρία τῶν Βολιωνῶν, *κρασμένα στο Μολιβέα*[4] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 277, λ. Τριβιζάς).

1625: ὁ Τζώρτζης Ἀραουζέο, ἐπονομαζόμενος Steliano *il collonelo*, τοῦ ποτὲ Λέου, συντάσσει τὴ διαθήκη του, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἀφήνει κληροδότημα στὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ τῶν ζωγράφων, γιὰ νὰ προικίζονται μὲ κλήρωση κόρες τῶν ζωγράφων-μελῶν τῆς ἀδελφότητας καθὼς καὶ στὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγίου Ἠλία τῶν μουράρων, γιὰ τὸν ἴδιο σκοπό[5].

1644: ἡ οἰκογένεια Rauseo συγκαταλέγεται στοὺς cittadini καὶ τοῦ Χάνδακα καὶ τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[6].

23. *Σκουτάριος καὶ Σκουταριώτης*[7], ἀπὸ τὸ Σκούταρι (= Χρυσόπολη)

1271: ὁ Raynerio Scutario, κάτοικος Χάνδακα, μνημονεύεται σὲ νοταριακὲς πράξεις[8].

1301-1302: ὁ Ἰάκωβος Scutario ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[9].

1304: ὁ Νικόλαος Scutari(us) ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[10].

1378: ὁ Ἐμμανουὴλ Scurarioti [= Scutarioti], βιλλάνος τοῦ Ἰακώβου Mudacio, κάτοικος τοῦ χ. Γαλίφα, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραύματα[11].

1. Καραπιδάκη, C, σελ. 414 ἀρ. 341.
2. Ὅ.π., σελ. 447 ἀρ. 438.
3. Καραπιδάκη, D, σελ. 475 ἀρ. 12 (= 14).
4. Μανόλης Βαρούχας, σελ. 30-31 ἔγγρ. 9.
5. Κωνσταντουδάκη, *Μαρτυρίες*, σελ. 38 σημ. 5 τῆς σελ. 37, 70 σημ. 260.— Καζανάκη - Λάππα, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 207, 222, 252, 257.
6. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50, 54.
7. Βλ. Moritz, ὅπ., σελ. 41 —Ἀμάντου, *Γλωσσογεωγραφικά*, σελ. 118 (= *Γλωσσικὰ Μελετήματα*, σελ. 540)
8. Pietro Scardon, σελ. 7-8 ἔγγρ. 16, 59-60 ἔγγρ. 156, 91 ἔγγρ. 241, 92 ἔγγρ. 245, 99-100 ἔγγρ. 264, 110-111 ἔγγρ. 296, 120-121 ἔγγρ. 324, 139-140 ἔγγρ. 376.
9. Benvenuto de Brixano, σελ. 106 ἔγγρ. 288. 128-129 ἔγγρ. 355, 191 ἔγγρ. 529.
10. Pietro Pizolo, II, σελ. 67-68 ἔγγρ. 834, 172-173 ἔγγρ. 1070, 205 ἔγγρ. 1151.
11. Santschi, *Régestes*, σελ. 209 ἀρ. 885, 454

1536: ὁ παπα σερ Μάρκος Scutara [Scutario:] περιλαμβάνεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[1]· ὁ Γιάννης Scutariothi ἀναγράφεται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Καλύβες[2].

1583: ὁ σερ Μανοῦσος Scutargioti εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[3].

1644: ἡ οἰκογένεια Scuttarioti συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τῶν Χανιῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[4].

24. *Σμυρναῖος*[5], ἀπὸ τὴ Σμύρνη

1310: ὁ Μιχαὴλ Smerineo [Smirneo;] μνημονεύεται ὡς δανειστὴς τοῦ παπα Στρατήγη[6].

1368: ὁ Μαρίνος Smirneo, ναυτικός, παίρνει τὴν ἄδεια νὰ πουλήσει δύο σκλάβες, μιὰ Ταρτάρα καὶ μιὰ Ἑλληνίδα, τὶς ὁποῖες ἀγόρασε στὸ Θεολόγο (—Ἔφεσο)· ἕνας Σμυρναῖος, ναυτικός, ἀναφέρεται ἐπίσης στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[7].

1371: ἡ Ἀννίτζα Smirneadena ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη· μιὰ Σμυρνιάδαινα, «πολιτικὴ», ἀναφέρεται ἐπίσης στὰ ποιήματα τοῦ Στεφάνου Σαχλίκη[8].

1387: ὁ Γεώργιος Smirneo ὀφείλει νὰ καταβάλλει ὡς διατροφὴ στὴ σύζυγό του Μαρία, τὴν ὁποία εἶχε ἐγκαταλείψει, εἴκοσι ὑπέρπυρα τὸ χρόνο[9].

1394: ἡ Φιλίππα, σύζυγος τοῦ Ἰωάννη Smirneo, μνημονεύεται ὅτι θεραπεύτηκε ἀπὸ τραῦμα[10].

1399: ὁ Στέφανος Smirneo κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Princival de Perio, βαρελὰ στὸ Χάνδακα[11].

1399-1403: τὸ 1399 ἡ Καλή, χήρα τοῦ Ἰωάννη Smirneo, παίρνει τὸ *diiudicatus* της (δηλ. τὸ μερίδιό της ἀπὸ τὴ διαίρεση τῆς κοινῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρογύνου)[12]· τὸ 1403 ἡ Καλὴ Smirneo, κληρονόμος τῆς περιουσίας τῆς

1 Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ. 311.
2 Ὅπ., σελ. 333.
3. P Castrofilaca, φ. 137ᵛ
4. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 54.
5. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ.π., σελ. 580.— Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ 729
6. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 154 ἔγγρ. 33.
7 van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 70.— Μανούσακα-van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ 226 σημ 52.
8. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ 66.— Μανούσακα-van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 226 καὶ σημ. 52.
9. Santschi, *Régestes*, σελ. 256 ἀρ. 1173.
10. Ὅπ., σελ. 349 ἀρ. 1613.
11. Ὅ.π., σελ. 391 ἀρ. 1828.
12. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 116 σημ. 4-5.

Μαρούλας, χήρας τοῦ Στεφάνου Sachlichi, ἔχει προτεραιότητα ἀπέναντι στοὺς ὑπόλοιπους πιστωτές του[1].

1424: ἡ Καλὴ Smirnadena ἀναγράφεται σὲ νοταριακὴ πράξη[2].

25. *Συναδηνός*[3], ἀπὸ τὰ Σύναδα Μ. Ἀσίας

1352-1353: ὁ Ἀνδρέας Sinadhino, χρυσοχόος, κάτοικος Χάνδακα, συνάπτει ναυτικὸ δάνειο μὲ τὸν Δημήτριο Mudhacio τοῦ Ἰωάννη, ἀπὸ τὰ Χανιά[4]· τὸν ἴδιο χρόνο πουλᾶ στὸν Ἰωάννη Turcopulo καὶ στὸν Ἰωάννη Venecianus, κατοίκους τοῦ χ. Βοῦτες, ἀπὸ ἕνα βόδι[5] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 278, λ. Venecianus)· τὸ [1353] νοικιάζει ἀπὸ τὸν Στέφανο Sachlichi γιὰ πέντε χρόνια, σπίτια στὸ Χάνδακα, ὁρισμένα ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ εἶχε νοικιασμένα ὁ πατέρας του Γεώργιος Synadino[6].

1370: ἡ Καλὴ Sinadino μνημονεύεται σὲ ἔγγραφο, στὸ ὁποῖο ὁ Κώστας Carpath[...] κατηγορεῖται ὅτι τραυμάτισε τὸν Ἀντώνιο Bellamore, *bordonarius*[7].

1371: ὁ Γεώργιος Sinadino, χρυσοχόος, ὀφείλει νὰ ἀφήσει τὴ γῆ ποὺ κατέχει στὸ χ. Theodorici, τὴν ὁποία θὰ παραλάβει ἡ Πόθα, χήρα τοῦ Ἰωάννη Borgognono[8].

1381-1394: τὸ 1381 ὁ Μάρκος, γιὸς τοῦ ποτὲ Γεωργίου Sinadino, χρυσοχόου, θὰ κατοικήσει μὲ τὸ θεῖο του Ἀνδρέα Pesani, μοναδικὸ ἐπίτροπο τοῦ Γεωργίου· ἡ ἀδελφή του Κωνσταντία καὶ ἡ μητέρα του Ἀννίτζα, ποὺ ἔχει παντρευτεῖ τὸν Νικόλαο Gavra, θὰ ζήσουν μὲ δαπάνες τοῦ δεύτερου συζύγου τῆς τελευταίας[9] (πρβλ. πιὸ πάνω, σελ. 261, λ. Pisani)· ὁ Γεώργιος Sinadino, πατέρας τοῦ Μάρκου, εἶχε ὑπενοικιάσει (1376) ἀκίνητα στὸ Χάνδακα, τὰ ὁποῖα τὸ 1394 τὰ διεκδικεῖ ὁ Μάρκος Iustinian, ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης[10].

1. Ὅ.π., σελ. 57, 116 ἔγγρ. 97.— Μανούσακα - van Gemert, *Ὁ δικηγόρος*, σελ. 226 σημ. 52.

2. Iorga, *Documents*, σελ. 97.

3. Βλ. Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ. 729.— Πολέμη, *The Doukai*, σελ. 178.— Chr. Hannick - Gudrun Schmalzbauer, *Die Synadenoi. Prosopographische Untersuchung zu einer byzantinischen Familie*, JÖB 25 (1976), σελ. 125 καὶ σημ. 2, 126.— Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 27, 37.

4. Zaccaria de Fredo, σελ. 51-52 ἔγγρ. 73.

5. Ὅ.π., σελ. 53 ἔγγρ. 76, 56-57 ἔγγρ. 80.

6. van Gemert, *Σαχλίκης*, σελ. 87 ἔγγρ. 4.1.

7. Santschi, *Régestes*, σελ. 162 ἀρ. 528.

8. Ὅ.π., σελ. 63 ἀρ. 253.

9. Ὅ.π., σελ. 232 ἀρ. 1059.

10. Ὅ.π., σελ. 349-350 ἀρ. 1616.

1393: ὁ Πέτρος Rosso ὁρίζεται *caput creditorum* τοῦ Νικολάου Sinadino, χρυσοχόου[1].

1399-1411: Ἀνδρόνικος Sinadino, ζωγράφος, κάτοικος βούργου Χάνδακα[2].

1427: ὁ Δημήτρης Sinadino μνημονεύεται σὲ νοταριακὸ ἔγγραφο[3].

1462: ὁ Μανουὴλ Συναδινὸς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα ἑνωτικοὺς παπάδες τοῦ Χάνδακα[4].

1483-1493: Γεώργιος Sinadino, νοτάριος Χάνδακα[5].

1500: ὁ Στέφανος Sinadino ὁρίζει πληρεξούσιο γιὰ ὑπόθεσή του τὸ ζωγράφο Ἀνδρέα Pavia[6].

1503: ὁ Ἰωάννης Sinadino, γιὸς τοῦ Γεωργίου, κατοίκου βούργου Χάνδακα, θὰ μαθητεύσει, γιὰ τέσσερα χρόνια, κοντὰ στὸ ζωγράφο Νικόλαο Gripioti[7].

1503: ἡ Ἐργίνα, χήρα τοῦ ποτὲ σερ Στεφάνου Sinadino, πρώην *daciarii*, κάτοικος βούργου Χάνδακα, συμβάλλεται σὲ νοταριακὴ πράξη[8].

1516-1541: τὸ 1516 ὁ Φραγκίσκος Συναδινὸς τοῦ ποτὲ Στεφανίνου νοικιάζει τὰ οἰκήματά του, ποὺ βρίσκονται στὴν πλατειὰ στράτα τοῦ Χάνδακα, στὸ ζωγράφο Μάρκο Ἀμάραντο[9]· τὸ 1518 ἀναφέρεται σὲ νοταριακὴ πράξη[10]· τὸ 1541 ἡ Κατερίνα, χήρα τοῦ Φραγκίσκου Συναδινοῦ, ἀντιδικεῖ μὲ τὸν ἀδελφό της μαίστρο Τζουὰν Ἀμάραντο, ζωγράφο, γιὰ σπίτια ποὺ βρίσκονται στὸ Χάνδακα, στὴν ἐνορία τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Μουγλινοῦ[11].

1520-1531: τὸ [1520] καὶ τὸ 1531 ὁ σερ Δομήνικος Sinadino ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὲς πράξεις[12]· τοῦ Δομηνίκου Sinadino, νοταρίου Χάνδακα, σώζονται κατάστιχα τῶν ἐτῶν 1522-1524[13].

1529: ἡ Καλὴ Συναδηνή, σύζυγος τοῦ ποτὲ Δροσάτου, κάτοικος τοῦ χ. Μάλες, συμφωνεῖ νὰ παντρευτεῖ ὁ γιός της Κωνσταντίνος τὴν Ἄννα, κόρη τοῦ Μιχαὴλ Ἀρχάβλη τοῦ ποτὲ Φανουρίου, κάτοικο τοῦ χ. Πρινές[14].

1. Ὅ.π., σελ. 323 ἀρ. 1455.

2. Cattapan, *Nuovi documenti*, σελ. 38 ἀρ. 35.— Τοῦ ἴδιου, *Nuovi elenchi*, σελ. 204 ἀρ. 34, 226 ἀρ. 8, 229-230 ἔγγρ. 30.

3. Iorga, *Documents*, σελ. 98.

4. Τσιρπανλῆ, *Κληροδότημα*, σελ. 85 καὶ σημ. 6, 93.

5. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 84.— Μοάτσου, *Ἀνέκδοτος κατάλογος*, σελ. 307.

6. Cattapan, *I pittori Pavia*, σελ. 204, 215 ἔγγρ. 16.

7. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 305, 311 ἀρ. 12, 361 ἔγγρ. Β'.

8. Ὅ.π., σελ. 314.

9. Ὅ.π.

10. Ὅ.π

11. Κωνσταντουδάκη, *Νέα ἔγγραφα*, σελ. 161-162.

12. Κωνσταντουδάκη, *Οἱ ζωγράφοι*, σελ. 372 ἔγγρ. ΙΒ'.— Bakker-van Gemert, *Οἱ διαθῆκες*, σελ. 69-70 ἔγγρ. 22 (23), 73 σημ. 31.

13. Θεοτόκη, *Εἰσαγωγή*, σελ. 84.

14. Βισβίζη, *Προικῷα*, σελ. 95-97 ἔγγρ. 12-13.

1536: ὁ Νικολὸς Simadino [Sinadino;], 24 χρονῶν, καὶ ὁ σερ Τζαννὴς Sinadino περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τῶν Χανιῶν[1]· ὁ Πιέρος Sinadino καὶ ὁ γιός του Μανόλης ἀναγράφονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Pomogna Zulian[2]· ὁ Κωνσταντὴς Sinadino καὶ ὁ γιός του Γιάννης περιλαμβάνονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Καλύβες[3]· ὁ Στεφανὴς Sinadino, ὁ Βασίλης Sinadino, ὁ Γιάννης Sinadino Psiro καὶ ὁ γιός του Μιχελής, ὁ Βασίλης Sinadino καὶ ὁ ἀδελφός του Θεοφάνης, ὁ Κώστας Sinadino, ὁ Πέρος Sinadino καθὼς καὶ οἱ γιοί του Θεοφάνης καὶ Calanga ἀναφέρονται στὸν κατάλογο στρατευσίμων τοῦ χ. Pomogna Zancarolo[4].

1583: στὸν Κωνσταντὴ Sinadino, γιὸ τοῦ ποτὲ παπα Γιώργη, ἀπὸ τὸ χ. Chumeriano, χορηγεῖται ἄδεια νὰ μεταβεῖ στὴ Ζάκυνθο ἢ τὴν Κεφαλονιά, γιὰ νὰ χειροτονηθεῖ παπάς· ἐγγυητὴς ὁ Πιέρος Navilio[5].

1583: ἡ Θεοδώρα Sinadini εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τοῦ Χάνδακα γιὰ τὴ Diavattini[6]· ὁ Φραντζέσκος Sinadinò, ὁ Τζώρτζης Sinadino καὶ ὁ Νικολὸς Sinadinò καταβάλλουν *livello* γιὰ σπίτια στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[7]· ὁ Γιώργης Sinadino papinò καὶ ὁ Γιώργης Cinadino, *tamburlo*, περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[8]· ὁ σερ Κωνσταντὴς Sinadinò εἶναι χρεωφειλέτης τοῦ δημοσίου ταμείου τῶν Χανιῶν[9].

1634-1638: ὁ ἱερομόναχος Γερμανὸς Συναδηνός, ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδας τοῦ Ἀρετίου, συναλλάσσεται μὲ διαφόρους στὸ ὄνομα τῆς μονῆς[10].

26. *Τραπεζούντιος*[11], ἀπὸ τὴν Τραπεζούντα

1395-1486: Γεώργιος Τραπεζούντιος, λόγιος καὶ κωδικογράφος· γεννήθηκε στὴν Κρήτη ἀπὸ γονεῖς τραπεζουντιακῆς καταγωγῆς[12].

1. Πλουμίδη, *Κατάλογος στρατευσίμων*, σελ 298, 308.
2. Ὅ.π., σελ. 328.
3. Ὅ.π., σελ. 333.
4. Ὅ.π , σελ. 350-351.
5. Καραπιδάκη, C, σελ. 394 ἀρ. 286.
6. P. Castrofilaca, φ. 36ᵛ.
7. Ὅ.π., φ. 37ʳ, 41ʳ, 47ᵛ.
8. Ὅ.π., φ. 54ʳ, 54ᵛ — Σπανάκη, *Λασίθι*, σελ. 48, 50 ἔγγρ. 12, 127 σημ. 186.
9. P. Castrofilaca, φ 137ᵛ.
10. Ξανθουδίδη, *Κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 169-173 ἔγγρ. LXIV-LXV, 177-178 ἔγγρ. LXVII, 185-216 ἔγγρ. LXX-LXXXII, 219-221 ἔγγρ. LXXXIV, 224-268 ἔγγρ. LXXXVII-CIV.
11. Βλ. Στεφάνου Βυζαντίου, ὅ π , σελ. 631.
12. Vogel-Gardthausen, ὅ.π , σελ. 85.— Πατρινέλη, ὅ π , σελ. 116-117. Πρβλ. Π. Δ. Μαστροδημήτρη, *Ὁ σεισμὸς τῆς Κρήτης (1508) καὶ ὁ Μᾶρκος*

1442: γίνεται ἀποδεκτὴ ἡ αἴτηση τοῦ Μακαρίου Trapesutius, Κρητικοῦ μοναχοῦ, νὰ μὴ συμπεριληφθεῖ στοὺς ἑκατὸν τριάντα Ἕλληνες κληρικούς, ποὺ ὑπάγονται στὸ λατίνο ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης, ἀλλὰ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπευθείας ἀπὸ τὶς πολιτικὲς ἀρχὲς τοῦ νησιοῦ[1].

27. *Φαμαγκόστας*, ἀπὸ τὴ Φαμαγκούστα (=Ἀμμόχωστο)

1583: ὁ Ἀλέξανδρος Famagosta καὶ ὁ Φραντζέσκος Famagosta περιλαμβάνονται στοὺς πακτωτὲς τοῦ Λασιθιοῦ[2]· ὁ Φραντζέσκος Famagosta εἶναι *comito* στὶς ἔκτακτες γαλέρες τοῦ Χάνδακα[3].

28. *Χωματιανός*[4], ἀπὸ τὸ Χῶμα Μ. Ἀσίας

1264-1300: τὸ 1264 ἀπονέμεται στὸν Ἐμμανουὴλ Χωματιανὸ τιμαριωτικὴ μερίδα, τὴν ὁποία εἶχε ἀποκτήσει μὲ ἀγορὰ ἀπὸ τὴ χήρα καὶ πληρεξούσιο τοῦ Μαρίνου Mastropetro[5]· τὸ 1300 ὁ Ἐμμανουὴλ Ghomatiano, κάτοικος Χάνδακα, ἐκχωρεῖ δωρεὰν στὸ θεῖο του Γεώργιο Ghomatiano, κάτοικο Χάνδακα, ἕνα μύλο ποὺ βρίσκεται στὸν ποταμὸ Ἀναποδιάρη, στὴ *milicia* Lemacidheria[6].

1281: ὁ Λέος Comatiano δανείζεται χρήματα ἀπὸ τὸν Maciaman, κάτοικο Χάνδακα[7].

1537: ὁ Ἰωάννης Χωματιανὸς ὑπογράφει ὡς μάρτυρας σὲ νοταριακὴ πράξη, συνταγμένη στὸ χ. Μέση Ρεθύμνου[8].

1583: ἡ (P)rodussa Comattiano καταβάλλει *livello* γιὰ ἀποθήκη στὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[9].

Μουσοῦρος. (Ἀνέκδοτοι στίχοι τοῦ Hieronymous Bononius), Θησαυρίσματα 7 (1970), σελ. 131-132 (=*Ἕλληνες λόγιοι*, σελ. 65-66).—Ἀ λ ε ξ ί ο υ, *Πρόσφυγες*, σελ. 308 καὶ σημ. 8. Γιὰ τὸ βίο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Τραπεζούντιου βλ. J. M o n f a s a n i, *George of Trebisond. A Biography and a Study of his Rhetoric and Logic*, Leiden 1976.— Τ ο ῦ ἴ δ ι ο υ, *Collectanea Trapezuntiana. Texts, Documents and Bibliographies of George of Trebizond*, Binghamton - N. Ὑόρκη 1984.

1. Τ σ ι ρ π α ν λ ῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 334-335 ἔγγρ. 271.
2. P. Castrofilaca, φ. 53r, 54r.— Σ π α ν ά κ η, *Λασίθι*, σελ. 42, 47 ἔγγρ. 12.
3. P. Castrofilaca, φ. 80r.— Ξ η ρ ο υ χ ά κ η, *Ἡ Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή*, σελ. 71.
4. Βλ. M o r i t z, ὅ.π., σελ. 40.— Π α π α δ η μ η τ ρ ί ο υ, ὅ.π., σελ. 729.— Τ ρ ι α ν τ α φ υ λ λ ί δ η, ὅ.π., σελ. 37.
5. Χ α ι ρ έ τ η, *Τὰ παλαιότερα Κατάστιχα*, σελ. 509.
6. Pietro Pizolo, I, σελ. 98-99 ἔγγρ. 203-204.
7. Leonardo Marcello, σελ. 190 ἔγγρ. 570.
8. Κ α λ ι τ σ ο υ ν ά κ ι, *Ἀνέκδοτα κρητικὰ συμβόλαια*, σελ. 491-492 ἔγγρ. 4.
9. P. Castrofilaca, φ. 38v.

29. *Χωνιάτης*[1], ἀπὸ τὶς Χῶνες Μ. Ἀσίας

1299: ὁ Ἐμμανουὴλ Coniati, γιὸς τοῦ ποτὲ Γιάννου de Calosifi, περιλαμβάνεται στοὺς ἀπελεύθερους βιλλάνους, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται στὸν τρίτο κατάλογο ποὺ συνοδεύει τὸ κείμενο τῆς συνθήκης μεταξὺ Βενετῶν καὶ Καλλέργη[2].

1320: ἡ Εἰρήνη Coniatissa ἔχει νοικιάσει σπίτι, ποὺ ἀνήκει στὴν ἐκκλησία τῆς Μανωλίτισσας, στὸν παλαιὸ βοῦργο τοῦ Χάνδακα[3].

1328: ὁ Σταματίνος, γιὸς τοῦ Choniati, καὶ ἄλλοι, βιλλάνοι τοῦ Νικολάου Gradonico, ὅλοι κάτοικοι τοῦ χ. Megali Eclisia τοῦ Gradonico, κατηγοροῦνται γιὰ κλοπή[4].

1644: ἡ οἰκογένεια Ghoniati συγκαταλέγεται στοὺς cittadini τοῦ Χάνδακα σύμφωνα μὲ τὴν ἀπογραφὴ τοῦ Trivan[5].

ΒΟΥΛΑ ΚΟΝΤΗ

1. Βλ. Moritz, ὅ.π., σελ. 41 — Παπαδημητρίου, ὅ.π., σελ. 729. — Τριανταφυλλίδη, ὅ.π., σελ. 37.
2. Μέρτζιου, *Συνθήκη*, σελ. 282.
3. Τσιρπανλῆ, *Κατάστιχο*, σελ. 211 ἔγγρ. 1211.
4. Duca di Candia, Bandi, σελ. 189 ἔγγρ 463.
5. Μανούσακα, *Trivan*, σελ. 50.